

RYSZARD ŁAZARSKI

STENO GRAFIA

1



Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne

RYSZARD ŁAZARSKI

STENOGRAFIA

cz. 1

Rusiecka



Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne

Redaktor: Halina Jasińska
Redaktor techniczny: Jerzy Teodorowicz

Książka zatwierdzona przez Ministerstwo Oświaty i Wychowania jako podręcznik dla słuchaczy semestrów I i II policealnych studiów zawodowych, zawód: sekretarka-stenotypistka, oraz dla odbiorców korzystających ze stenografii w pracy zawodowej.

Książka wyjaśnia w sposób przystępny i systematyczny zasady stenografii oraz uczy pisania i odczytywania stenogramów. Książka jest opracowana według jednolitego systemu stenografii polskiej.

**© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne,
Warszawa 1968**

ISBN 83-02-01536-9

SPIS TREŚCI

OGÓLNE WIADOMOŚCI WPROWA- DZAJĄCE	5	7. Zestawienie porównawcze	29
1. Zarys rozwoju stenografii	5	7.1. Połączenia z „r”	29
2. Praktyczne znaczenie stenografii	5	7.2. Połączenia z „l-t”	30
3. Charakterystyka pisma stenogra- ficznego	6	ZNAKI SAMOGŁOSEK I ICH PO- ŁĄCZEŃ Z „j”	31
3.1. Układ liniowy	6	1. Samogłoska „e(ę)”	31
3.2. Wielkość znaków	6	ĆWICZENIE 9	33
3.3. Oznaczanie wielkich liter i in- terpunkcja	7	2. Połączenia „ie-je(ię-ję)”	35
3.4. Kąt kreślenia znaków	7	ĆWICZENIE 10	36
4. Wskazówki metodyczne	7	3. Połączenia „io-jo(ia-ja)”	38
ZNAKI SPÓŁGŁOSEK I SAMO- GŁOSKA „A”	8	4. Graficzne porównanie znaków „e”, „ie-je”, „io-jo”	39
1. Znaki spółgłoskowe jednomiarowe	8	ĆWICZENIE 11	40
2. Samogłoska „a”	9	5. Samogłoska „i-y”	41
3. Znaki spółgłoskowe dwumiarowe	11	ĆWICZENIE 12	43
ĆWICZENIE 1	12	6. Samogłoska „o(a)”	45
ĆWICZENIE 2	14	ĆWICZENIE 13	48
4. Znaki spółgłoskowe małe	14	7. Samogłoska „u-ó”	53
ĆWICZENIE 3	16	ĆWICZENIE 14	54
5. Pisanie znaków stenograficznych na jednej linii	18	8. Zestawienie porównawcze zasad łączenia „u-ó” i „o-a”	57
5.1. Graficzne podobieństwo elementów znaków	18	8.1. Zasady zbieżne	57
5.2. Pisanie na jednej linii	19	8.2. Zasady odrębne	58
6. Skróty	20	9. Połączenia „ju-iu(jó-ió)”	59
6.1. Podstawowe sposoby tworzenia skrótów i technika ich kreślenia	20	ĆWICZENIE 15	60
6.2. Łączenie skrótów	21	10. Połączenia „ja-ia”	61
ĆWICZENIE 4	21	ĆWICZENIE 16	62
POŁĄCZENIA ZE ZNAKAMI LEWO- OBROTOWYMI „L-Ł, R, Z”	23	OZNACZANIE „j” I ZMIĘCZA- NIE SPÓŁGŁOSEK	64
1. Połączenia znaków ostro zakoń- czonych ze znakami lewoobroto- wymi	23	1. Oznaczanie „j”	64
ĆWICZENIE 5	23	ĆWICZENIE 17	65
2. Połączenia znaków dwumiarowych zakończonych pętlą dolną ze zna- kami lewoobrotowymi	24	2. Oznaczanie miękkości spółgłosek ĆWICZENIE 18	67
3. Połączenia znaków lewo- i prawo- obrotowych ze znakami lewoobro- towymi	25	ZNAKI POŁĄCZEŃ Z „S-Z” ORAZ „RZ”	68
4. Połączenia znaków „ż” i „dź” ze znakami lewoobrotowymi	25	1. Połączenia z „s-z”	68
ĆWICZENIE 6	25	1.1. Zasady tworzenia znaków połą- czeń z „s-z”	68
5. Połączenia znaków zakończonych zaokrągleniem dolnym z „l-t”	27	1.2. Klasyfikacja znaków według wiel- kości i cech graficznych	69
ĆWICZENIE 7	27	1.3. Małe znaki połączeń z „s-z”	69
6. Specjalne znaki dla połączeń ze znakami „r”	28	ĆWICZENIE 19	70
ĆWICZENIE 8	29	1.4. Duże znaki połączeń z „s-z” – połączenia z „t(-r, -w)”, „l-t”, i „k”	72
		ĆWICZENIE 20	73
		1.5. Duże znaki połączeń z „s-z” – połączenia z „w”	74
		ĆWICZENIE 21	75
		2. Połączenia z „rz”	76
		ĆWICZENIE 22	77

PRZEDROSTKI	79	2.	-(i, j)ach; -i(-y)ch; -(i, j)ami; -(i, y)mi; -ej; -(i)ego; -(o, owe)go; -owej	111
1. Przedrostki polskie	79		ĆWICZENIE 38	112
1.1. Znaki jednomiarowe rozpoczynają- ce się w polu dolnym	79	3.	-(dz)ąc; -(dza)jąc; -(dz, j, dzaj, waj)ąca i pochodne	114
ĆWICZENIE 23	81		ĆWICZENIE 39	114
1.2. Znaki jednomiarowe umieszczone w polu głównym	82	4.	-(e, o)wanie; -(w)ywanie i pochodne	115
ĆWICZENIE 24	83		ĆWICZENIE 40	116
1.3. Znaki dwumiarowe	85	5.	-(y)wanie i pochodne	117
ĆWICZENIE 25	86		ĆWICZENIE 41	118
1.4. Znaki małe (lub połączenia ze znakami małymi)	87	6.	-ość; -(l)liwość i pochodne; -(s, c, dz)two	118
ĆWICZENIE 26	87		ĆWICZENIE 42	120
2. Przedrostki obce	88	7.	-nik; -czyk; -ków; -ników; -czyków; -skop	121
ĆWICZENIE 27	89		ĆWICZENIE 43	122
INNE CZĄSTKI WYRAZÓW I ZASA- DY UPRASZCZANIA PISOWNI	91	8.	-izm; -yzm; -ista; -ysta	123
1. Częstki wyrazowe	91		ĆWICZENIE 44	123
ĆWICZENIE 28	92	9.	-graf; -log; -tóg; -tóg	124
2. Zbieg dwóch samogłosek	93		ĆWICZENIE 45	125
ĆWICZENIE 29	94	10.	-liwy; -tor; -tur(a); -n(i)ać; nać ...	125
3. Pomijanie niektórych znaków spół- głoskowych	95		ĆWICZENIE 46	126
ĆWICZENIE 30	96	11.	-(ś, ź)nienie i pochodne; -gnienie i pochodne	127
RDZENIE	97		ĆWICZENIE 47	128
1. Znaki duże jednomiarowe	97	12.	-tel i pochodne; -(ej, aj)szy i po- chodne; -ent; -ant	129
ĆWICZENIE 31	98		ĆWICZENIE 48	130
2. Znaki duże dwumiarowe	99	13.	-czka i pochodne; -wka i pochodne	131
2.1. Znaki dwumiarowe górne	99		ĆWICZENIE 49	132
2.2. Znaki dwumiarowe dolne	99	14.	-(y)cja i pochodne; -wacja i po- chodne; -(ty)fikacja	132
ĆWICZENIE 32	100		ĆWICZENIE 50	134
3. Znaki duże trzymiarowe	100	15.	-cyjny i pochodne; -wacyjny i po- chodne; -yjny i pochodne	135
ĆWICZENIE 33	101		ĆWICZENIE 51	136
4. Znaki małe	101	CZYTANKI STENOGRAFICZNE		137
ĆWICZENIE 34	102	1. Zasolenie Bałtyku i Morza Czer- wonego		137
SKRÓTY	102	2. Opady a sąsiedztwo morza		137
1. Zasady skracania wyrazów	102	3. Rozmiary znaków topograficznych		138
2. Zestawienie skrótów	105	4. W Europie brak pustyni		138
2.1. Skrótory początkowe	105	5. Dlaczego Eurazję podzielono na dwa kontynenty		138
2.2. Skrótory końcowe	107	6. Zamarzanie szyb		138
2.3. Skrótory mieszane	107	7. Góry Świętokrzyskie mniej strome niż Karpaty		139
2.4. Skrótory nieprawidłowe	107	8. Topnienie śniegu		139
2.5. Skrótory obrazkowe (ideogramy) ..	107	9. Dzień i noc		139
2.6. Nazwy miesięcy i dni tygodnia ...	108	10. Uroki Bieszczadów		139
2.7. Formy pochodne skrótów	108	11. Stare mury Czerska		140
ĆWICZENIE 35	109	ZESTAWIENIE SKRÓTÓW		141
ĆWICZENIE 36	109	TŁUMACZENIA ĆWICZEŃ 1 – 7 ...		154
GRAFICZNE ZAKOŃCZENIA WY- RAZÓW	110			
1. -je, -ują, -ujcie, -ujecie, -nemu ...	110			
ĆWICZENIE 37	110			

OGÓLNE WIADOMOŚCI WPROWADZAJĄCE

1. ZARYS ROZWOJU STENOGRAFII

Historia stenografii, jako pisma krótkiego, sięga czasów starożytnych. Od antycznego pisma skróconego, które odpowiadało ówczesnym literom pisma zwykłego, poprzez przeobrażenia związane z ewolucją pisma zwykłego i zmianami narzędzi do pisania – stenografia przekształca się z pisma wyrazowego i zgłoskowego w pismo oparte na znakach dźwięków i na określonych regułach.

Nazwa *stenografia* – użyta po raz pierwszy w roku 1602 przez Johna Willisa na oznaczenie pisma skróconego – pochodzi od wyrazów greckich *stenos* (zwięzły) i *graphein* (pisać). Mimo że nazwa ta przetrwała w tym brzmieniu do naszych czasów, nie należy sądzić, że stała się jedynym określeniem pisma skróconego. Często spotykamy nazwy takie, jak brachygrafia (krótkopis), tachygrafia (prędkopis), rychłopis, ścistopis, tesnopis itp. Biorąc jednak pod uwagę to, że każdy z tych wyrazów zawiera w sobie określenie szybkości lub zwięzłości tak charakterystycznej dla skróconego sposobu pisania, utożsamiamy te nazwy z powszechnie dzisiaj przyjętą nazwą *stenografia*.

Postęp w dziedzinie nauki i literatury oraz ciągle wzrastająca potrzeba wiernego utrwalania żywego słowa sprzyjają rozwojowi stenografii. Pojawiają się dwa różne sposoby rozwiązywania budowy pisma stenograficznego, a co za tym idzie, dwa różne kierunki w tworzeniu systemów stenografii. Wykształca się wyraźny podział na systemy geometryczne i systemy graficzne.

Systemy geometryczne oparte są w swoich założeniach na linii prostej kreślonej w czterech różnych kierunkach, kole, półkolu o różnym rozchyleniu i na punkcie. Przedstawicielami ich są: w Anglii – Pitman (1837), we Francji – Duployé (1867).

Systemy graficzne budowane są z elementów pisma zwykłego, biegnących najczęściej w jednym kierunku. System graficzny dzięki swej konstrukcji umożliwia uzyskanie większej szybkości pisania i większej biegłości w odczytywaniu niż system geometryczny. To sprawia, że stenografia graficzna jest bardziej rozpowszechniona niż stenografia geometryczna.

Stosowane w Polsce systemy stenografii należą do grupy systemów graficznych. Spośród wielu systemów najczęściej reprezentowane są trzy: Gabelsbergera-Polińskiego (1861), Stanisława Korbla i Jednolity System Stenografii Polskiej (1955).

2. PRAKTYCZNE ZNACZENIE STENOGRAFII

Wszechstronny rozwój życia gospodarczego, naukowego, kulturalnego i społeczno-politycznego stwarza w coraz większym stopniu potrzebę dokładnego utrwalania treści różnego rodzaju wypowiedzi na zjazdach, konferencjach, naradach, sympozjach, wykładach itp. Zadaniu takiemu w szerokim ujęciu może sprostać jedynie stenografia, która zapewnia dokładne notowanie, a co za tym idzie wierną transkrypcję żywego słowa.

Oprócz obsługi wszelkiego rodzaju zebrań i konferencji stenografia usprawnia codzienną pracę biurową rzesz sekretarek, korespondentek, referentów itp., wytrzymując konkurencję magnetofonów i dyktafonów.

Stenografia może być zastosowana równolegle z mechanicznymi urządzeniami rejestrującymi dźwięk. Mechaniczne urządzenia nie zawsze mogą być wykorzystane (np. gdy głosy padają z różnych stron sali, albo gdy na sali jest zbyt duży hałas), nie zawsze zapewniają sprawne ostateczne wykonanie pracy (np. maszynistka może przepisywać tekst dopiero po wygłoszeniu nagrywanego przemówienia) oraz nie dają możliwości skorygowania treści. W tych wypadkach stenografia jest konieczna jako pomocniczy lub samodzielny środek zapisu.

Należy również dodać, że stenografia jest bardzo przydatna w pracy dziennikarzy, pracowników naukowych oraz studentów, a powiązanie umiejętności stenografowania i pisania na maszynie stwarza — zwłaszcza dla kobiet (stenotypistki) — nowe możliwości zatrudnienia.

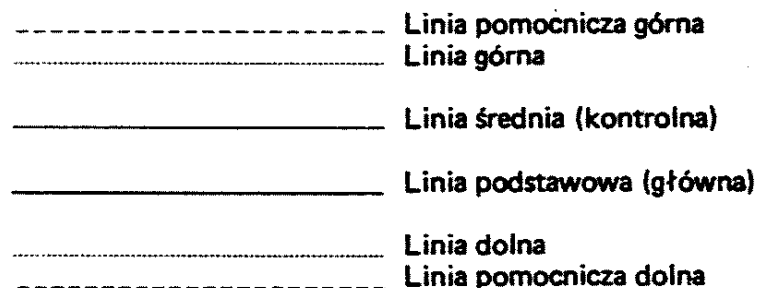
3. CHARAKTERYSTYKA PISMA STENOGRAFICZNEGO

Stenografia jest to pismo krótkie oparte na znakach utworzonych z elementów graficznych pisma zwykłego. Oprócz specjalnych skróconych znaków dla liter alfabetu pismo to charakteryzują także uproszczenia, mające na celu maksymalne jego skrócenie.

3.1. Układ liniowy

Graficzne właściwości pisma stenograficznego powodują konieczność uwzględnienia podziału pionowego, a co za tym idzie używania w początkowym okresie nauki specjalnego układu liniowego.

Układ ten składa się zasadniczo z czterech linii (linie pomocnicze oddzielają jedynie poszczególne układy od siebie), z których każda spełnia określoną funkcję. Podział ten wygląda następująco:



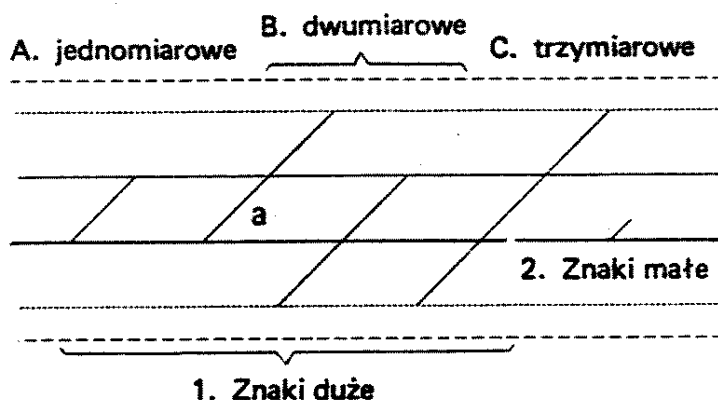
Linia podstawowa (główna), jak sama nazwa wskazuje, jest linią najważniejszą i stanowi punkt oparcia dla znaków alfabetycznych.

Pozostałe linie odgrywają jedynie pomocniczą rolę, pozwalając na właściwe odmierzenie wysokości znaków i ustalanie wielkości przesunięć przy zmianach pozycji (np. oznaczanie samogłosek). Są one stosowane tylko w okresie przerabiania teorii pisma stenograficznego.

3.2. Wielkość znaków

Pod względem wielkości znaki stenograficzne dzieli się na dwie grupy: znaki duże i małe. Znaki duże mają dalszy podział według wielkości na znaki jednomiarowe, dwumiarowe i trzymiarowe.

Biorąc pod uwagę położenie w układzie liniowym, znaki dwumiarowe dzieli się z kolei na górne i dolne. Położenie znaków w liniach oraz ich proporcje zilustruje najlepiej poniższy wykres:

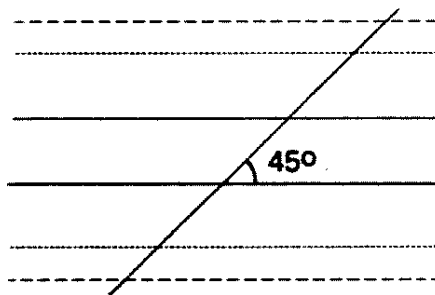


3.3. Oznaczanie wielkich liter i interpunkcja

Wśród znaków stenograficznych nie rozróżnia się liter małych i wielkich. Tylko przy rzeczownikach własnych zaznacza się wielkie litery za pomocą krótkiej poziomej kreski umieszczanej pod linią podstawową. Kreskę stawia się po napisaniu całego wyrazu. Interpunkcja stenograficzna przewiduje jedynie kropkę w postaci małej poziomej kreseczki w połowie pola środkowego (—) oraz niekiedy pauzę (myślnik) lub dwukropek w formie dwóch takich kresek obok siebie (— —).

3.4. Kąt kreślenia znaków

Podstawowym kątem kreślenia znaków stenograficznych jest kąt 45° . W nielicznych tylko wypadkach (niektóre znaki) kąt ten ulega zmianie.



4. WSKAZÓWKI METODYCZNE

Nauka stenografii wymaga systematyczności i dokładności w wykonywaniu ćwiczeń.

W okresie nauki stenografii trzeba kłaść szczególny nacisk na staranność i dokładność pisma, a także na zachowanie ukośnego kierunku znaków stenograficznych (kąt 45°).

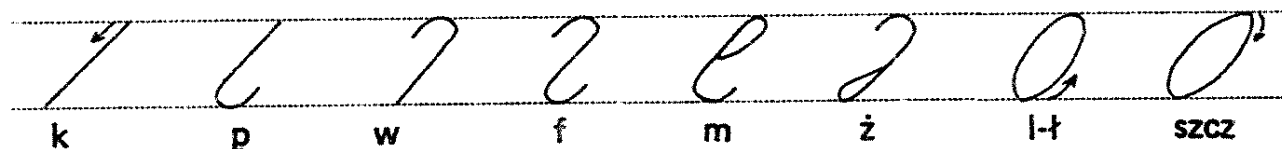
Każdą partię materiału należy przerabiać systematycznie, starannie i dokładnie, odczytując i pisząc każde ćwiczenie przynajmniej od 3 do 5 razy. Znaki stenograficzne należy kreślić precyzyjnie, opierając się ściśle na podanych w podręczniku wzorach. Do czasu poznania wszystkich zasad teorii pisma stenograficznego nie należy pisać dowolnie dobieganych wyrazów.

W początkowym stadium nauki należy używać specjalnych czterolinijskich zeszytów, mających system liniowy zgodny z przedstawionym powyżej wzorem.

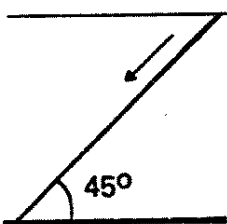
Pisać należy miękkim ołówkiem (HB lub B).

ZNAKI SPÓŁGŁOSEK I SAMOGŁOSKA „A”

1. ZNAKI SPÓŁGŁOSKOWE JEDNOMIAROWE

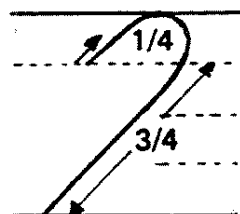
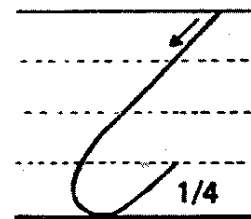


Technika kreślenia znaków (znaki w powiększeniu)



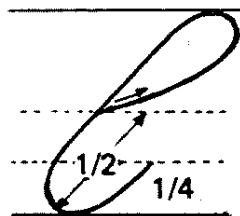
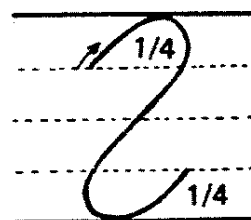
k – rozpoczyna się ostro od linii średniej (kontrolnej), biegnie do linii podstawowej (główniej), gdzie kończy się tworząc z nią kąt 45°

p – rozpoczyna się ostro od linii średniej (kontrolnej) i biegnie pod kątem 45° ku podstawowej, przechodząc w końcowej części w zaokrąglenie wielkości $1/4$ miary



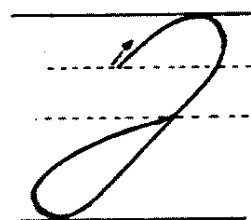
w – rozpoczyna się od $3/4$ pola środkowego zaokrągleniem wielkości $1/4$ miary i biegnie do linii podstawowej, gdzie kończy się ostro tworząc z nią kąt 45° (odwrotnie napisany znak „p”)

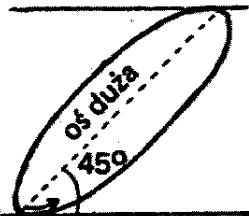
f – rozpoczyna się jak „w”, a kończy się jak „p”, część środkowa znaku, łącząca oba zaokrąglenia (górne i dolne), biegnie pod kątem 45°



m – rozpoczyna się w połowie pola środkowego pętelką lewoobrotową wielkości $1/2$ miary; w części kreślonej ku linii podstawowej kreśli się ten znak tak jak „p”

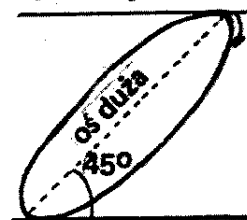
ż – rozpoczyna się jak „w” zaokrągleniem przy linii kontrolnej, biegnie ku podstawowej i kończy się prawobrotową pętelką w zasadzie wielkości $1/2$ miary (wielkość pętelki zależy od wysokości i sposobu łączenia z następnym znakiem; znak „ż” wygląda jak odwrotnie napisany znak „m”)





l-t – jest to elipsa rozpoczynająca się od linii podstawowej, kreślona ruchem lewoobrotowym, której oś duża tworzy z linią podstawową kąt 45° (kończy się na tej linii)

szcz – jest to elipsa rozpoczynająca się od linii kontrolnej, kreślona ruchem prawoobrotowym, której oś duża tworzy z linią podstawową kąt 45° (kończy się przy linii kontrolnej).



Różnicę między znakami „l-t” i „szcz” uwydatnia odmienna technika łączenia tych znaków.

Łączenie znaków

W celu zachowania płynności pisma stenograficznego znaki w wyrazach łączy się bez odrywania ołówka od papieru.

Ze względu na różne konstrukcje znaków łączy się je:

- 1) za pomocą kreski łącznikowej:
 - a) widocznej,
 - b) niewidocznej (kreślonej po linii znaku poprzedniego lub następnego),
- 2) bezpośrednio – ten sposób łączenia zostanie omówiony przy znakach małych.

Przykłady połączeń:

$l + l = ll$
mm

$l + l = ll$
km

$l + l = ll$
pw

$l + l = ll$
wf

$l + l + l = ll$
PKP¹

$l + l + l = ll$
MPK

$l + l + l = ll$
KPP

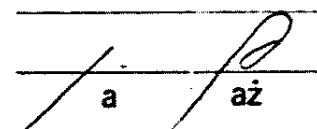
$l + l + l = ll$
PKF

$l + l + l = ll$
FWP

2. SAMOGŁOSKA „A”

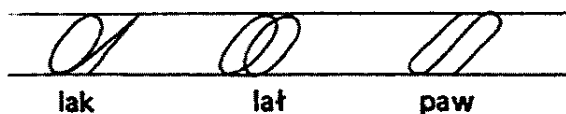
Znakiem alfabetycznym „a” jest kreska wielkości dwóch miar (niekiedy nieco skracana lub przedłużana), kreślona z dołu w górę.

Na początku wyrazu łączy się „a” bezpośrednio z następnym znakiem, w związku z czym znak alfabetyczny „a” może ulec zmniejszeniu przy łączeniu ze znakami małymi lub przedłużeniu przy łączeniu ze znakami dużymi rozpoczynającymi się w górnej części układu liniowego:



¹ Przy rzeczownikach własnych dużą literę oznacza się przez podkreślenie wyrazu krótką poziomą kreską w początkowej jego części (tutaj: skróty nazw instytucji, organizacji itp.).

W środku wyrazu oznacza się „a” przez połączenie dwóch spółgłosek:



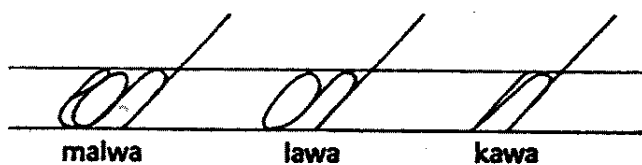
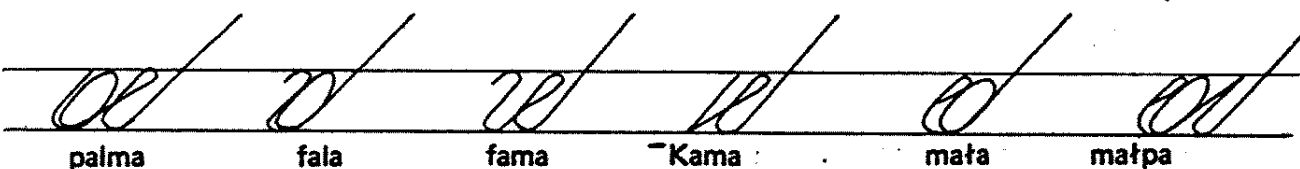
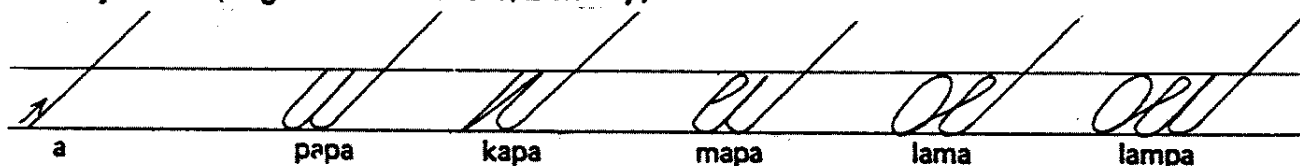
Jednak nie zawsze pomiędzy spółgłoskami występuje „a”, tym niemniej sens wyrazu (ewentualnie kontekst) umożliwi prawidłowe odczytanie:



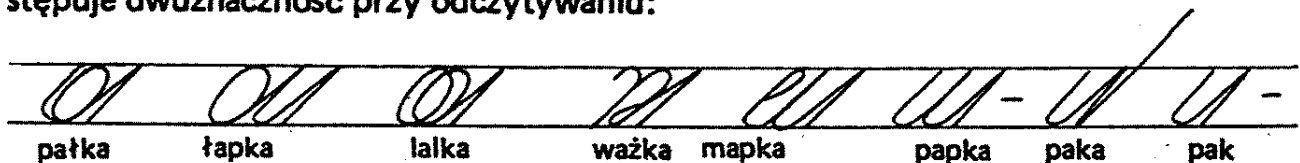
Znaki lewo- i prawoobrotowe („l-t”, „szcz”) wpisuje się w zaokrąglenia znaków, przy czym zaokrąglenia te należy w miarę potrzeby rozszerzać (w połączeniach tego typu z „l-t” zawsze w środku połączenia występuje samogłoska „a”):



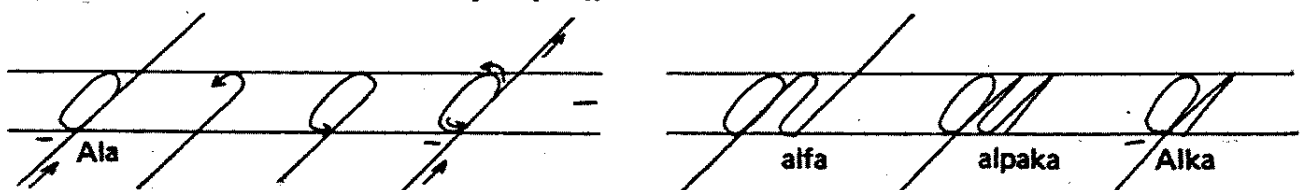
Na końcu wyrazu znak „a” rozpoczyna się od zakończenia poprzedniego znaku spółgłoskowego i biegnie ku linii górnej pod kątem 45°. Znak ten traktować należy jako dwumiarowy, jednak w pewnych okolicznościach może ulegać zmniejszeniu (w granicach do 1 1/2 miary):



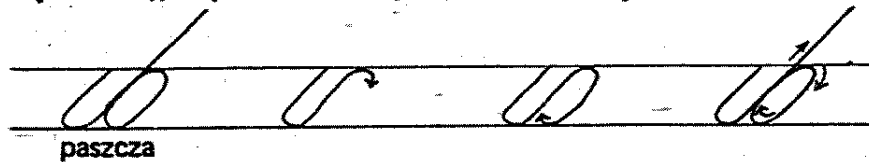
Samogłoskę „a” po „k” i „ch-h” na końcu wyrazu należy pomijać, o ile nie występuje dwuznaczność przy odczytywaniu:



Łączenie znaków lewoobrotowych po „a”:

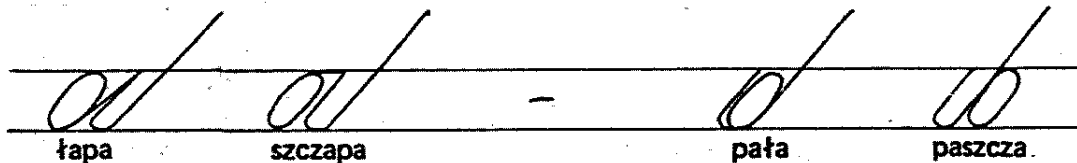


Łączenie „a” po znakach prawoobrotowych:



Znaki lewo- i prawoobrotowe po napisaniu wyglądają identycznie – różni je jedynie technika łączenia.

Różnice w łączeniu „l-t” i „szcz”:



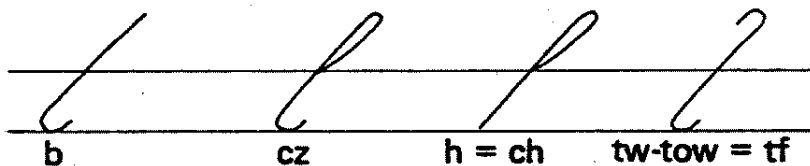
3. ZNAKI SPÓŁGŁOSKOWE DWUMIAROWE

Znaki spółgłoskowe dwumiarowe dzielimy pod względem położenia w układzie liniowym na dwie grupy: górne i dolne.

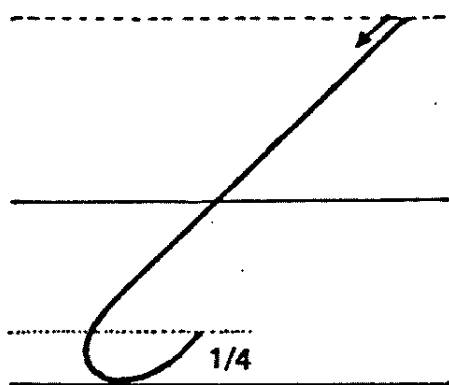
Górne znaki zajmują wysokość pola środkowego i górnego, dolne zaś – środkowego i dolnego.

Technika kreślenia i łączenia tych znaków jest podobna do kreślenia i łączenia znaków poznanych poprzednio.

A. Znaki górne

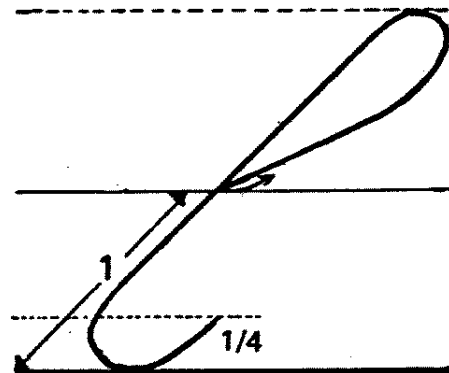


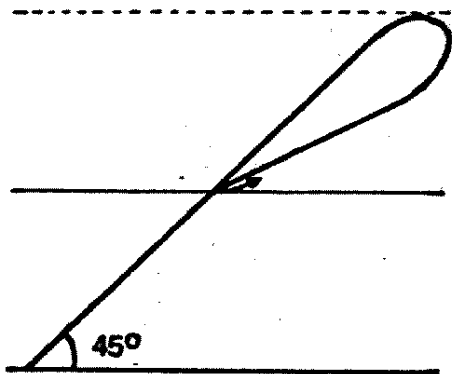
Technika kreślenia znaków (znaki w powiększeniu)



b – rozpoczyna się ostro od linii górnej i biegnie pod kątem 45° ku podstawowej, przechodząc w końcowej części w zaokrąglenie wielkości $1/4$ miary

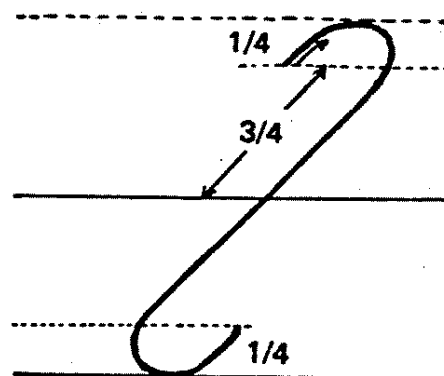
cz – rozpoczyna się od linii kontrolnej pętelką lewoobrotową wielkości 1 miary, a kończy się na linii podstawowej zaokrągleniem wielkości $1/4$ miary (jak „b”, „p”, „m”, „f”)



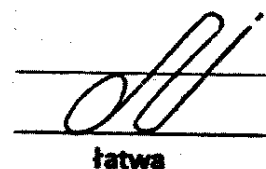
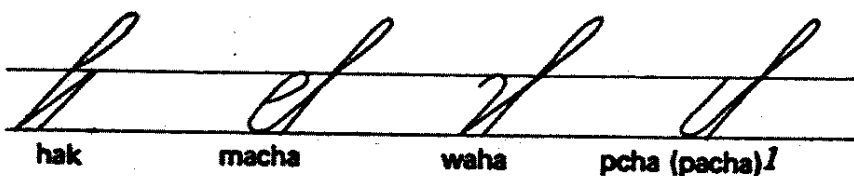
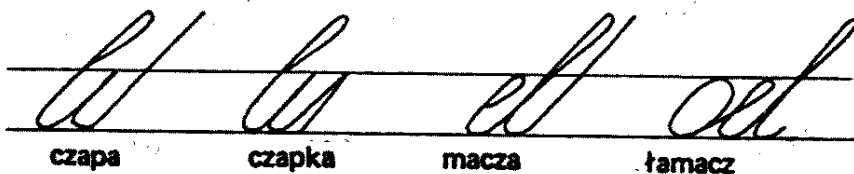
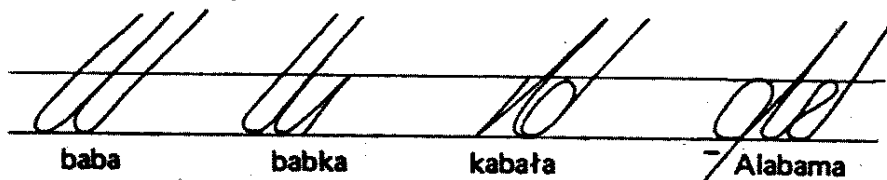


h-ch – rozpoczyna się pętelką lewoobrotową jak znak „cz” i kończy się ostro przy linii podstawowej, tworząc z nią kąt 45° (jak „k”, „w”)

tw – rozpoczyna się na wysokości 3/4 pola górnego zaokrągleniem wielkości 1/4 miary, dalej biegnie pod kątem 45° ku linii podstawowej, przechodząc w końcowej części w zaokrąglenie wielkości 1/4 miary (podobieństwo ze znakiem „f”)

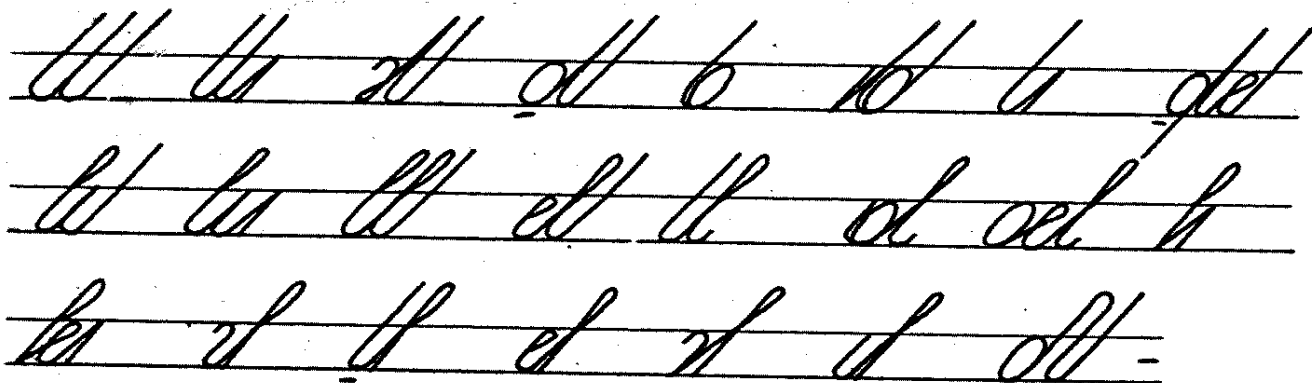


Przykłady:



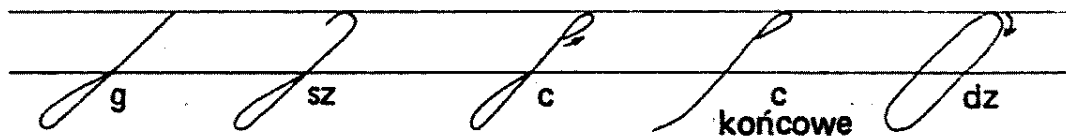
ĆWICZENIE 1

Odczytać i przepisać trzy razy następujące przykłady:

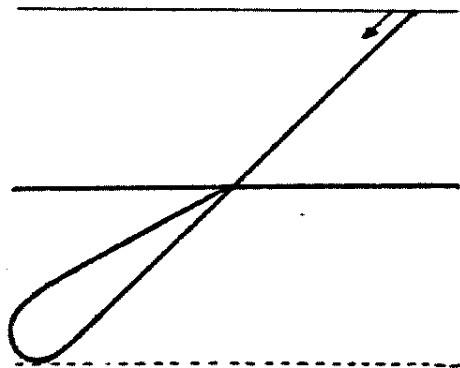


¹ Po „h-ch” – podobnie jak po „k” – pomija się samogłoskę „a” na końcu wyrazu.

B. Znaki dolne

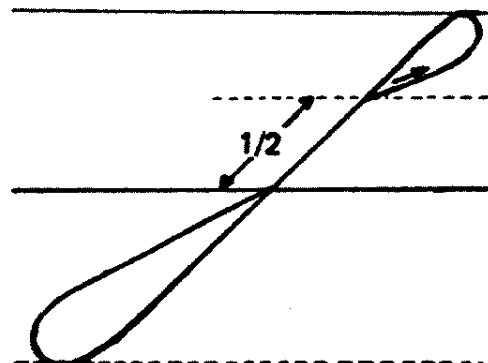
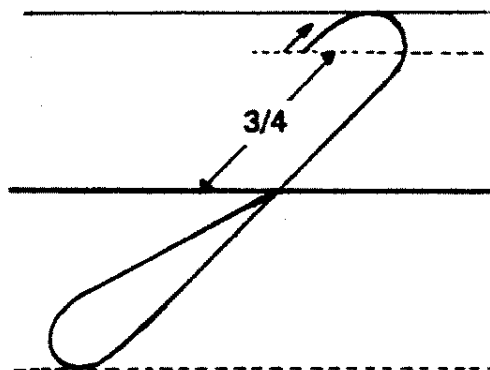


Technika kreślenia znaków (znaki w powiększeniu)



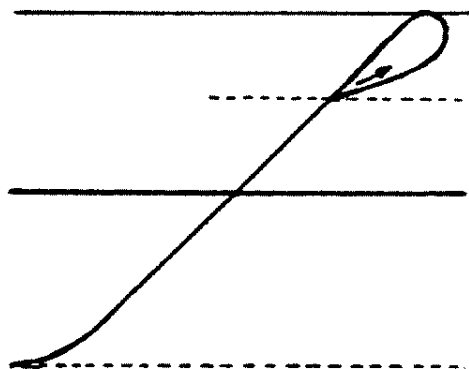
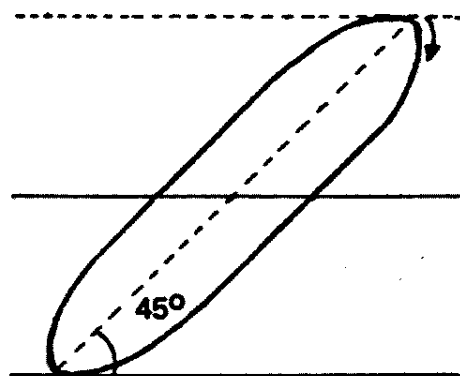
- g** – rozpoczyna się ostro od linii kontrolnej, biegnie pod kątem 45° ku linii dolnej, gdzie przechodzi w prawoobrotową pętelkę wielkości 1 miary, kończąca się przy linii podstawowej

- sz** – rozpoczyna się na wysokości $3/4$ pola środkowego zaokrągleniem wielkości $1/4$ miary, biegnie ku linii dolnej i przechodzi w prawoobrotową pętelkę wielkości 1 miary kończąca się przy linii podstawowej (zakończenie jak w znaku „g”)



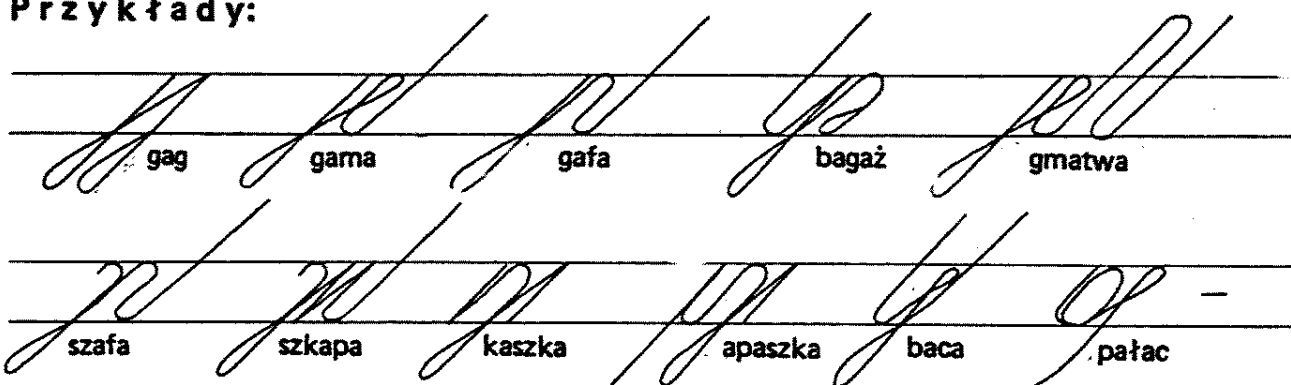
- c** – rozpoczyna się w połowie pola środkowego pętelką lewoobrotową wielkości $1/2$ miary, biegnie ku linii dolnej i przechodzi w prawoobrotową pętelkę wielkości 1 miary kończąca się przy linii podstawowej (początek jak znak „m”, koniec jak „g”, „sz”)

- c** na końcu wyrazu – rozpoczyna się jak znak poprzedni „c”, a kończy się lekkim wygięciem w lewo na linii dolnej



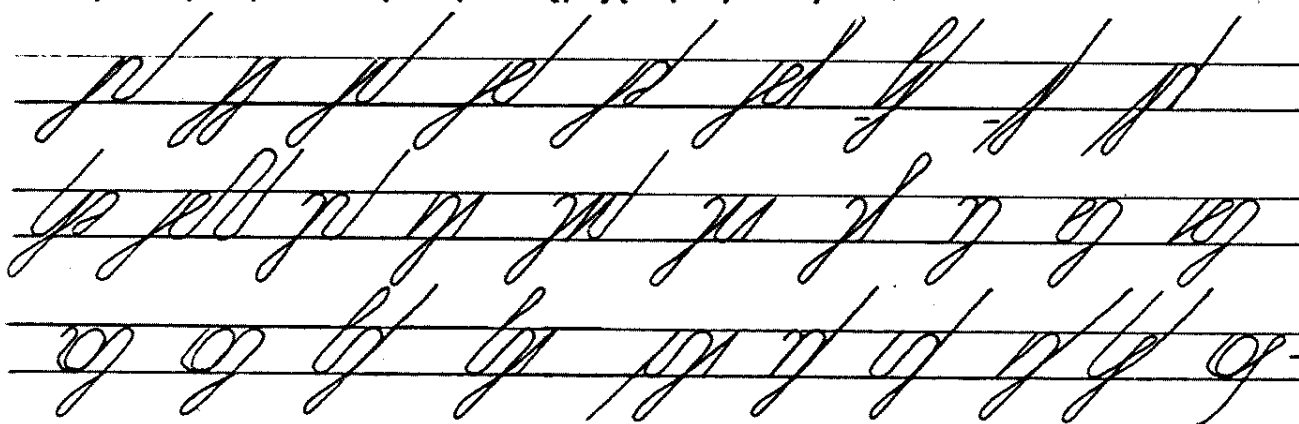
- dz** – jest to elipsa rozpoczynająca się od linii kontrolnej, kreślona ruchem prawoobrotowym, której oś duża tworzy z linią dolną kąt 45°

Przykłady:

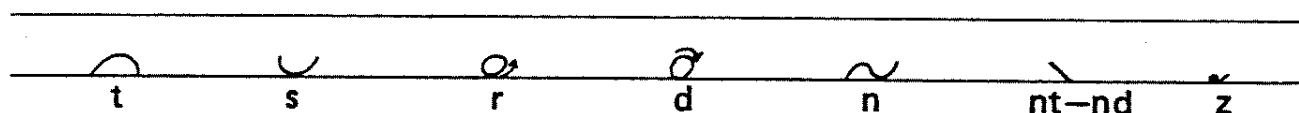


ĆWICZENIE 2

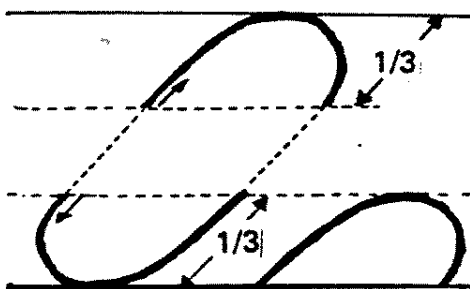
Odczytać i przepisać trzy razy następujące przykłady:



4. ZNAKI SPÓŁGŁOSKOWE MAŁE



Technika kreślenia znaków (znaki w powiększeniu)



t – rozpoczyna się ostro na linii podstawowej, przechodzi łukiem na wysokości $\frac{1}{3}$ miary w ostre zakończenie również na linii podstawowej

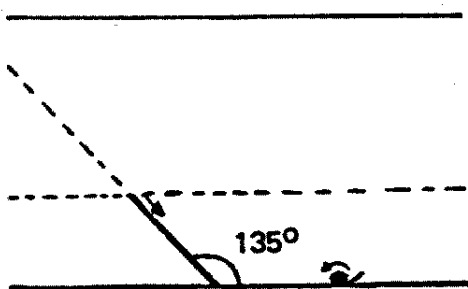
s – rozpoczyna się ostro od $\frac{1}{3}$ miary i przechodzi łukiem przy linii podstawowej w ostre zakończenie na wysokości $\frac{1}{3}$ miary (znaki „t” i „s” są to krzywe pochylone zgodnie z kierunkiem pisma)

r – jest to okrąg średnicy $\frac{1}{3}$ miary rozpoczynający się od linii podstawowej, kreślony ruchem lewoobrotowym

d – jest to okrąg średnicy $\frac{1}{3}$ miary rozpoczynający się na wysokości $\frac{1}{4}$ miary, kreślony ruchem prawoobrotowym



n – rozpoczyna się ostro na linii podstawowej i wężkiem, którego wypukła i wklęsła część są jednakowe przechodzi w ostre zakończenie na wysokości 1/3 miary



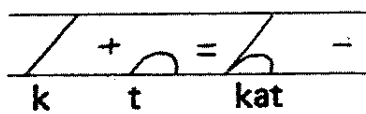
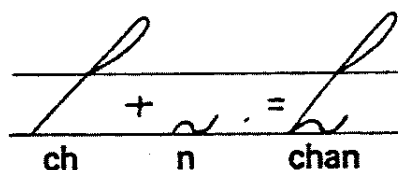
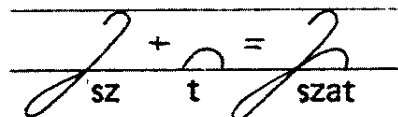
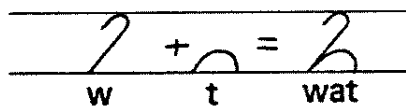
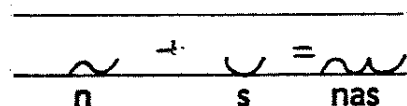
nt-nd – rozpoczyna się ostro na wysokości 1/3 miary, biegnie ku linii podstawowej tworząc z nią kąt 135°

z – jest to punkt kreślony ruchem lewo-obrotowym

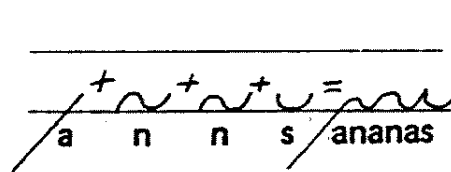
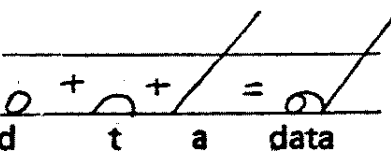
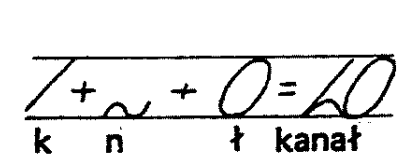
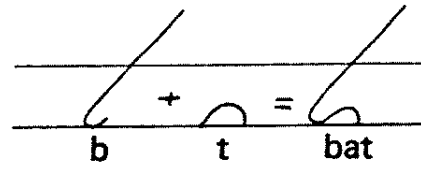
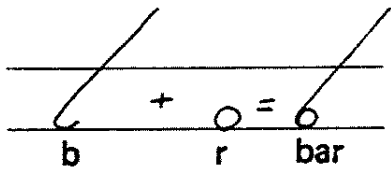
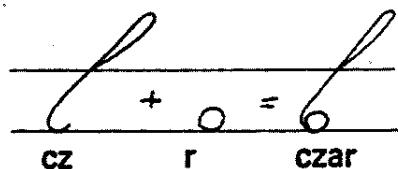
Łączenie znaków

Oprócz omówionych już sposobów łączenia znaków za pomocą kreski łącznikowej łączy się znaki bezpośrednio:

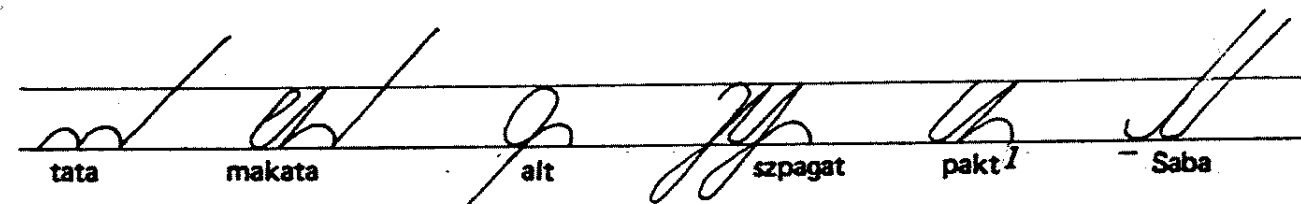
1) kreśląc jeden obok drugiego



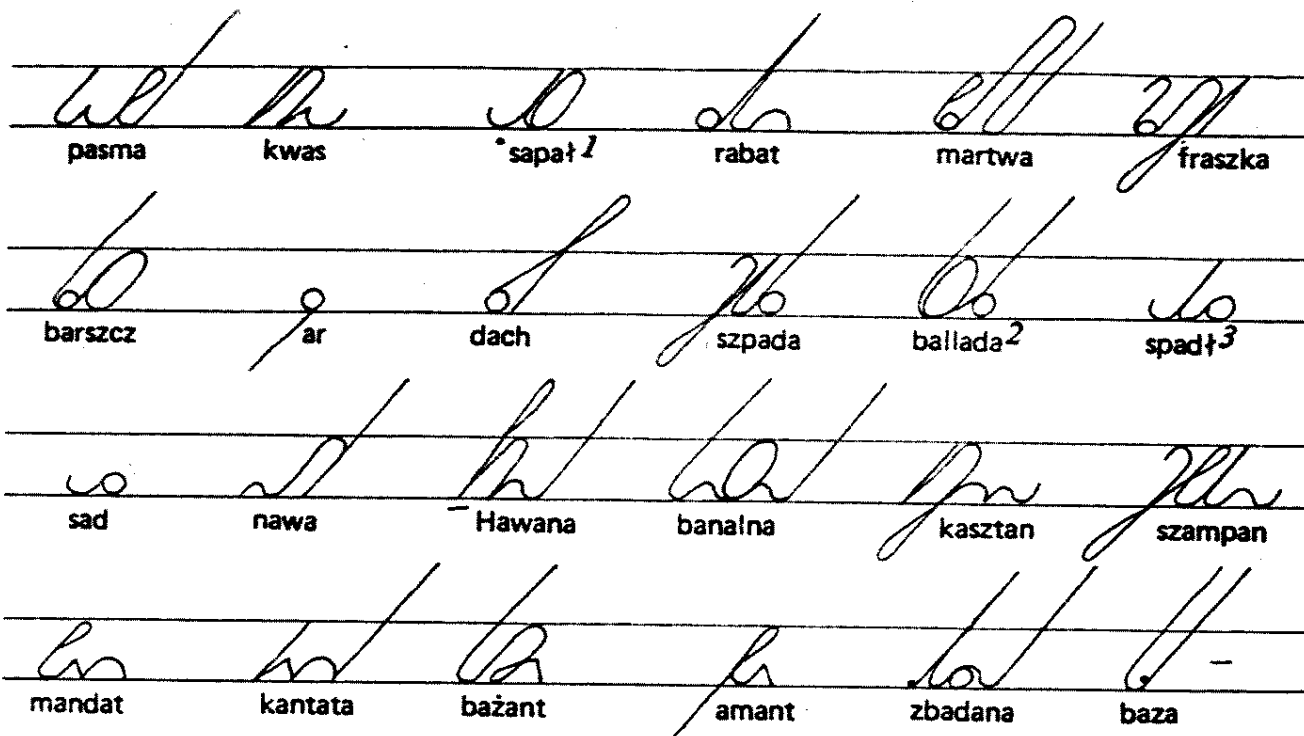
2) skracając końcową część pierwszego znaku lub początkową drugiego znaku



Przykłady:



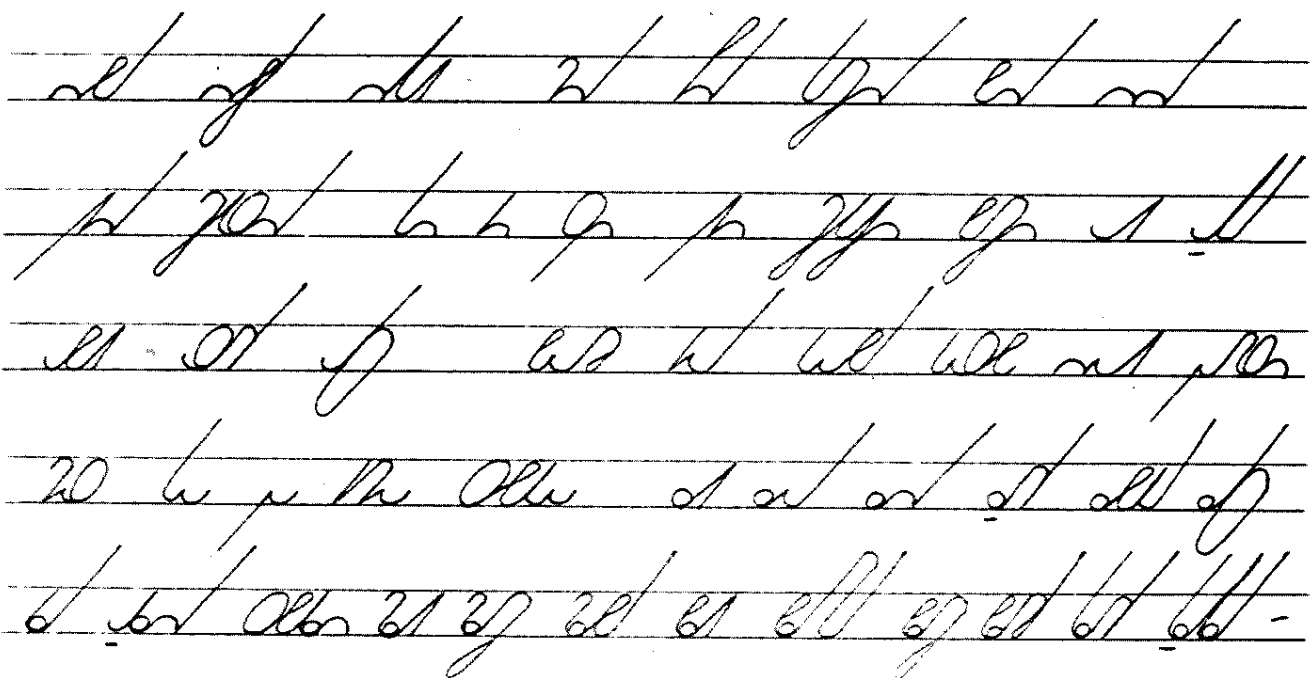
¹ Znak "t" po „k” na końcu wyrazu można pominąć, jeżeli pominięcie „t” nie spowoduje dwuznaczności wyrazu.



ĆWICZENIE 3

Wszystkie ćwiczenia mające formę stenogramu należy odczytywać i przepisywać po trzy razy, natomiast teksty ćwiczeń podanych pismem zwykłym należy przełożyć na stenogram (przepisując tylko jeden raz, jeżeli ćwiczenie odbywa się bez kontroli nauczyciela).

a.



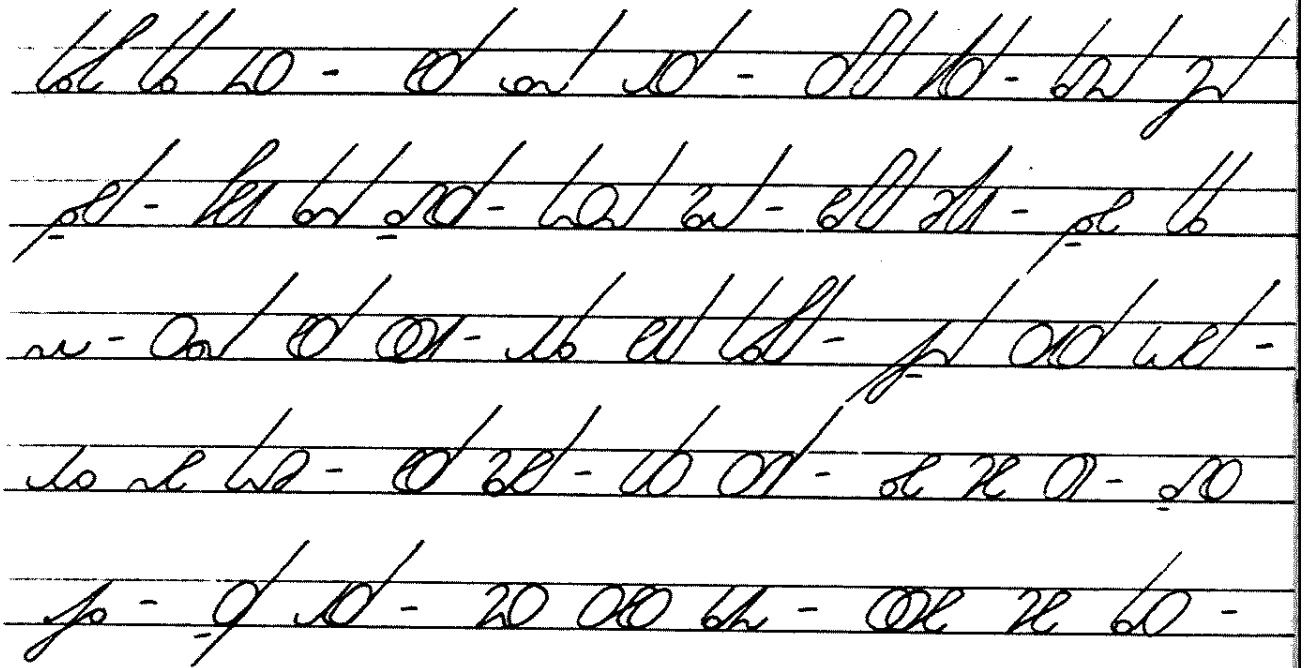
- ¹ W wypadku dwuznaczności w odczytywaniu wyrazu samogłoskę „a”, której opuszczenie powoduje dwuznaczność, oznacza się znakiem diakrytycznym w postaci kropki. Znak ten stawia się pod spółgłoską poprzedzającą „a” po napisaniu wyrazu.
- ² Dwie spółgłoski jednakowe lub podobne, występujące razem, oznacza się jednym znakiem.
- ³ Należy pomijać końcowy znak „ł” występujący po spółgłosce w wyrazie użytym w czasie przeszłym.

ełł bęł płł 60 gę gę gę gę 6 6 66
 6 6 6 6 6 6 6 6 6 6 6 6 6 6
 6 6 6 6 6 6 6 6 6 6 6 6 6 6
 6 6 6 6 6 6 6 6 6 6 6 6 6 6
 6 6 6 6 6 6 6 6 6 6 6 6 6 6
 6 6 6 6 6 6 6 6 6 6 6 6 6 6
 6 6 6 6 6 6 6 6 6 6 6 6 6 6

b.
 szata, łata, sztaba, akta, tafta, mat, haft, Sasza, samba, spał, sapał, schab, sala,
 sałata, pasaż, masa, pas, was, las, rafa, rama, rabat, marka, farba, farsa, mara, brat,
 brama, fraszka, armata, czar, dasz, dba, wada, spada, fałda, bada, ballada, fasada,
 Padwa, czad, nafta, napada, nas, bagna, ładna, kanwa, altana, ananas, ranga, faibana,
 San, parkan, sandacz, mandat, fant, zmaga, zbadana

c.
 Odczytać wszystkie zdania, a następnie przepisać je przynajmniej trzykrotnie,
 odczytując za każdym razem.

10 01 - 00 0 - 01 01 - 01 20 - 00 21 -
 01 20 - 01 21 - 01 22 - 01 23 - 01 24 -
 01 25 - 01 26 - 01 27 - 01 28 - 01 29 -
 01 30 - 01 31 - 01 32 - 01 33 - 01 34 -

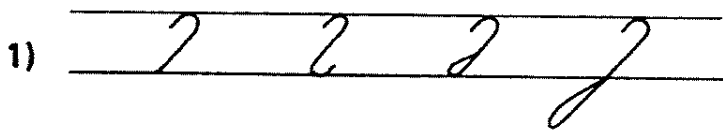


d.

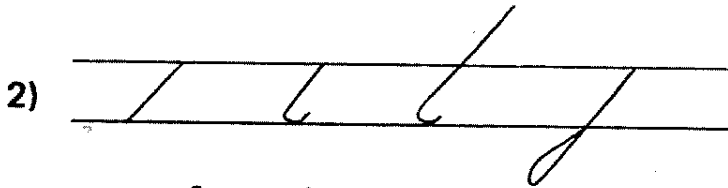
Smaczna sałata. Czarna sadza. Ładna czarna tafta. Brak nam ananasa. Smaczna babka. Zbadam smak. Mam awans. Masz czar. Barwna makata. Mała fałda. Spadł kasztan. Dam wam pas.

5. PISANIE ZNAKÓW STENOGRAFICZNYCH NA JEDNEJ LINII

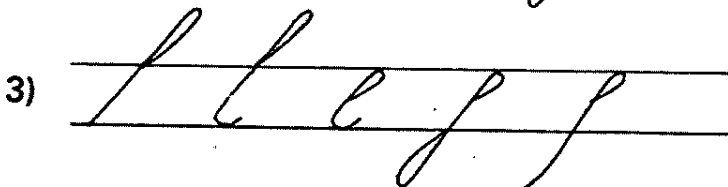
5.1. Graficzne podobieństwo elementów znaków



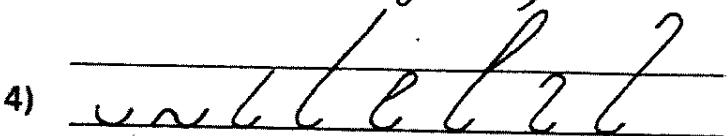
1. Zaokrąglenie początkowych części znaków przy linii średniej (od 3/4 miary).



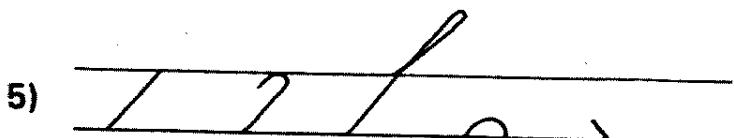
2. Ostre rozpoczęcie znaków przy linii średniej lub górnej.



3. Rozpoczęcie znaków lewo-obrotową pętlą jednomiarową w polu górnym lub lewo-obrotową pętlą od połowy pola środkowego (1/2 miary).



4. Zaokrąglenie końcowych części znaków przy linii głównej (do 1/4 miary).



5. Ostre zakończenie znaków na linii głównej (kąt 45° lub 135°).

6. Zakończenie prawoobrotową pętlą jednomiarową w połu dolnym lub prawoobrotową pętlą do połowy pola środkowego (1/2 miary).

7. Znaki lewo- i prawoobrotowe w postaci elipsy, okręgu lub punktu.

5.2. Pisanie na jednej linii

W okresie nauki zaleca się jednoczesne wykonywanie ćwiczeń w zeszytach o specjalnej liniaturze, dostosowanej do pisma stenograficznego i w zeszytach (lub blokach) o jednej linii.

Niepełny układ liniowy w tych zeszytach (tylko linia podstawowa – główna) oraz stosunkowo małe odległości między liniami zmuszają piszącego do zmniejszania wielkości znaków stenograficznych. Wpływa to bardzo korzystnie na szybkość notowania.

Zmiana ta jednak nie może wpłynąć na staranność i dokładność pisma. Znaki stenograficzne muszą zachować swoje cechy charakterystyczne, odznaczać się precyzją wykonania, a także zachować nieodzowne pochylenie pod kątem 45° .

Początkowo dużą trudność sprawia zachowanie właściwej proporcji pomiędzy poszczególnymi wielkościami znaków.

Aby zapewnić sobie uzyskanie odpowiedniej proporcji w liniach, należy po prostu podzielić pole przeznaczone do pisania. Najwłaściwiej byłoby uznać jedną czwartą odległości między liniami za 1 miarę, a następnie proporcjonalnie zwiększać lub zmniejszać znaki. Pisanie należy rozpoczynać od prostych, usystematyzowanych zdań lub zwrotów. Ponieważ należy pisać na każdej stronie w dwóch kolumnach, powinno się kartki zeszytu podzielić pionowo na połowę.

Przy pisaniu w specjalnym bloku do stenografii należy zapisywać najpierw wszystkie strony nieparzyste, a następnie – po odwróceniu bloku – uzupełniać w ten sam sposób pozostałe wolne strony.

Przykład:

1. Na początek przenieśmy na 1 linię zdania i zwroty ze znakami jednomiarowymi:

The image shows three examples of stenographic words written on a single horizontal line. Each example consists of a word followed by a hyphen and a shorter version of the same word. The words are: 'Mam mak.', 'Kapał lak.', and 'Łamał pał.' The shorter versions are significantly smaller than the full words.

2. Następnie wprowadźmy znaki dwumiarowe, które przy zachowaniu właściwych proporcji muszą być dwukrotnie dłuższe od poprzednich:

a) znaki górne

The image shows three examples of two-measure stenographic words written on a single horizontal line. Each example consists of a word followed by a hyphen and a shorter version of the same word. The words are: 'Łatwa kabała.', 'Paszczka lwa.', and 'Mała żabka.' The shorter versions are approximately half the length of the full words.

b) znaki dolne

Masz pałac. Wasz bagaż. Mała apaszka.

3. Wreszcie dodajmy znaki małe, mające 1/3 wysokości znaków jednomicznych

Mam fant. Dam wam pas. Smaczna babka. Spada dzban.

Dasz nam rabarbar.

6. SKRÓTY

6.1. Podstawowe sposoby tworzenia skrótów i technika ich kreślenia

W celu osiągnięcia większej szybkości notowania stosuje się w piśmie stenograficznym stałe skróty często powtarzających się wyrazów.

Rozróżniamy kilka sposobów tworzenia skrótów stenograficznych:

1) napisanie początkowego znaku lub początkowej części wyrazu:

ma bardzo czas co na sam(-a, -e, -o) raz albo każdy

2) napisanie części końcowej wyrazu na linii średniej (skróty te charakteryzuje zazwyczaj zmieniona pozycja w układzie liniowym):

ten tym-tam(-tem)

3) napisanie jednego ze znaków występujących w środku wyrazu:

gdzie jeszcze

4) utworzenie formy umownej skrótu – są to tzw. skróty utworzone nieprawidłowo:

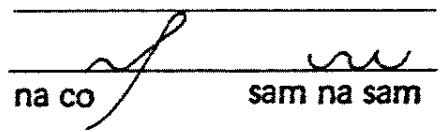
dla ta jak lub że wszystko nasz(-a, -e)

W wielu skrótach umownych widoczny jest wyraźny związek graficzny ze skracanym wyrazem, jednak występuje w nich także dodatkowo pewna nieprawidło-

wość, np. deformacja znaku („nasz”), zmiana pozycji w liniach („lub”, „wszystko”), zmiana kierunku pisma („dla”, „ta”) itp.

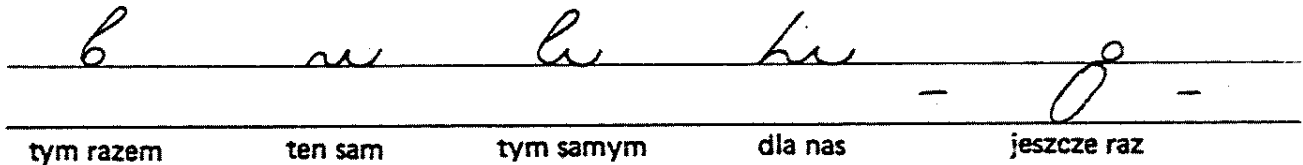
6.2. Łączenie skrótów

Skróty występujące w częstych zestawieniach ze sobą można łączyć w jedną całość graficzną:

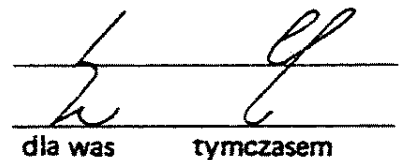


Jeżeli łączy się dwa skróty lub skrót i pełny wyraz, z których jeden np. charakteryzuje się zmienioną pozycją w układzie liniowym, należy połączenie dostosować do konkretnych możliwości graficznych:

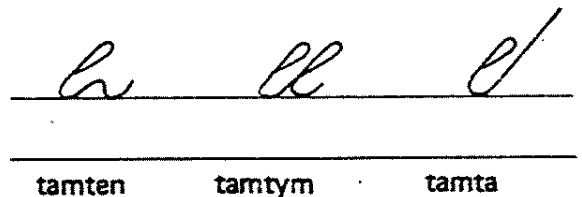
a) zmienić pozycję drugiego skrótu (lub pełnego wyrazu):



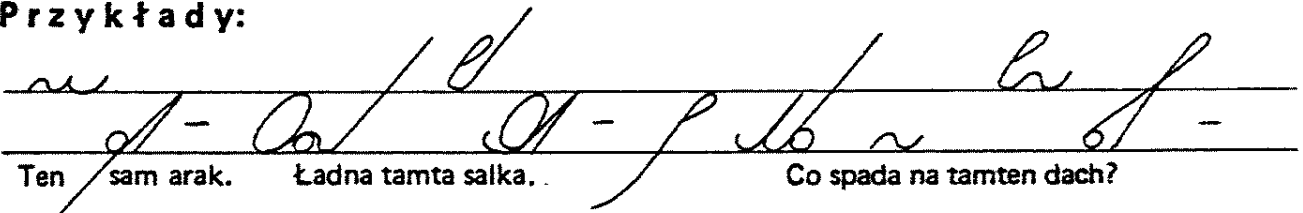
b) umieścić drugi skrót lub pełny wyraz we właściwej dla niego pozycji (przy istnieniu np. możliwości powrotu do linii podstawowej):



W formach pochodnych skrótów – które tworzy się przez uzupełnianie skrótu głównego początkową lub końcową częścią wyrazu – niektóre elementy skrótu mogą zmienić kierunek kreślenia (np. element „ta” w wyrazie „tamta”):

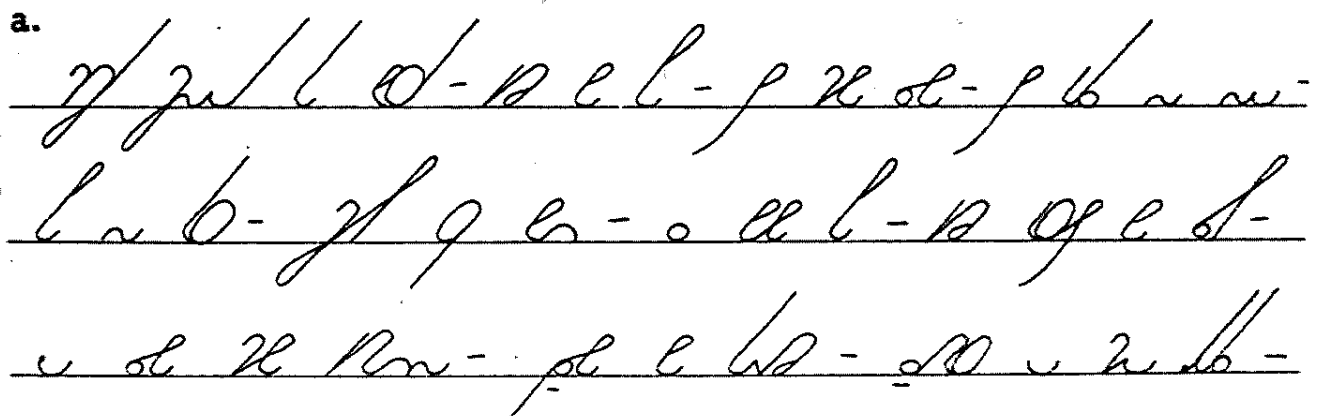


Przykłady:



ĆWICZENIE 4

Po wykonaniu ćwiczeń w specjalnym zeszytcie do stenografii przepisać zdania przynajmniej jeden raz w zeszytcie o jednej linii.



Ładna palma - Co da wam badacz? Baca da nam dzban. Ten hamak dla chana.
Tam mam akta. Mam jeszcze czas. Wszystko co ma, nam da. Gdzie ten sad? Zbadam
wszystko jeszcze raz. Gdzie masz ten arak? Ta lub tamta lampa. Gdzie ta chata?
Ten park ma parkan. Ładna parada. Bardzo smaczna kawa.

b.

Ładna palma - Co da wam badacz? Baca da nam dzban. Ten hamak dla chana.
Tam mam akta. Mam jeszcze czas. Wszystko co ma, nam da. Gdzie ten sad? Zbadam
wszystko jeszcze raz. Gdzie masz ten arak? Ta lub tamta lampa. Gdzie ta chata?
Ten park ma parkan. Ładna parada. Bardzo smaczna kawa.

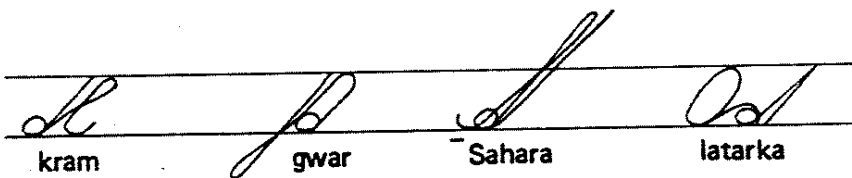
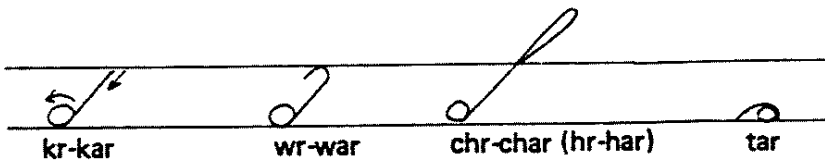
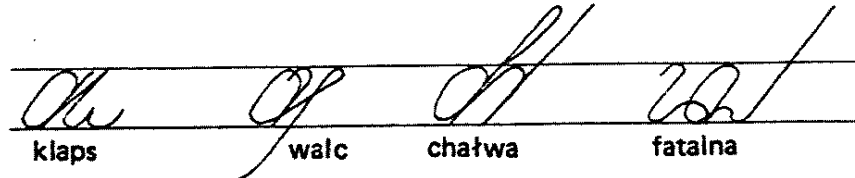
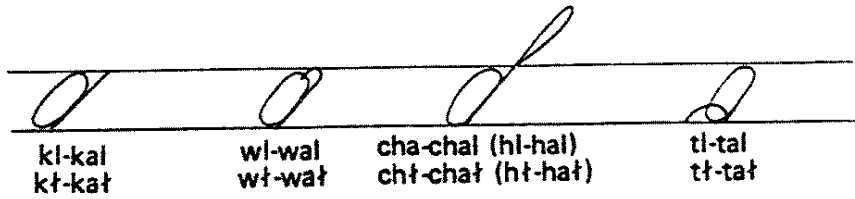
c.

Bardzo ładna palma. Co da wam badacz? Baca da nam dzban. Ten hamak dla chana.
Tam mam akta. Mam jeszcze czas. Wszystko co ma, nam da. Gdzie ten sad? Zbadam
wszystko jeszcze raz. Gdzie masz ten arak? Ta lub tamta lampa. Gdzie ta chata?
Ten park ma parkan. Ładna parada. Bardzo smaczna kawa.

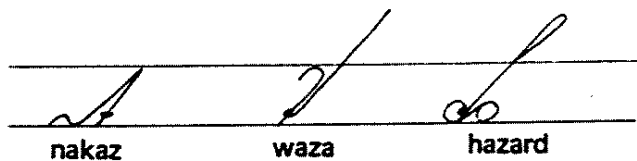
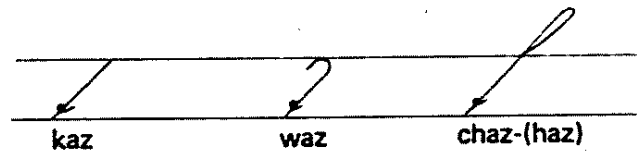
POŁĄCZENIA ZE ZNAKAMI LEWOOBROTOWYMI „L—Ł, R, Z”

1. POŁĄCZENIA ZNAKÓW OSTRO ZAKOŃCZONYCH ZE ZNAKAMI LEWOOBROTOWYMI

Znaki „l-t” i „r” znajdują się z lewej strony znaków ostro zakończonych:

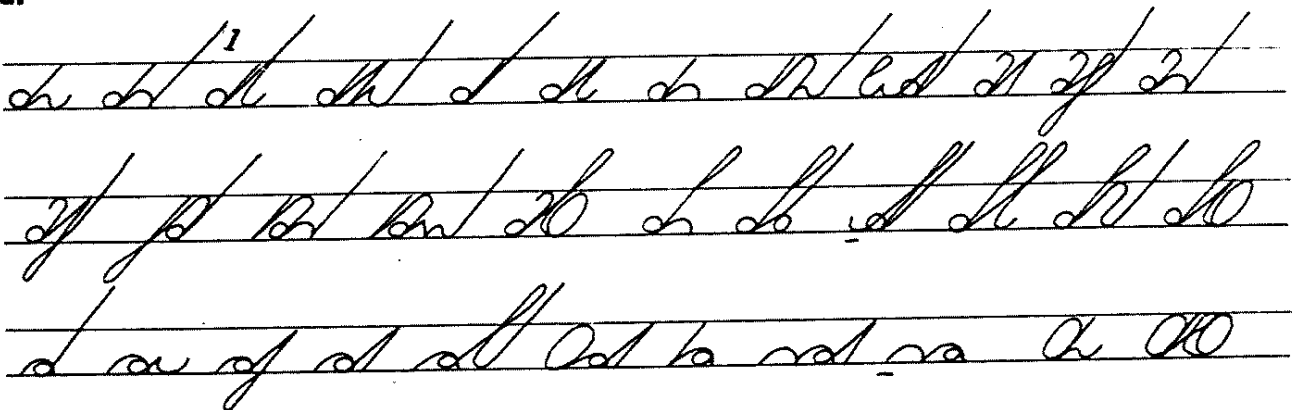


Znak „z” umieszcza się na znaku ostro zakończonym (w dolnej części tego znaku):



ĆWICZENIE 5

a.



¹ „Krata” lub „karta” – w kontekście zapis będzie zrozumiany jednoznacznie.


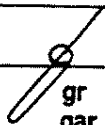
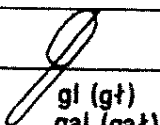

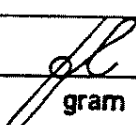
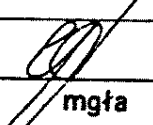
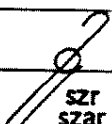
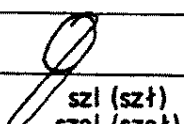
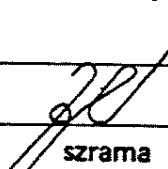
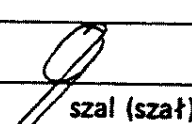
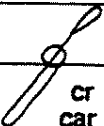
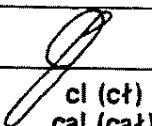
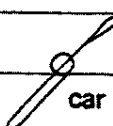

On p p p d d d d d d d d d d
 d d d d d d d d d d d d d d
 d d d -

b.

d d p p - d d b b - d d d d - l l l l
 d d - d d d - d d d - d d d d , d d d d -
 d d d d - l l d d - d d d d - b b b b -
 d d d d - d d d d - d d d d - d d d d
 d d - d d d d - d d d d -

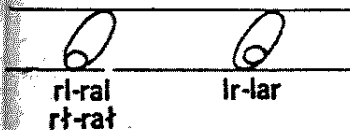
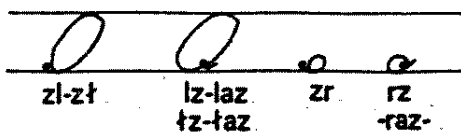
2. POŁĄCZENIA ZNAKÓW DWUMIAROWYCH ZAKOŃCZONYCH PĘTLĄ DOLNĄ ZE ZNAKAMI LEWOOBROTOWYMI

Znaki lewoobrotowe w połączeniach ze znakami dwumiarowymi zakończonymi pętlą dolną umieszcza się na tych znakach; przy łączeniu pętli zmieniają kierunek kreślenia:

3. POŁĄCZENIA ZNAKÓW LEWO- I PRAWOOBROTOWYCH ZE ZNAKAMI LEWOOBROTOWYMI

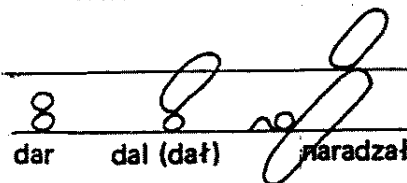
Znak „z” występujący na początku wyrazu przed znakami „l-” i „r” należy pisać oddzielnie (wykonując bardzo bliskie łączenie), jeżeli zaś występuje po tych znakach, wówczas należy na nich umieszczać „z”:



W połączeniach „l-” z „r” wpisuje się zawsze znak „r” w „l-” z zachowaniem kolejności występowania znaków w wyrazie:

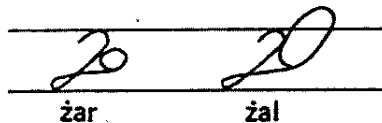
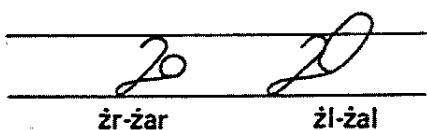


Znaki lewoobrotowe w połączeniach ze znakami prawoobrotowymi pisze się odpowiednio wyżej (łączone są zgodnie z techniką kreślenia znaków):

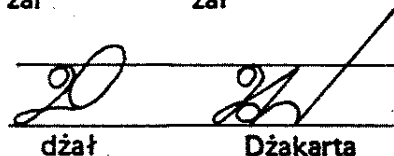


4. POŁĄCZENIA ZNAKÓW „ż” I „dż” ZE ZNAKAMI LEWOOBROTOWYMI

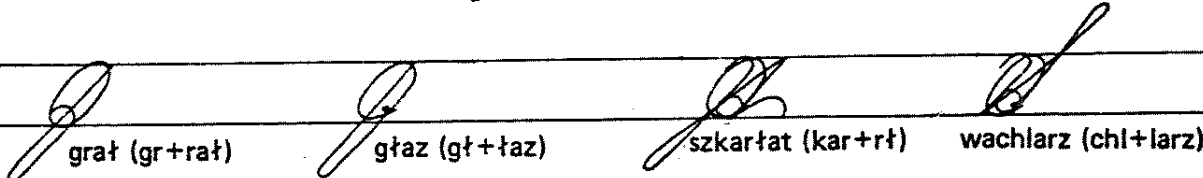
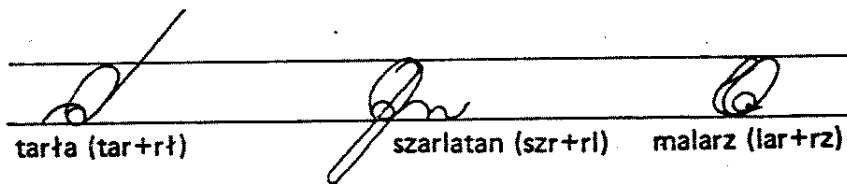
Znaki lewoobrotowe po „ż” i „dż” znajdują się w pozycji podniesionej o 1/3 miary:



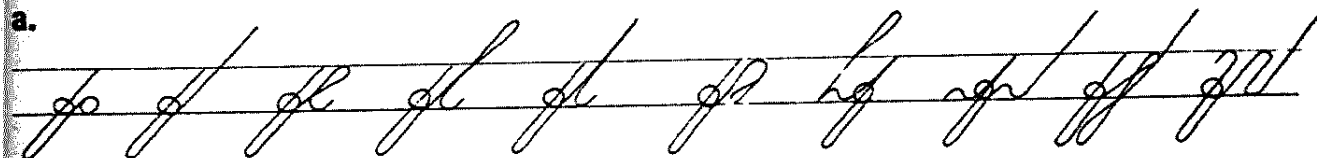
Znak „dż” tworzy się przez wpisanie znaku „d” w zaokrąglenie górne „ż”:



Niektóre połączenia znaków w wyrazach tworzą grupy podwójne:



ĆWICZENIE 6

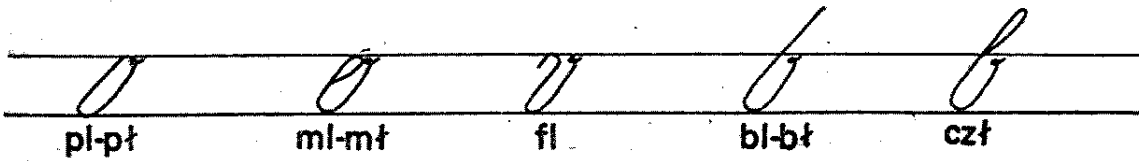


Handwritten musical notation on a five-line staff. The notation consists of rhythmic patterns and notes, including stems, beams, and various note heads, typical of a musical score.

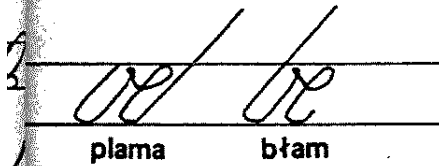
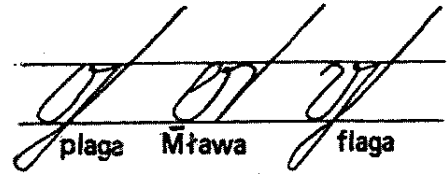
b.

Handwritten musical notation on a five-line staff, labeled 'b.'. The notation includes notes with stems, beams, and various rhythmic markings, continuing the musical piece.

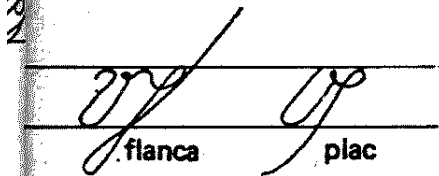
5. POŁĄCZENIA ZNAKÓW ZAKOŃCZONYCH ZAKRĄGLENIEM DOLNYM Z „L-t”



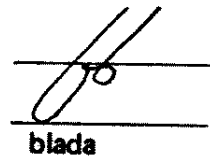
Niezpośrednie połączenie znaków spółgłoskowych zakończonych zakrągleniem dolnym ze znakiem półgłoszek „l-t” wyraża się przez częściowe zaznaczenie kształtu znaku „l-t” (po znaku innej spółgłoski) i zakończenie połączenia przy linii kontrolnej punktem kreślonym ruchem lewoobrotowym:



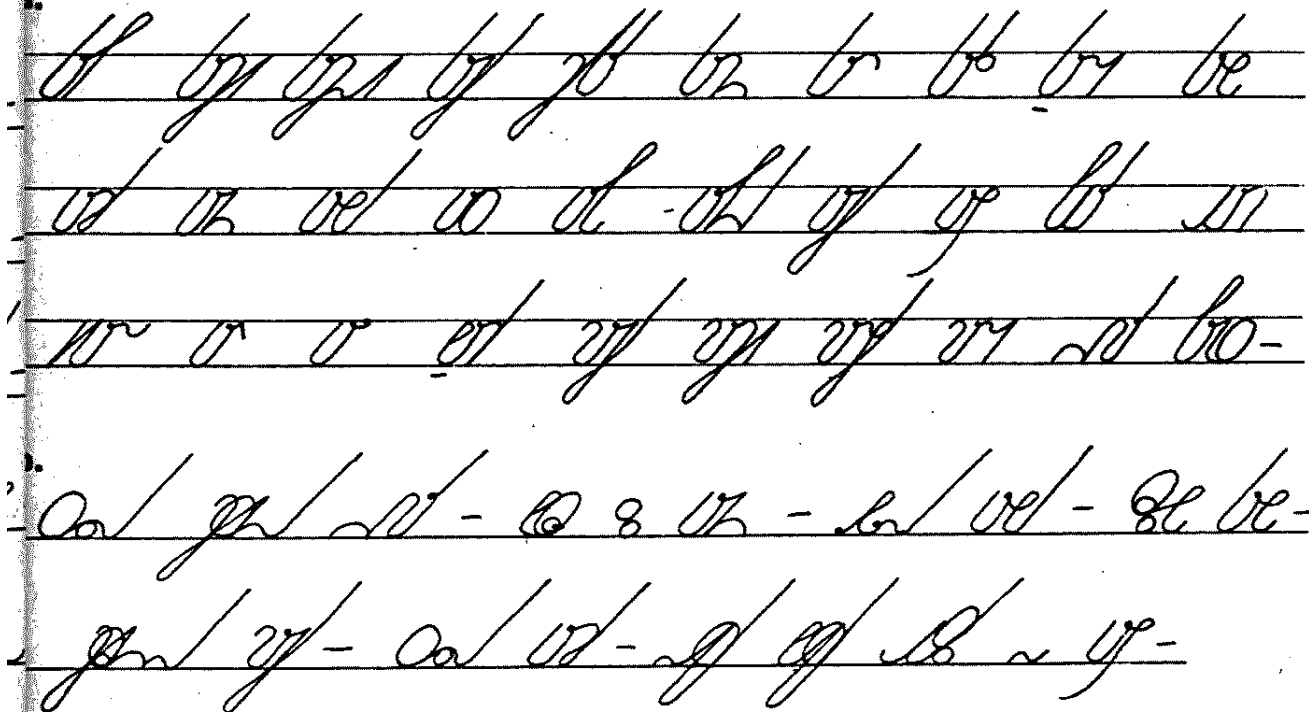
Przy wiązaniu znaków połączeń z „l-t” z następnymi znakami, rozpoczynającymi się pętelką, występują pewne deformacje:



Znaki małe po połączeniach z „l-t” pozostają pod linią kontrolną:



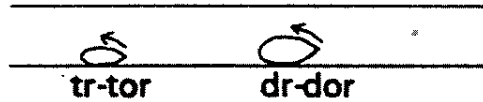
ĆWICZENIE 7



Badacz badał wrak. Chart warczał na nas. Warta wraca. Czarna krata. Gdzie ten aras? Wracam na czas. Każdy ma nakaz. Złamana szabla. Zła kalka. Gdzie nasza

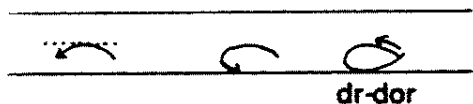
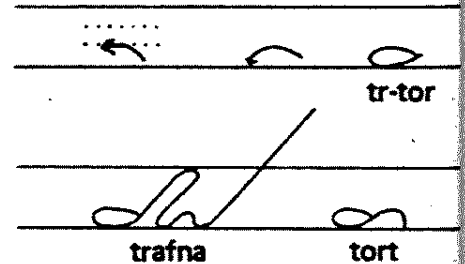
waza? Bardzo mała plama. Wszystko zdałam. Bardzo nam was żal. Spadła też Tam padał grad. Szałas ma dach. Złamał maszt. Każdy wracał sam. Kramarz d wam szal albo płaszcz.

6. SPECJALNE ZNAKI DLA POŁĄCZEŃ ZE ZNAKIEM „R”

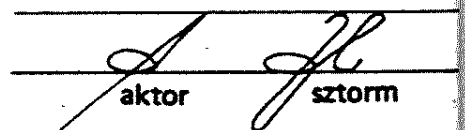
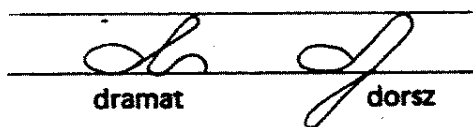


Fazy powstawania znaku:

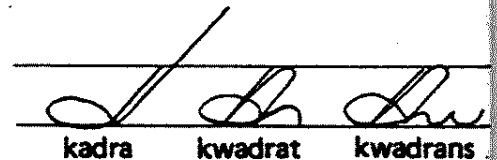
Znak „tr-tor” – jest to znak mały, rozpoczynający się tuż przy linii podstawowej, kreślony ruchem lewoobrotowym, przechodzący łukiem przez 1/3 miary, a następnie symetrycznie przy linii podstawowej i kończący się w miejscu rozpoczęcia:



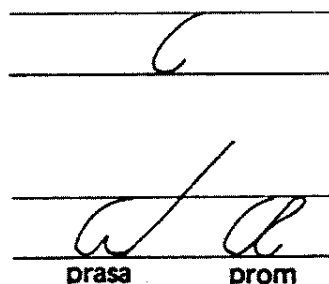
Znak „dr-dor” – różni się od znaku „tr-tor” jedynie wielkością (1/2 miary):



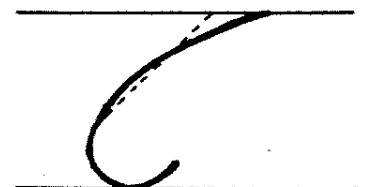
Znaki „tr-tor” i „dr-dor” mają cechy znaków lewoobrotowych, wobec czego łączy się je ze znakami zakończonymi ostro, zakończonymi pętlą, lewoobrotowymi itp., tak jak znaki lewoobrotowe:



Znak „pr-pro (prą)” rozpoczyna się przy linii kontrolnej i łukiem przechodzi w zaokrąglenie przy linii podstawowej:



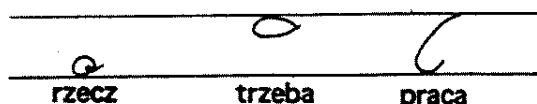
Porównanie ze znakiem „p”



Znak „pr-pro” jest znakiem zaokrąglonym w części dolnej, w związku z czym znaki lewoobrotowe należy wpisywać w to zaokrąglenie:

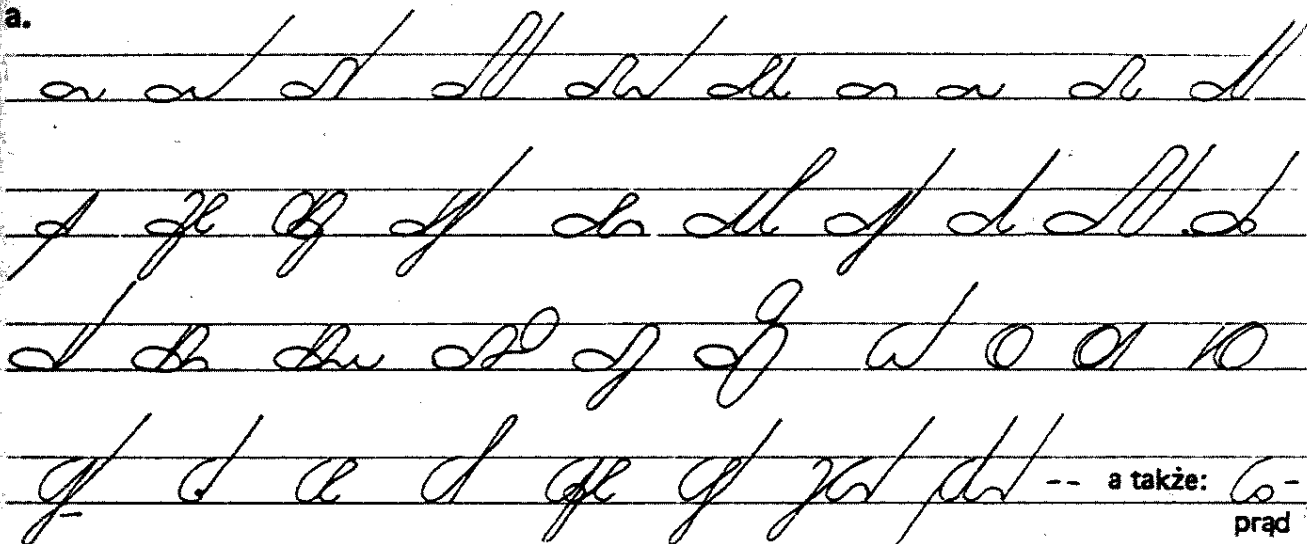


Skróty:

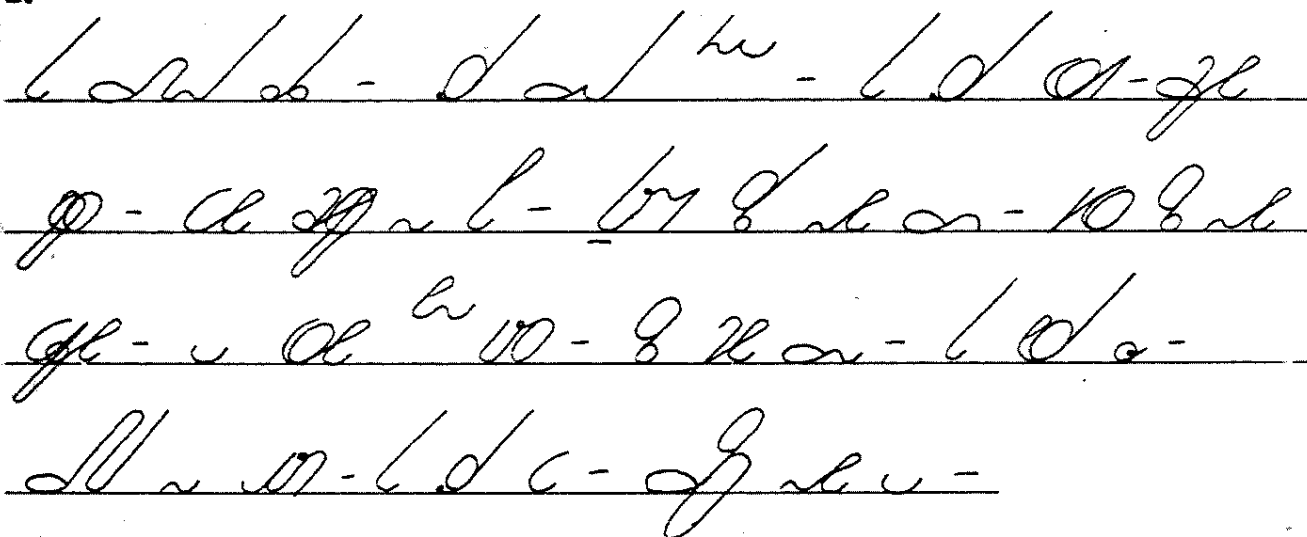


ĆWICZENIE 8

a.



b.



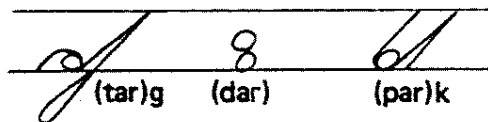
c.

Dał nam tort. Ma wszystko co trzeba. Hazard – bardzo zła rzecz. Bardzo mała tratwa. Trafna rada. Program dla aktora. Nasza kadra. Prom drżał. Bardzo zła trasa. Kapral wracał tam sam.

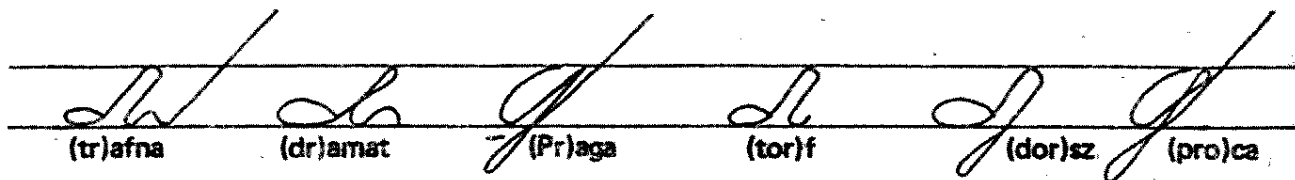
7. ZESTAWIENIE PORÓWNAWCZE

7.1. Połączenia z „r”

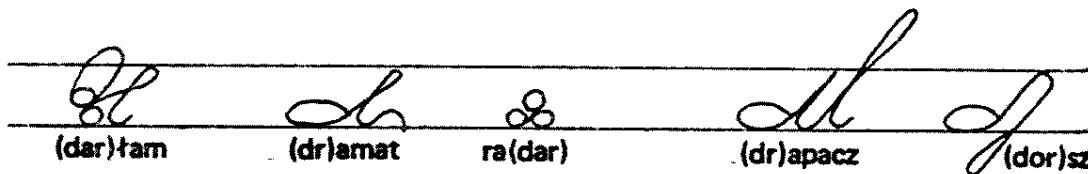
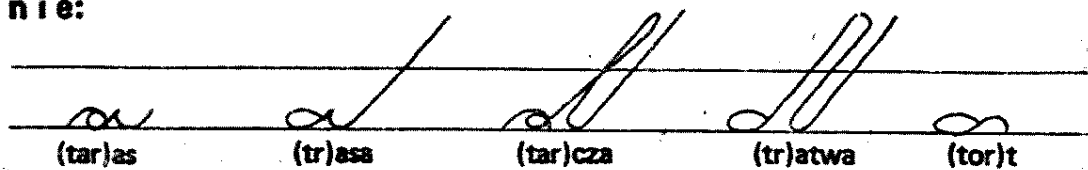
W połączeniach, w których spółgłoski „t, d, p” oddziela od „r” samogłoska „a”, stosuje się łączenie alfabetycznych znaków spółgłosek:



Specjalne znaki dla połączeń „r” (tr-tor, dr-dor, pr-pro) stosuje się w tym wypadku, gdy występuje bezpośrednie połączenie dwóch spółgłosek, ewentualnie uzupełnione dodatkowo samogłoską „o” (zgodnie z brzmieniem połączenia):



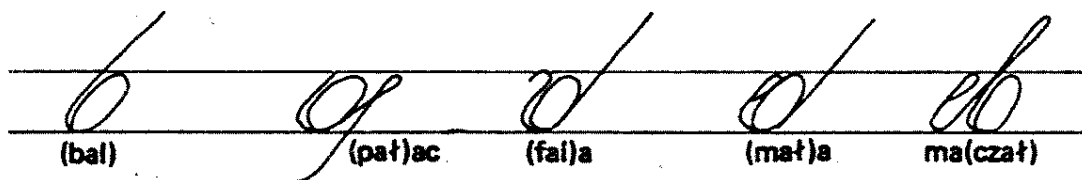
Porównanie:



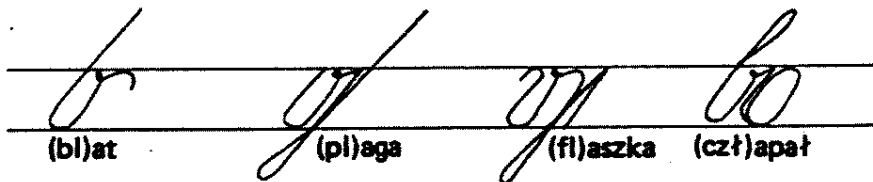
7.2. Połączenia z „l-t”

Podobne zasady obowiązują przy łączeniu znaków kończących się zaokrągleniem przy linii podstawowej („b, p, m, f, cz”) ze znakiem „l-t”.

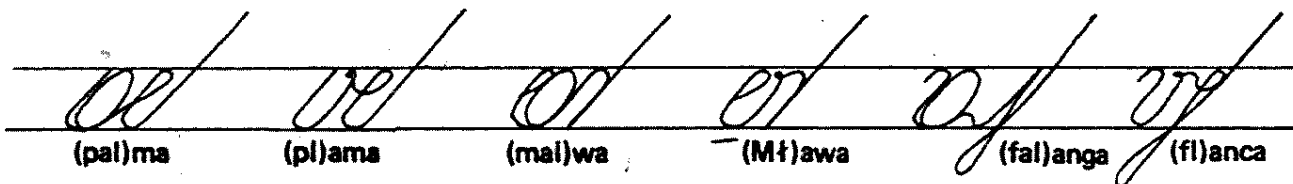
Połączenie rozdzielone samogłoską „a”:



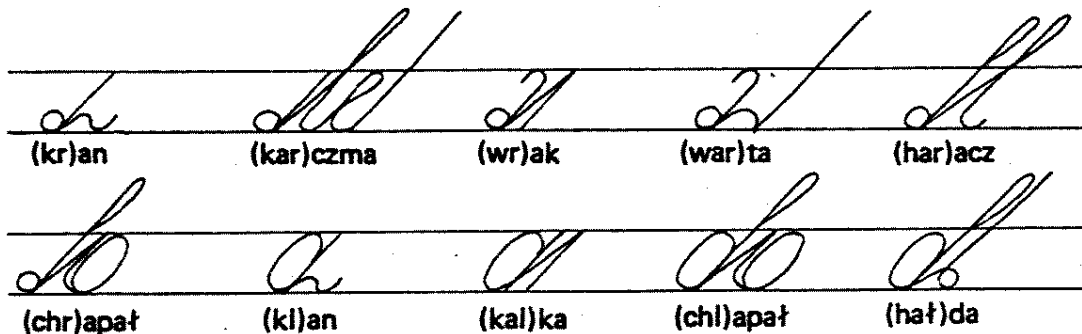
Bezpośrednie połączenie spółgłosek:

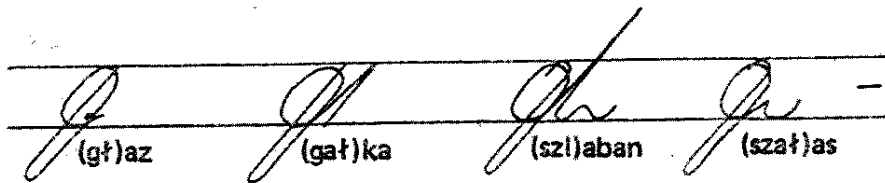


Porównanie:

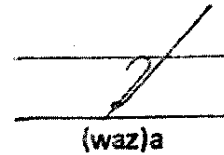


Połączenia znaków ostro zakończonych i znaków kończących się pętlą dolną tworzą zarówno grupy spółgłoskowe, jak i grupy zgłoskowe z samogłoską „a”:





Wyjątek stanowi jedynie połączenie znaku „w” ze znakiem „z”, które stosuje się tylko dla oznaczenia zgłoski „waz” („wz” oznaczane jest innym znakiem, wprowadzonym w dalszej części materiału teoretycznego):



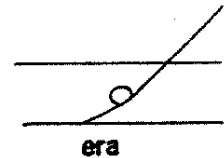
ZNAKI SAMOGŁOSEK I ICH POŁĄCZEŃ Z „J”

1. SAMOGŁOSKA „E(E)”

— ukośna kreska długości 1/2 miary, sięgająca do wysokości 1/3 miary.

Na początku wyrazu:

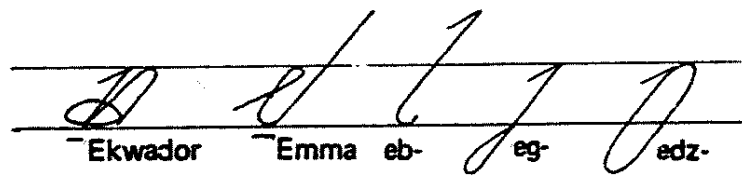
a) po „e” (rozpoczynającym się od linii głównej) znaki małe umieszcza się w środku pola środkowego; następne znaki — z wyjątkiem znaków małych — wracają w miarę możliwości na linię główną lub zbliżają się do niej (zasada linijności pisma):



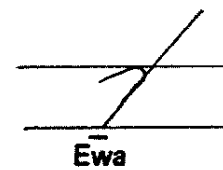
b) po „e” znak „l-t” przesuwa się w prawo o 1/2 miary i jednocześnie podnosi się o 1/3 miary:



c) przed znakami dużymi znak samogłoski „e” umieszcza się tak, by następujący po „e” znak spółgłoskowy rozpoczął się we właściwym dla niego położeniu w liniach:

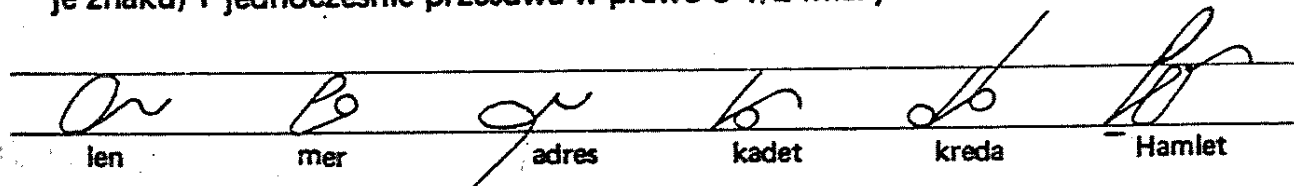


d) przed znakami dużymi rozpoczynającymi się zaokrągleniem oznacza się „e” przez wydłużenie tego zaokrąglenia:



W środku wyrazu:

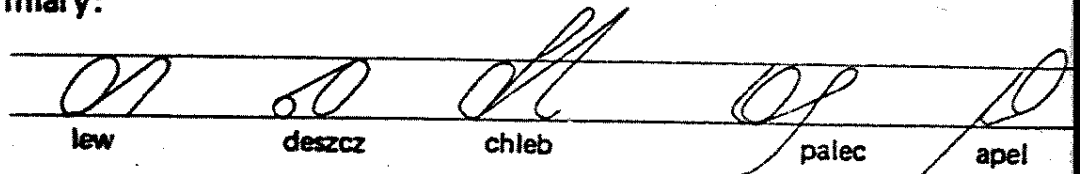
a) po „e” znaki małe pisze się wyżej o 1/3 miary (w stosunku do poprzedzającego je znaku) i jednocześnie przesuwa w prawo o 1/2 miary:



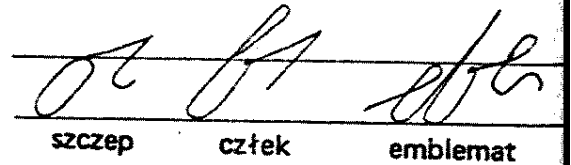
— następne znaki małe pozostają na linii pisma znaku napisanego wyżej po „e” — duże znaki wracają do linii podstawowej:



b) znaki duże po „e” przesuwa się w prawo o 1/2 miary, a „l-t” jednocześnie podnosi o 1/3 miary:

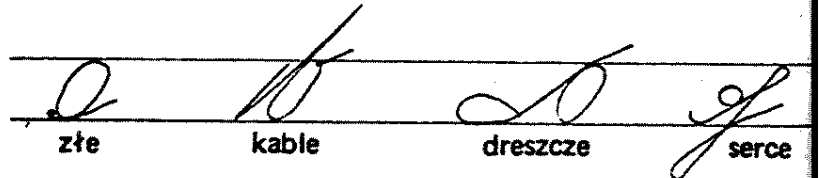


c) po znakach i połączeniach kończących się przy linii kontrolnej, następujący po „e” znak duży pozostaje uniesiony:

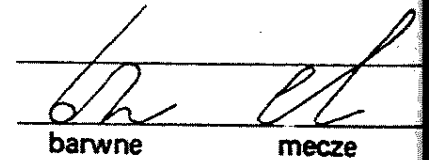


Na końcu wyrazu:

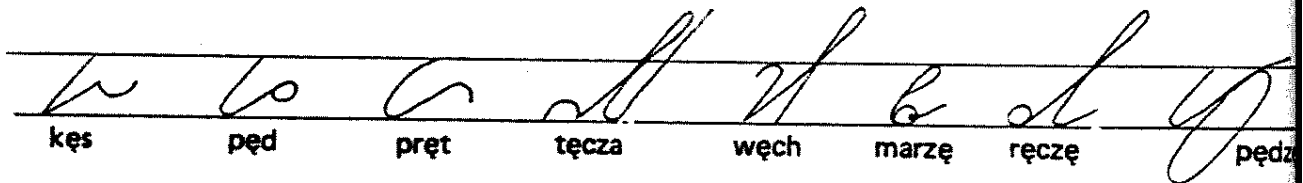
a) ukośna kreseczka dopisana bezpośrednio po zakończeniu poprzedzającego „e” znaku spółgłoskowego:



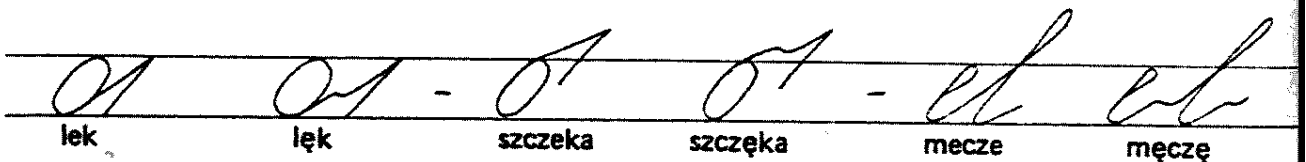
b) po znakach spółgłoskowych kończących się zaokrągleniem „e” oznacza się zmieniając kierunek zakończenia znaku spółgłoskowego na ukośny (bezpośrednio po zaznaczeniu zaokrąglenia):



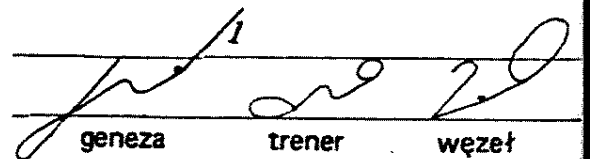
W celu oznaczenia „ę” wykorzystuje się w zasadzie znak alfabetyczny „e”:



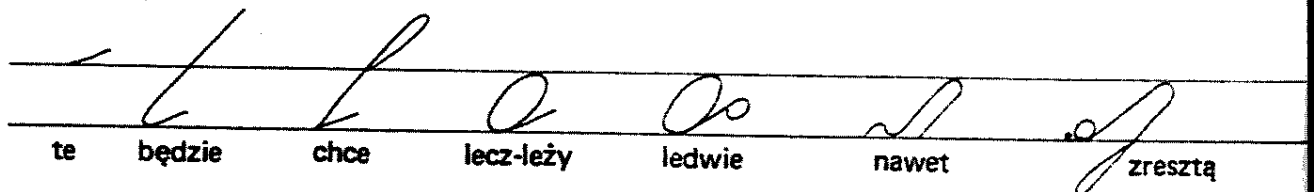
– jednak w wypadku zaistnienia dwuznaczności przy odczytywaniu wyrazu (co występuje – nawet w kontekście – bardzo rzadko), „ę” należy oznaczyć za pomocą znaku diakrytycznego w formie wężyka:



Dwukrotne wystąpienie „e” w wyrazie musi być dwukrotnie uwzględnione:



Skróty:



¹ Znak samogłoski „a” ulega skróceniu w granicach do 1 1/2 miary w wypadku, gdy poprzedzają „a” znaki podniesione (patrz zasady łączenia „a”).

ĆWICZENIE 9

7
L m n o p q r s t u v w x y z
L - o o u p u e u e u e u e u e u e
p t o s p t o s p t o s p t o s
r t e h g h g h g h g h g h g h g h
o b k a c d e f g h i j k l m n o p
q r s t u v w x y z - a b c d e f g h i j
k l m n o p - q r s t u v w x y z -

12
30
33
L m n o p q r s t u v w x y z
p t o s p t o s p t o s p t o s
p t o s p t o s p t o s p t o s
p t o s p t o s

L l l l l l l l l l l l l l l l l l
p p p p p p p p p p p p p p p p

Handwritten cursive practice on ruled lines, consisting of several lines of connected letters and symbols.

d.

Handwritten cursive practice on ruled lines, consisting of several lines of connected letters and symbols.

e.


ren, szmer, talerz, kadet, wałek, krem, trema, kafel, mebel Łeba, zegar, lego
frędzle, cena, serw, chaber, perła, kęs, kret, Wawel, hełm, cech, heban, na
żagle, rzesza, Belg, sekta, kamera, sens, Kreta, kasetka, Szwed, Serb, sfera, p
lektor, mewa, karetka, pedał, kreda, rżęsa, mech, felczer, kable, len, meta, ce
rzepa, wełna, beret, heca, bela, lew, pęd, mer, bagnet, lep, lewe, zlecał

f.

Handwritten cursive practice on ruled lines, consisting of several lines of connected letters and symbols.

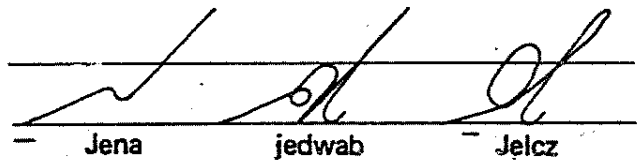
Z zegarem na was. Medal dla żeglarza. Katedra ma zegar. Ten aktor ma talent. Szedł na mecz. Mam dla was meble. Ładna waza, lecz mała. Pada deszcz lub grad. Te walce będzie grała kapela. Wracam na plażę

2. POŁĄCZENIA „IE-JE (IE-JE)”

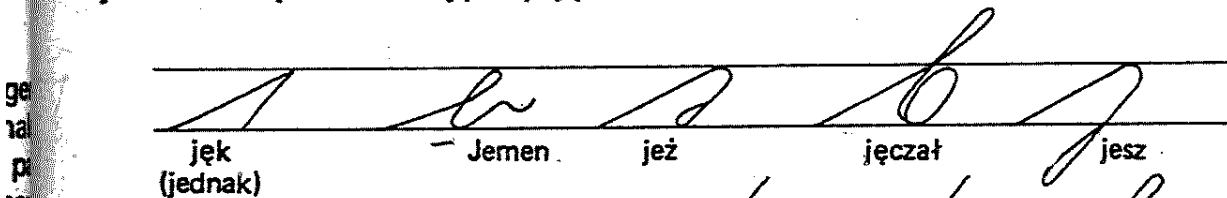
 – ukośna kreska długości 1 miary, sięgająca do wysokości 1/3 miary (zasady łączenia analogiczne jak przy samogłosce „e”).

Na początku wyrazu:

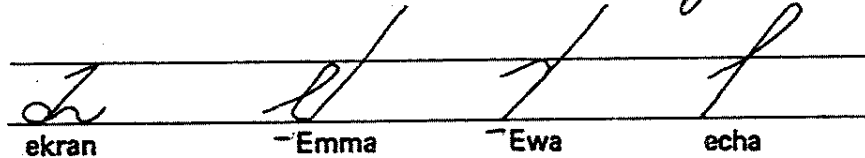
4) znaki małe i „l-t” po „ie-je” – podobnie jak po „e” – podnosi się o 1/3 miary i jednocześnie przesuwają się na odległość równą wielkości znaku „ie-je” (1 miara):



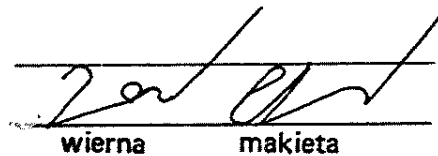
5) przed znakami dużymi pisanie znaku „ie-je” rozpoczyna się od linii podstawowej (w odróżnieniu od „e”, kiedy to znak ten umieszcza się tak, by następny znak zajmował swą zasadniczą pozycję w układzie liniowym):

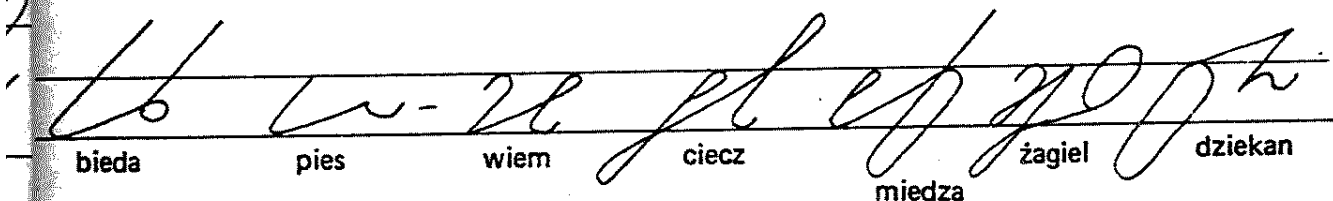


Porównanie:



9) W środku wyrazu stosuje się zasady łączenia jak przy „e” – zwiększa się tylko odstęp od znaku następnego:





Na końcu wyrazu dopisuje się znak „ie-je” do ostatniego znaku spółgłoskowego (tak jak przy „e”):



Po samogłosce oznacza się „ie-je” za pomocą kreski wielkości znaku małego (1/3 miary), kreślonej z góry na dół pod kątem 45° (zasady łączenia jak przy znakach małych):

ew
ni
b.
a - s t v g s u s r o p t j d
s d p l o k o z o j a i o . d e
p h t h e e t v p s a p y d s j
z j s j o e j s j - u t a - r o
s p s - a a o g h t o s t
s j - u t t a b a m u n j - o m
s t h e p l a n s d j a t z g a b s
t h e a p e t h e s p e l e d e t h e
s p e l h a m t h e d e b o t t h e

c.

ci wierna, rakieta, bierze, nabiera, bankiet, bieda, hiena, wiem, dziekan, kieł, żagiel, giełda, miecz, piecze, miedza, wiec, bieg, mieszka, serie, lepię, grabie, Malaje, małeje, niesie, nie da, niemal, nieme, nie wiem, maniera, wieje, knieje, mnie, sanie, ładnie, karnie, niepamiętne

d.

s m = s t p d - u h = u s z g - e e u o -
s a o g - s p - l e s j - e a - s j

an ba bz cz c ł k m n o

ar - a s t v d g h a us w z o j p l j e t

lew
ni

ś ł Ń ś ų ło k o y o j ą ę o ob

7 b.

ł l ų ł k e t r z p s r p y z n y

6
b
lat

Ź ż j ʃ ʒ ɔ e ʒ ʒ - u k k - u

ie

g p k - a a o g h i e s i

z - u t t o b e m - e - y - o n

no

z u t t o b e m - e - y - o n

z u t t o b e m - e - y - o n

z u t t o b e m - e - y - o n

9 c.

ci wierna, rakieta, bierze, nabiera, bankiet, bieda, hiena, wiem, dziekan, kieł, żagiel, giełda, miecz, piecze, miedza, wiec, bieg, mieszka, serie, lepię, grabie, Malaje, małeje, niesie, nie da, niemal, nieme, nie wiem, maniera, wieje, knieje, mnie, sanie, ładnie, karnie, niepamiętne

7 d.

g n i = g n i p e d - u z = u z r e j - e o u o -

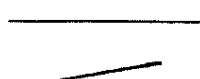
g n i p e d - u z = u z r e j - e o u o -

6 a - 6 p / 1 1/2 - u o c' - g a s t
 g s h a - 6 e k o - w l e a t - 2 f
 g - u - d e f - ~ l p a n l p - e s t
 1 1/2 = 1 1/2 - g e g - u s g - e 2' a s h -
 h u e k o - e h a n g - s t e ~
 g p - ~ s e f - e p h e b e - e a s t -
 1' s t l e d - g - s e t l ~ e h - 1
 l a m r e - o o a , g p - e s t e , a h -
 e p - e p - h s - p n i a n - u z g - p

e.

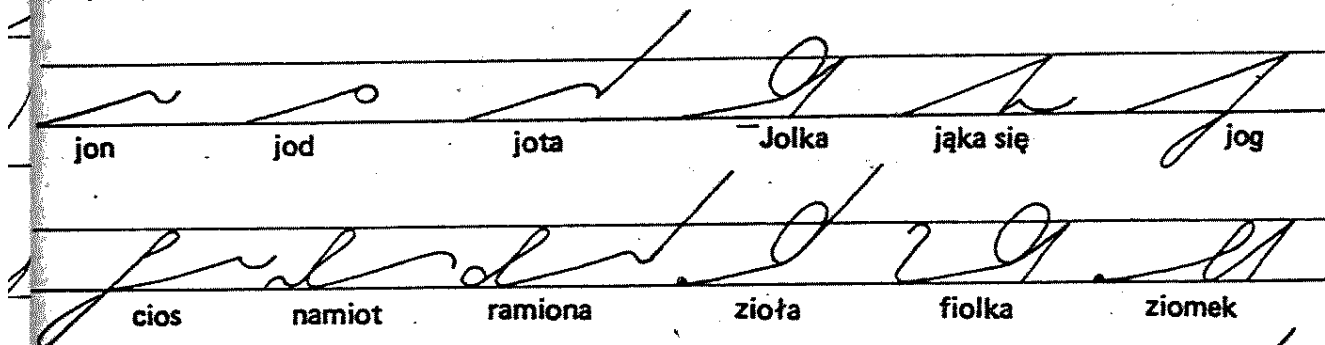
Piękna proza. Jechałem tym szlakiem. Zmierzch spadł na ziemię. Pałał gniewem.
 Jednak jedźcie tam chętnie. Gazda sieje mak. Bez ładnie pachnie. Gdzie jest ta pięć
 na baszta? Chmiel ładnie się pnije.

3. POŁĄCZENIA „IO-JO (IA-JA)”

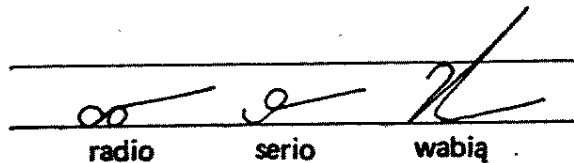

 - ukośna kreska długości 1 1/2 miary sięgająca do wysokości 1/3 miary; zasady łączenia w większości jak przy „ie-je” (różnicę omównione poniżej).
 io-jo

- 1 Przyimek „z” łączy się z następnym wyrazem.
- 2 Znak „się” pisze się łącznie z poprzedzającym go czasownikiem; samogłoskę „a” kończąca poprzedni wyraz traktuje się jak znak w środku wyrazu (nie oznacza się).

Na początku i w środku wyrazu znaki podnosi się po „io-jo”
 jak przy „e” i „ie-je” z oddaleniem o 1 1/2 miary lub tylko oddala o 1 1/2 miary:



Na końcu wyrazu dopisuje się znak „io-jo” do ostatniego znaku spółgłoski:



Przed końcowym „ją” pomija się samogłoski „a”, „u”, „e” („ie”):



4. GRAFICZNE PORÓWNANIE ZNAKÓW „E”, „IE-JE”, „IO-JO”

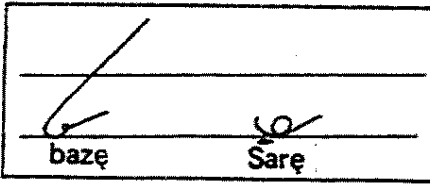
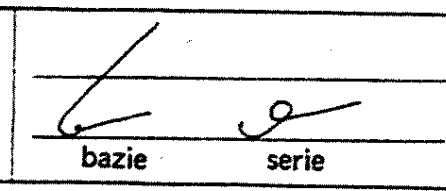
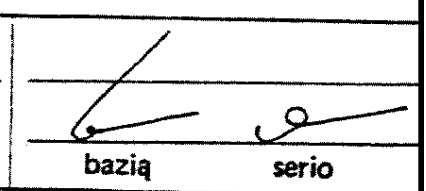
Na początku wyrazu:

E	IE-JE	IO-JO
 Edgar Ela	 jedwab Jelcz	 jod Jolka
 ekran Emma echa	 jęk jem jechał	 jąka się jog

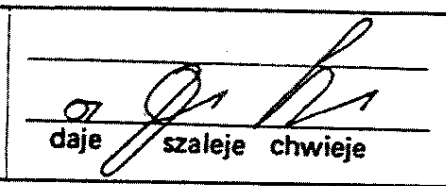
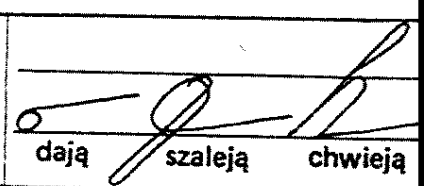
W środku wyrazu:

 kawerna węzeł	 wiarna wiezie	 kawior wiozę
 Wawel	 zgiełk	 ziota
 szemrał mecz	 wiem miecz	 ziomek Hiob

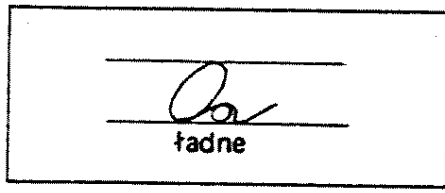
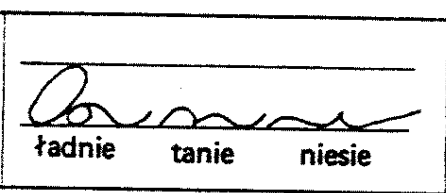
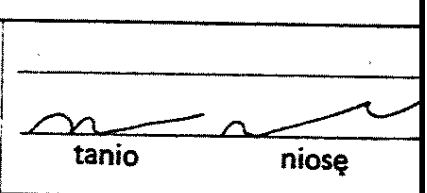
Na końcu wyrazu:

		
---	--	---

Po samogłosce (na końcu wyrazu):

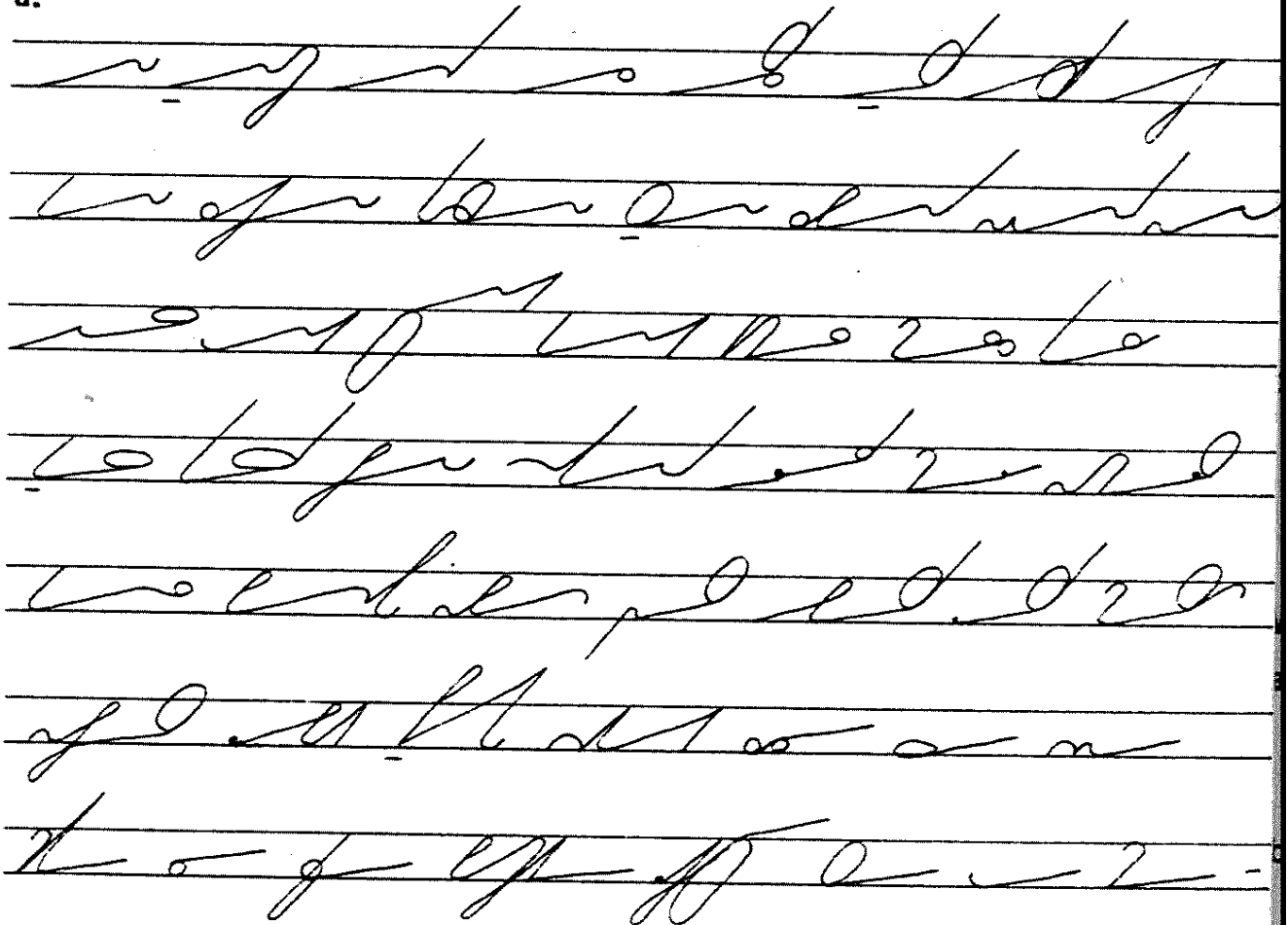
(wyjaśnienie nastąpi w temacie: „zbieg dwóch samogłosek”)		
---	--	---

Łączenie ze znakiem „n”:

		
---	--	---

ĆWICZENIE 11


a.



egion, trafione, kalafior, wiązał, fiołka, jesion, piosenka, serio, biegają, mieszkają, wieją

M a r c h - d - p o r o - c e - e - j - e
S e - c - e - c - e - c - e - c - e - c - e
S t a - b - e - t - e - t - e - t - e - t - e
S e - c - e - c - e - c - e - c - e - c - e

5. SAMOGŁOSKA „I-Y”

 – jednomiarowa kreska biegnąca od linii głównej do linii średniej, tworząca z linią główną kąt 45°.

i-y

Na początku wyrazu:

a) znaki małe po „i” umieszczają się pod linią średnią:

ida *Iran*

b) „I-t” i inne lewoobrotowe znaki duże podnosi się o jedną miarę:

ile *Iława*

c) pozostałych znaków dużych nie podnosi się – znak „i” łączy się z ich początkową częścią:

iż *impet* *igła* *idzie*

W środku wyrazu:

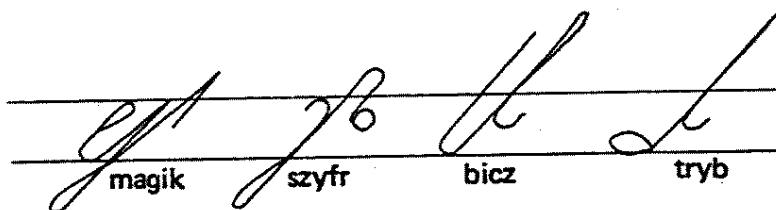
a) znaki małe po „i-y” umieszczają się pod linią średnią:

czyn *cis*

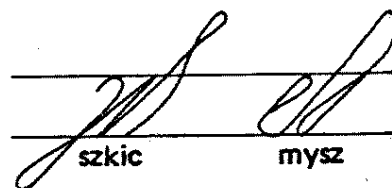
b) „I-t” i inne lewoobrotowe znaki duże podnosi się o jedną miarę (nad linią średnią):

bilet *azył*

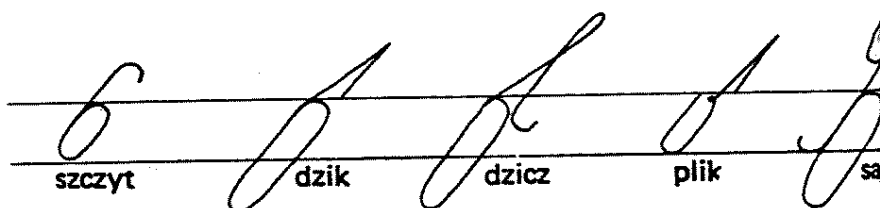
- c) pozostałe znaki jednomiarowe i znaki dwumiarowe górne podnosi się o pół miary:



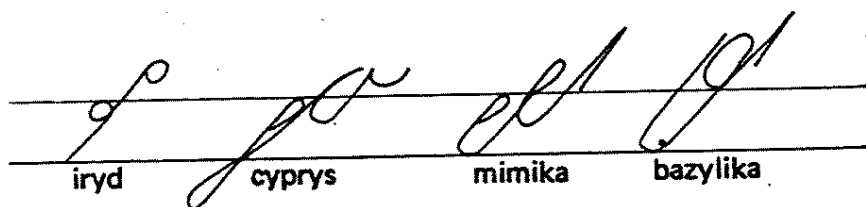
- d) znaki dwumiarowe dolne podnosi się o całą miarę:



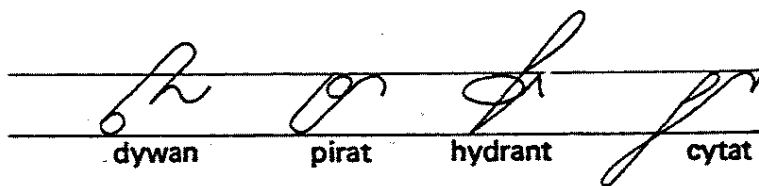
- e) po znakach i połączeniach kończących się przy linii kontrolnej następane znaki (po „i-y”) umieszcza się odpowiednio wyżej:



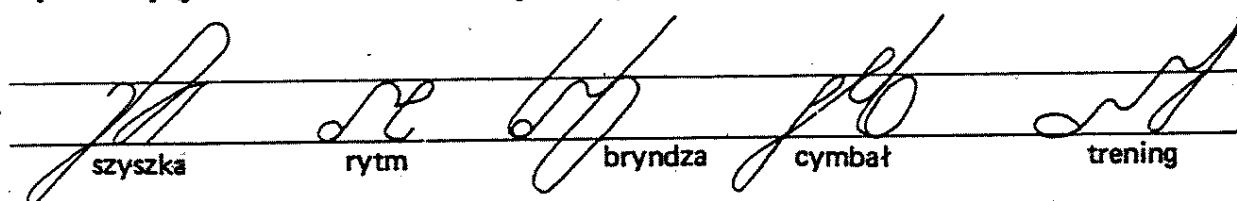
- f) przy kilkakrotnym występowaniu „i-y” w wyrazie zaznacza się je każdorazowo:



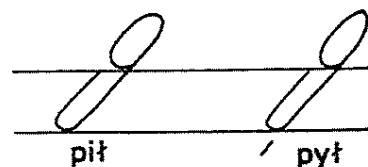
- g) następujące po znaku podniesionym znaki małe pozostają na linii pisma:



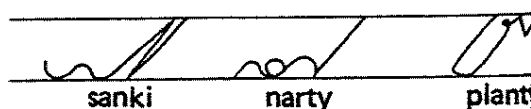
natomiast znaki duże w miarę możliwości wracają na linię podstawową lub zbliżają się ku niej (jest to tzw. zasada linijności pisma):



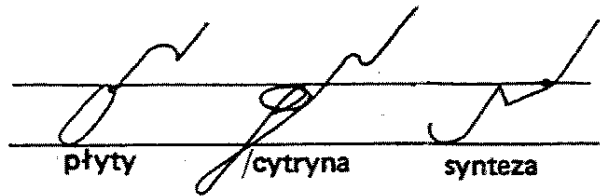
- h) zastosowanie znaku diakrytycznego „y” pozwala uniknąć ewentualnej dwuznaczności; znak „y” występuje jako kresczka pionowa wielkości znaku małego; znak należy umieszczać pod poprzedzającą go spółgłoską:



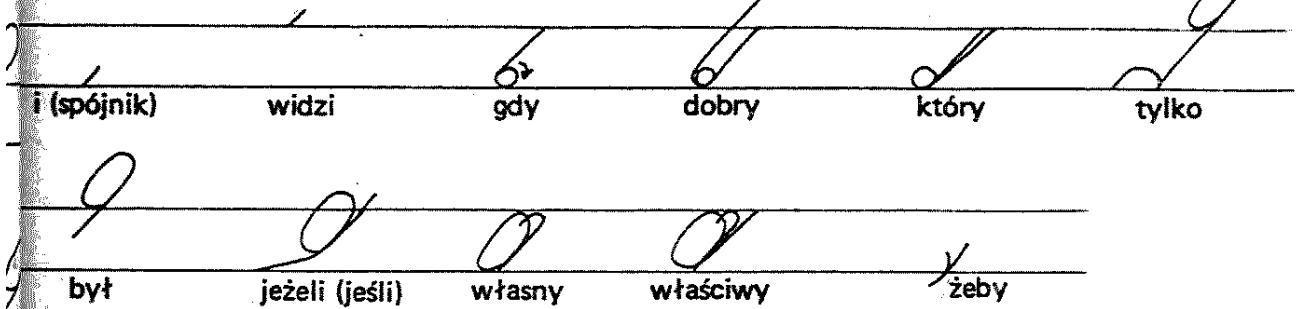
Na końcu wyrazu dopisuje się znak „i-y” do ostatniej spółgłoski:



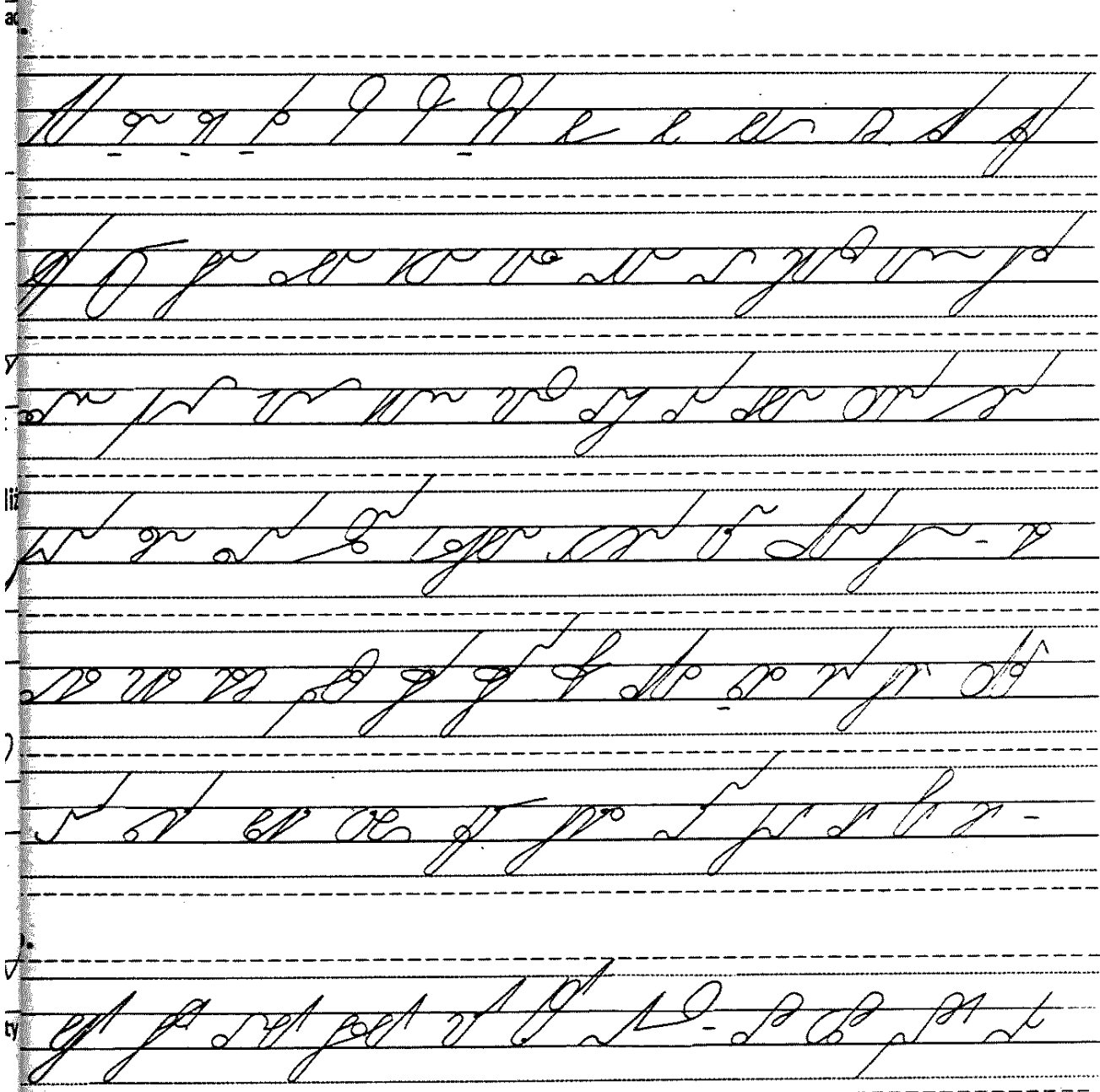
W górnych częściach układu liniowego znaki „a” oraz „i-y” na końcu wyrazu należą skróceniu:



skrótów:



ĆWICZENIE 12



Handwritten musical notation on a five-line staff with a dashed midline. The notation consists of a series of rhythmic patterns and notes, including eighth and sixteenth notes, some with stems and beams. The patterns are repeated across several lines, suggesting a rhythmic exercise or a short piece of music.

c.

Handwritten musical notation on a five-line staff with a dashed midline. This section continues the rhythmic patterns from the previous section, featuring similar note values and stems. The notation is fluid and appears to be a continuation of the exercise.

d.

o o o o - s s ~ r - ~ r l d -
 o o o o - r r s r o - r r d r - r o
 o o r - r o o o r r r - r o o o m - l
 o o o - o o o o o o - r r o - r r o -
 o o o - o o o o - l e o o - o o o - l ~
 o o o - o o o o o o o o o - o o o o
 o o o - o o o o - o o o o o o o o - o
 o o o - o o o o o o - o o o o - o o o o -
 o o o o o o - o o o o o o o o o o o o -
 o o o o o o - o o o o o o o o o o o o -
 o o o o o o - o o o o o o o o o o o o -

e.

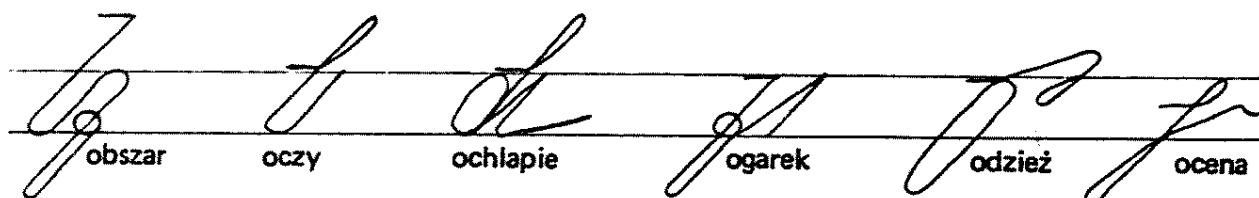
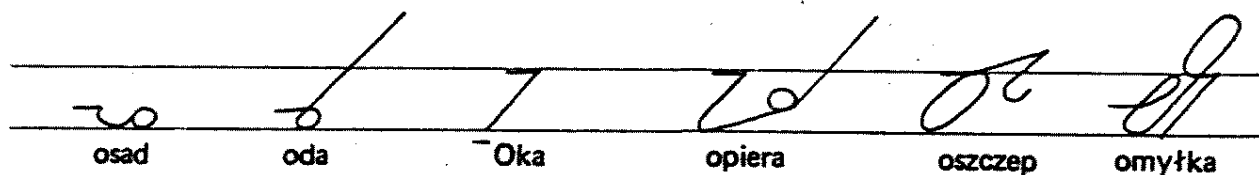
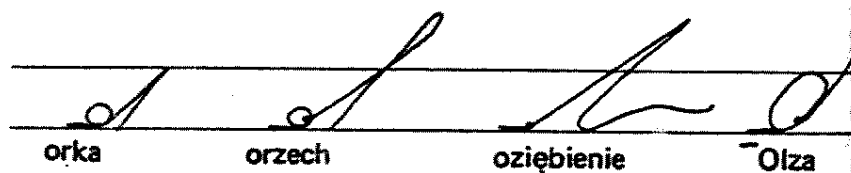
Wieje ciepły halny wicher. Właściwie nie wiem, co to jest. Rymarz szyje torby. Zbierają zioła. Kiedy pada deszcz, czytam gazety i książki. Film był bardzo ciekawy. Gdy minie zima, będzie bardzo ładnie. Szef pisze pilne pisma. Jeszcze raz czytam ten napis. Niosę własną walizę. Sadził maliny. Promyk pada na filar. Rdza niszczy nikiel. Daje nam właściwy szkic.

6. SAMOGŁOSKA „O” („A”)

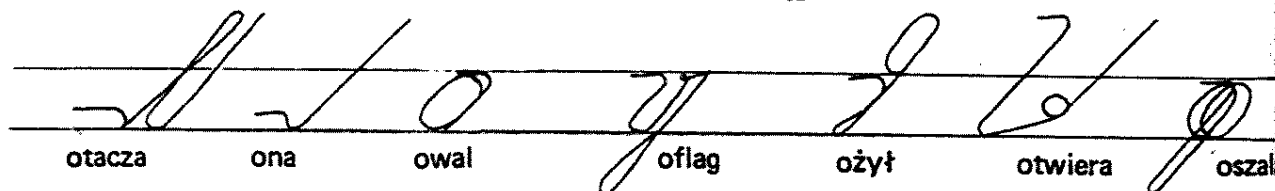
_____ — pozioma kreska długości pół miary.
 o-ą

Na początku wyrazu:

- a) umieszcza się „o” na wysokości, na której rozpoczyna się następujący po nim znak spółgłoskowy:

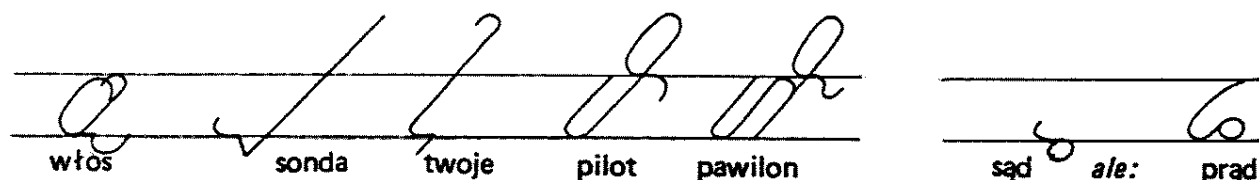
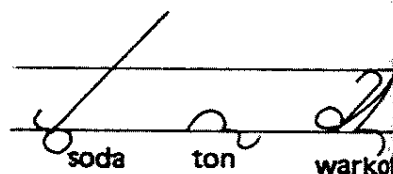


- b) przy znakach rozpoczynających się zaokrągleniem (np. „w”, „f”) dla oznaczenia „o” wyprostowuje się początkową część zaokrąglenia:

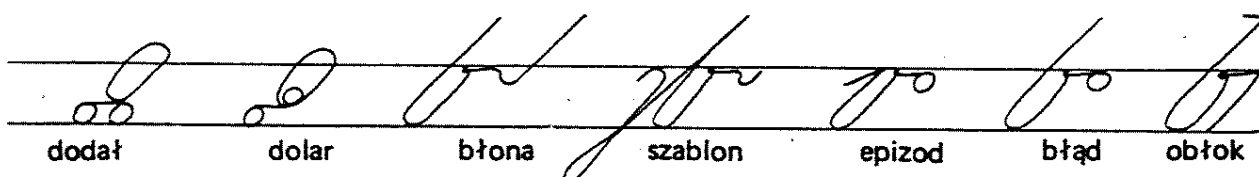
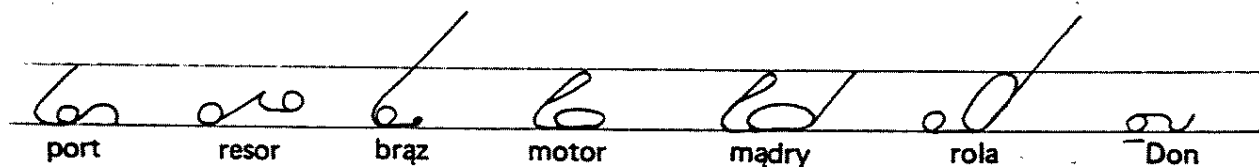


W środku wyrazu:

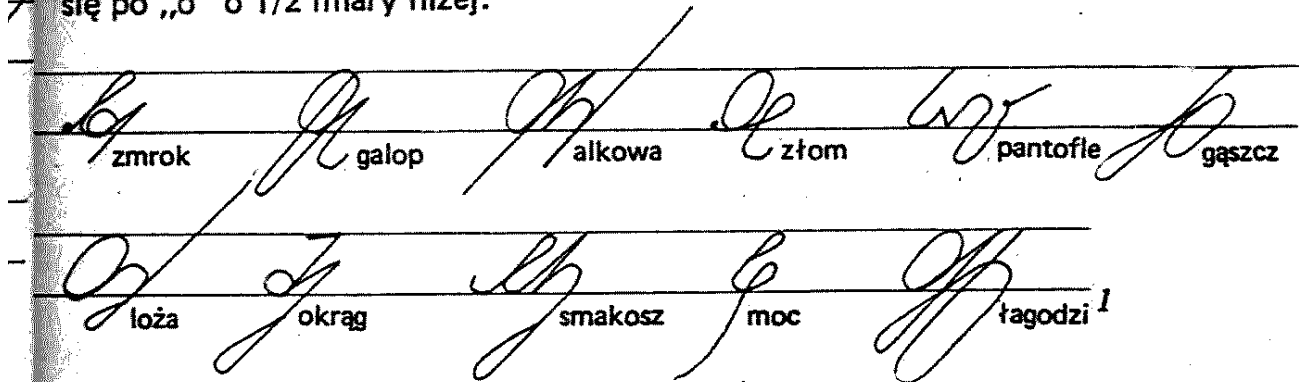
- a) znaki małe (z wyjątkiem znaków lewoobrotowych) pisze się po „o” pod linią główną (lub odpowiednio inaczej, np. po poprzednim znaku podniesionym):



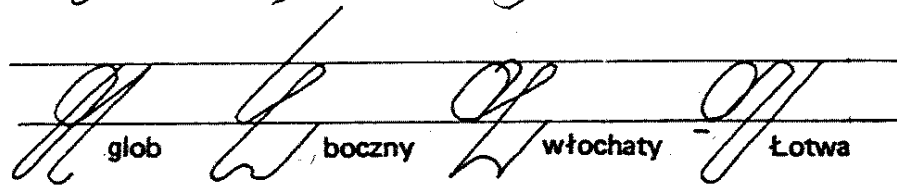
- b) znaki „r, z, rz, tr-tor, dr-dor, l-ł” w połączeniach z „o” i poprzedzającymi znakami zakończonymi zaokrągleniem dolnym oraz znaki następujące po połączeniach „do” i połączeniach lub znakach kończących się przy linii średniej – przesuwają się w prawo o 1/2 miary:



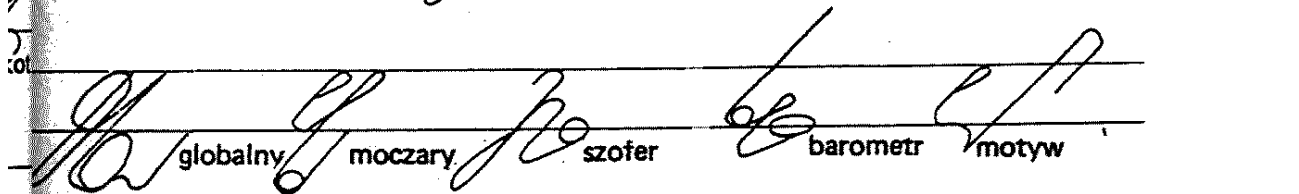
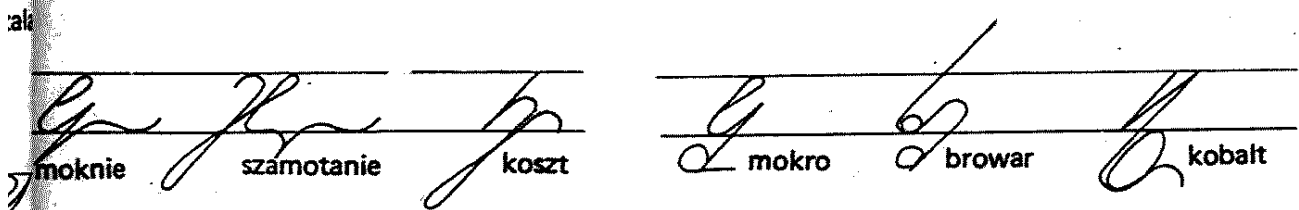
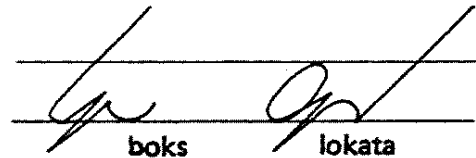
znaki jednomiarowe (z wyjątkiem „l-t”) i znaki dwumiarowe dolne przesuwają się po „o” o 1/2 miary niżej:



znaki dwumiarowe górne przesuwają się o 1 miarę niżej:

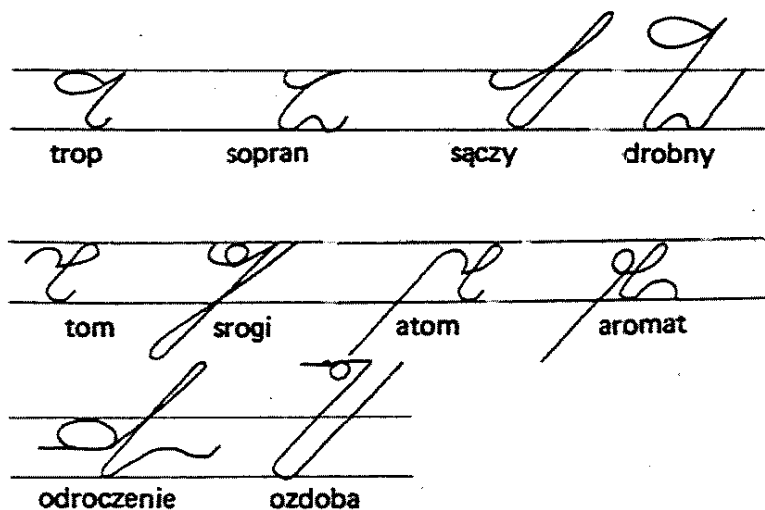


astępne znaki (po obniżonych) wracają na linię główną, o ile nie dzieli ich od tej linii zbyt duża odległość i nie ma przeszkód z punktu widzenia zasad łączenia znaków:



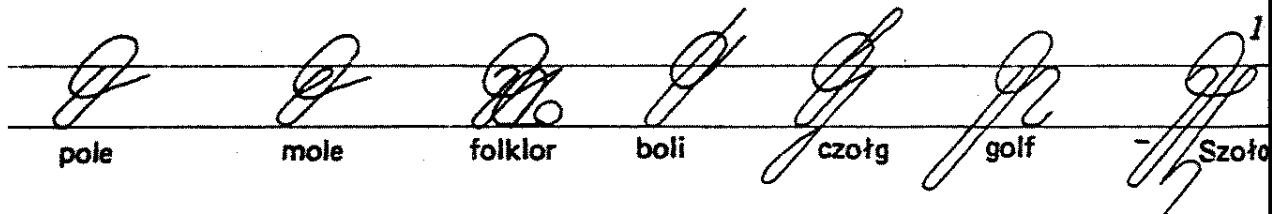
Zasady specjalne:

a) mały znak rozpoczynający wyraz przed „o” i przed znakiem dużym umieszcza się w miejscu rozpoczynania się znaku dużego; podnosi się w ten sposób także grupę znaków małych występujących przed „o” i przed znakiem dużym:

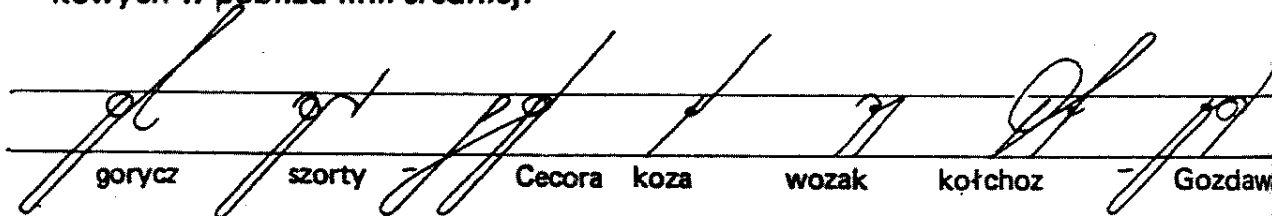
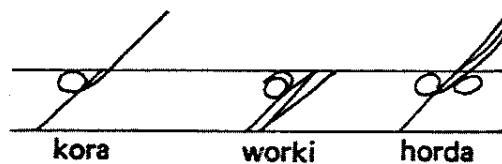


¹ Znaki obniżone zachowują swoją wielkość.

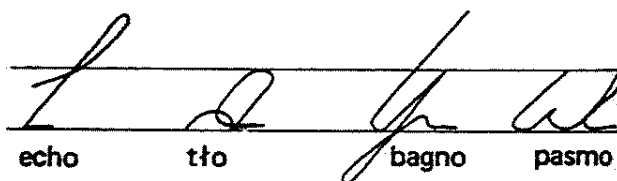
f) znak „l-t” w połączeniach ze znakami zakończonymi: ostro, zaokrągleniem u dołu, jednomiarową pętlą dolną, rozdzielanych samogłoską „o” – umieszcza się o 1/2 miary wyżej:



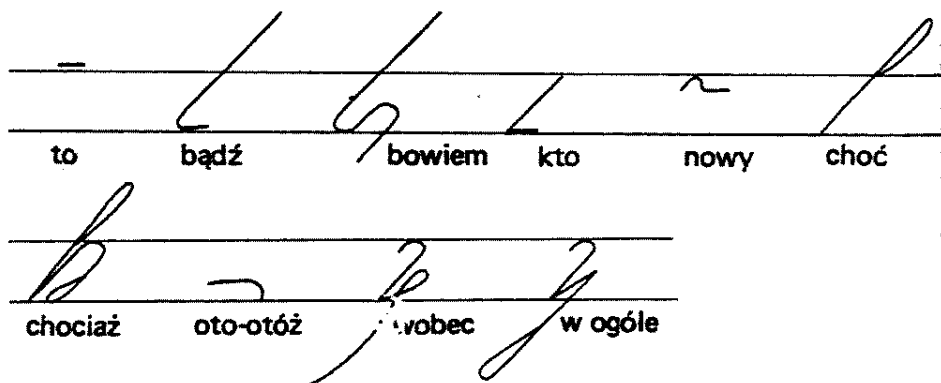
g) znaki „r” i „z” w połączeniach ze znakami zakończonymi ostro i znakami zakończonymi jednomiarową pętlą dolną, rozdzielanych samogłoską „o” – umieszcza się na poprzedzających je znakach spółgłoskowych w pobliżu linii średniej:



Na końcu wyrazu dopisuje się znak alfabetyczny „o” do poprzedzającego go znaku spółgłoskowego; przy znakach kończących się zaokrągleniem dla oznaczenia „o” wyprostowuje się końcową część zaokrąglenia:

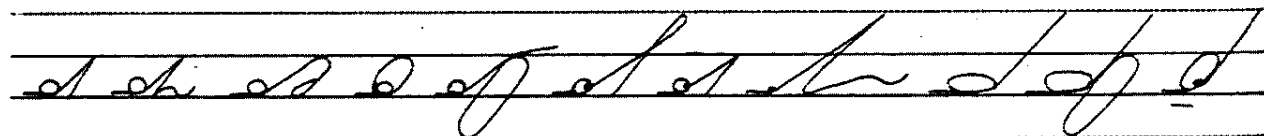


Skróty:



ĆWICZENIE 13

a.



¹ Pismem stenograficznym można notować tylko popularne nazwiska, dające się poprawnie odczytać.

Handwritten musical notation on a five-line staff.

Handwritten musical notation on a five-line staff.

Handwritten musical notation on a five-line staff.

Handwritten musical notation on a five-line staff.

Handwritten musical notation on a five-line staff.

Handwritten musical notation on a five-line staff.

Handwritten musical notation on a five-line staff.

Handwritten musical notation on a five-line staff.

Handwritten musical notation on a five-line staff.

Handwritten musical notation on a five-line staff.

Handwritten musical notation on a five-line staff, featuring various rhythmic values and stems.

Handwritten musical notation on a five-line staff, continuing the sequence of notes and rests.

Handwritten musical notation on a five-line staff, showing a specific rhythmic pattern.

d.

Handwritten musical notation on a five-line staff, starting with a new section.

Handwritten musical notation on a five-line staff, showing a sequence of notes.

Handwritten musical notation on a five-line staff, featuring a series of rhythmic figures.

Handwritten musical notation on a five-line staff, with notes and stems.

Handwritten musical notation on a five-line staff, showing a complex rhythmic structure.

Handwritten musical notation on a five-line staff, with notes and stems.

Handwritten musical notation on a five-line staff, showing a sequence of notes.

Handwritten musical notation on a five-line staff, with notes and stems.

o o z z w w o o p p -

o o z z w w o o p p -

o o z z w w o o p p -

o o z z w w o o p p -

o o z z w w o o p p -

o o z z w w o o p p -

o o z z w w o o p p -

rzet, orły, Olga, osaczenie, odszedł, opala, Odessa, obie, obieram, owca, owiewa, wczarek, kłoda, ogrody, woda, kosa, bosy, chroni, ochrona, salon, nota, tona, ora, porażka, poryw, fernal, kamfora, morela, roleta, dolina, foka, lokata, blo- ada, kopa, cofa, Krokiew, obroża, szloch, bogaty, grosz, klosz, ogniwo, tyko, olo, kilo, okno, ciemno, proso, sofa, Sokrates, Tomasz, topik, nora, nocleg, nosze, apno, kolos, kolka, wołam, bolero, korty, korona, chorągiew, odwozi, dworek

o o z z w w o o p p -

o o z z w w o o p p -

[Handwritten cursive text on a lined background, appearing to be a list of examples or notes.]

¹ Dla uproszczenia pisowni wyrazu w kontekście pomijamy znak „ł”.

h.

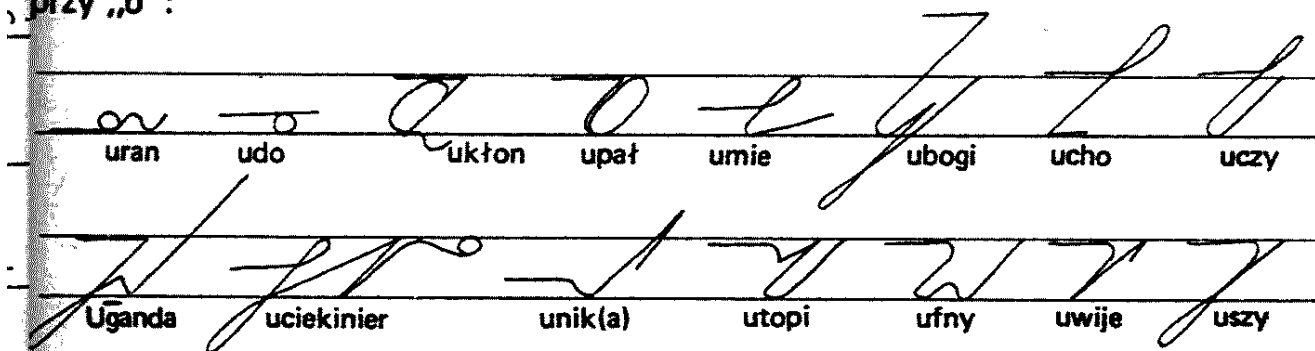
Płynie okręt. Czeka nas crka. Bardzo trafna ocena. Z rynny sączy się woda. Ta oliwa jest jednak zła. Piękny okaz motyla. Piękna jest ta dolina. Wąż się wiję. Kosz pełen ryb. Noc okryła ziemię. Ta szosa wiedzie do osiedla. Którą mamy gonitwę? Jest bardzo mokro. Kiedy was zobaczę? Szli bardzo wolno. Tamten koc ma ładny kolor. Wozy wracały nocą. Kto dba, ten ma. Wobec nas był szczery. Nie wiem, jaki zobaczę region. Złoto, srebro i platyna to metale szlachetne. Te nowe domy mają jednak bardzo małe okna. Syrop jest jednak w ogóle niedobry.

7. SAMOGŁOSKA „U-Ó”

— pozioma kreska długości jednej miary.

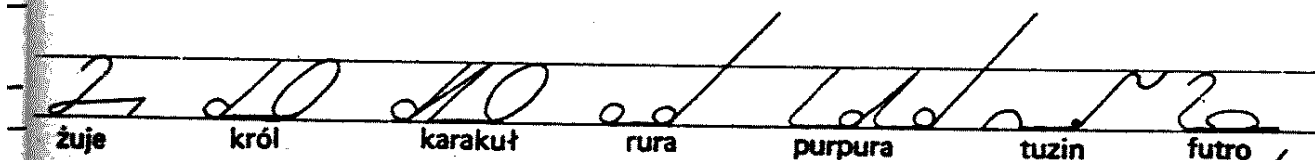
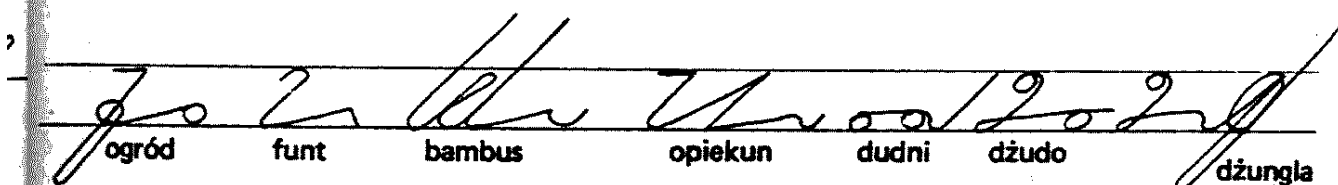
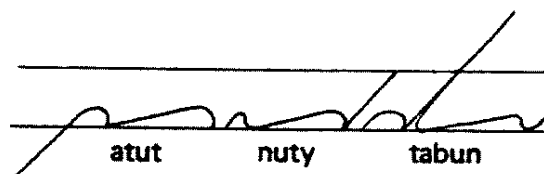
u-ó

Na początku wyrazu zasady łączenia znaku „u-ó” są identyczne jak przy „o”:

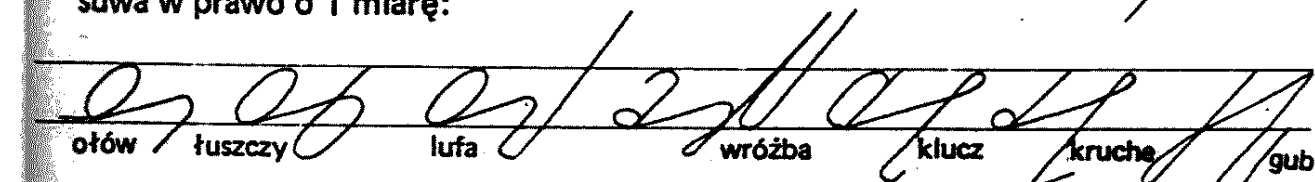
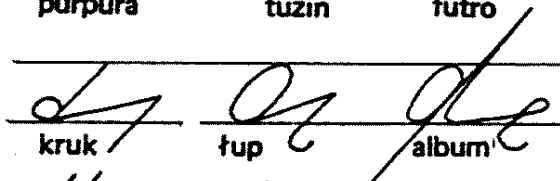


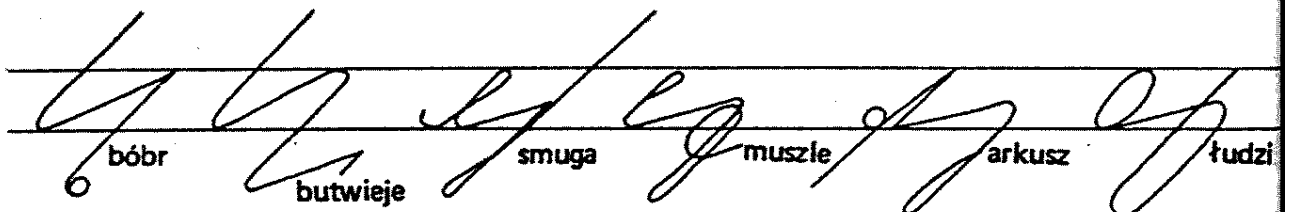
W środku wyrazu:

a) znaki małe oraz znaki duże lewoobrotowe przesuwają się po „u-ó” o 1 miarę w prawo (pozostają one w dalszym ciągu na linii głównej):

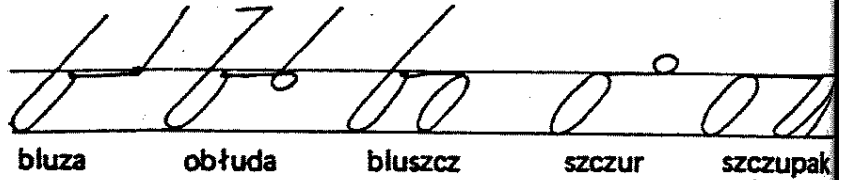


b) znaki duże (z wyjątkiem znaków lewoobrotowych), obniżają się po „u-ó” tak jak po „o-ą” i jednocześnie przesuwają w prawo o 1 miarę:

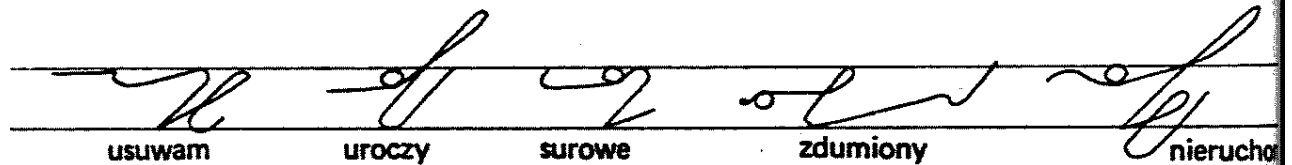
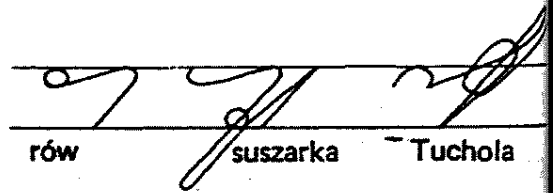




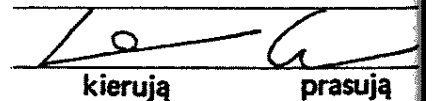
c) po połączeniach lub znakach kończących się przy linii średniej znaki następujące po „u-ó” przesuwają się o 1 miarę w prawo (bez obniżania):



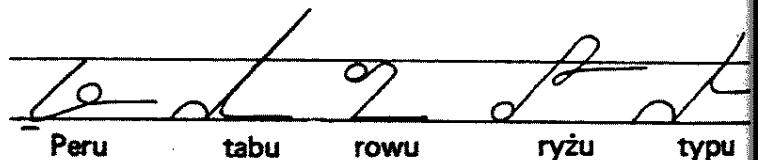
d) znaki małe, po których następuje „u-ó”, przed znakami dużymi podnosi się do linii pisma znaków dużych (jak przy „o-ą”), przy czym znak duży zostaje przesunięty o 1 miarę:



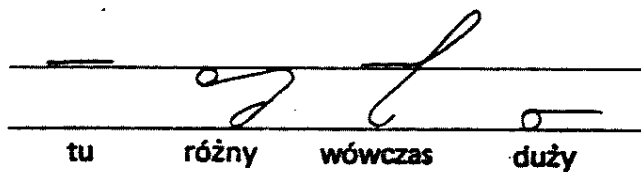
e) przed „ją” na końcu wyrazu pomijają się samogłoskę „u-ó”:



Na końcu wyrazu dopisuje się znak alfabetyczny „u-ó” do ostatniej spółgłoski (jak przy „o-ą”):

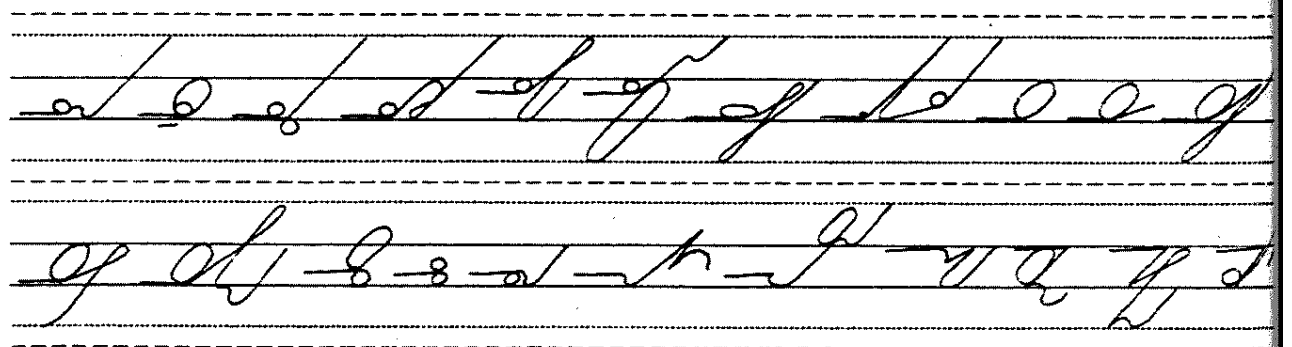


Skróty:



ĆWICZENIE 14

a.



to to to to to to to to to to

et et et et et et et et et et

va va va va va va va va va va

inter inter inter inter inter

regard regard regard regard regard

per per per per per per per per per

to to to to to to to to to to

so so so so so so so so so so

b.

et et et et et et et et et et

per per per per per per per per per

et et et et et et et et et et

Handwritten cursive practice on a set of four horizontal lines. The text consists of a series of connected loops and curves, likely representing a sequence of letters or a specific cursive flourish.

Handwritten cursive practice on a set of four horizontal lines. The text consists of a series of connected loops and curves, likely representing a sequence of letters or a specific cursive flourish.

Handwritten cursive practice on a set of four horizontal lines. The text consists of a series of connected loops and curves, likely representing a sequence of letters or a specific cursive flourish.

Handwritten cursive practice on a set of four horizontal lines. The text consists of a series of connected loops and curves, likely representing a sequence of letters or a specific cursive flourish.

Handwritten cursive practice on a set of four horizontal lines. The text consists of a series of connected loops and curves, likely representing a sequence of letters or a specific cursive flourish.

Handwritten cursive practice on a set of four horizontal lines. The text consists of a series of connected loops and curves, likely representing a sequence of letters or a specific cursive flourish.

c.

Handwritten cursive practice on a set of four horizontal lines. The text consists of a series of connected loops and curves, likely representing a sequence of letters or a specific cursive flourish.

Handwritten cursive practice on a set of four horizontal lines. The text consists of a series of connected loops and curves, likely representing a sequence of letters or a specific cursive flourish.

Handwritten cursive practice on a set of four horizontal lines. The text consists of a series of connected loops and curves, likely representing a sequence of letters or a specific cursive flourish.

Handwritten cursive practice on a set of four horizontal lines. The text consists of a series of connected loops and curves, likely representing a sequence of letters or a specific cursive flourish.

Handwritten cursive practice on a set of four horizontal lines. The text consists of a series of connected loops and curves, likely representing a sequence of letters or a specific cursive flourish.

Handwritten cursive practice on a four-line staff, showing various letter forms and combinations.

rwie, uciecha, ul, umyty, ruda, kusi, ugór, łuna, Kutno, mamut, runda, ratuje,
 luza, pilnuje, burta, rysuje, nurek, dur, tułacz, utwór, smukły, żupan, oczu, żubr,
 łumun, drużyna, garażu, dubluje, ugaszcza, umorzenie, cud, muszę, rymu, kulisy,
 urza, kuje, puzon, huta, ukazuje, bruk, suchy, ubranie, tubka, druty, suknie

Handwritten cursive practice on a four-line staff, showing various letter forms and combinations.

Handwritten cursive practice on a four-line staff, showing various letter forms and combinations.

Handwritten cursive practice on a four-line staff, showing various letter forms and combinations.

Handwritten cursive practice on a four-line staff, showing various letter forms and combinations.

Handwritten cursive practice on a four-line staff, showing various letter forms and combinations.

Handwritten cursive practice on a four-line staff, showing various letter forms and combinations.

— Krople deszczu dzwonią o szyby. Piękny bukiet róż. Muzyk szukał gitary. Ufam im.
 — Obudził nas huk. Złamał się łuk. Tu jest duży ruch. Będzie tu jeszcze. Bardzo
 — łobry ruszt. Rumak pędzi polem. Kurier niesie nowiny. Ul pełen miodu. Góral
 — łasie owce. Wróbel gubi puch. Tam jest duża pieczara.

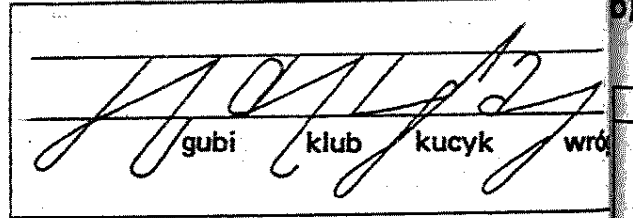
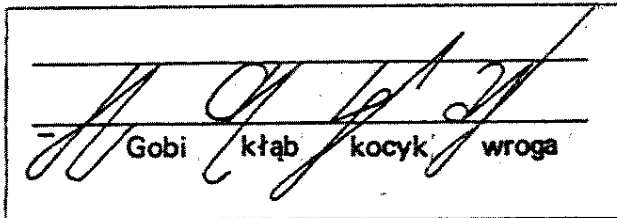
1. ZESTAWIENIE PORÓWNAWCZE ZASAD ŁĄCZENIA „U-Ó”, „O-A”

1.1. ZASADY ZBIEŻNE

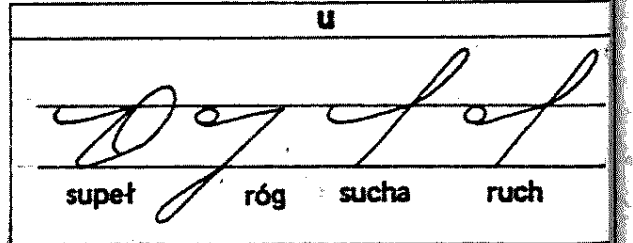
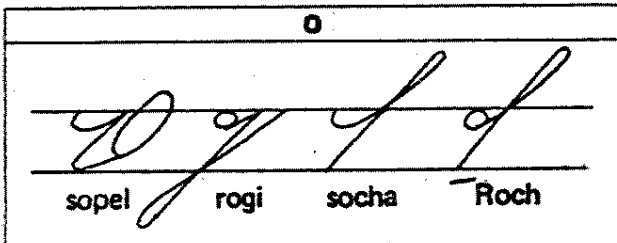
a) znaki duże po „o-u”:

o			
lok	bok	barok	kopie

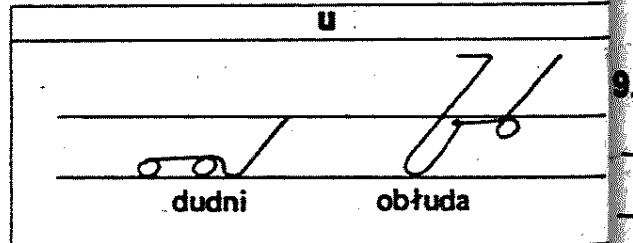
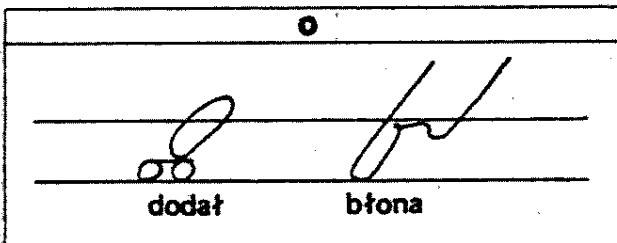
u			
łuk	buk	bruk	kupię



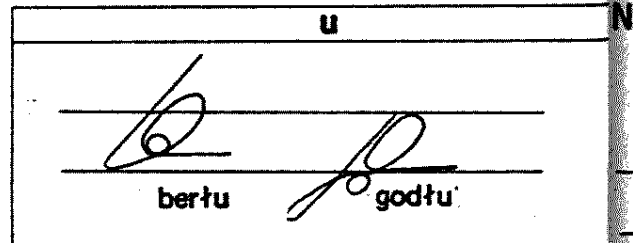
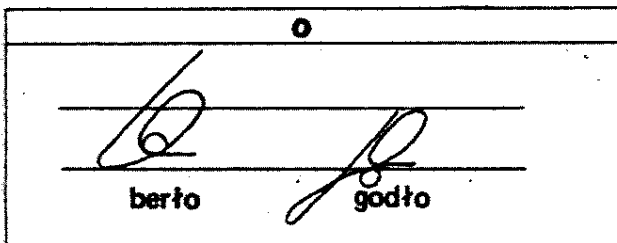
b) znaki małe przed „o-u” i przed znakami dużymi:



c) znaki po połączeniach „d” z „o-u” i po znakach i połączeniach kończących się przy linii średniej:

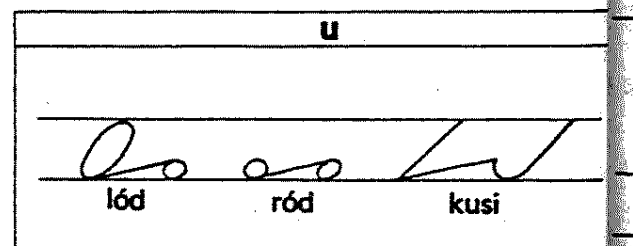
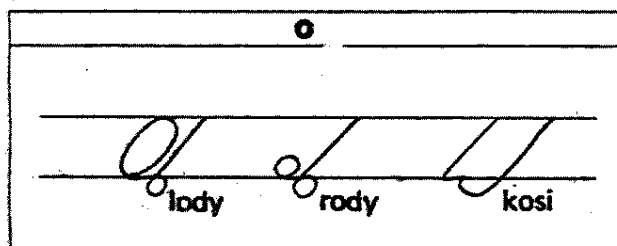


d) „o-u” na końcu wyrazu:

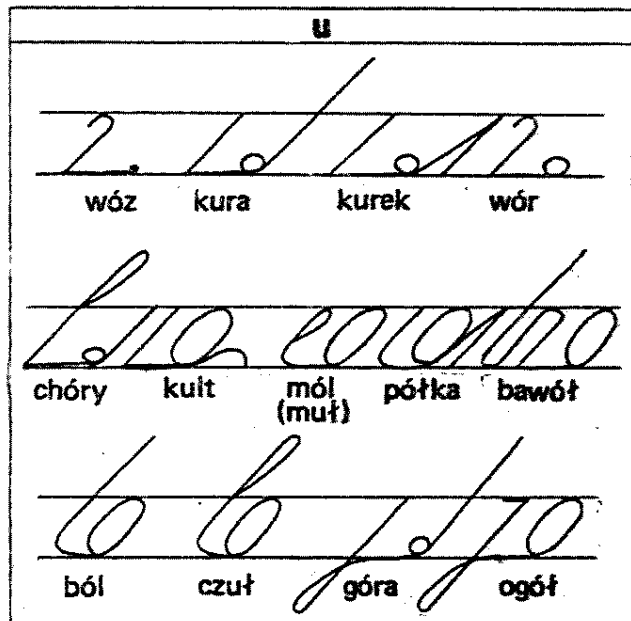
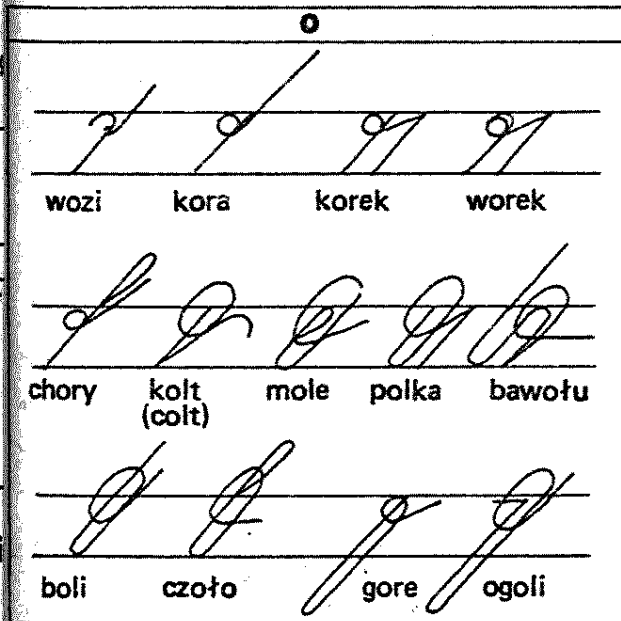


8.2. ZASADY ODREBNE

a) znaki małe po „o-u” w środku wyrazu:



b) znaki lewoobrotowe z „o-u” w połączeniach ze znakami zakończonymi ostro, zaokrągleniem oraz jednamiarową pętlą dolną:

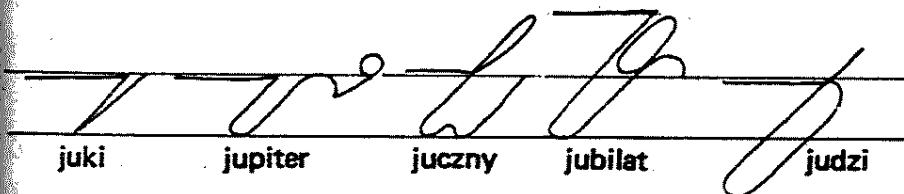
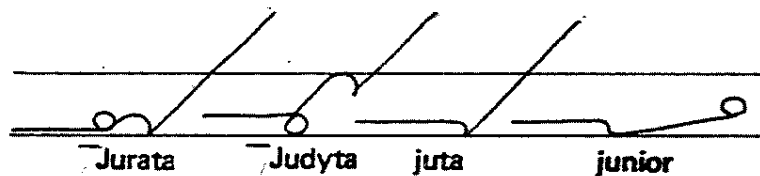


9. POŁĄCZENIA „JU-IU (JÓ-IÓ)”

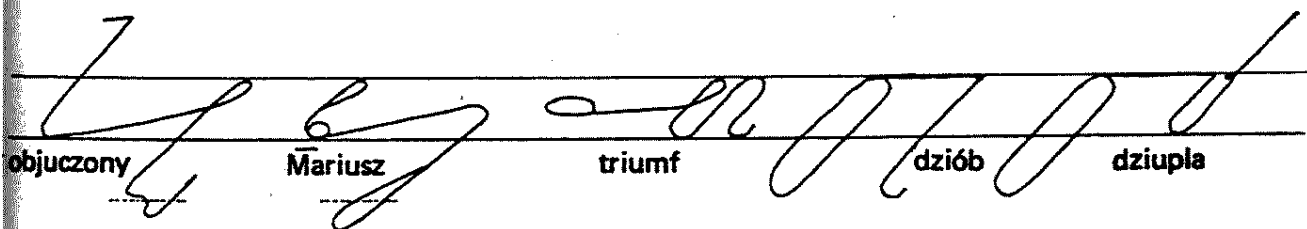
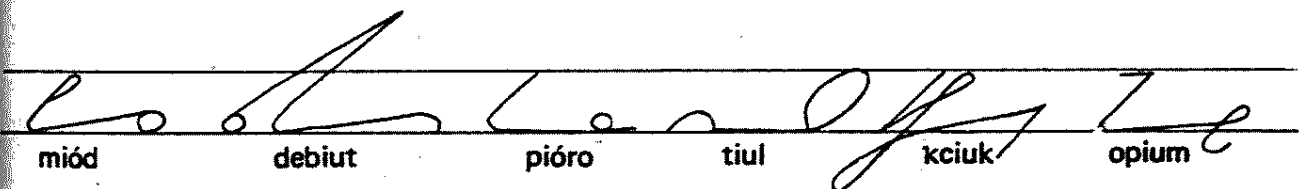
_____ — pozioma kreska wielkości 1 1/2 miary (zasady łączenia jak przy „u-ó”, zwiększa się tylko znak alfabetyczny i oddalenie znaków po nim).

ju-iu
jó-ió

Na początku wyrazu:



W środku wyrazu:



Na końcu wyrazu:

a) po spółgłosce (dopisanie znaku alfabetycznego):

promieni *mieszkaniu* *włosiu*

b) po samogłosce (stosowanie odrębnego znaku małego):

ju *gaju* *oleju* *roju* *wuju*

Skróty:

już

ĆWICZENIE 15

a.

Handwritten cursive practice for part a, showing various letter combinations and flourishes on ruled lines.

b.

Handwritten cursive practice for part b, showing more complex letter combinations and flourishes on ruled lines.

Handwritten cursive examples on ruled lines, showing various letter forms and connections.

c.

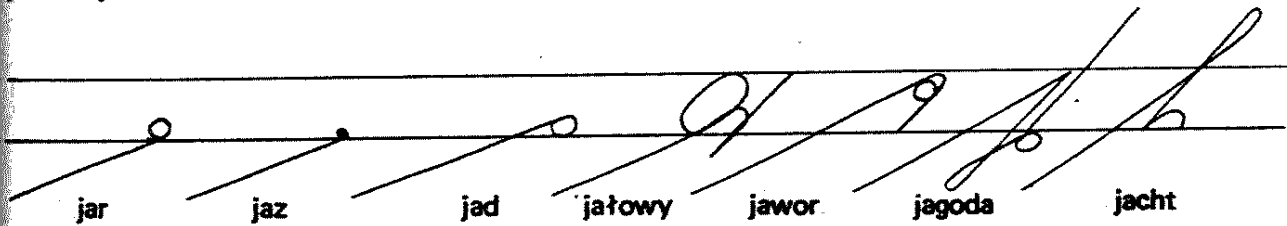
jura, Junona, zbiór, medium, raj, juniorka, Józefów, triumf, debiut, piórko, Pius, riuszka, gipiura, maju, kroju, tytoniu, fantazjuje

10. POŁĄCZENIA „JA-IA”



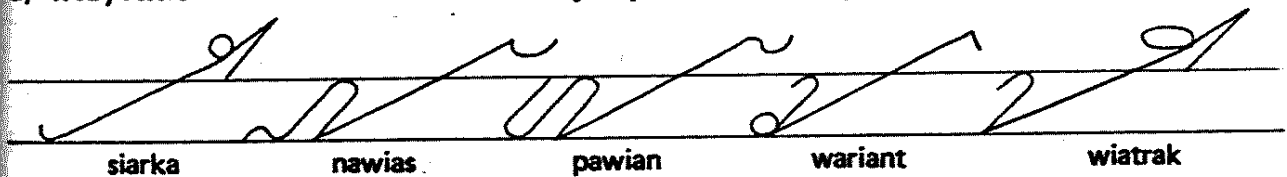
— znak pisany jak „a”, lecz bardziej pochylony (ok. 30°).

Na początku wyrazu „ja-ia” rozpoczyna się od linii dolnej, biegnie pod kątem 30° ku linii głównej i łączy się z następnymi znakami podobnie jak „a”:

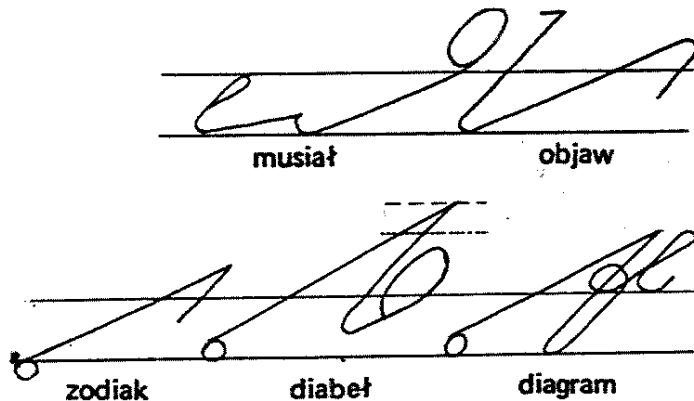


W środku wyrazu — w odróżnieniu od „a” — przy oznaczaniu „ia-ja” wpisuje się znak alfabetyczny, po którym:

a) wszystkie znaki małe umieszcza się w połowie pola górnego:

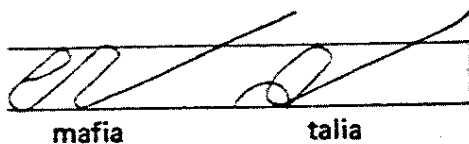


b) wszystkie następne znaki duże podnosi się na taką samą wysokość jak przy oznaczaniu „i-y” (jednomiarowe i dwumiarowe górne o 1/2 miary, „l-t” i dwumiarowe dolne o 1 miarę) z jednoczesnym przesunięciem w prawo zgodnie z pochYLENIEM znaku „ia-ja”:

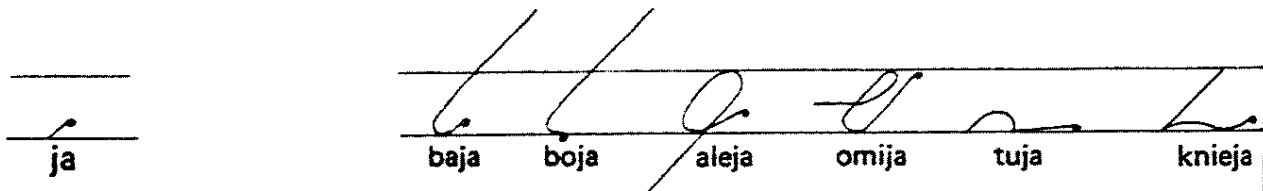


Na końcu wyrazu:

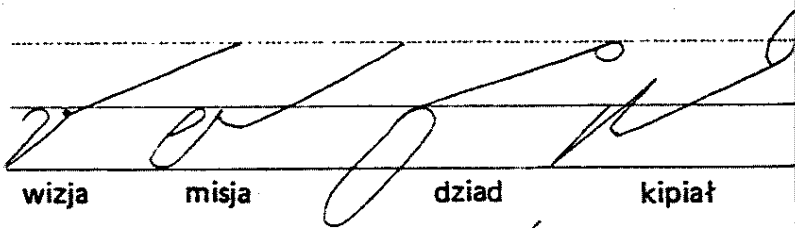
- a) po spółgłosce dopisuje się podany wyżej znak „ia-ja” („ia-ja” na końcu wyrazu jest wielkości 1 1/2 miary):



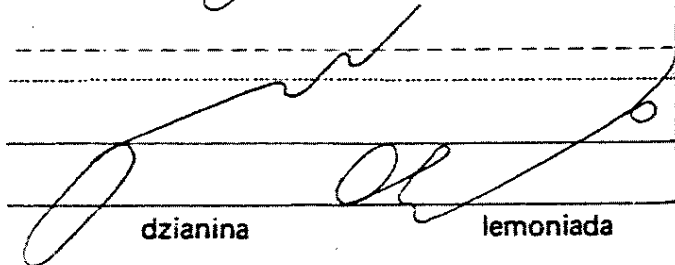
- b) po samogłosce oznacza się „ia-ja” za pomocą znaku małego w postaci kropki kreslonej ruchem prawoobrotowym (zasady łączenia jak przy znakach małych):



Po podniesieniu poprzednich znaków znak „ia-ja” umieszcza się odpowiednio wyżej:

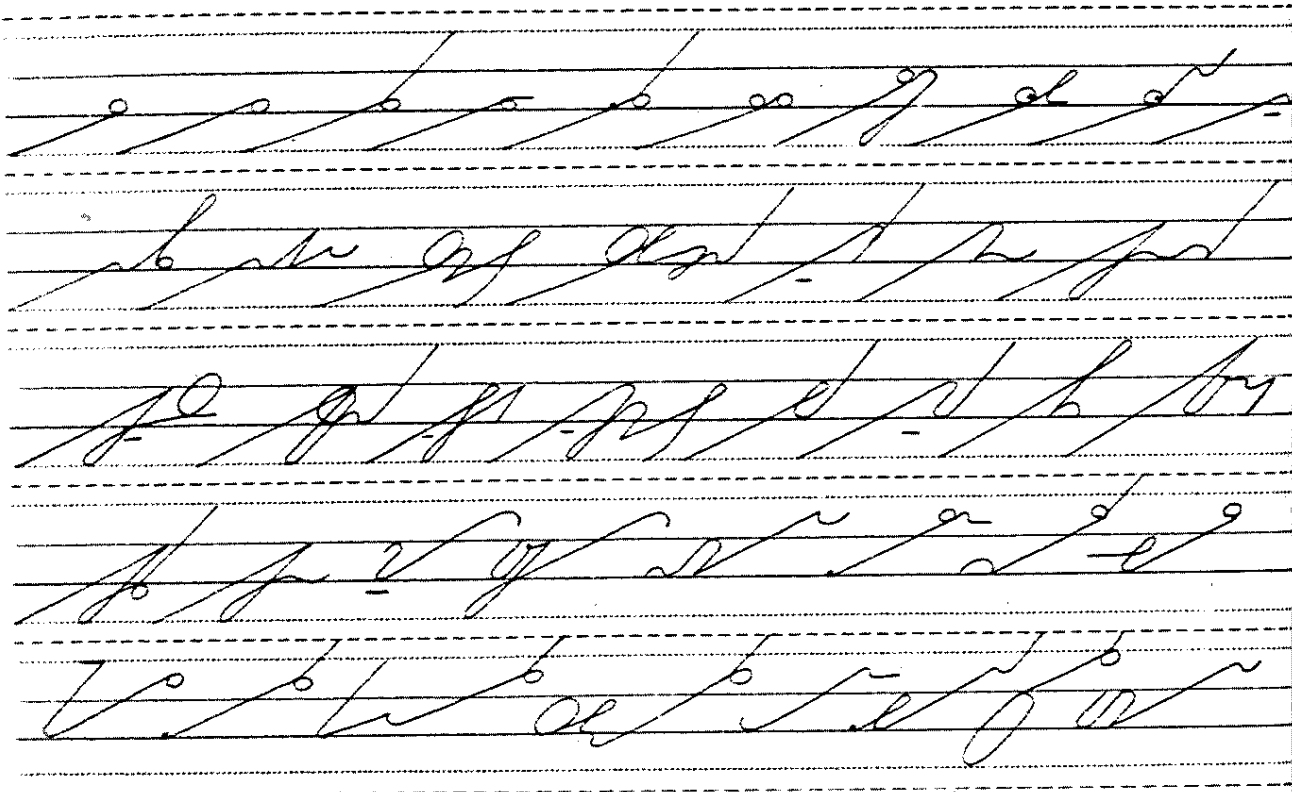


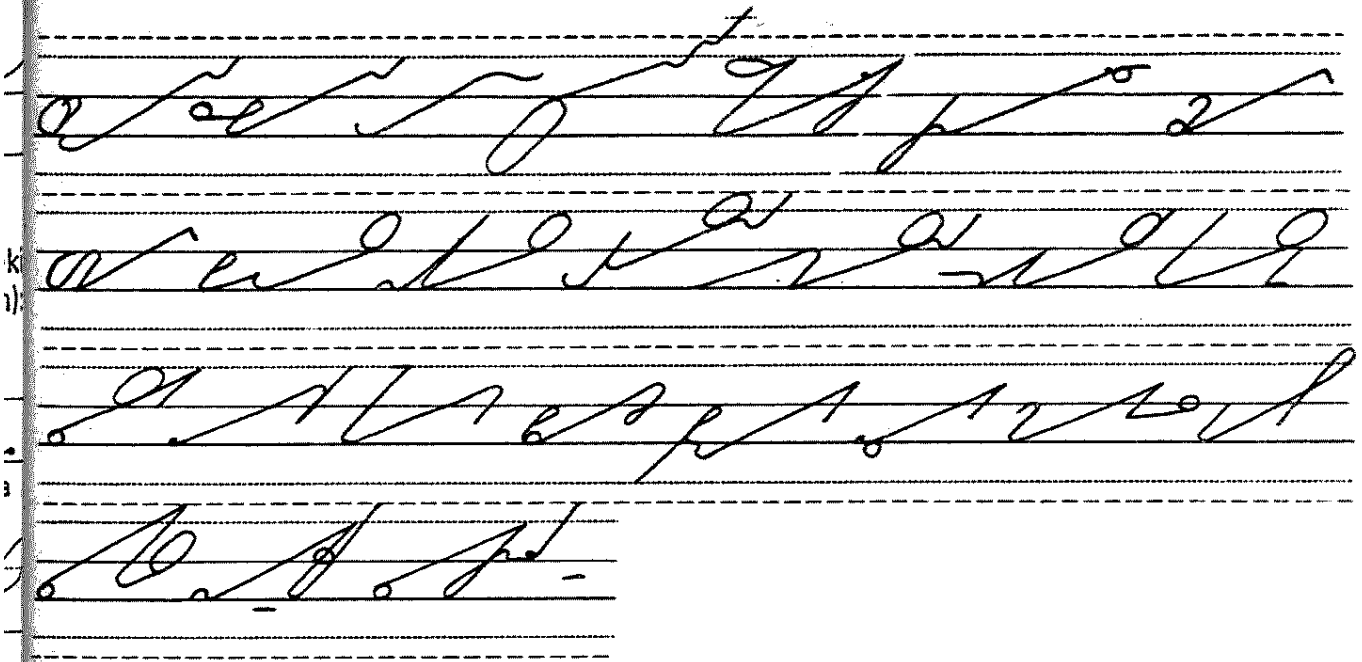
Znaki samogłosek lub znaki połączeń z samogłoskami usytuowane w części górnej układu liniowego wykazują tendencje do skracania:



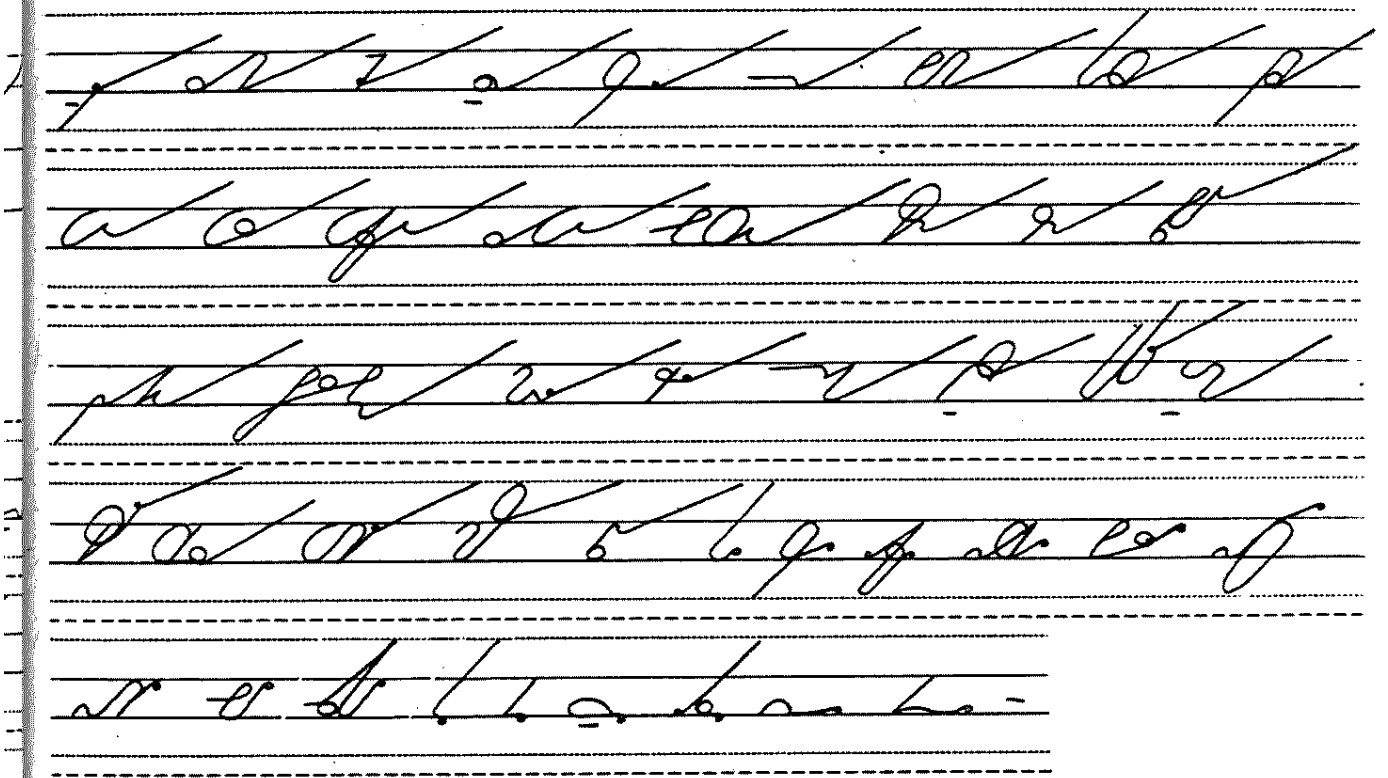
ĆWICZENIE 16

a.





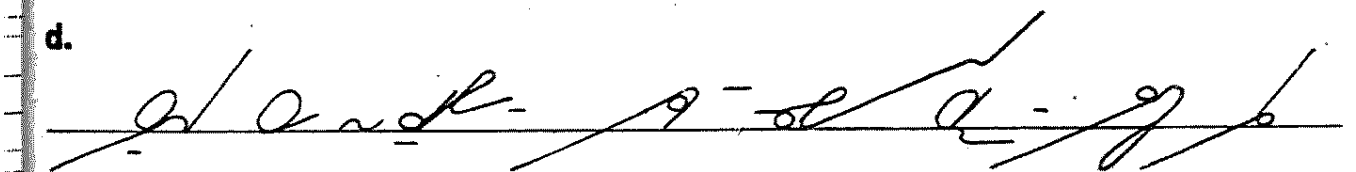
b.

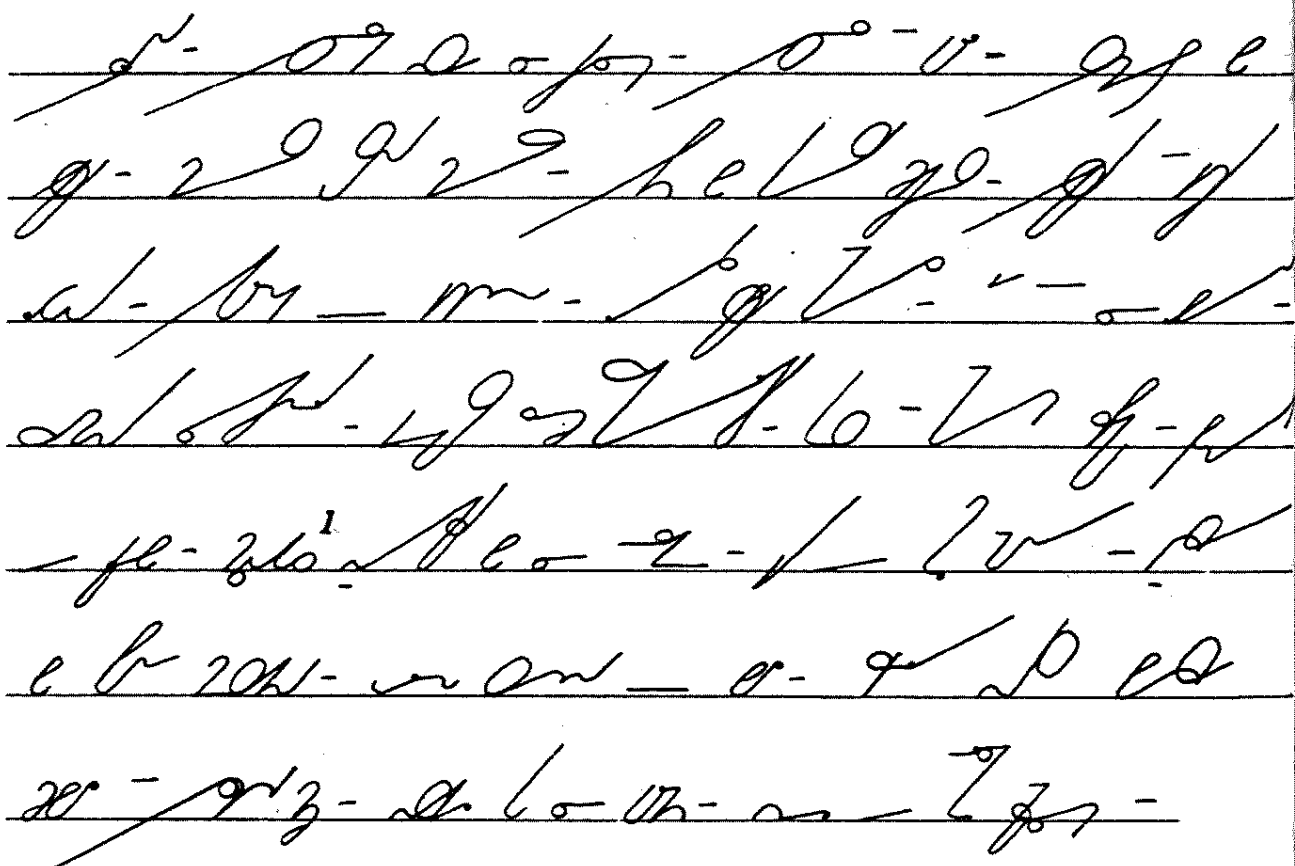


c.

jarzębina, jaszczur, miano, jaz, jałowy, lniany, ofiarny, wiara, siada, apatia, gniady, odmiana, miazga, piana, Janosik, miał, szyja, maniak, kopiał, diagram, fonia, dobija, biały, chemia, galeria, ciało, aria, foliał, emalia, linia, diak, reja, misja, bateria, mija, opinia, twoja, wizja, soja, kamelia, jasełka, wianek, folia, jazgot

d.





e.

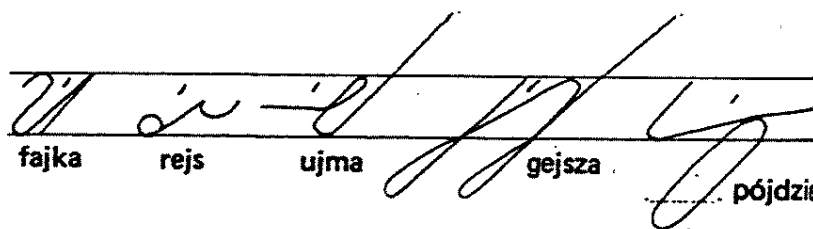
Obszerna recenzja. Wiatr dmie bardzo silnie. Należy nam się prowizja. Suche siano leży na łące. Nawija drut na dużą szpulę. Rewia była bardzo udana. Ta aleja ma dużo uroku. To jest jednak utopia. Korozja to wróg metali. Ofiarni niosą ratunek. Piękna galeria obrazów. Piekarnia jest już nieczynna.

OZNACZANIE „J” I ZMIĘKCZANIE SPÓŁGŁOSEK

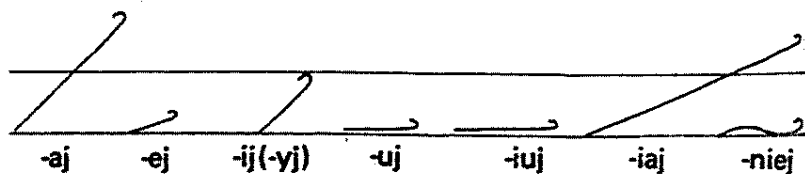
1. OZNACZANIE „J”

Na początku wyrazu „j” występuje tylko w połączeniach z samogłoskami.

W środku wyrazu „j” oznacza się znakiem diakrytycznym w postaci kreski umieszczonej w pobliżu linii średniej (oznaczenie to można przy szybkim pisaniu pomijać):

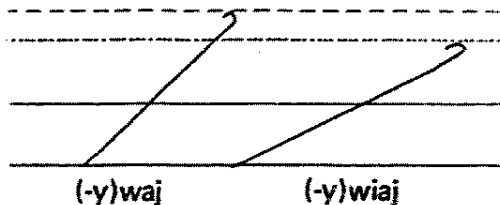


Na końcu wyrazu „j” oznacza się przez zaokrąglenie w lewo znaku ostatniej samogłoski lub znaku połączenia z samogłoską:



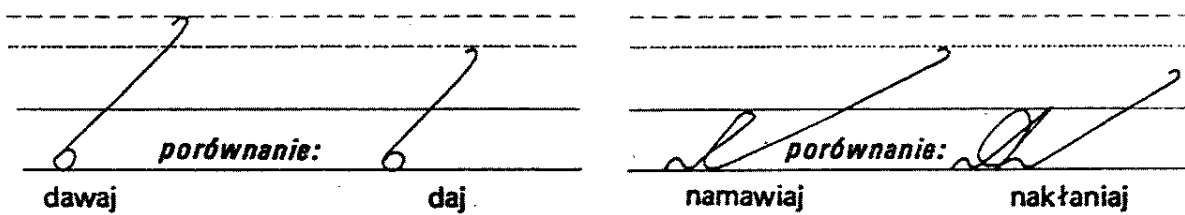
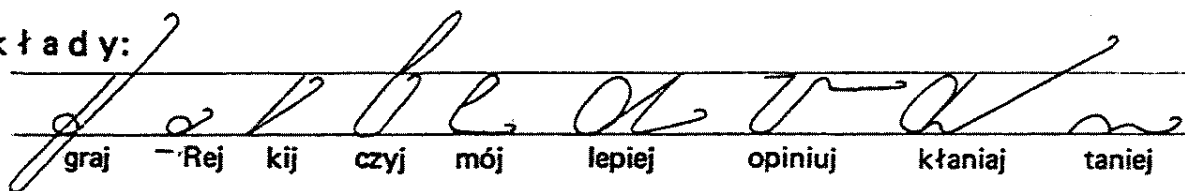
¹ W wyrazach złożonych pomija się w zasadzie samogłoskę łączącą człony.

Wprowadza się dodatkowo podobne znaki dla oznaczenia:

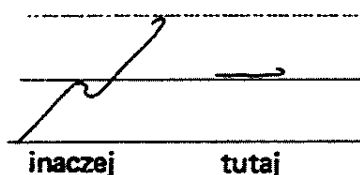


Znak „(-y)waj” jest o 1/2 miary większy od „aj”, znak „(-y)wiaj” – o 1/2 miary większy od „iaj”.

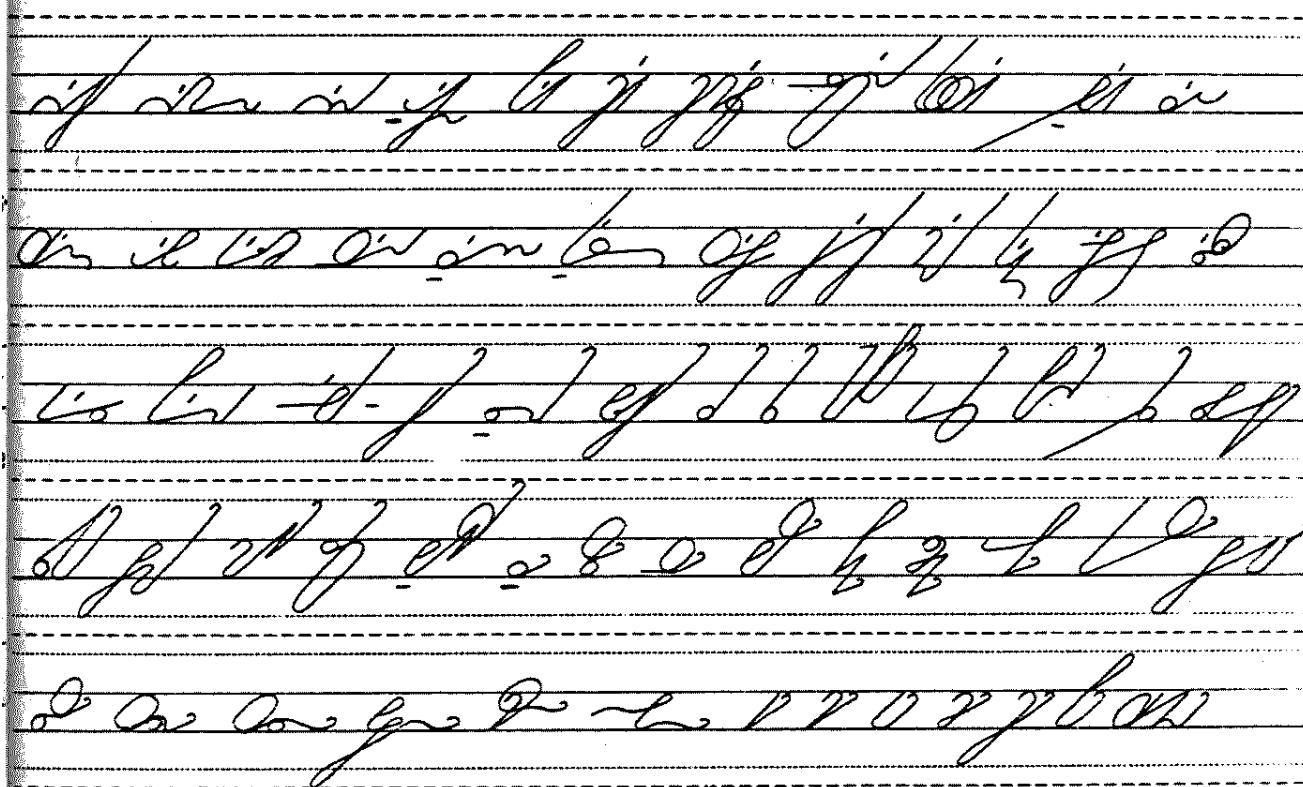
Przykłady:



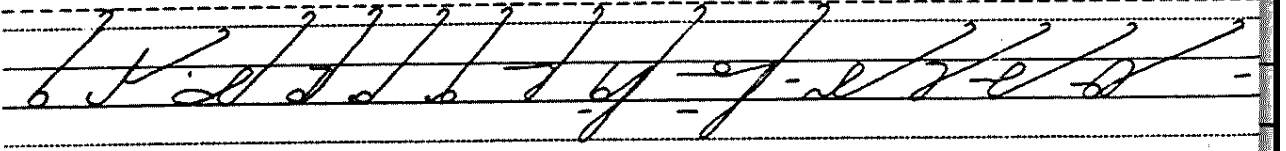
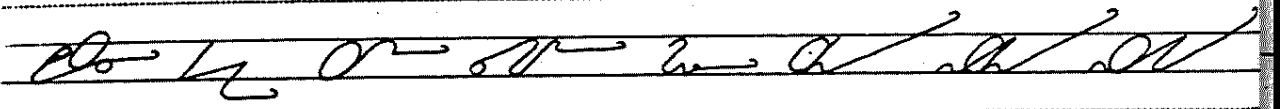
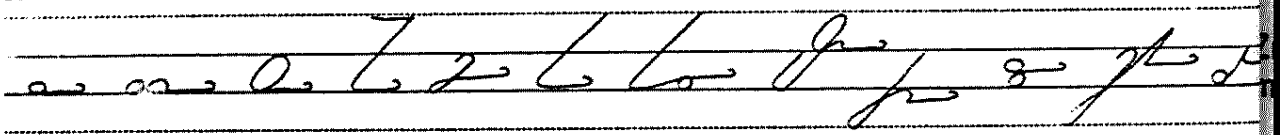
Skróty:



ĆWICZENIE 17



a



b.

in 9/ - a - k - e 20 d - k - p - a

u - s - i - n - u - u - i - l - a - z -

l - u - b - l - a - u - a - u - a - a

u - b - f - a - n - o - n - a - z - g - l -

z - a - p - e - r - t - e - k - i - z - e - l - l -

u - a - i - n - t - e - k - i - b - i - a - a

u - b - a - e - t - e - k - i - b - i - a - a

c.

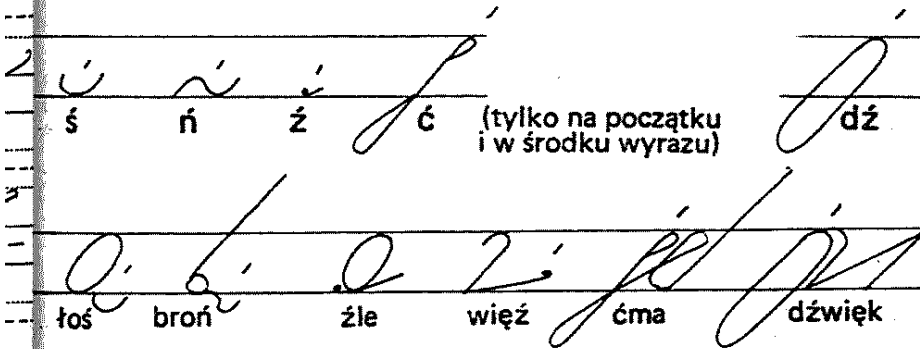
bajka, Matejko, maj, pejcz, uciekaj, ukrywaj, alejka, kolej, myj, bój, hojny, dojrzewa, waszej, bójka, szukaj, letniej, badaj, porywaj, małej, biegnij, mniej, padnij, kruszy, urabiaj, kopiuj, bij, obmawiaj, odmawiaj, okazuj, lokaj, zgarniaj, kieruj, twej, hula, nał, maluj.

d.

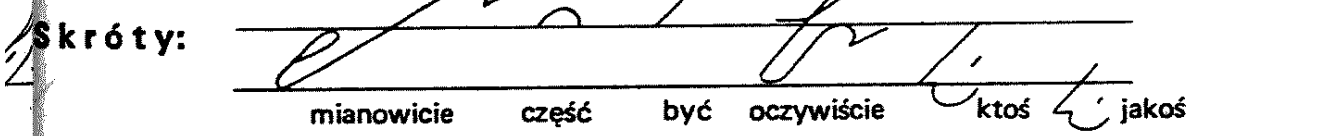
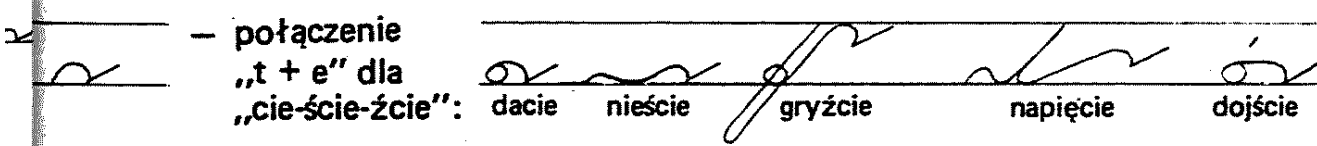
Czytaj tylko dobre książki. Dbaj o zeszyty. Pisz wolniej. Narysuj mały obrazek. Maj być uroczy. Tam jest bujna trawa. Czeka, aż będzie twoja kolej. Myj się zimną wodą. Bałaćka grała bardzo cicho. Nie chcemy już wojny. Lubię płótna Matejki. Twoja fajka ma dobry fason. Okazuj im szacunek.

OZNACZANIE MIĘKKOŚCI SPÓŁGŁOSEK

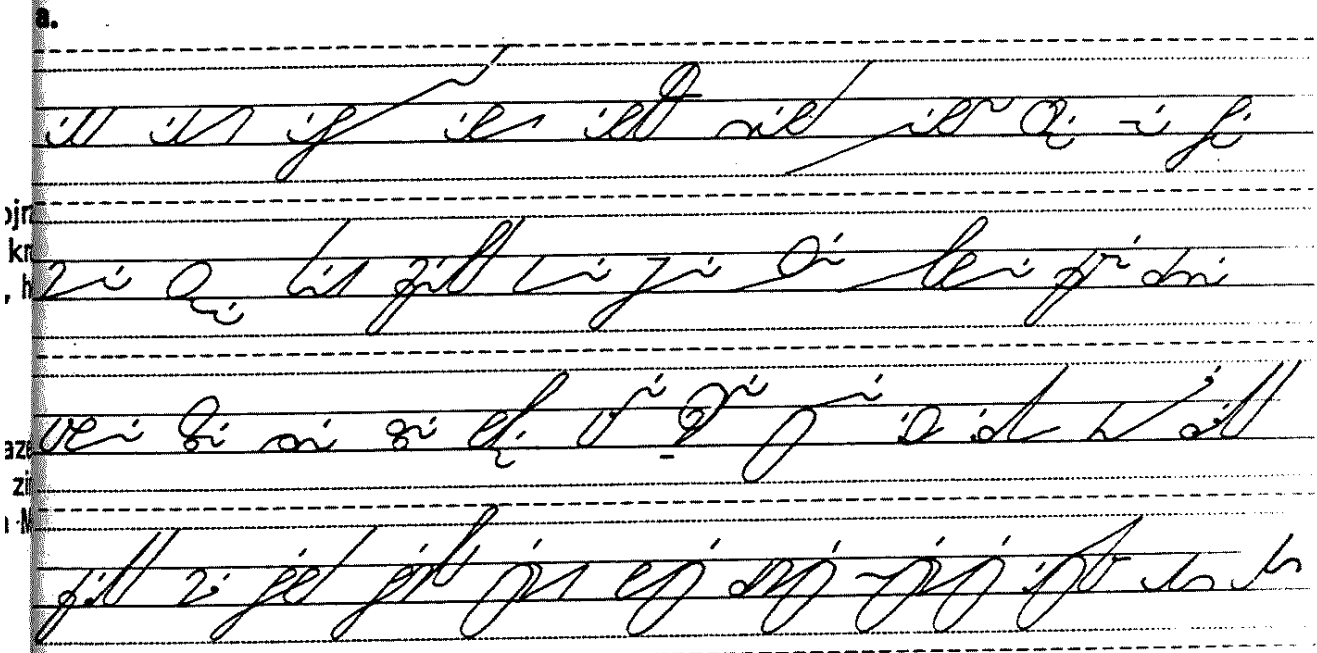
Znaki spółgłoskowe zmiękcza się w zasadzie za pomocą małej skośnej kreski u-nieszczonej nad nimi:

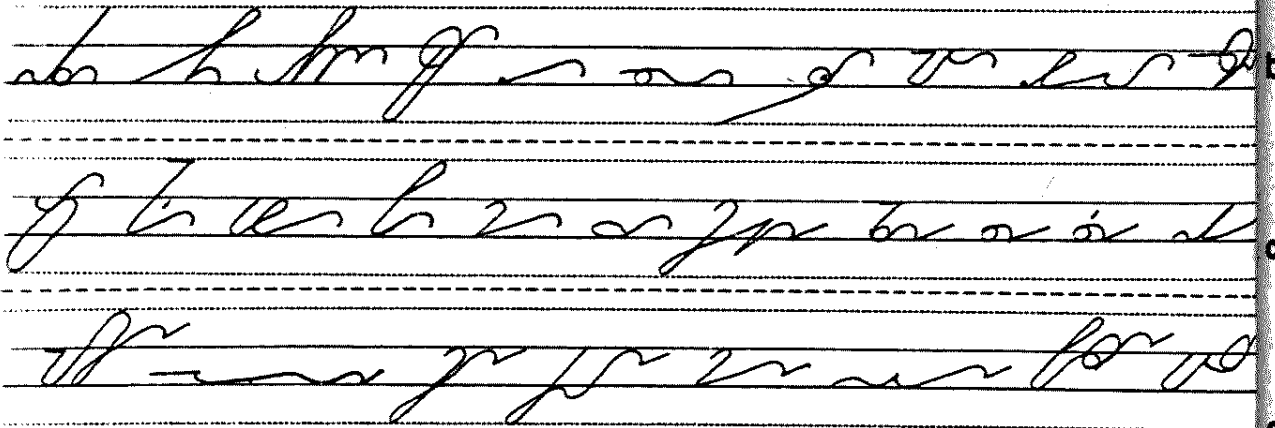


Miękkie zakończenia bezokolicznika oraz końcowe „ć-ść, cie-ście” w rzeczownikach oznacza się w odmienny sposób:



ĆWICZENIE 18

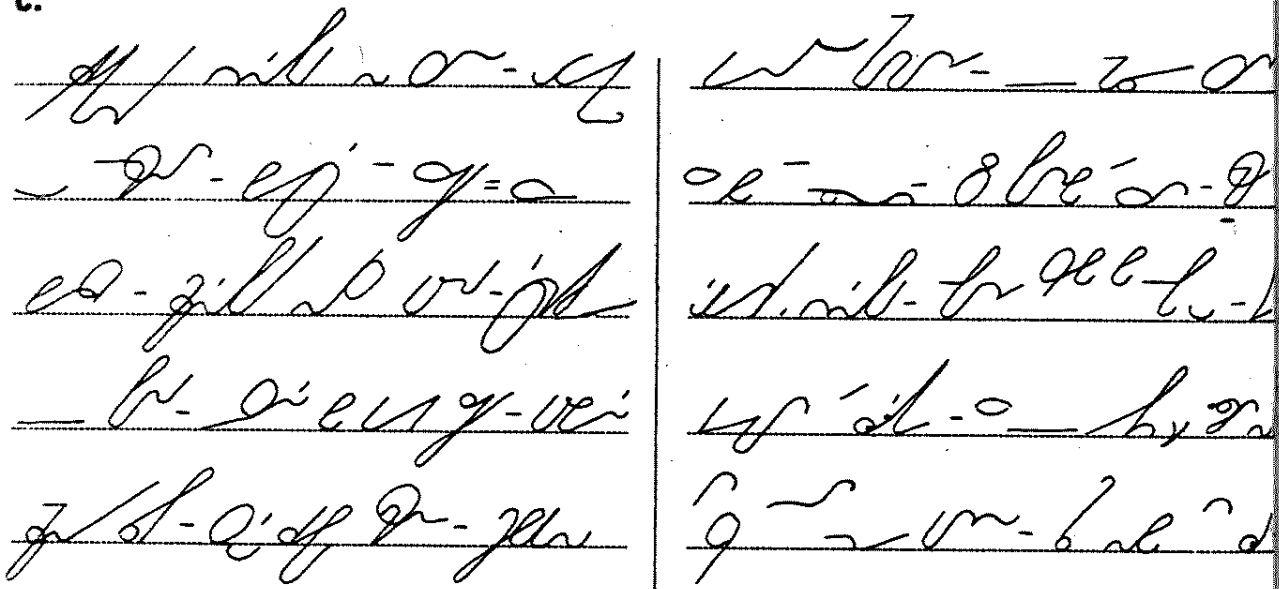




b.

ścieg, śmiga, gęś, łoś, miś, broń, cień, kamień, kieszeń, promień, zieleni, paż, rzewiek, radź, kadź, pędź, dźwig, karać, pisać, nalać, bić, gonić, mleć, kupić, jeosiąść, gasić, czytać ranić, mylić, ukryć, picie, pijcie, biegaliście, łapaliście

c.



ZNAKI POŁĄCZEŃ Z „S-Z” ORAZ „RZ”

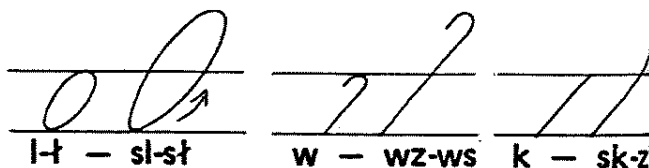
1. POŁĄCZENIA Z „S-Z”

1.1. Zasady tworzenia znaków połączeń z „s-z”

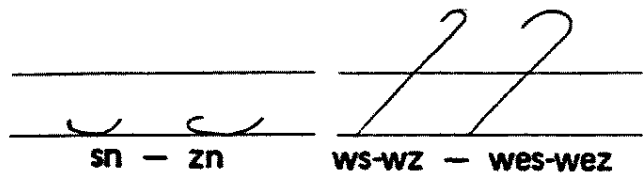
Dla niektórych zbiegów literowych z „s-z” tworzy się odrębne znaki. Powstają one przez:



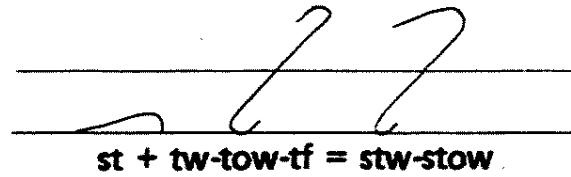
a) przekształcenie znaku alfabetycznego wchodzącego w skład połączenia:



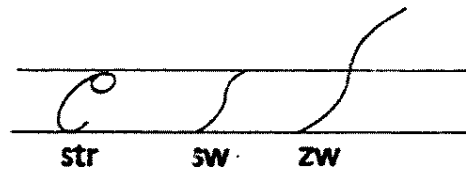
b) przekształcenie znaku zbiegu liter zbliżonych znaczeniowo:



c) połączenie znaków dwóch zbiegów literowych:



d) wprowadzenie odrębnego znaku dla zbiegu liter:

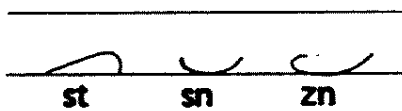


1.2. Klasyfikacja znaków według wielkości i cech graficznych

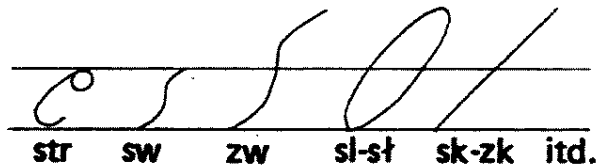
Znaki dla zbiegów liter z „s-z” można podzielić – podobnie jak znaki dla liter alfabetu stenograficznego – według wielkości i cech graficznych.

Ze względu na wielkość należy wyróżnić znaki:

a) małe:

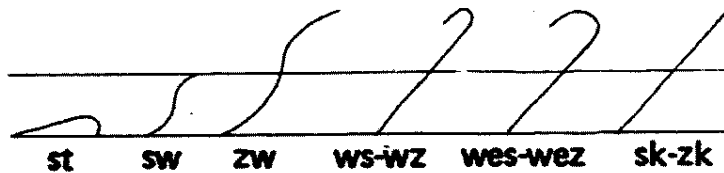


b) duże (jedno- i dwumiarowe):

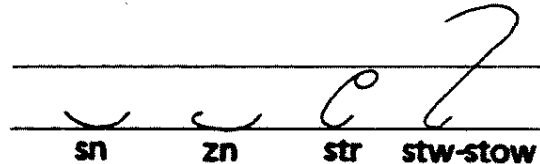


Ze względu na formę graficzną należy wyodrębnić znaki:

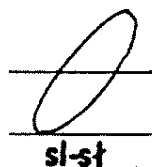
a) ostro zakończone:



b) zaokrąglone w części dolnej:

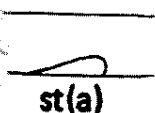


c) lewoobrotowe:



Podział znaków połączeń z „s-z” według wielkości i cech graficznych pozwala na zorientowanie się co do zasad łączenia tych znaków z innymi znakami. Znaki te łączy się tak jak znaki liter alfabetu o podobnych właściwościach graficznych.

1.3. Małe znaki połączeń z „s-z”



– znak mały, ostro zakończony:

stan step stary stal stołek *porównaj:* Toledo

stopa stocznia most gust kasta pasta czysta

W celu uniknięcia dwuznaczności należy na końcu dodać „a” (w kontekście zdaniowym dwuznaczność występuje bardzo rzadko):

miast miasta gest gęsta list lista

– znak mały, zaokrąglony u dołu:

sn(a) śn(a) stn(a) snuł snuje snopek snop jasna wiosna pieśń

głośna okostna

Znaki innych samogłosek (oprócz „a”) na końcu wyrazu dopisuje się według ogólnie przyjętych zasad łączenia tych znaków:

kostny gasną wiśnie ciasnej

– znak mały zaokrąglony u dołu:

zn(a) źn(a) znak oznaka znicz uznaje żyzna żyzny jaźń

woźna mroźna łaźnia

Skróty:

znaczenie często natomiast

ĆWICZENIE 19

a.

Handwriting practice lines with cursive letters.

Handwritten cursive text on the left side of the page, consisting of approximately 10 lines of script.

Handwritten cursive text on the right side of the page, consisting of approximately 10 lines of script.

b. Handwritten cursive text on the left side of the page, starting with a lowercase 'b' and consisting of approximately 6 lines of script.

Handwritten cursive text on the right side of the page, consisting of approximately 6 lines of script.

*Staw-
stow-
str-* | *stwarza stwory listwa gęstwina listowie*

c.

stary, prosty, batyst, puszysta, snuła, snopek, błysnął, leśna, bolesna, znana, mielizna, doznał, mrożna, stonka, kasta, śnieżek, kwestor, znikać, ukośna, miłosna, oznacza, statyw, klasnął, list, zamię, stoczy, piasta, basta, kostna, łaźnia, tężyzna, stado, pustynia, zniżka, stop, luźna, majster, uznać, gestor, znaczy, wiśnie, stos, gest, pisnął

d.

Śnieg sypie od rana. Jest znacznie zimniej. Trzeba znaleźć ten znaczek. Starasz się coś ukryć. Wiosna to piękna, radosna pora roku. Nastąpiła późna zima. Pasterz pędzi stado na łąkę. Co oznacza ten symbol? Barok to stary styl. Obraz miał jasne tło.

1.4. Duże znaki połączeń z „s-z” – połączenia z „t(r, w)”, „l-ł” i „k”

*stw-
stow-* – znak dwumiarowy górny, zakończony zaokrągleniem: *stwarza stwory listwa gęstwina listowie*

str- – znak jednomiarowy, zakończony zaokrągleniem: *straż strąk strugał*

Technika łączenia znaku „str” ze znakami poprzednimi:

estrada ostry pstrąg magistrala lustro

sl-sł – lewoobrotowy znak duży (dwumiarowy górny):

słaby wiosła hasło zgasto ślalom ślaz postanie

Po podniesieniu o 1 miarę znak „sl-sł” zmniejsza się do 1 1/2 miary:

Wisła

*sk(a)-zk(a)
cka-dzka
stka-cielska
-(ty)cka* – znak dwumiarowy górny ostro zakończony:

skup biskup skaza skrót skala skoro iskra zskapada Oskar

dysk laska kózka prostacka obrazki perski rybacki schadzka

azjatycka Ustka szorstka marzycielska

Skróty:

skutek

ĆWICZENIE 20

a.

Handwritten cursive practice on the left side of the page, consisting of multiple rows of connected letters and words.

Handwritten cursive practice on the right side of the page, consisting of multiple rows of connected letters and words.

b. straszny, strumień, ostrygi, sława, ślina, wiośło, usługi, skład, skazany, Eskimos, dysk, walizka, błahostka, solistka, grecka, strata, strug, słona, słynny, pasta, rośło, skracać, sklep, tacka, grodzka, ciastka, straszak, służy, czystka, blisko, strój, słoma, skoro, skusił, kluski, strucla, skłamał, strawa, strofa, słońce, skocznia, laska, strąca, niska, strach, słynie, stryj, kolońska, strateg

c.

d. Stwarzaj stale miły nastrój. Straż pędzi do ognia. Płonie sterta słomy. Eskorta nie była silna. Służba nie drużba. Płyną piękne strofy wiersza. Pustka nas otacza. Wiośło uderza o wodę. Chętnie obejrzę ślalom. Gitara hawajska daje piękne dźwięki. Ten deszcz wróży jesienne słońce.

1.5. Duże znaki połączeń z „s-z” – połączenia z „w”

	– znak jednomiarowy, ostro zakończony:	
sw		swat świst swary
	– znak dwumiarowy, ostro zakończony:	
zw		zwój zwrot zwozi
	– znak dwumiarowy górny, ostro zakończony:	
ws-wz		wzbija wspina wzrok wzory
	– znak dwumiarowy górny, ostro zakończony:	
wes-wez		wezme wespre wesoty

¹ Dwie jednakowe końcówki w wyrazach następujących po sobie można oznaczać jeden raz.

Skróty:

s s s s s s s s
s w ó j z w a n y n i e z w ł o c z n i e z w y k l e z w ł a s z c z a w z g ł a d w s p ó l n y

ĆWICZENIE 21

a.

s s s s s s s s
i i i i i i i i
o o o o o o o o
u u u u u u u u
e e e e e e e e
o o o o o o o o

z z z z z z z z
z z z z z z z z
z z z z z z z z
z z z z z z z z
z z z z z z z z
z z z z z z z z

b.

ś w i t, z w i n n y, w z m i a n k a, w s t y d, w e s p ó ł, s w a t a, z w i e r z ę, w z g ó r z e, ś w i e ż y, z w l e k a, w z b i j a, w s p i e r a, w e z b r a n y, ś w i e c a, z w a r c i e, z w a ć, w z y w a, z w a l c z a, w z n o s i, z w a b i ć, w z b i e r a ł, z w o d z i, w z m a g a, w z g a r d a

c.

e e e e e e e e
o o o o o o o o
o o o o o o o o
e e e e e e e e
o o o o o o o o
o o o o o o o o
o o o o o o o o

o o o o o o o o
o o o o o o o o
o o o o o o o o
o o o o o o o o
o o o o o o o o
o o o o o o o o
o o o o o o o o

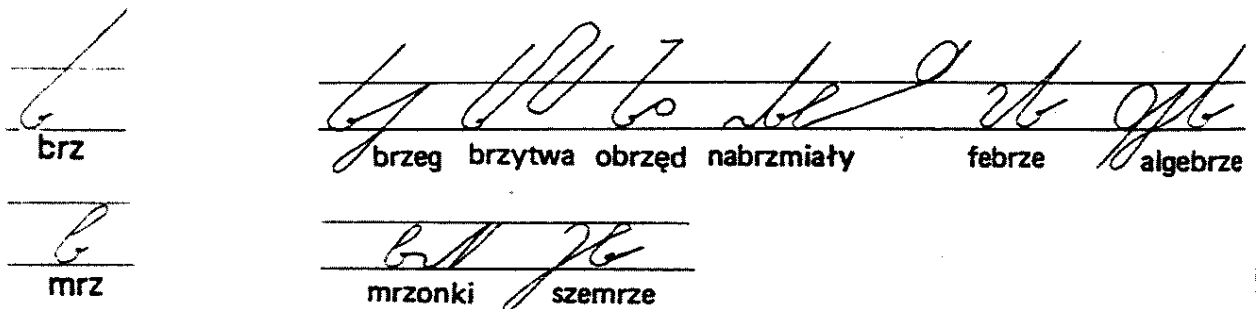
d.

Budzę się o świcie. Na wiosnę Wisła wzbiera. Mam już kartę pływacką. Późny barok zwiemy stylem rokoko. Słychać świst wiatru. Świder drąży otwory. Świstak to chroniony gryzoń. Napięcie stale wzrastało. Strumyk wezbrał. Wezbrana rzeka jest bardzo groźna. Świnka jest ostrą chorobą. Wzniesienie nie było duże. Chłop zwiózł zboże. Zwierzę zostało spłoszone. To jest tylko zwykły frazes.

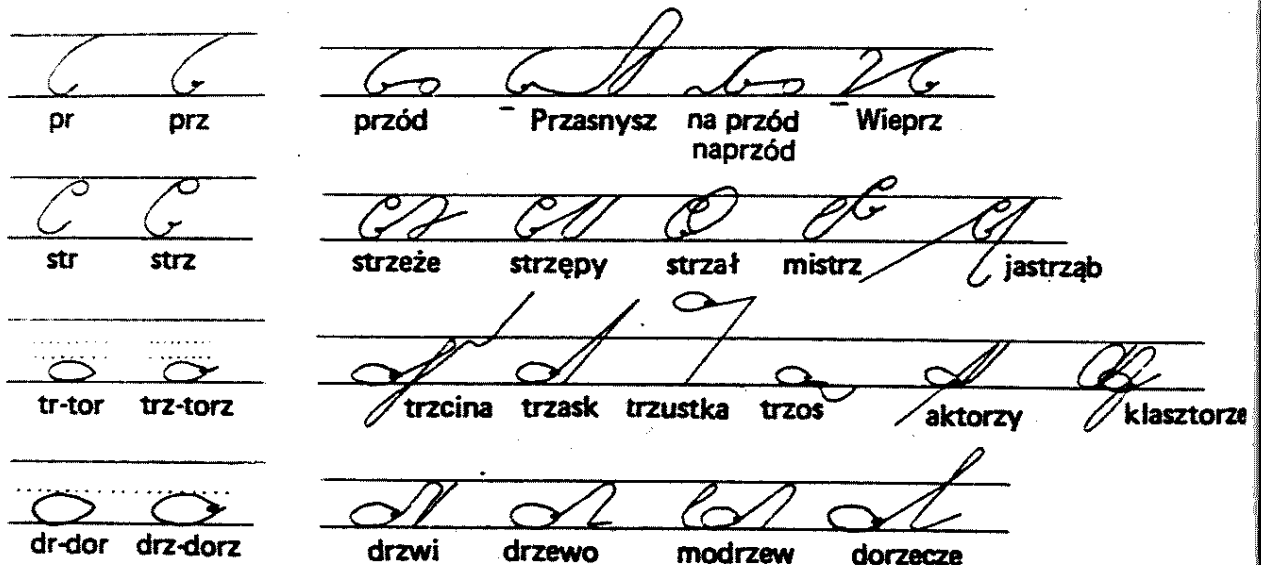
2. POŁĄCZENIA Z „RZ”

Opierając się na poznanych już zasadach łączenia znaków stenograficznych, zasady połączeń ze znakiem „rz” można ująć w trzy grupy:

- 1) tworzenie specjalnych znaków dla połączeń „rz” ze znakami zakończonymi zaokrągleniem dolnym (podobnie jak dla połączeń tego typu znaków z „l-t”):

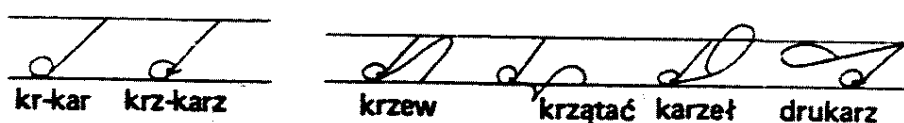


- 2) uzupełnianie znakiem „z” specjalnych znaków dla połączeń z „r”:



- 3) łączenie znaku „rz” ze znakami ostro zakończonymi i znakami zakończonymi pętlą dolną tak jak znaku „r”, w tym tworzenie dwóch rodzajów grup połączeń:

- a) grupy spółgłoskowe i zgłoskowe z samogłoską „a”:



skr-skar skrz-skarz

skrzy piaskarz

wr-war wrz-warz

wrzaski gwarzy

chr-char chrz-charz

chrzan blacharz spichrz

tar tarz

Tatarzy tarzać korytarz

star starz

starzec starzyzna

gr-gar grz-garz

grzywna księgarz

car carz

garncarz Szwajcarzy

sZR-szar szarz

szarżeje szarzyzna

b) grupy zgłoskowe z samogłoską „o”:

kor korz

korzeń korzec

skor skorz

skorzy piskorz

wor worz

dworzec Jaworzyna

wzor wzorz

wzorzec

chor chorz

chorzy schorzenie

gor gorz

gorzej Małgorzata

cor corz

Cecorze

Skróty:

dobrze

ĆWICZENIE 22

a.

Handwriting practice lines for the 'o' group with various slanted strokes.

Handwriting practice lines for the 'o' group with various slanted strokes.

a. *W. w. - e. e. e. e.*
ce ce ce ce
ce ce ce ce ce ce
ce ce ce ce ce ce

ce ce ce ce ce ce
ce ce ce ce ce ce
ce ce ce ce ce ce
ce ce ce ce ce ce

b.

W. w. w. w. w. w.
W. w. w. w. w. w.
W. w. w. w. w. w.
W. w. w. w. w. w.
W. w. w. w. w. w.
W. w. w. w. w. w.
W. w. w. w. w. w.

W. w. w. w. w. w.
W. w. w. w. w. w.
W. w. w. w. w. w.
W. w. w. w. w. w.
W. w. w. w. w. w.
W. w. w. w. w. w.
W. w. w. w. w. w.

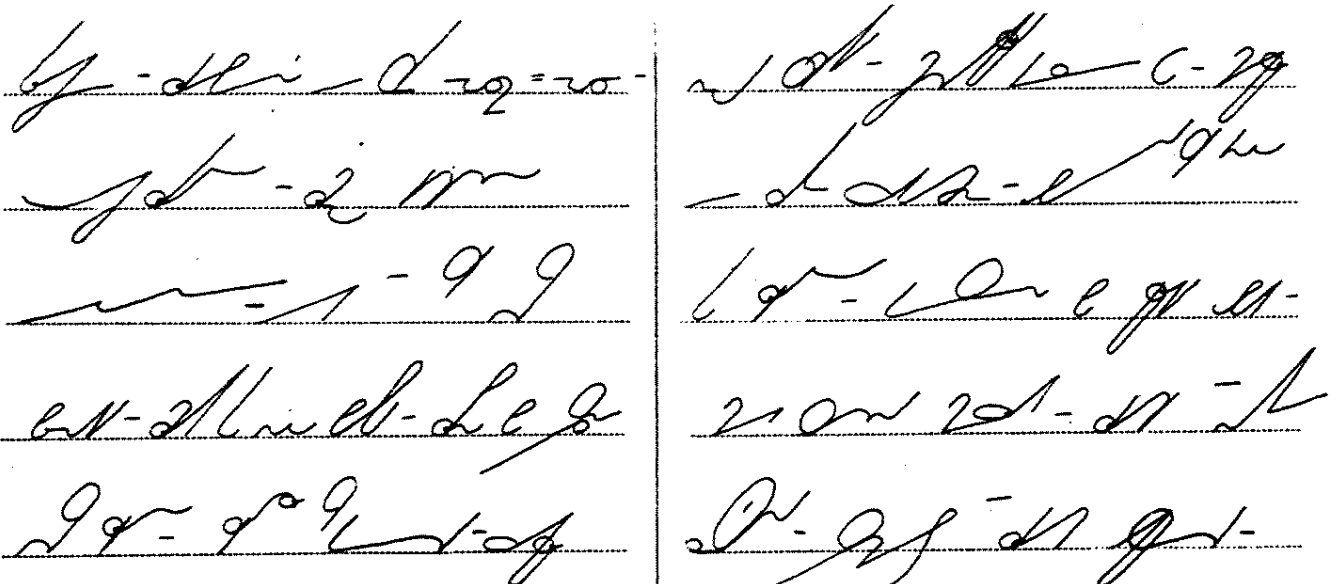
c.

brzęk, przaśny, starzec, strzecha, trzon, drzemka, krzemień, skrzyp, wrzawa, lich-
 tarz, starzec, grzanki, łgarz, korzysta, Gorzów, wzorzysty, brzmieć, umrze, strzał-
 ka, ostrzega, trzask, krzepi, piekarz, skrzypek, kucharz, grzęda, sztygarzy, Jawo-
 rze, trzpiot, skorzystać, brzydal, strzelba, trzepać, strzepać, okrzesany, skrzepły,
 Wrzeszcz, grzybek, korzonek, Małgorzata, ugrzęźnie, grzybnia, krzyk, strzela,
 krzywa, grzywa, gaworzy, grzebać, krzem

d.

W. w. e. e. e. e. e. e.
W. w. e. e. e. e. e. e.

W. w. e. e. e. e. e. e.
W. w. e. e. e. e. e. e.



e.
 Brzeg był stromy. Strumyk szemrze cicho. Trzmiel to duży owad. Budzi mnie poranny brzask. Korzenie żywią roślinę. Rybak łowił węgorze. Wzniesiono okrzyki na cześć drużyny. Borowik szlachetny to cenny grzyb jadalny. Drzewo brzoskwini daje pyszne owoce. Brzytwa ma cienkie ostrze. Trzcina rusza się na wietrze.

PRZEDROSTKI

Przedrostki oznacza się specjalnie utworzonymi znakami oraz niektórymi znanymi już znakami stenograficznymi lub ich połączeniami.

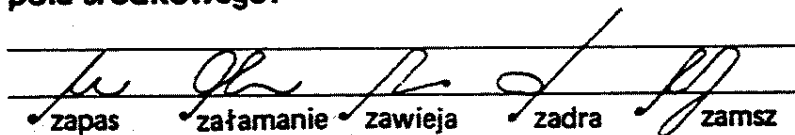
Znaki określające przedrostki skracają nie tylko początkowe części wyrazów – niektóre z nich wykorzystywane są także dla oznaczania odpowiadających im brzmieniu zbiegów literowych oraz przyimków i zaimków.

1. PRZEDROSTKI POLSKIE

1.1. Znaki jednamiarowe rozpoczynające się w polu dolnym

Znaki przedrostków „za-” „w- (we-)” i „roz-” rozpoczynają się od połowy pola dolnego (linia główna dzieli każdy z tych znaków na połowę).

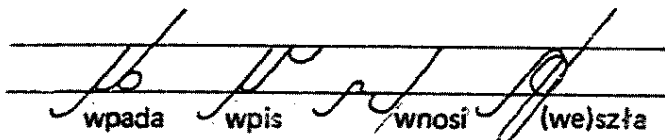
— — — — —
 — — — — —
 / za — rozpoczyna się od znaku „z” umieszczonego w środku pola dolnego, a kończy się kreską pochyloną pod kątem 45° w połowie pola środkowego:



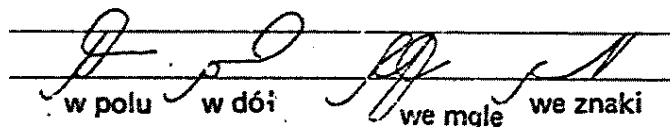
Przyimek „za” łączy się w zasadzie z następnym wyrazem (z wyjątkiem wyrazów rozpoczynających się od niektórych samogłosek):



— — — — —
 — — — — —
 / w (we) — rozpoczyna się w środku pola dolnego zaokrągleniem wielkości 1/4 miary i kończy się jak znak „za”:


wpada wpis wnosi (we)szła

Przyimek „w” należy łączyć z wyrazem następnym, jeżeli wyraz ten rozpoczyna się od spółgłoski:


w polu w dó we mgie we znaki

Przy wyrazach rozpoczynających się od samogłoski lub od znaku połączenia „j” z samogłoską przyimek „w” pisze się w zasadzie oddzielnie, zwłaszcza wtedy gdy połączenie go jest trudne i niewłaściwe ze względów graficznych:

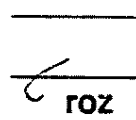

w etapie w oliwie w ułamku w igliwii w jeziorze w Iraku

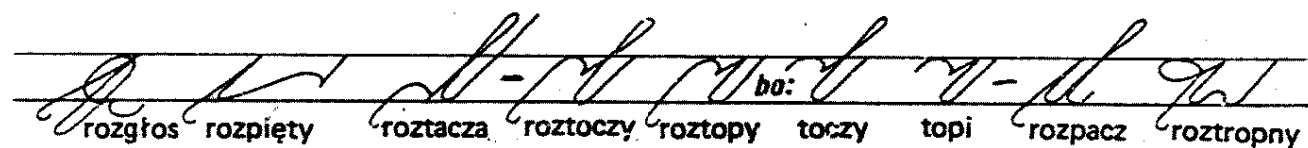
Przyimek „w” można łączyć tylko z wyrazami rozpoczynającymi się od „a” i „ja” oraz z tymi wyrazami rozpoczynającymi się od „i”, w których nie zmieni to zasad oznaczania samogłoski „i”:


altana w altanie -Jałta w Jałcie -Iran albo: w Iranie w Iranie

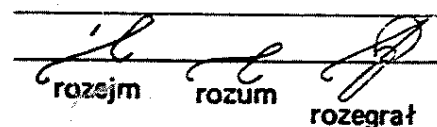
Przedrostek „w” występujący przed znakiem samogłoski lub przed znakiem połączenia z samogłoską oznacza się znakiem alfabetycznym „w” (konieczność zachowania pisowni łącznej):


wjechał wejść

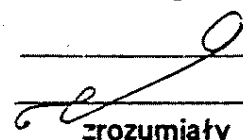
 — rozpoczyna się w połowie pola dolnego zaokrągleniem wielkości 1/4 miary, wykonanym niezgodnie z kierunkiem pisma i kończy się jak znaki „za” i „w”:


rozdźwięk rozpięty roztacza roztoczy roztopy toczy topi rozpacz roztropny

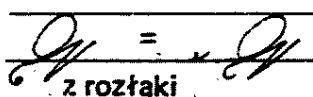
Znak „roz” łączy się bezpośrednio z samogłoskami:

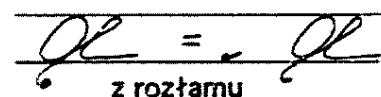

rozejm rozum rozegrał

Jeżeli znak „z” łączy się ze znakiem „roz”, należy znak ten wpisać w początkową część znaku „roz”; dla zachowania płynności pisma trzeba „z” wykreślić ruchem zgodnym z kierunkiem znaku „roz” (prawoobrotowym):

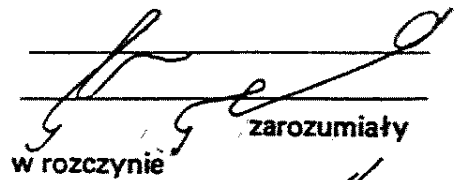

zrozumiały

Przyimek „z” można przy znaku „roz” pisać razem lub oddzielnie:


z rozłąki


z rozłamu

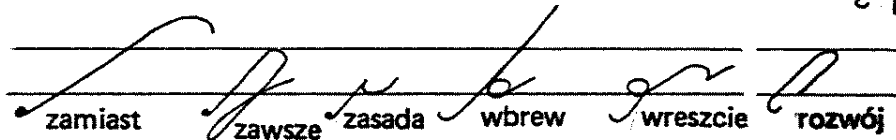
W miarę potrzeby znaki przedrostków można łączyć ze sobą (w dolnej części układu liniowego znaki zostają nieco skrócone):



Po znaku „roz” można nie stosować znaku „strz” tylko znak „trz”:

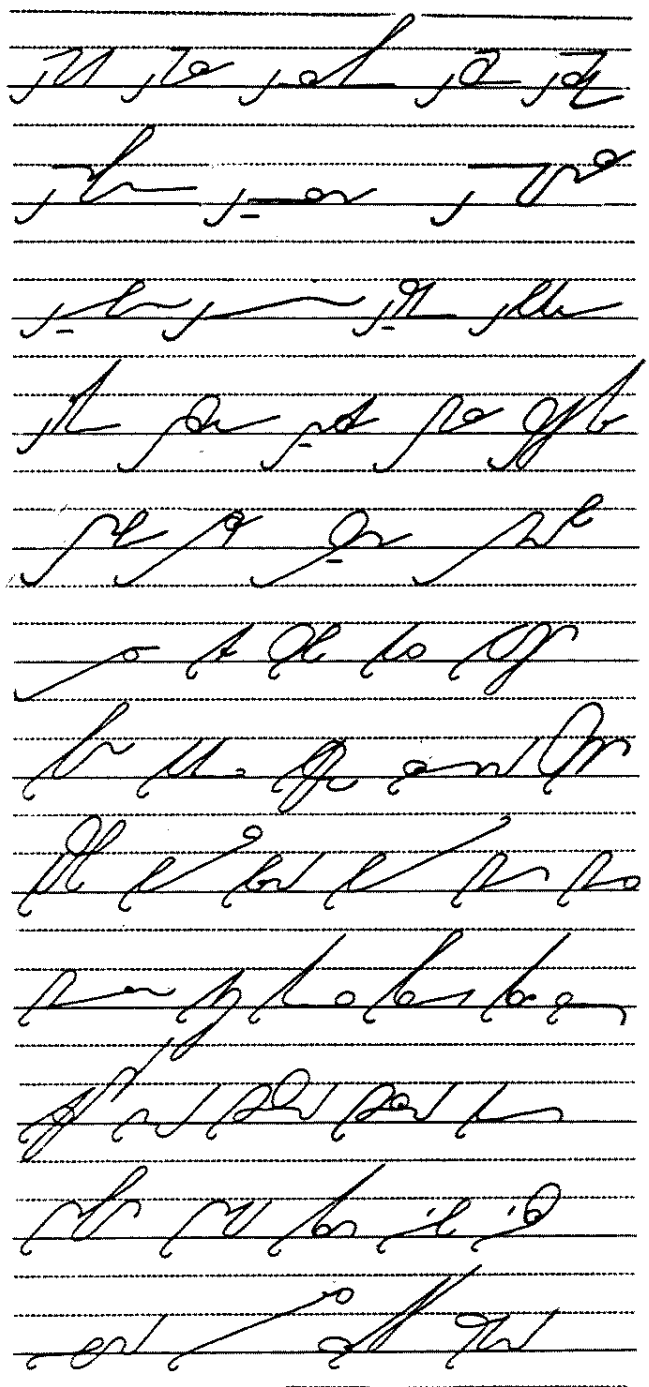
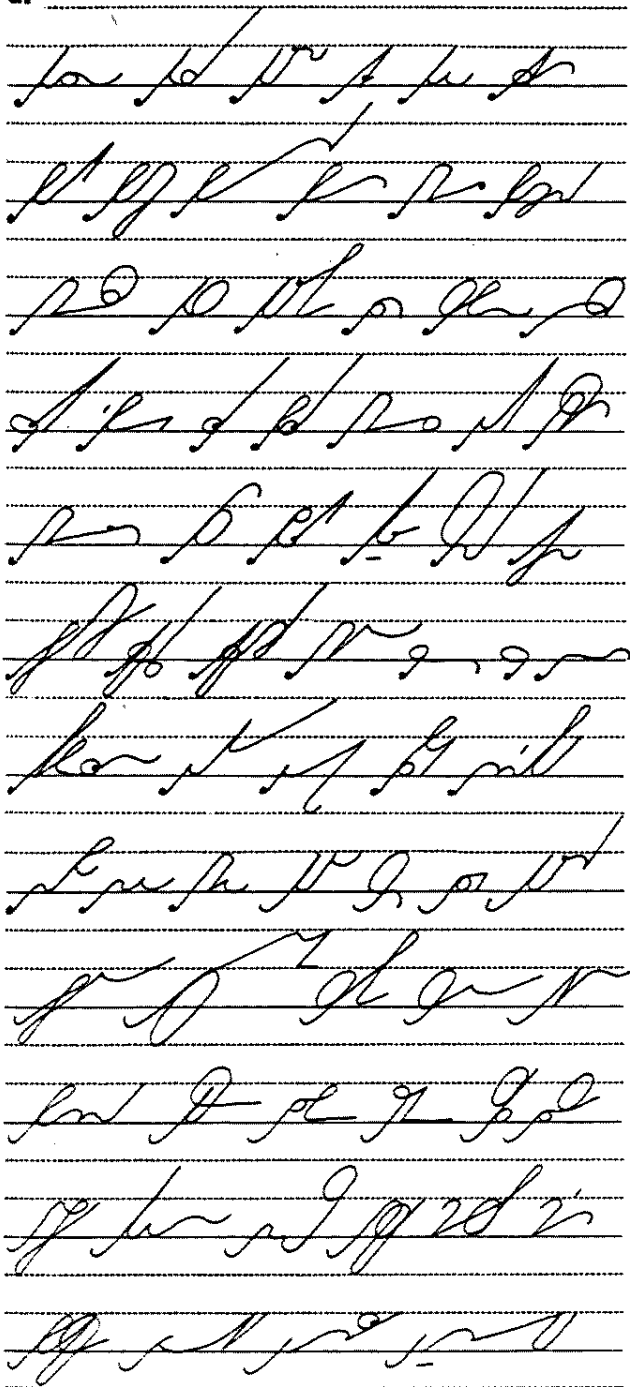


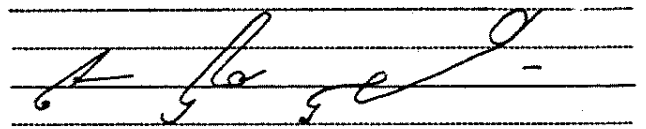
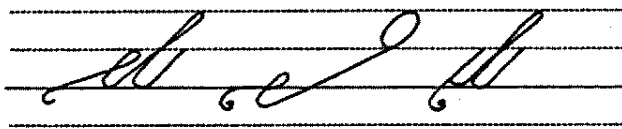
Skróty:



ĆWICZENIE 23

a.

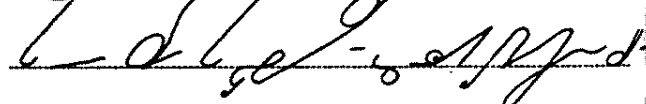
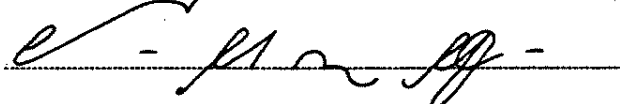
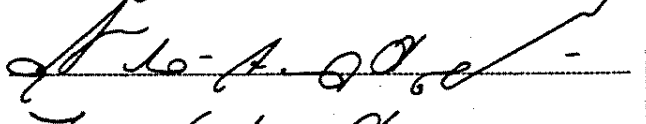
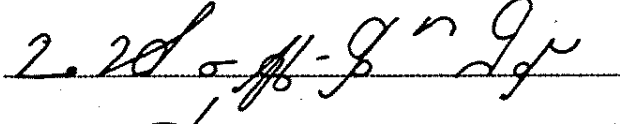
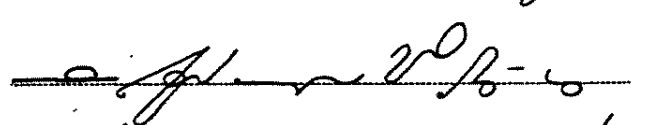
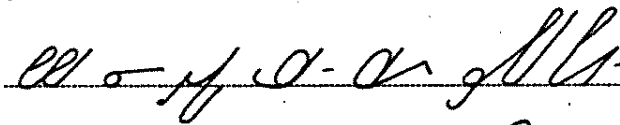
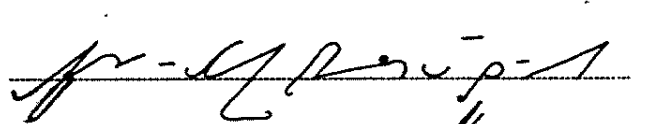
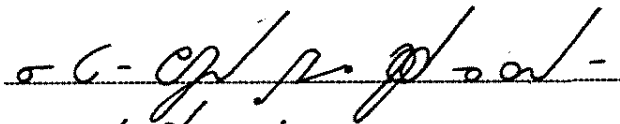
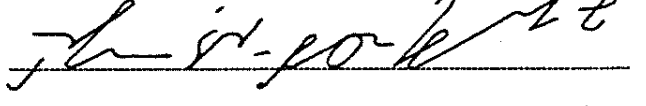
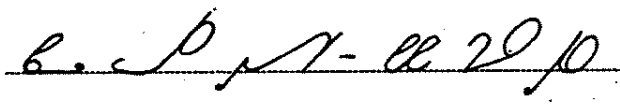
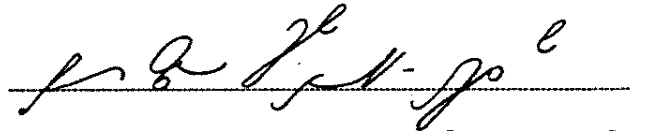




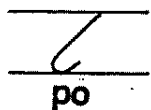
b.

zapis, zapada, zabór, zacny, zaszyty, zalecał, wpada, w bród, w ubraniu, w albumie, rozlewa, rozpięty, rozbój, w rozkazie, z rozłąki, rozum, zakres, zawity, zaleta, zaloty, wdzięk, w erze, w oknie, w Iranie, w impecie, rozpacz, rozbiera, rozdać, zakup, w ogniwie, rozbił, w rozejmie, zapałki, zawieszenie, włoka, zalew, w jachcie, w opisie, zamek, zawody, w jucie, rozpad, zadra, zaspą, w etapie, zabieg, zawiąnął, zaprasza, zachwył, w dzbanku, w jodle, zasiew, z rozpylacza, zabawa

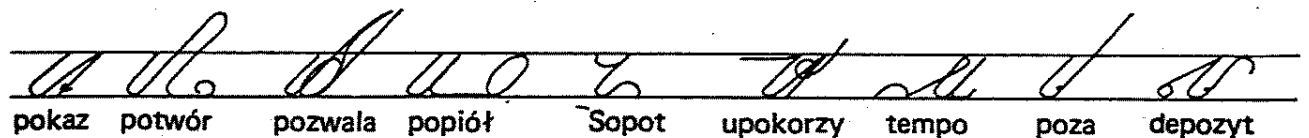
c.



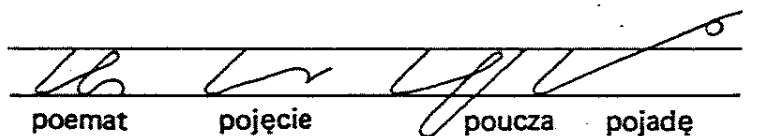
1.2. Znaki jednomiarowe umieszczane w polu głównym



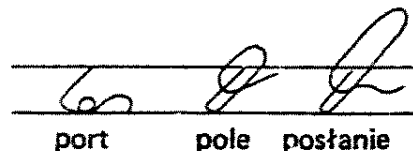
– cząstka słowotwórcza oznaczona znakiem „p” (nie oznacza się po tym znaku samogłoski „o”):



Znak „po” łączy się bezpośrednio z samogłoskami:



Znaki lewoobrotowe („r”, „l-t”, „sl-st”) z wyjątkiem „z” łączy się z „po” w sposób opisany w poprzednim rozdziale:

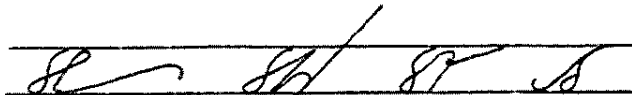


port pole poście



pod

– znak rozpoczyna się od linii górnej i wężkiem przechodzi w zakończenie w formie prawoobrotowej pętli wielkości 1/2 miary:



podmiot podkowa podwozie spod

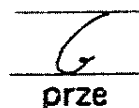


wy

– znak podobny do znaku alfabetycznego „w” – różni się od niego jedynie poszerzonym zaokrągleniem początkowym:

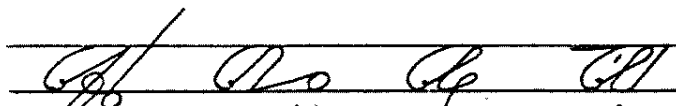


wypada wyrok wyrzutnia wyzuty wyorze wyodrębni



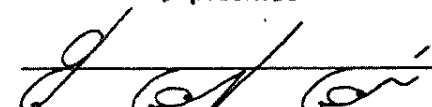
prze

– znak „prz”:



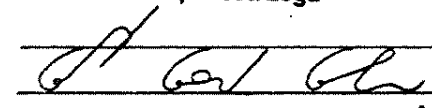
przegroda przewód przemoc uprzejmy

Po znaku „prze” pomija się znak „s” wtedy, gdy jest to praktycznie uzasadnione (uproszczenie połączenia, pominięcie znaku):



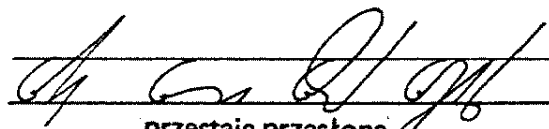
przesyła przestrzega przeźreni

Po znaku „prze” pomija się znak „z” ze względu na to, że znak „z” ma identyczną formę graficzną z końcową częścią znaku „prze”:



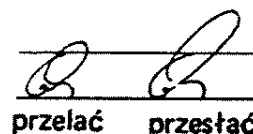
przeżywa przezorny przeze mnie

Jeżeli znaki „s” i „z” są wyrażone przez następny znak zbiegu literowego, wówczas pomijanie ich jest niecelowe, a niekiedy wręcz niemożliwe:



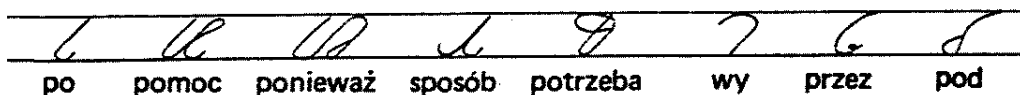
przeskok przestaje przestona przeszkoda

tym bardziej, że niejednokrotnie może to ułatwić poprawną interpretację wyrazu:



przelać prześcić

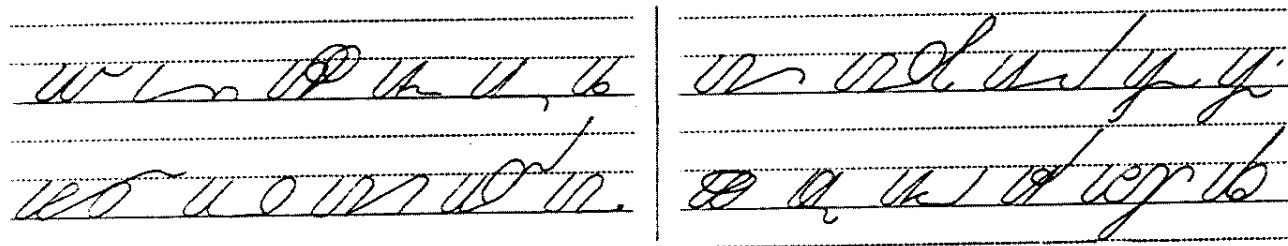
Skróty:



po pomoc ponieważ sposób potrzeba wy przez pod

ĆWICZENIE 24

a.



w w w w w w w w
 w w w w w w w w
 w w w w w w w w
 w w w w w w w w
 w w w w w w w w

w w w w w w w w
 w w w w w w w w
 w w w w w w w w
 w w w w w w w w
 w w w w w w w w

b.

w w w w w w w w
 w w w w w w w w
 w w w w w w w w
 w w w w w w w w
 w w w w w w w w

w w w w w w w w
 w w w w w w w w
 w w w w w w w w
 w w w w w w w w
 w w w w w w w w

c.

pomost, pokazy, potęga, Poznań, port, pojęcie, podburza, podany, wykop, wybryk,
 wyskok, wyorze, przeczenie, przecieka, przestrzeń, pompa, pokrywa, pobór, poemat,
 podszywa, podeszwa, wykret, wydanie, wyzuty, przebiega, przełamać, przezorny,
 pogoda, pobiec, podać, wypada, przebaczy, powieka, podkop, wyciera, pojazdy,
 wybrany, przestroga, pouczenie, pokrzywa, pojedź, podwinie

d.

w w w w w w w w
 w w w w w w w w
 w w w w w w w w

w w w w w w w w
 w w w w w w w w
 w w w w w w w w

ra- <i>sz</i> z	sz- <i>sz</i> sz
sz- <i>sz</i> sz	sz- <i>sz</i> sz
sz- <i>sz</i> sz	sz- <i>sz</i> sz
sz- <i>sz</i> sz	sz- <i>sz</i> sz

1.3. Znaki dwumiarowe

- znak dwumiarowy zbliżony formą graficzną do znaku „prz-prze”:
przy

przybiera *przynieść* *przykro* *przygoda* *przyroda* *przyimek*

Znaki „s” i „z” pomija się po tym znaku podobnie jak po znaku „prze”:

prysmak *pryzywa* *przystań*

Po znaku „przy” pomija się również znak „z”, jeżeli występuje on w zbiegu z literą „n” (znak „zn” trudniej jest łączyć ze znakami poprzedzającymi go niż znak „n”):

przyznaje *przyznaj*

- znak podobny do „przy”, kończący się zaokrągleniem przy linii głównej (bez kropki):
(s)przed

przedpole *przedpłata* *przedsionek* *przedramię* *przedrostki* *sprzedają* *sprzedają* *przedsprzedają*

Przy stosowaniu znaków mających po kilka znaczeń może wystąpić dwuznaczność, ustępuje ona jednak po rozpatrzeniu danego znaku w kontekście:

przedni - *sprzedany*

- znak rozpoczynający się przy linii górnej lewoobrotowym znakiem małym i kończący się tak jak znak „przed”:

beżąd *bezkresna* *bezustannie* *bezpłatnie*

Dwie jednakowe lub podobne spółgłoski oznacza się po znaku „bez” tylko jeden raz:

bezebnny bezsporny
bezsilny bezsens

– pod warunkiem, że pominięcie jednej ze spółgłosek nie utrudni zbytnio odczytania wyrazu:

Skróty: *przy przed bez*

ĆWICZENIE 25

a.

Handwritten cursive practice for exercise 25a, showing various letter combinations and flourishes on ruled lines.

b. przypomina, przybór, przyznaj, przednie, przedmurze, sprzedaż, bezkarnie, bezcenny, przemyka, przykrywa, przednówek, sprzedać, bezbronny, bezpłatnie, przybrany, przedpokój, bezsens, przystanek

c.

Handwritten cursive practice for exercise 25c, showing words and letter combinations on ruled lines.

1.4. Znaki małe (lub połączenia ze znakami małymi)

— stosuje się znak „nt-nd”:
 nad-nat nadwozie nadmiar granat laminat Anatol

— stosuje się znak „nt-nd” umieszczony w środku pola głównego:
 niedo-nieto- niedowiarek niedoszty nietoperz

— stosuje się połączenie znaku „n” ze znakiem „i”; zasady łączenia znaków następujących po „naj” jak przy samogłosce „i-y”:
 naj- najtaniej najmniej najlżej najchętniej najgorzej

Skróty: nad natychmiast najbardziej

ĆWICZENIE 26

a.

Handwriting practice lines for exercise 26a, showing cursive examples of the words and combinations listed in the previous section.

b.

nadpsuty, granat, niedowład, najraniej, nadanie, serenada, niedołęga, niedoczekanie, najciszej, senat, niedozwolony, najlżej, natchnie, najmniej

c.

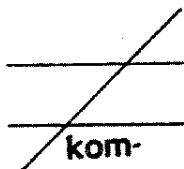
Handwriting practice lines for exercise 26c, showing cursive examples of the words and combinations listed in the previous section.

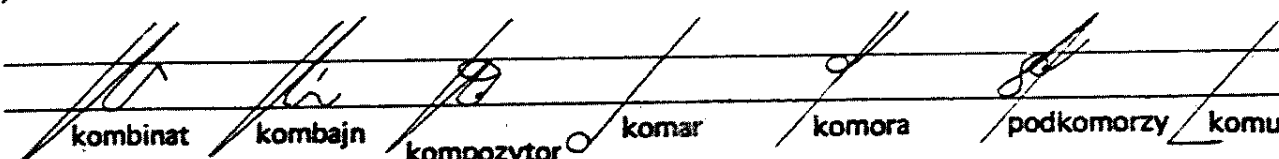
d.

Jacht rozwija żagle. Niewypał grozi wybuchem. Zamki gotyckie miały baszty i wieże. W nocy szalała zawieja. Wybrzeże ma linię falistą. Zapora pozwoli na spiętnienie wody. Wawóz tonie we mgle. Jutro rozegrane zostaną finały zawodów. Wezbrana rzeka zagraża tym obszarom. Wyrąb drzew w lesie jest zakazany. Mamy nowy zapas sił do pracy. Spróbuj przełamać upór. Spożycie przetworów stale wzrasta. Mam podjąć dużą kwotę. Zbierajcie liście podbiału! Po pracy trzeba odpocząć. Podmiot to część zdania. Przyjęto dużą przedpłatę. Kuter rybacki opuszcza przystań. Przedmieście tętni życiem. Wzgórze góruje nad miastem. Igraszki z ogniem są niedozwolone. Najdalej rzucał kulą. Znalazł bezcenne przedmioty.

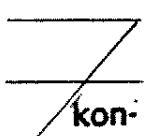
2. PRZEDROSTKI OBCE

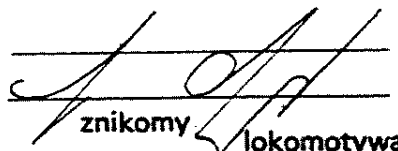
Niektóre znaki przedrostków obcych wykorzystywane są również do oznaczania innych, odpowiadających ich znaczeniu części słowotwórczych.

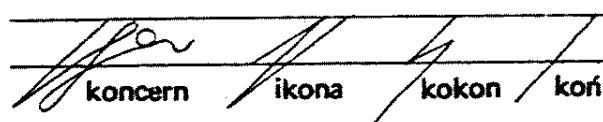
 – znak trzymiarowy, ostro zakończony, kreślony od linii górnej do linii dolnej, tworzący z linią dolną kąt 45°:
kom-


kombinat kombajn kompozytor komar komora podkomorzy komu

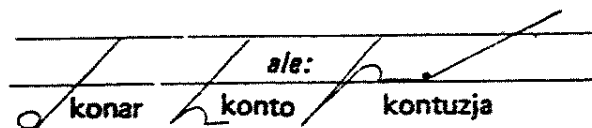
Znaków trzymiarowych nie przesuwają się w górę ani w dół

 – znak dwumiarowy ostro zakończony, kreślony od linii średniej do linii dolnej, tworzący z linią dolną kąt 45°:
kon-

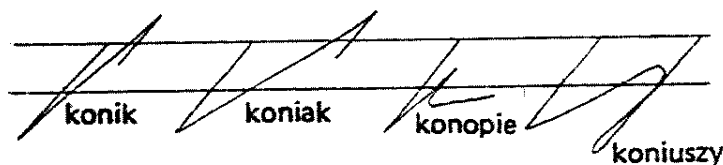

znikomy lokomotywa



koncern ikona kokon koń

Znaki małe kończące wyraz po znakach „kon” i „kom”, umieszczają się w zasadzie na linii dolnej:

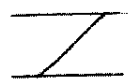

konar konto kontuzja

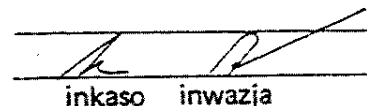
Podnoszenie i obniżanie znaków dużych następujących po „kon” i „kom” wykonuje się w stosunku do linii głównej, znaków małych – w stosunku do linii dolnej:


konik koniak konopie koniuszy

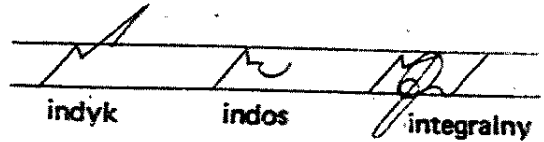
 – stanowi połączenie znaku „kon” ze znakiem „tr”, umieszczonym na linii głównej:
kontr-


kontrabas kontrafałda kontrabanda

 – stosuje się znak samogłoski „i-y”:
in-


inkaso inwazja

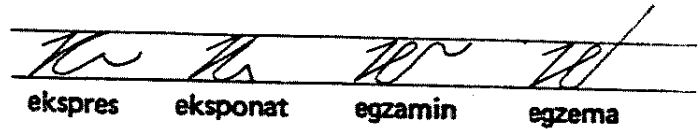
W zestawie „ind-int” stosuje się znak „nd-nt”:



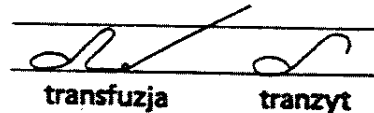
- stanowi połączenie znaku „in” ze znakiem „tr”:



- połączenie znaku „e” ze znakiem „k”:



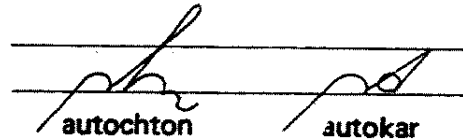
- stosuje się znak „tr”:



- rozpoczyna się jak znak „m” i kończy się rozszerzonym dwukrotnie w stosunku do „m” zaokrągleniem przy linii głównej:



- stosuje się połączenie znaku „a” i „t”:



W wypadku zbiegu znaków „aut” i „tor” „a” z „aut” łączy się z „tor”:

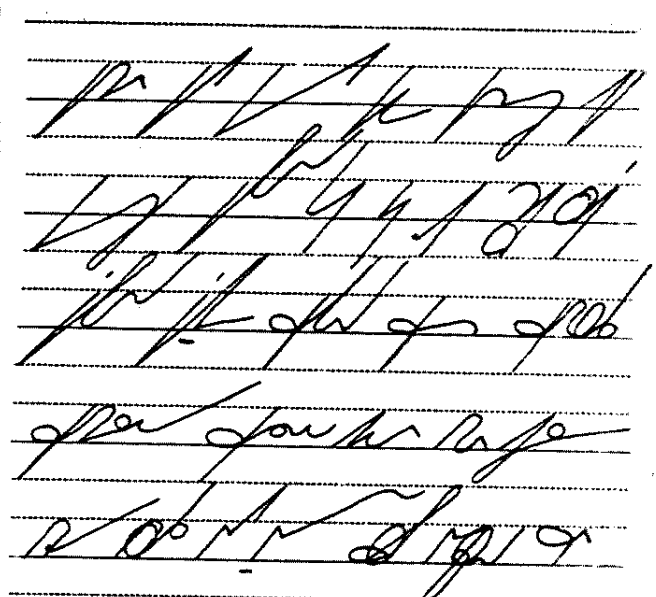
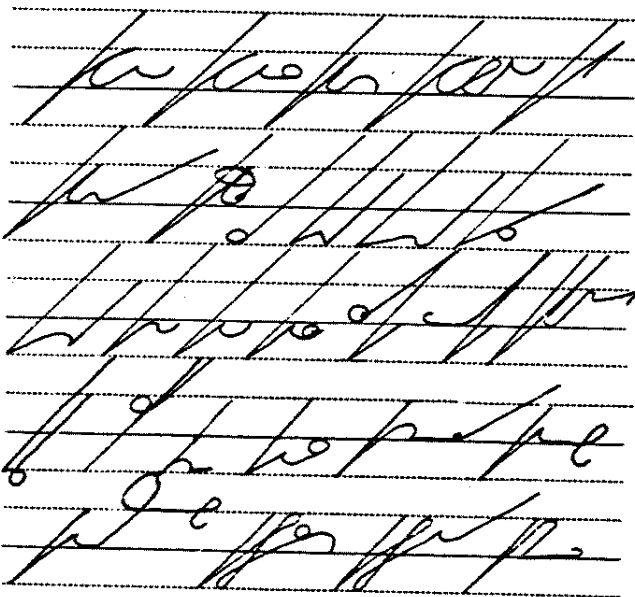


Skróty:



ĆWICZENIE 27

a.



k k k k k k k k
 k k k k k k k k

k k k k k k k k
 k k k k k k k k

b.

kompas, komu, znikomy, konar, koncert, balkon, kontrabas, inkaso, Indie, inte-
 res, ekspres, egzema, transparent, autokar, monogram, komfort, komary, koma-
 suje, koncept, flakon, kontra, ingeruje, intercyza, eksmisja, autochton, monotonia,
 kombajn, Konrad, indeks, eksponat, autorski, komenda, internują, koń, eksperty-
 za, egzekwie

c.

k k k k k k k k
 k k k k k k k k
 k k k k k k k k
 k k k k k k k k
 k k k k k k k k
 k k k k k k k k
 k k k k k k k k

k k k k k k k k
 k k k k k k k k
 k k k k k k k k
 k k k k k k k k
 k k k k k k k k
 k k k k k k k k
 k k k k k k k k

d.

Stare zamki miały duże komnaty. Komary dają się mocno we znaki. Prasa różnie
 komentuje te ekscesy. Kompozytor świetnie wykonał serenadę. Koncert rozpo-
 częto symfonią. Ekstern zdaje egzaminy. Nuży nas już ta monotonia. Inkasent
 pobiera opłaty. Autobus mknie szosą. Autor zamierza napisać nową powieść.
 Interesuje nas ten temat.

INNE CZĄSTKI WYRAZÓW I ZASADY UPRASZCZANIA PISOWNI

1. CZĄSTKI WYRAZOWE

– rozpoczyna się pętelką jak „m” i kończy się ostro jak „k”:
tk(a)
dk(a)

tkwi spotkanie sylwetka pobudka odkrycie ukradkiem

Znak „tk-dk” obejmuje grupy zgłoskowe ze wszystkimi niemal samogłoskami; patrz przykłady podane niżej:

tak-dak- taksa tartak - Dakar tek-dek- Teksas zabytek apteka dekada tok-dok- toksyna

otok doktryna dokazuje tuk-duk- sztuka konduktor Bałtyk gotyk etyka tyk-dyk-

dyktando edykt

dokon- – jest to znak utworzony przez połączenie znaku „dk-tk” ze znakiem „kon”:

dokonał dokonuje dokonanie

nano-nanie- – znak rozpoczyna się w środku pola dolnego znakiem „n” i kończy się w połowie pola głównego:

nanosi nanie

niena-nieno- – znak rozpoczyna się w środku pola dolnego znakiem „nie” i kończy się w połowie pola głównego:

nienaganny nienoszony

Przed znakami podniesionymi do linii średniej znak „niena” należy umieszczać odpowiednio wyżej:

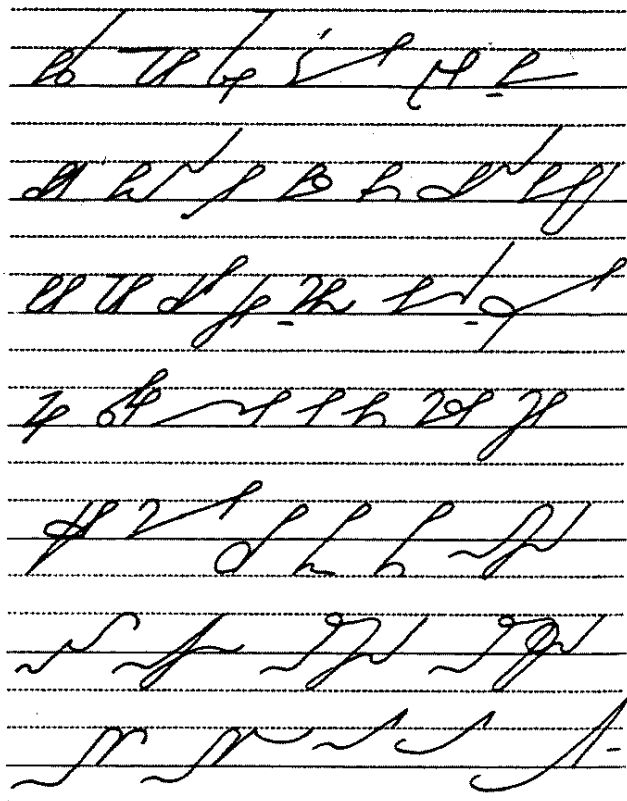
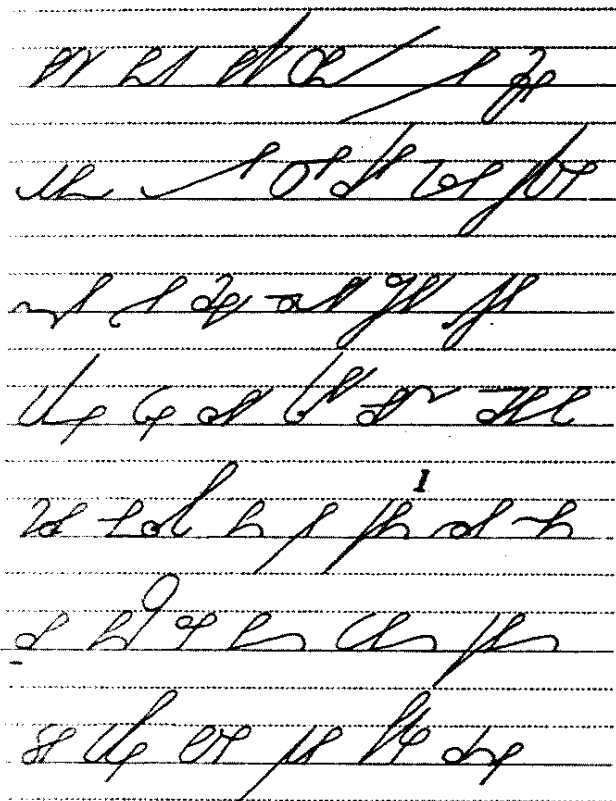
widzi nienawidzi

W wypadku łączenia „niena” oraz „nano” ze znakiem „z” stosuje się znak „zn”; „z” jako przyimek lepiej jest pisać przy tych znakach oddzielnie:

znienawidzi z nienaganną

ĆWICZENIE 28

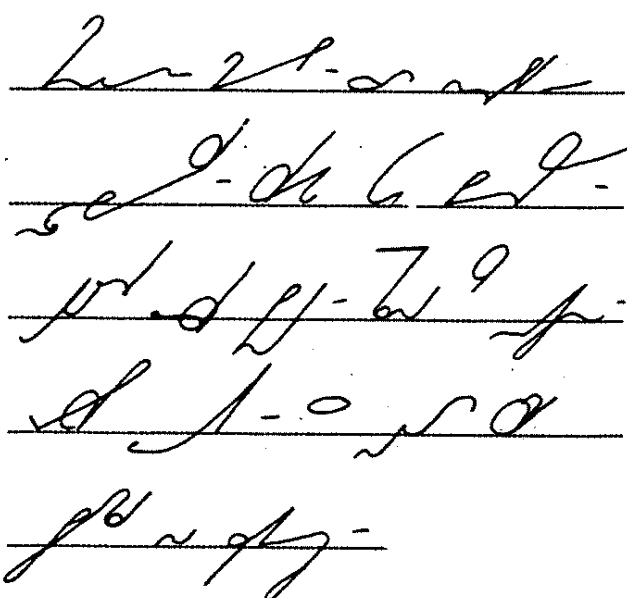
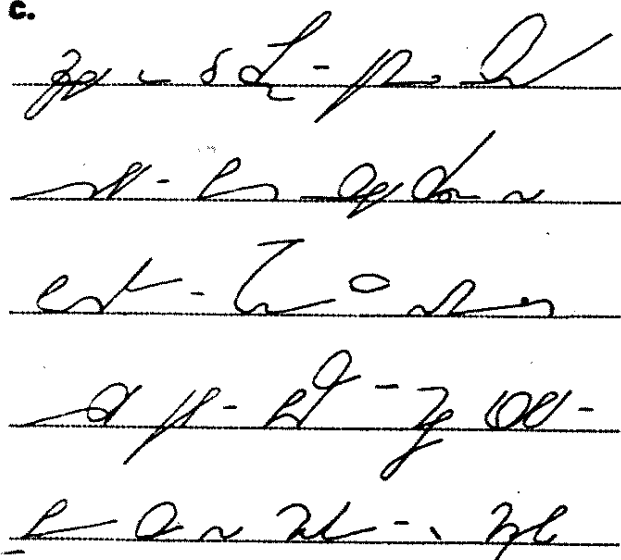
a.



b.

tkacz, nitka, zakrętka, gładka, statek, taki, galaretka, Dakota, tokarnia, dokazuje, motyka, dokona, nanosił, nienawiść, nadaremnie, klatka, sylwetka, słodka, użytek, zabytek, taksa, tokaj, dokładka, narkotyki, redyk, dokonali, nienaruszony, ulotka, saszetka, kłódka, otok, heretyk, dokonanie, gramatyka, nienasycony, dekoruje, dekolt, szufladka

c.

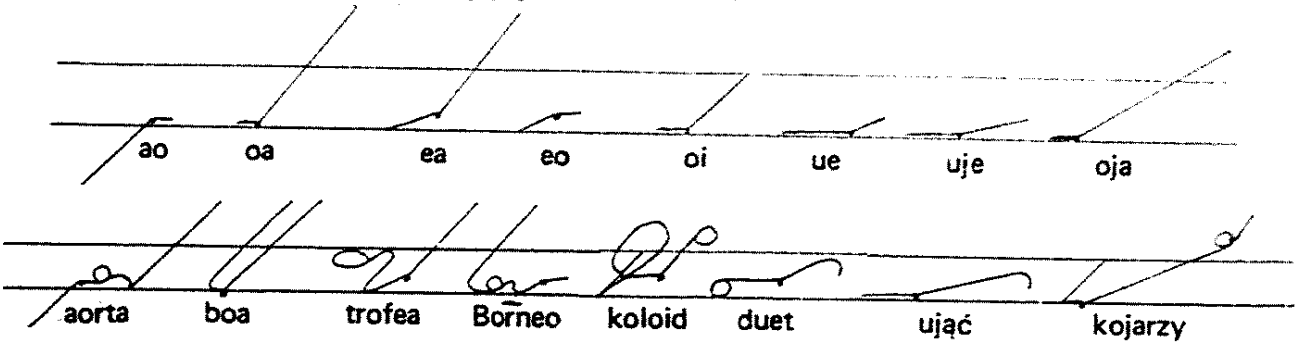


¹ Po „tk-dk” można pomijać „t” na końcu wyrazu, o ile nie spowoduje to dwuznaczności przy odczytywaniu.

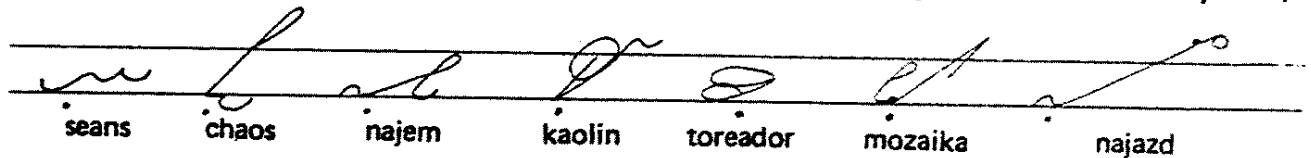
2. ZBIEG DWÓCH SAMOGŁOSEK

Zbieg dwóch samogłosek oznacza się w różny sposób, zależnie od rodzaju samogłosek i kolejności oraz miejsca ich występowania w wyrazie. Sposoby oznaczania są następujące:

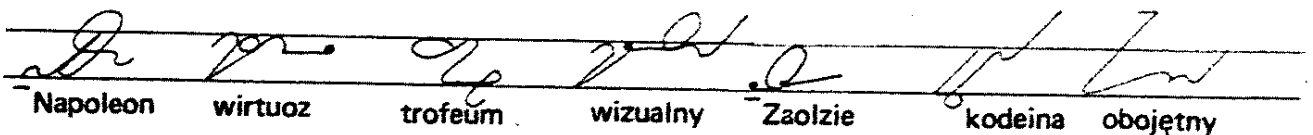
- 1) połączenie znaków dwóch samogłosek (lub znaków połączeń z samogłoskami) za pomocą prawoobrotowej pętelki:



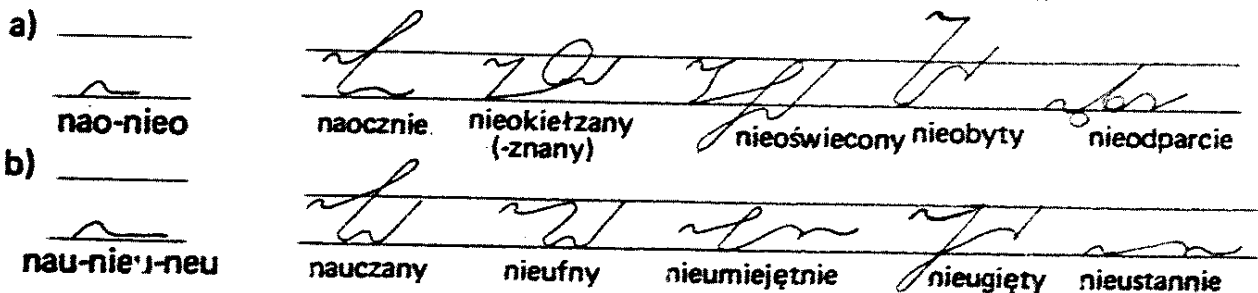
- 2) oznaczenie jednej z samogłosek kropką, umieszczaną pod znakiem ją poprzedzającym (w ten sposób oznacza się tylko samogłoskę „a” w środku wyrazu):



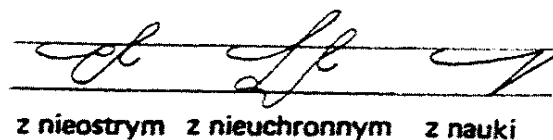
- 3) pominięcie jednej z dwóch występujących obok siebie samogłosek (oznacza się na ogół tę samogłoskę, która zapewnia poprawność odczytania wyrazu i jest łatwiejsza w łączeniu):



- 4) oznaczenie początkowych części „nao-nieo” oraz „nau-nieu-neu” połączeniami „no” i „nu” (zasady łączenia tych znaków jak przy „o” lub „u”):

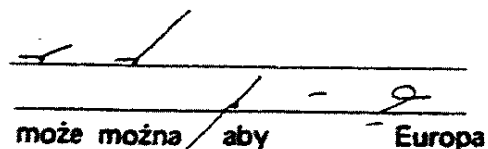


Przyimek „z” można oznaczać łącznie (w znaku „zn”):



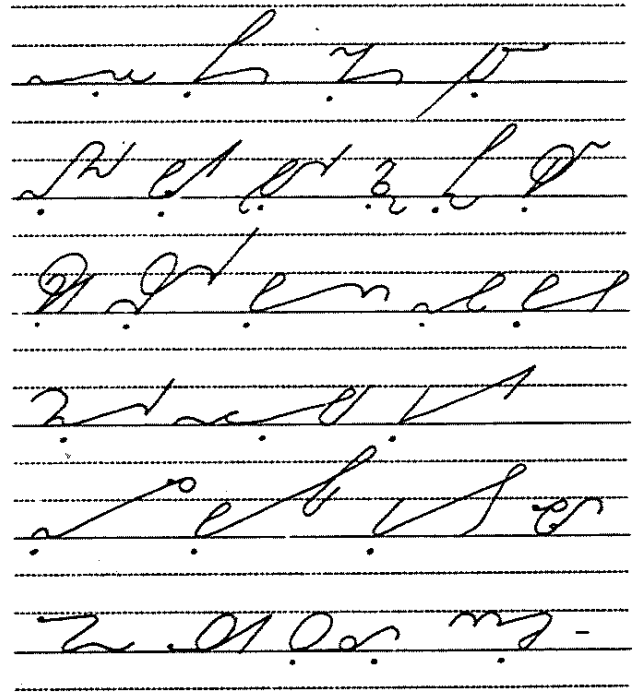
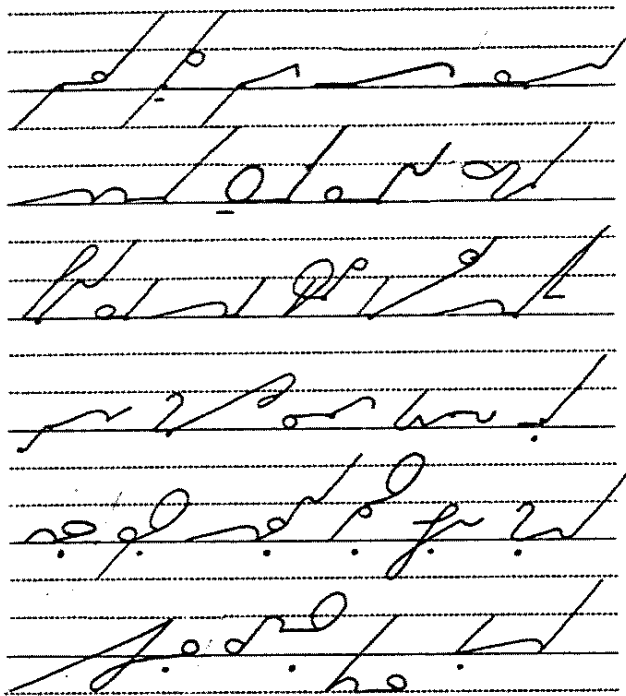
Skróty:

(tworzone są przez powiązanie znaków alfabetycznych dwóch samogłosek wchodzących w skład wyrazu):

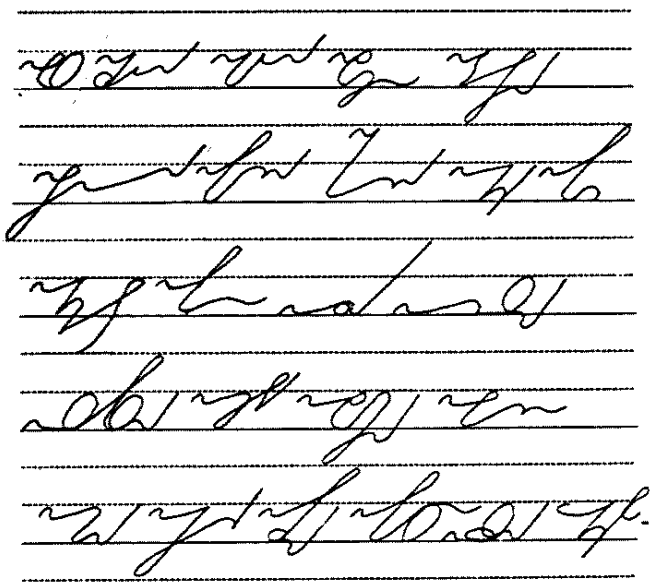
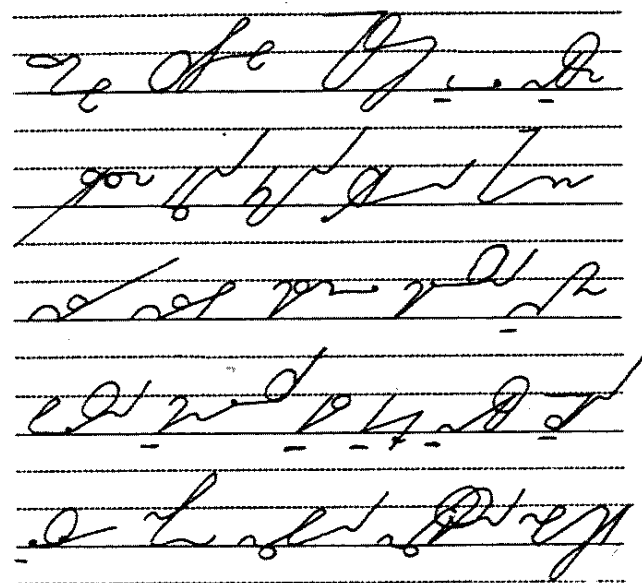


ĆWICZENIE 29

a.



b.



c.

aula, Genua, Borneo, stoiki, kakao, majonez, skaut, realny, nieostry, nieobyty, nauczyć, nieugaszony, nieubłaganie, Aurora, neon, znajomy, pauza, Orfeusz, nieodparcie, nieustannie, Zeus, nauka, gaik, toast, nieudolnie, seans, nieuchwytny, zaufał, nieokreślony, baobab, Beata, nieodwracalny, Majorka, nieokietzany, nauczanie

d.

- d - o - l - o - s - t - a - n - i - e
 - k - o - n - c - e - p - c - y - j - a
 - s - e - d - z - i - e - s - t - a - n - i - e
 - k - o - n - c - e - p - c - y - j - a
 - k - o - n - c - e - p - c - y - j - a
 - k - o - n - c - e - p - c - y - j - a

- k - o - n - c - e - p - c - y - j - a
 - k - o - n - c - e - p - c - y - j - a
 - k - o - n - c - e - p - c - y - j - a
 - k - o - n - c - e - p - c - y - j - a
 - k - o - n - c - e - p - c - y - j - a
 - k - o - n - c - e - p - c - y - j - a

3. POMIJANIE NIEKTÓRYCH ZNAKÓW SPÓŁGŁOSKOWYCH

Przy pomijaniu znaków spółgłoskowych stosuje się następujące zasady:

1) dwie jednakowe spółgłoski oznacza się tylko jeden raz:

ballada skłonny oddać arrasy

2) pomija się „t” i „s” po „k” na końcu wyrazu:

projekt konspekt efekt indeks

3) w końcowych częściach wyrazów pomija się „d” przed „n”:

głodny pogodny bezbłędnie

4) pomija się:

- „d” przed „c” i „cz”:

odcień odczyt

- „t” przed „c”:

w klatce

- „ż” przed „dż” i „sz”:

niższy drożdże

- „c” w zbiegu „ści”:

ściśle umieścić

5) w niektórych wyrazach pomija się:

- znak „r”:

oskarża turbina organ order

- znak „w”:

w *g* *o* *o*
pewny Mazowsze rentowny nieodzowny

Skróty:

o *o* *o* *o* *o* *o*
powód ważny przyczyna pewien wzajemny wytyczne

ĆWICZENIE 30

a.

o o o o o o
o o o o o o
o o o o o o
o o o o o o
o o o o o o
o o o o o o
o o o o o o

o o o o o o
o o o o o o
o o o o o o
o o o o o o
o o o o o o
o o o o o o
o o o o o o

b.

efekt, prospekt, konspekt, oberża, odciąć, gnieźdzą, przyjeżdża, pościg, pierścień, gościć, mściwy, turban, turkot, twardy, kosztowny, rozmieścić, wędrowny, porwoczy, wymowny, morski, arbiter

c.

o o o o o o
o o o o o o
o o o o o o
o o o o o o

o o o o o o
o o o o o o
o o o o o o
o o o o o o

stan - 2. 9. 1972
pr - 2. 9. 1972
pr - 2. 9. 1972

pr - 2. 9. 1972
pr - 2. 9. 1972
pr - 2. 9. 1972

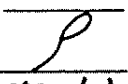
d.
 W tartaku wre praca. Miasto urzeka nas egzotyką. Atak został odparty. Werdykt już ogłoszono. Triest to duży port nad Adriatykiem. „Zemsta nietoperza” jest słynną operetką Straussa. Apteka sprzedaje różne leki. Krytyk ocenia sztukę. Nie-nawisć to wstrętne uczucie. Dokonano wymiany przewodów. Nanoszę wszystkie dane na kartkę. Na Kaukazie są złoża różnych minerałów. Część areału przypada na oziminy. Autokar został wynajęty. Nieumiejętnie zabrał się do pracy. Nóż jest nieostry. Tu mieści się rozlewnia octu. Przedwiośnie jest chłodną porą roku. Kostium jest bardzo szykowny. Trzeba umieścić tam podpis.

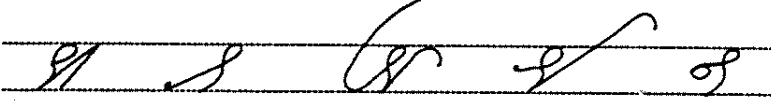
RDZENIE

Pod względem wielkości znaki rdzeni podzielić można – podobnie jak znaki alfabetyczne spółgłosek – na znaki duże i małe. W pierwszej grupie wyróżnia się dalszy podział znaków według wielkości na znaki jednomiarowe, dwumiarowe i trzymiarowe.


Przy łączeniu znaków rdzeni należy zachować zasady zgodne z ich cechami graficznymi.


1. ZNAKI DUŻE JEDNOMIAROWE


 – znak rozpoczyna się w połowie pola głównego lewoobrotową pętelką wielkości 1/2 miary, a w części kreślonej od linii średniej do podstawowej biegnie jak znak „sw”:
 staw(a)

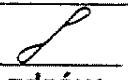


 stawka zestaw przedstawić zostawiać dostaw(a)


 – znak rozpoczyna się ostro przy linii średniej, biegnie pod kątem 45° ku linii głównej i kończy się prawoobrotową pętelką w połowie pola głównego:
 gotów
 gotow



 gotówka gotowy pogotowie zgotować


 – znak rozpoczyna się na wysokości 2/3 miary pola głównego lewoobrotową pętelką wielkości 1/3 miary, biegnie ku linii głównej pod kątem 45° i kończy się prawoobrotową pętelką na wysokości 1/3 pola głównego:
 zdrów
 zdrow
 zdrow

zdrowy pozdrów pozdrawia wyzdrowieje

o
przeciw

– znak składa się ze znaku „p” i – wykreślonej na nim, nieco powyżej linii głównej – lewoobrotowej pętliki wielkości znaku małego:

przeciwno sprzeciw przeciwstawny naprzeciw

o
licz

– znak wyrażony za pomocą połączenia znaku „l-t” ze znakiem „i-y”:

liczny rozliczyć rozliczać wlicza wliczcie wliczycie wliczacie
(liczony)

ĆWICZENIE 31

a.

<i>zdrowy pozdrów pozdrawia wyzdrowieje</i>	<i>przeciwno sprzeciw przeciwstawny naprzeciw</i>	<i>liczny rozliczyć rozliczać wlicza wliczcie wliczycie wliczacie</i>
<i>zdrowy pozdrów pozdrawia wyzdrowieje</i>	<i>przeciwno sprzeciw przeciwstawny naprzeciw</i>	<i>liczny rozliczyć rozliczać wlicza wliczcie wliczycie wliczacie</i>
<i>zdrowy pozdrów pozdrawia wyzdrowieje</i>	<i>przeciwno sprzeciw przeciwstawny naprzeciw</i>	<i>liczny rozliczyć rozliczać wlicza wliczcie wliczycie wliczacie</i>
<i>zdrowy pozdrów pozdrawia wyzdrowieje</i>	<i>przeciwno sprzeciw przeciwstawny naprzeciw</i>	<i>liczny rozliczyć rozliczać wlicza wliczcie wliczycie wliczacie</i>
<i>zdrowy pozdrów pozdrawia wyzdrowieje</i>	<i>przeciwno sprzeciw przeciwstawny naprzeciw</i>	<i>liczny rozliczyć rozliczać wlicza wliczcie wliczycie wliczacie</i>
<i>zdrowy pozdrów pozdrawia wyzdrowieje</i>	<i>przeciwno sprzeciw przeciwstawny naprzeciw</i>	<i>liczny rozliczyć rozliczać wlicza wliczcie wliczycie wliczacie</i>

b.

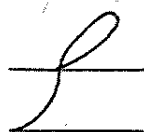
ustawa, postawić, przedstawiać, zostawiaj, gotowe, zgotowano, zdrowy, wyzdrowiał, przeciwstawienie, sprzeciwiał, liczny, wlicza, zastawił, przystawka, zestawiony, zagotować, pozdrawiał, wstawienie, nadstaw, rozgotowano, wyliczcie, wyliczycie, wyliczacie, przestawiał, przestawianie

c.

<i>zdrowy pozdrów pozdrawia wyzdrowieje</i>	<i>przeciwno sprzeciw przeciwstawny naprzeciw</i>	<i>liczny rozliczyć rozliczać wlicza wliczcie wliczycie wliczacie</i>
<i>zdrowy pozdrów pozdrawia wyzdrowieje</i>	<i>przeciwno sprzeciw przeciwstawny naprzeciw</i>	<i>liczny rozliczyć rozliczać wlicza wliczcie wliczycie wliczacie</i>
<i>zdrowy pozdrów pozdrawia wyzdrowieje</i>	<i>przeciwno sprzeciw przeciwstawny naprzeciw</i>	<i>liczny rozliczyć rozliczać wlicza wliczcie wliczycie wliczacie</i>

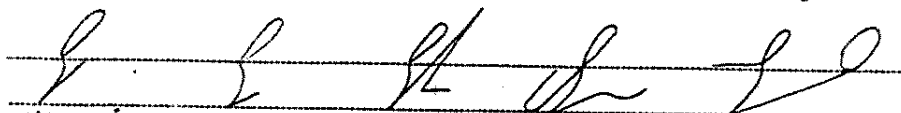
2. ZNAKI DUŻE DWUMIAROWE

2.1. Znaki dwumiarowe górne




stanow
stanaw

- znak rozpoczyna się od linii średniej pętelką wielkości 1 miary, a w części końcowej biegnie łukiem ku linii głównej:

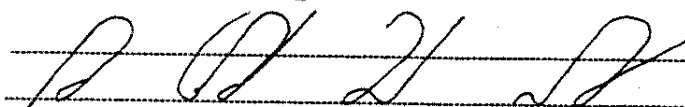


stanowi (stanowy) stanowe stanowisko postanowienie

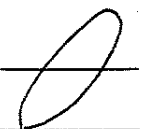


rząd(z-ż)
rzęd(z-ż)

- znak rozpoczyna się przy linii górnej zaokrągleniem wielkości 1/4 miary, biegnie pod kątem 45° do linii głównej, gdzie kończy się prawoobrotową pętelką wielkości 1/4 miary:

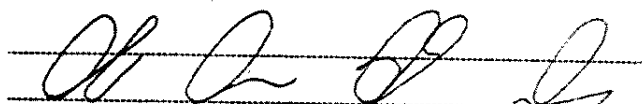


zarząd przyrządza rządna narzędzia



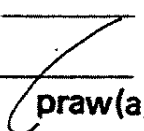
śled(z-ż)
śląd

- stosuje się znak „sl-sł”:



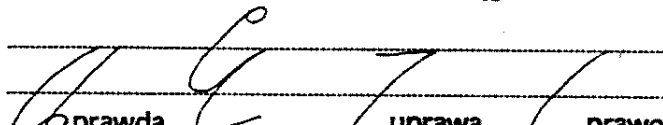
śledczy śledzenie wyszedził naśladuje

2.2. Znaki dwumiarowe dolne



praw(a)

- znak rozpoczyna się od linii średniej, przechodzi łukiem do linii dolnej, gdzie kończy się zaokrągleniem wielkości 1/4 miary:

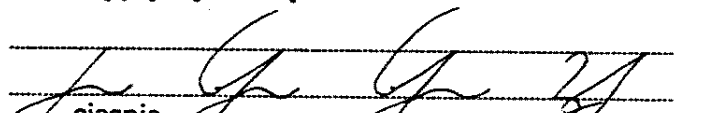


prawda beprawie uprawa prawo



ciąg

- znak podobny do znaku „g” – od znaku „g” różni się jedynie szerszą pętlą dolną:

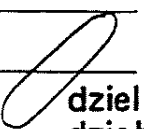


ciągnie przyciągnie przyciąganie wodociąg

Przy łączeniu ze znakami lewoobrotowymi pętla nie zmienia kierunku kreślenia:

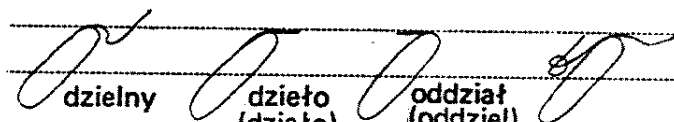


ciągle

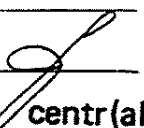


dziel
dzieł
dział

- stosuje się znak „dz”:

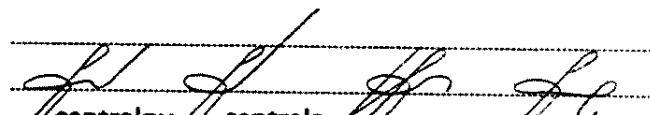


dzielny dzieło (dzieło) oddział (oddziel) przeciwdziałanie



centr(al)

- stosuje się połączenie znaku „c” ze znakiem „tr”:



centralny centrala (centra) koncentrat centrum

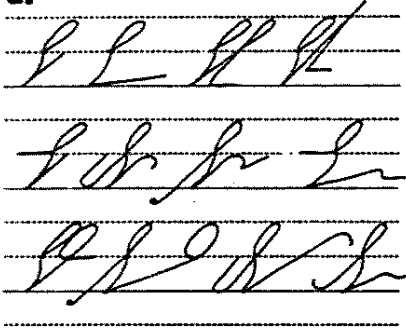

gład
ględ

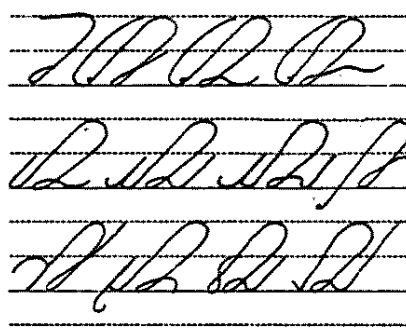
– stosuje się połączenie znaku „g”
ze znakiem „-ł”:

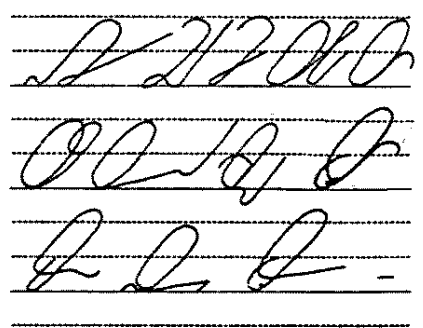
 pogład  ogładny  ogładany

ĆWICZENIE 32

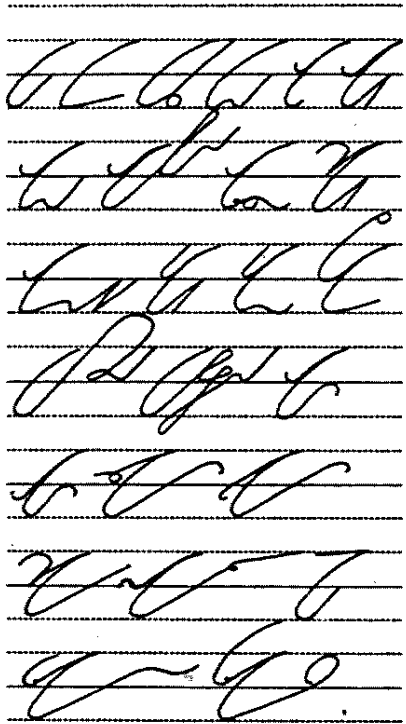
a.

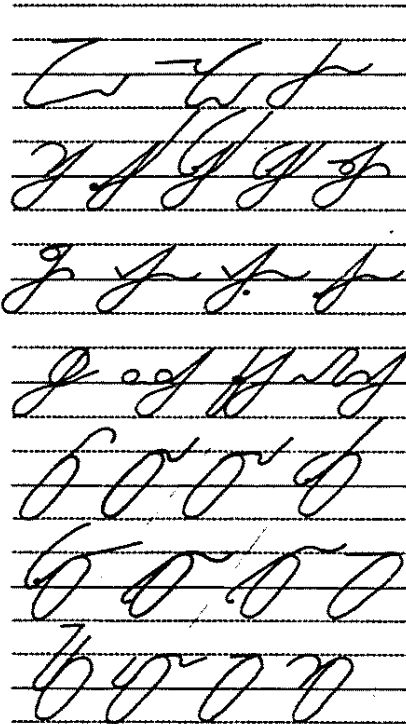







b.



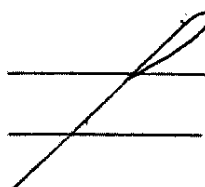




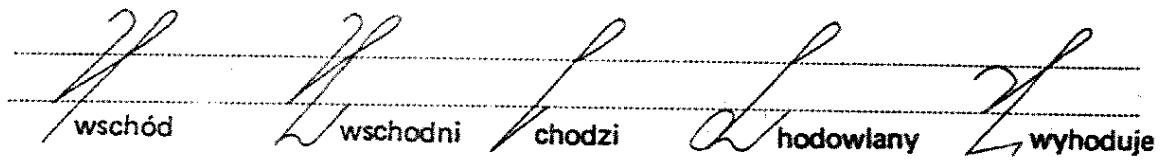
c.

stanowić, ustanowi, zarząd, sporządzić, śledzić, pośledni, prawo, przeprawa, roz-
prawić, pociąg, wyciągnię, wodociąg, przedział, wydzielić przegłądał, oglądać,
stanowczy, przyrządza, poślad, prawnie, uprawiać, przyprawiony, przeciągać,
rozdzielają, centralny, przegład, zastanawiać, rozporządzać, wyszedził, prawosławny,
korkociąg, przydzielony, wygląda, sprawiają

3. ZNAKI DUŻE TRZYMIAROWE


chod(-z, -ź)
chód
hod(ow)

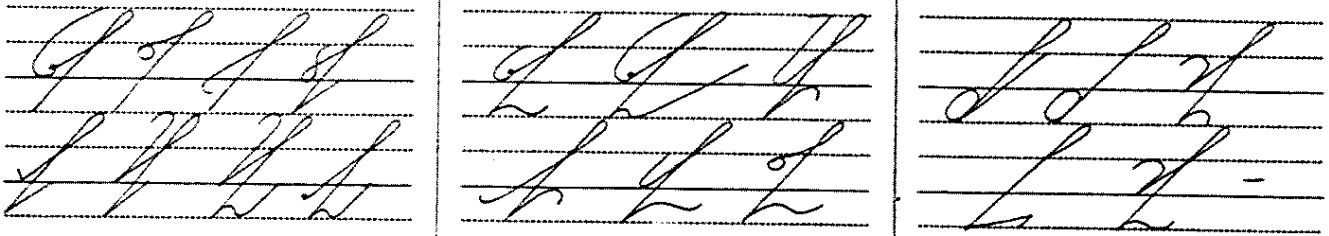
– znak rozpoczyna się przy linii średniej lewoobro-
tową pętlą wielkości 1 miary, biegnie pod kątem
45° do linii dolnej, gdzie kończy się ostro:



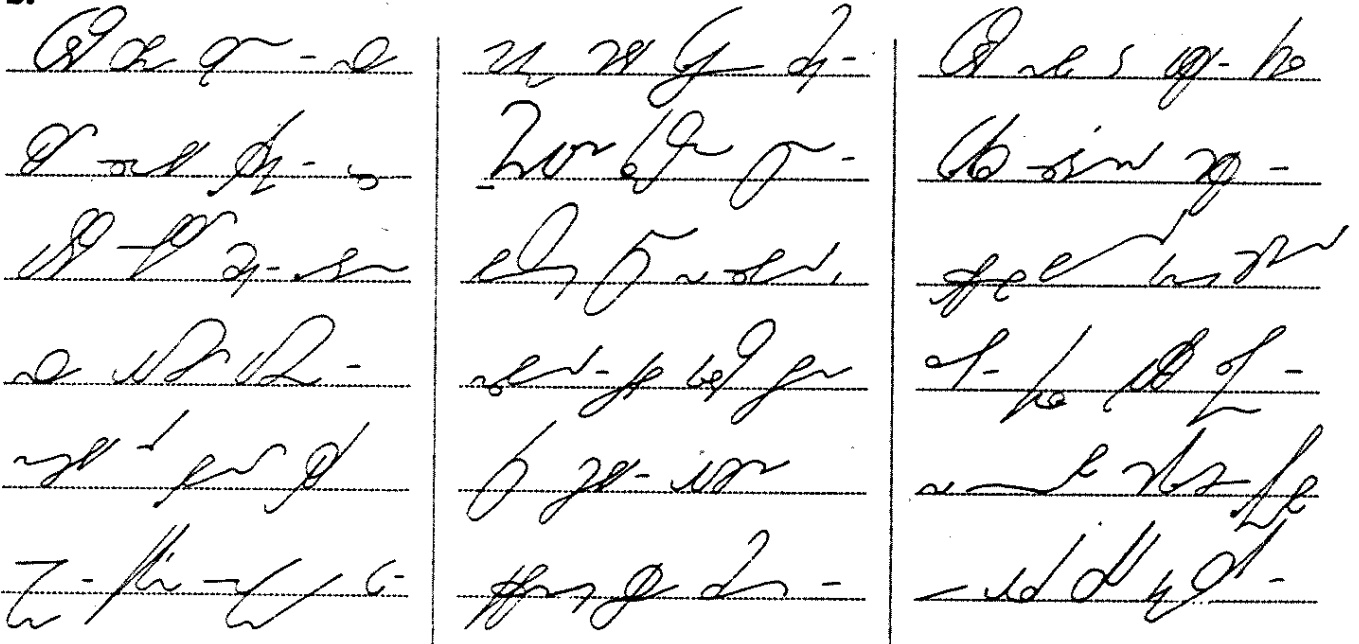
 wśchód wschodni chodzi hodowlany wyhoduje

ĆWICZENIE 33

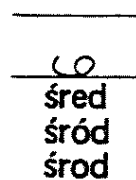
a.



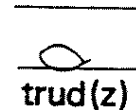
b.




4. ZNAKI MAŁE

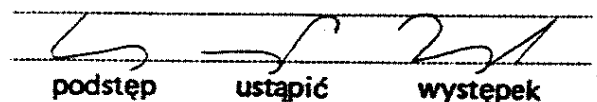

 – połączenie znaku „s” ze
znakiem „r”:
śred
śród
środ


 średnie śródmieście pośrodku


 – znak „tr-tor”:
trud(z)

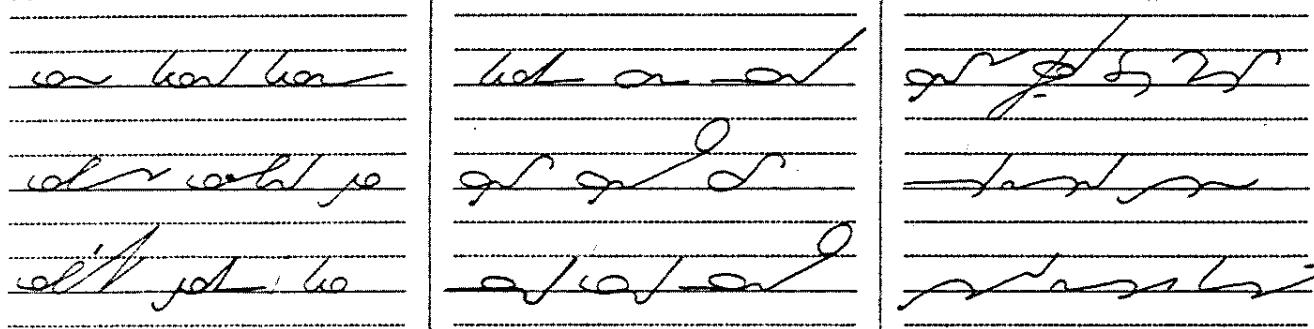

 trudnić trudzić strudzony


 – znak „st”, uzupełniony
zagięciem wielkości oko-
ło 1/3 miary w polu dol-
nym:
stap
stę


 podstęp ustąpić występek

ĆWICZENIE 34

a.



b.

obchody, wschód, chodzenie, hodowlany, średni, środek, wśród, trudny, utrudzić, występki, ustępuje, przychodzić, pochód, wyhodował, pośrednie, podstępny, rozchodzi, następnie, pochodnia

c.

Niedawno nastąpił rozruch turbiny. Wszystko przebiega sprawnie. Kombinat może zatrudnić spawaczy. Śródmieście to centrum miasta. Trzeba zawsze działać rozumnie. Przekazano nam to tylko do wglądu. Wytrawni fałszerze dobrze naśladowali autorów dzieł sztuki. Należy temu przeciwdziałać. Po transmisji meczu nastąpi przerwa w programie. Pracuje od lat na tym stanowisku. Dostatecznie trudno jest naprawić. Odroczone rozprawę. Dokładne przyrządy wykryją wszystko. Trzeba podjąć środki zaradcze. Opium silnie działa. Ciągłą tu licznymi przechodnie.

SKRÓTY

1. ZASADY SKRACANIA

Budowa pisma stenograficznego jest bardzo zwięzła już w zakresie samych znaków alfabetycznych i znaków części słowotwórczych. Jednak rozwinięcie odpowiedniej biegłości w stenografowaniu zależy również od innych czynników, wśród których istotne miejsce zajmuje szeroko rozbudowany system skracania.

Skracanie obejmuje pojedyncze wyrazy lub zestawy po kilka wyrazów, w związku z czym odpowiedniki form skróconych noszą nazwę skrótów lub frazeogramów. Celem skracania jest maksymalne uproszczenie pisowni różnych, często powtarzających się wyrazów oraz popularnych zwrotów. Niektóre sposoby tworzenia skrótów i frazeogramów zostały omówione w materiale wprowadzającym skrót podstawowy, zwane też znacznikami.

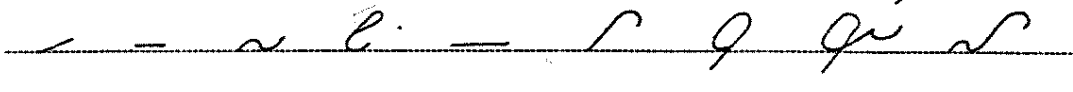
Według zasad tworzenia skrótów dzieli się na kilka grup, a mianowicie na skrót początkowy, końcowy, mieszany, nieprawidłowy i obrazkowy.

Skróty początkowe powstają na zasadzie zapisywania początkowego znaku lub początkowej części wyrazu skracanego:



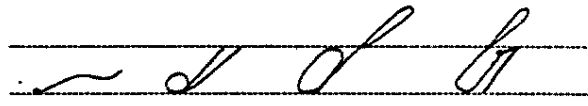
Jest to najbardziej rozpowszechniona forma skrótów. Swoją popularność zawdzięczają one dużej sugestywności. Są łatwe do przyswojenia i zapewniają poprawność tłumaczenia.

Skróty końcowe są oznaczane końcowym znakiem lub końcową częścią wyrazu skracanego. Często charakteryzuje je zmieniona pozycja w układzie liniowym:


te to ten tam/tym tu być był byłeś nabyć

Ze względu na mało sugestywną formę graficzną i większe trudności w ich opanowaniu są mniej popularne od skrótów poprzednich. Tym niemniej dzięki możliwości zastosowania jednakowych kryteriów ich tworzenia skróty końcowe są bardzo pomocne przy skracaniu niektórych wyrazów i tworzeniu ich form pochodnych.

Skróty mieszane są tworzone przez graficzne powiązanie początkowej i końcowej części wyrazu:


zebranie który handel człowiek

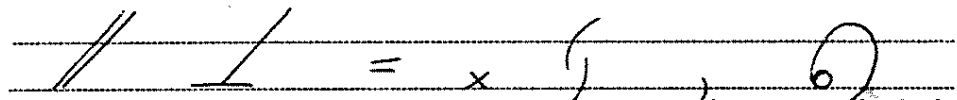
Skracają one dość długie i niejednokrotnie skomplikowane pod względem graficznym wyrazy, co z punktu widzenia sprawności stenografowania jest bardzo korzystne.

Skróty nieprawidłowe tworzy się w sposób typowo umowny:


technika trzeba nasz lub wszystko

Skróty te wymagają wyjątkowo dobrego opanowania pamięciowego. Wprawdzie znaki określające skracane wyrazy na ogół są z nimi związane, jednak deformacja, zmiana położenia lub zmiana zasad kreślenia powodują wypaczenie właściwego obrazu.

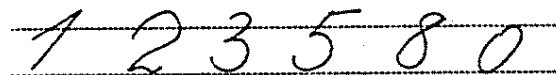
Skróty obrazkowe (ideogramy) – są to znaki oznaczające czynności lub pojęcia:


równoległy prostokąt równy wiele oklaski że dookoła

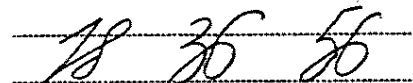
Nie jest to oczywiście zbyt duża liczebnie grupa skrótów, ponieważ graficzne możliwości ich tworzenia są ograniczone.

Do oznaczania liczebników głównych i porządkowych, liczb ułamkowych i procentowych, określeń czasu oraz członów wyrazów złożonych są wykorzystywane znaki cyfr.

Cyfry mają wielkość 1 1/2 miary (zero – 1 miara):



W liczbach cyfry – w miarę możliwości – łączy się ze sobą:



Dla liczb z zerami stosuje się skróty:


sto tysiąc milion miliard 400 4600

Liczebniki porządkowe, liczby ułamkowe, liczby procentowe, kwartały, lata i wyrazy złożone z liczbami oznacza się w niżej podany sposób.

Liczebniki porządkowe:

1 2 9

Liczby ułamkowe:

pierwszy drugi dziewiąty

a) jedność w liczniku:

3 4 8
1/3 1/4 1/8

b) licznik większy od jedności:

3 6
3/4 6/7

Liczby procentowe:

3 10
3% 10%

Kwartały (wyraz „kwartał” pomija się):

1 2 3 4

I kwartał
II kwartał itd.

Lata:

a) bieżące stulecie:

67 04 14
1967 1904 1914

b) poprzednie i następne stulecia:

1773 1848
1773 1848

Wyrazy złożone:

58 10 100 1000
pięciolatka 10-lecie (dziesięciolecie) 100-lecie (stulecie) 1000-lecie (tysiąclecie)

Inne połączenia:

3 3 2 2 3
trzy razy potroić rozdzielić rozdwojony potrójny

Przy ustalaniu oznaczeń dla skrótów wyrazów wzięto pod uwagę konieczność ewentualnego łączenia ich z początkowymi lub końcowymi częściami wyrazów. Przez dopisanie znaków przedrostków i zakończeń wyrazów do skrótów podstawowych uzyskuje się ich formy pochodne:

10 10 - 17 - 7 7 21
kierunek kierunki względny uwzględnić waga uwaga uważny

Omówione zasady tworzenia skrótów stanowią podbudowę teoretyczną dla skracania logicznego, które polega między innymi na podobnym upraszczaniu zapisu wyrazów nie ujętych w niżej podanym zestawieniu skrótów stałych.

Poza przedstawionym wyżej podziałem wśród różnych form skróconych można wyodrębnić grupę skrótów bardzo popularnych (występujących w różnych tekstach) i grupę skrótów ściśle specjalistycznych (pojawiających się tylko w tekstach o określonej tematyce). Z tworzeniem tych ostatnich wiąże się konieczność posiadania pewnej wiedzy z zakresu stenografowanej tematyki, bowiem prawidłowe odczytanie skrótów związanych z terminologią nieznaną dziedziny może okazać się bardzo trudne, a nawet wręcz niemożliwe.

Wniosek stąd taki: choć skróty — jako te najbardziej uproszczone formy zapisu stenograficznego — są na pewno pożądane z punktu widzenia szybkości stenografowania, to jednak nie można ich tworzyć za wszelką cenę. Przestankami decydującymi o wprowadzeniu skrótu powinny być: częstotliwość występowania, gwarancja właściwego odczytania oraz odpowiednio duże graficzne uproszczenie pełnej formy wyrazu.

2. ZESTAWIENIE SKRÓTÓW

2.1. Skróty początkowe

A. Skróty oznaczone jednym znakiem spółgłoskowym, grupą spółgłoskową lub grupą zgłoskową:

a) skróty jednmiarowe:

fakt ma minister po pod praca swój świat wagę Warszawa wyżej

front Francja klasa kraj Kraków plan polityka Polska walc (własny) warunek strona

b) skróty dwumiarowe:

– górne:

bardzo choć czas przed skutek słowo towarzysz względ blok charakter zwany członek

– dolne:

cel co gospodarka koniec szkoła towar granica

c) skróty trzymiarowe:

komitet

d) skróty małe:

na raz rzecz sam znaczenie trud już jest

B. Skróty oznaczone samogłoską oraz częścią początkową wyrazu:

Anglia armia autonomia aktyw albo agencja agronom akademii aktualny

Ameryka aparat artykuł atmosfera autentyczny autorytet Austria Australia

awangarda eksport ekonomia energia ewentualnie inwentarz inżynier istnieć

obowiązek obywatel ogólny olbrzymi oświata oto-otóż układ upływ ustrój

C. Skróty oznaczone częścią początkową wyrazu z samogłoską:

będzie głęboki lecz (leży) ręczyć ciężki kiedy między siebie

twierdzić wbrew zwięzły analiza manifest rychły zwyczaj bądź

Europa flota łączyć (łączyć) młody mowa ogromny robić tworzyć długo

duży główny grupa krótki ludzie mówić prócz przypuszczać

D. Skróty wieloznakowe:

dostateczny dyscyplina jeden naród rezerwa rezultat rynek sesja

termin zjazd dowód finanse forma fundusz kapitał katastrofa

kategoria każdy kierunek kolektyw kredyt ledwie literatura maksimum

materiał miejsce miesiąc minimum minuta nawet pokój pomoc

pośpieszny potężny proletariat propaganda rewolucja rozkwit rozwój różny

sekunda sposób stopień strategia sukces system sytuacja traktat

transport wewnątrz wymaga zupełny bank biblioteka bowiem budowa

budżet burżuazja czerwiec (czepać) doskonały fabryka historia kilka niezwłocznie

pełny problem wielki szybko tylko przynajmniej wspaniały zaborczy

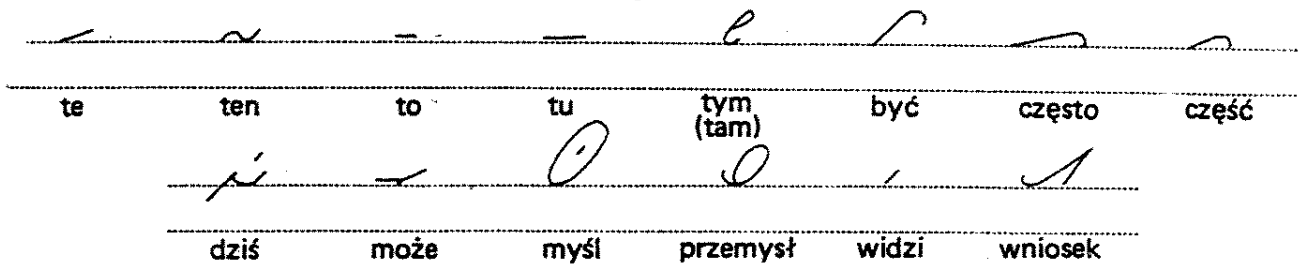
związek gatunek generał Japonia konferencja magazyn maszyna proces

szeroki sztab w ogóle wycieczka zadanie zapytać zasada zawisty

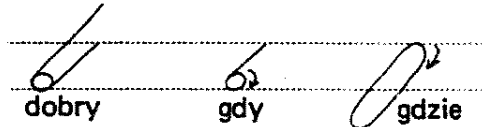
zgoda zresztą komplet

2.2. Skróty końcowe

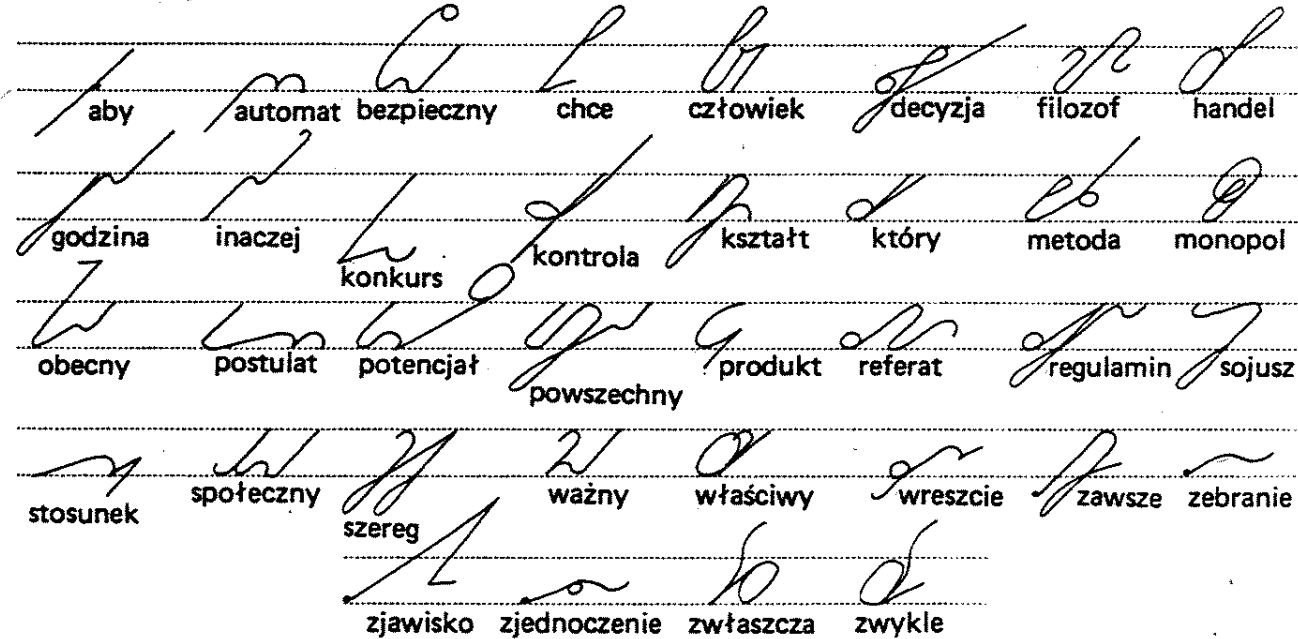
A. Wypisanie zakończenia na linii średniej:



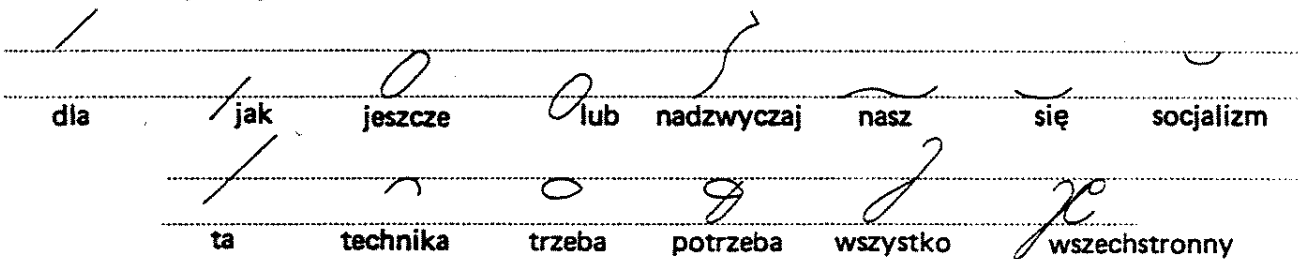
B. Wypisanie zakończenia na linii głównej:



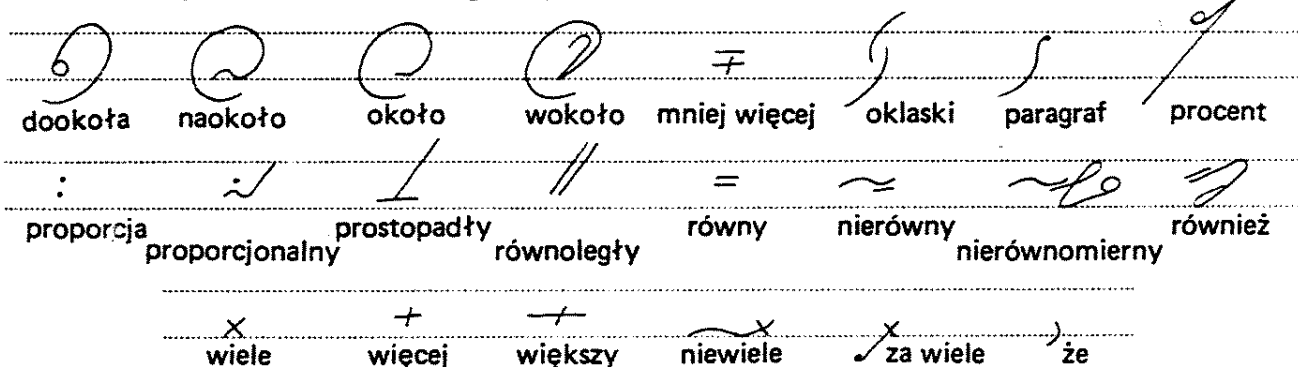
2.3. Skróty mieszane



2.4. Skróty nieprawidłowe



2.5. Skróty obrazkowe (ideogramy)



2.6. Nazwy miesięcy i dni tygodnia:

Nazwy miesięcy:

Styczeń

Grudzień

Nazwy dni tygodnia:

poniedziałek

2.7. Formy pochodne skrótów

agronomia aktywny aktywnie uaktualnić uaktywnić najbardziej nie bardzo

bądźcie będziemy niezbędny nebyć odbyć przebyć

przybyć byłbym byłibyście ubezpieczenie celny dotychczas ówczesny

nie chce udoskonalić dobrobyt fabrykat prefabrykat nie ograniczany

nieograniczony jednostka jednolity jednakże nie każdy niekiedy

kilkanaście kilkakrotnie kilkadziesiąt koniecznie mogło można

niebawem niezwłocznie zaledwie magazynier odmowa namowa przemówić

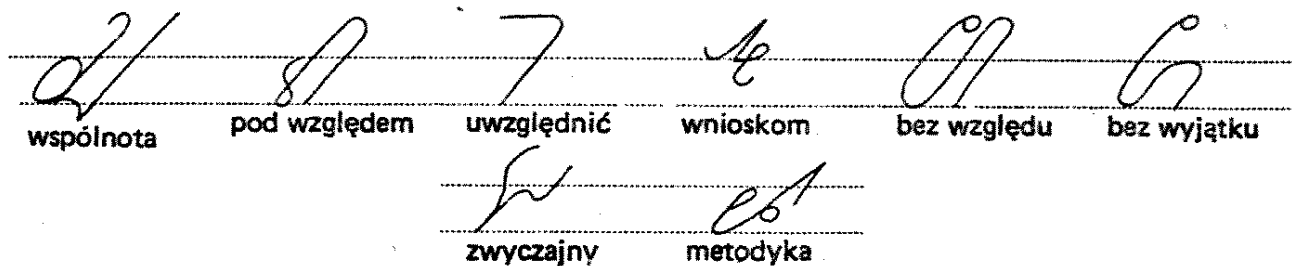
pomagać proletariusz pomysły oprócz przede wszystkim w rezultacie

rzeczywiście skutecznie socjalistyczny technik potwierdzić stwierdzić

tamtędy tamten tamtej tamtych tym razem potem (po tym) tej

od tej teraz tutaj zakład wykład układ

uwarunkować bezwarunkowo wewnętrzny od zewnątrz im większy tym większy

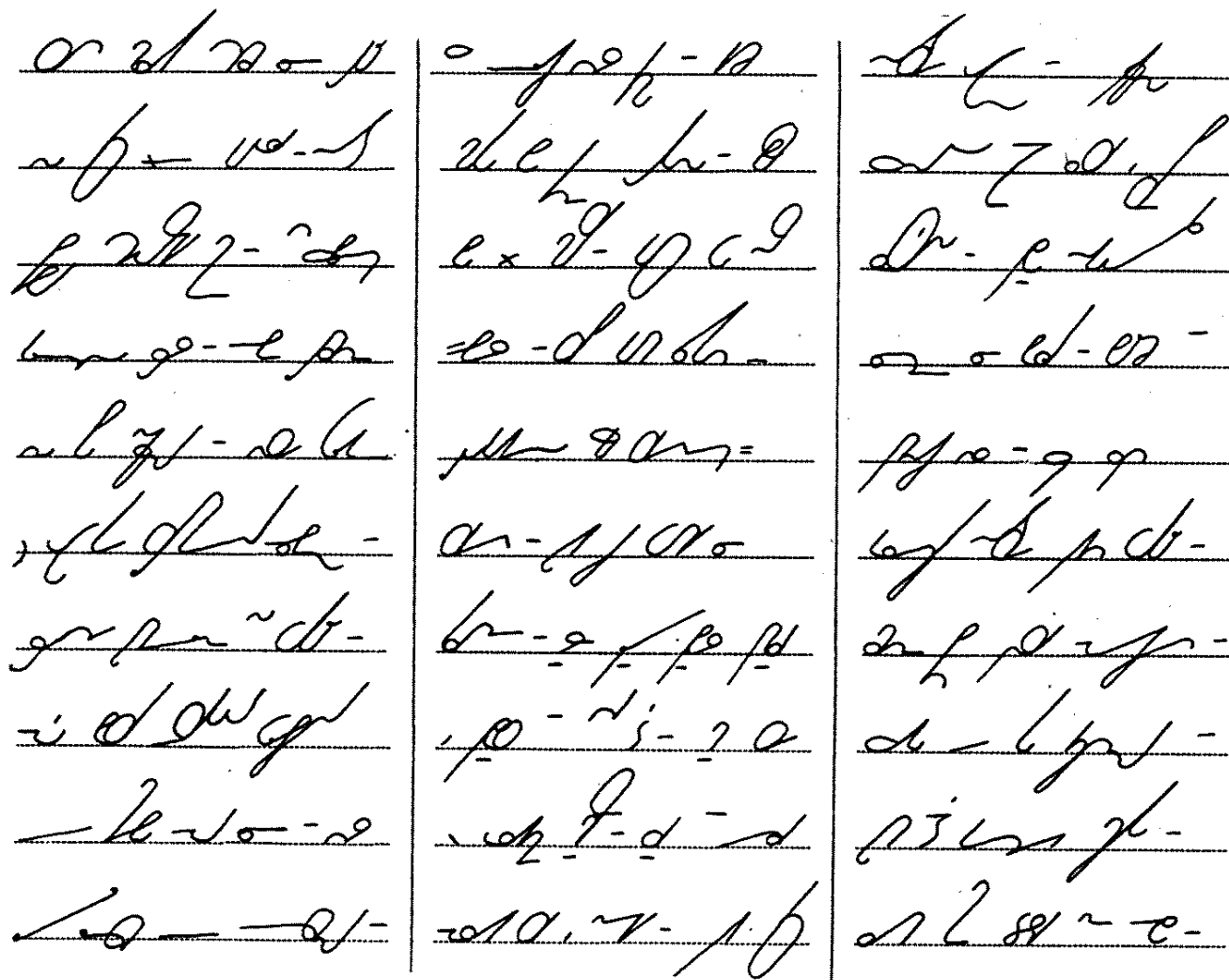


ĆWICZENIE 35

Napisać pod dyktando poznane skróty podane **tłustym drukiem** w alfabetycznym zestawieniu skrótów (s. 141 – 153). Zestawienie skrótów można podzielić do dyktowania na cztery części: A-G, H-N, O-R, S-Ż. Odczytać stenogram każdego odcinka i poprawić błędy.

ĆWICZENIE 36

a.



b.
dziewięćdziesiąt, siódmy, 1/18, 4/7, 23%, trzeci kwartał, 1968 r. 5-lecie, podwoić, potrójnie, poważnie, normalny, katastrofalny

GRAFICZNE ZAKOŃCZENIA WYRAZÓW

1. -UJE, -UJĄ, -UJCIE, -UJECIE, -NEMU

Końcówki „-uje”, „-ują”, „-ujcie” i „-ujecie” pisze się zgodnie z zasadami łączenia ich końcowych znaków po samogłosce „u”:

-uje aktywizuje analizuje filozofuje wnioskuje

-ują aktywizują analizują filozofują wnioskują

-ujcie monopolizujcie centralizujcie manifestujcie agitujcie

-ujecie aktywizujecie aktualizujecie fabrykujecie agitujecie

-nemu Końcówkę „-nemu” oznacza się przez połączenie „n” z „u”:
 materialnemu celnemu skutecznemu

Skróty: idealny indywidualny

ĆWICZENIE 37

a.

Handwriting practice for section a, showing cursive forms of words like 'profesjonalny', 'indywidualny', 'wzrost', 'długość', 'czas', 'temperatura', 'ciężar', 'ciężkość', 'ciężkość', 'ciężkość'.

b.

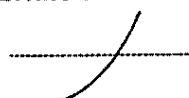
Handwriting practice for section b, showing cursive forms of words like 'praca', 'praca', 'praca', 'praca', 'praca', 'praca', 'praca', 'praca', 'praca', 'praca'.

c.

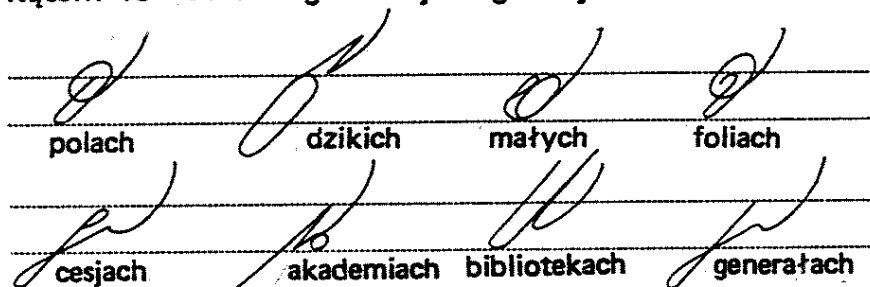
aktywizuje, analizują, celuje, buduje, obowiązuja, interesują, informujecie, magazynujecie, potrzebujecie, gospodarujecie, projektujecie, rezerwujecie, wnioskuje, aktualnemu, idealnemu, indywidualnemu, fabrykuje, sekundują, kierujecie, postępujecie, maksymalnemu, wyhoduje

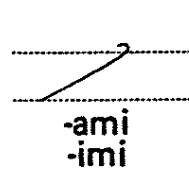
2. -(I, J)ACH, -I(-Y)CH; -(I, J)AMI, -(I, Y)MI; -EJ; -(I)EGO; -(O, OWE)GO; -OWEJ

W celu oznaczania końcówek wyrazów tej grupy stosuje się niżej podane specjalne znaki:

 - znak dwumiarowy górny, biegnący łukiem pochylonym pod kątem 45° od linii głównej do górnej:

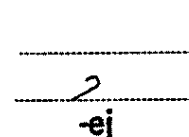
-ach
-ych
-ich
-iach
-jach



 - znak nieco większy niż 1 miara, rozpoczynający się od linii głównej i biegnący pod kątem 30° do linii średniej, którą przecina swoim zakończeniem w formie zaokrąglenia w lewo (1/2 obrotu):

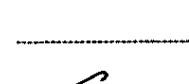
-ami
-imi
-ymi
-iami
-jami



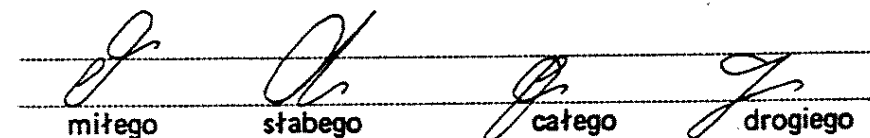
 - oznaczenie „j” na końcu wyrazu po samogłosce „e”:


-ej



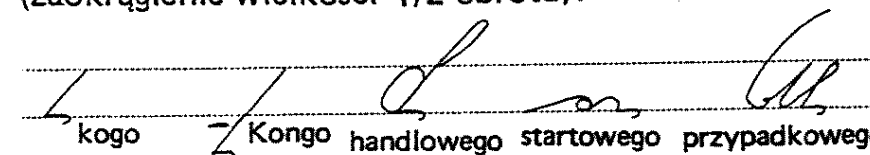
 - znak alfabetyczny „e” kończący się zaokrągleniem w prawo (wielkości 1/2 obrotu):

-ego
-iego



 - znak alfabetyczny „o” kończący się zaokrągleniem w prawo (zaokrąglenie wielkości 1/2 obrotu):

-go
-ogo
-owego



— znak alfabetyczny „o” kończący się zaokrągleniem w lewo (odwrotnie jak „-go”):
 -owej celowej planowej

— powiązanie znaku „n” ze znakiem „-ach”, „-ych”, „-ich”:
 -nach szynach wolnych tanich jaskiniach
 -nych
 -nich
 -niach aktywnych aktualnych aktywach aktualnościach

-nami szykanami sprytnymi skrzyniami celnymi
 -nymi
 -nimi
 -niami bibliotecznymi celami bibliotekami

Przy zakończeniach „-nej” i „-nego” można pomijać znak „n”, jeżeli nie utrudni to napisania i odczytania wyrazu:

pięknej celnej pięknego aktualnego aktywnego zwalanej
 uczynnej sumiennej jasnego monotonnego ochronnego

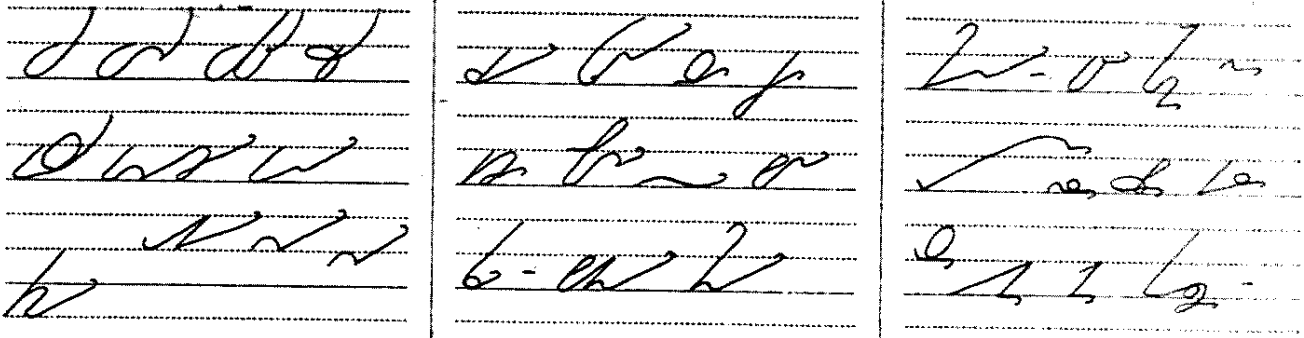
Skróty:

tych tymi tego tamtych tamtymi tamtego

ĆWICZENIE 38

a.

b.

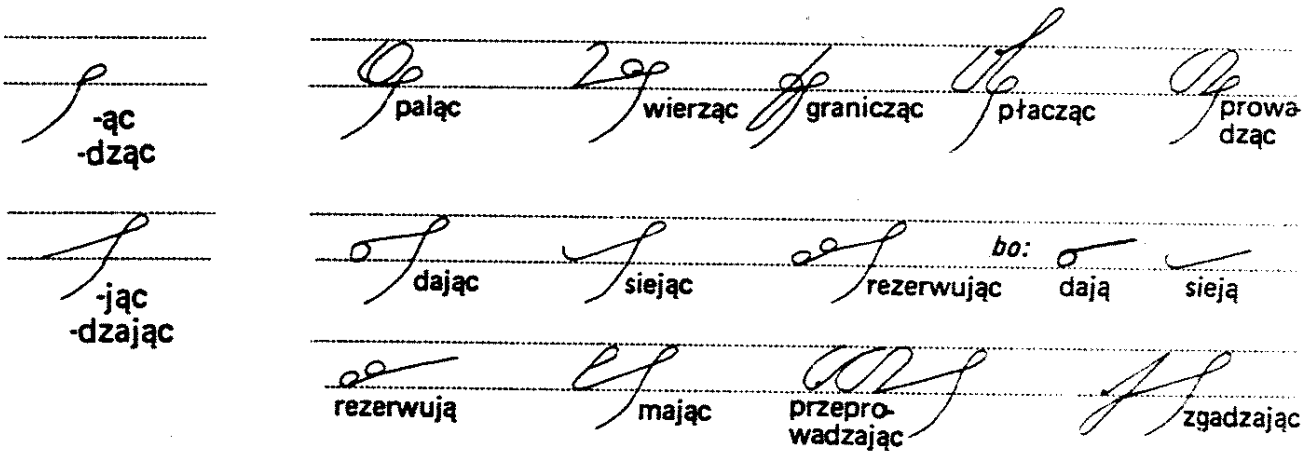


c.

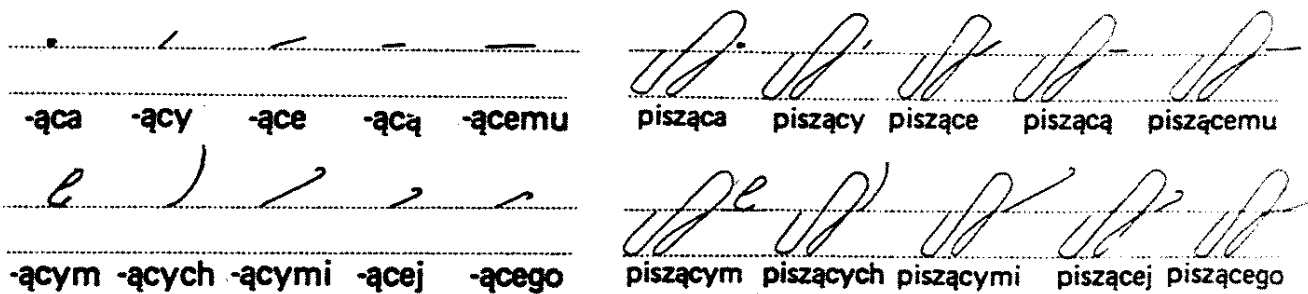
skałach, ostrych, górnych, plakatami, stopami, waszymi, podaniami, stałej, licznej, miłego, skłonnego, rentownego, planowego, celowego, handlowego, eksportowej, stokami, groźnymi, przyborach, skromnych, kolej, kolejnej, materialnego, nadmiernego, kosztownego, stanowego, ciasnymi, przewodach, związanych, dzielnymi, dziełami, gruntownego, gruntowego, licznego, oddziałowej, centralnymi, centralami, gotowego, nadwoziach, zakazanych, warunkowego, przemysłowej, następnego, nowej

3. -(DZ)ĄC; -(DZA)JĄC; -(DZ, J, DZAJ, WAJ)ĄCA I POCHODNE

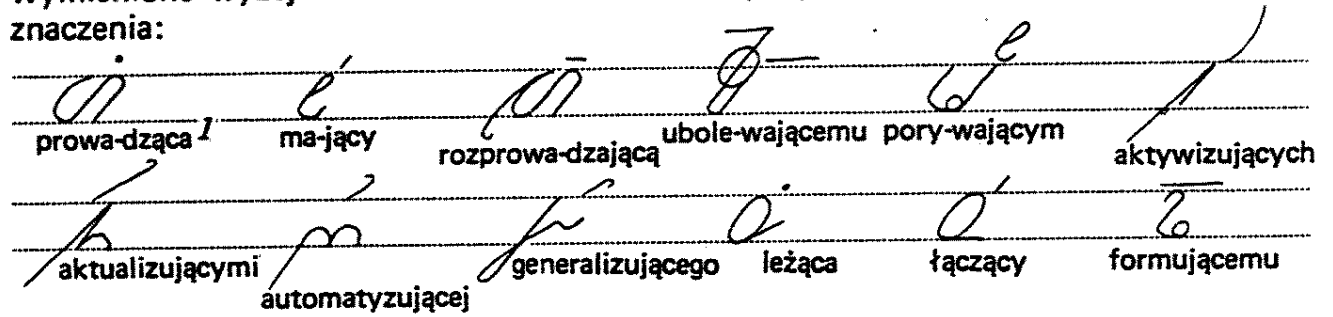
Końcówki imiesłowu nieodmiennego „-ąc” i „-jąc” oznacza się przez połączenie znaku „c” tak jak po „o-ą” i „io(ia)-jo(ją)”; końcówki te mają również dodatkowe znaczenia „-dząc” i „-dzając”:



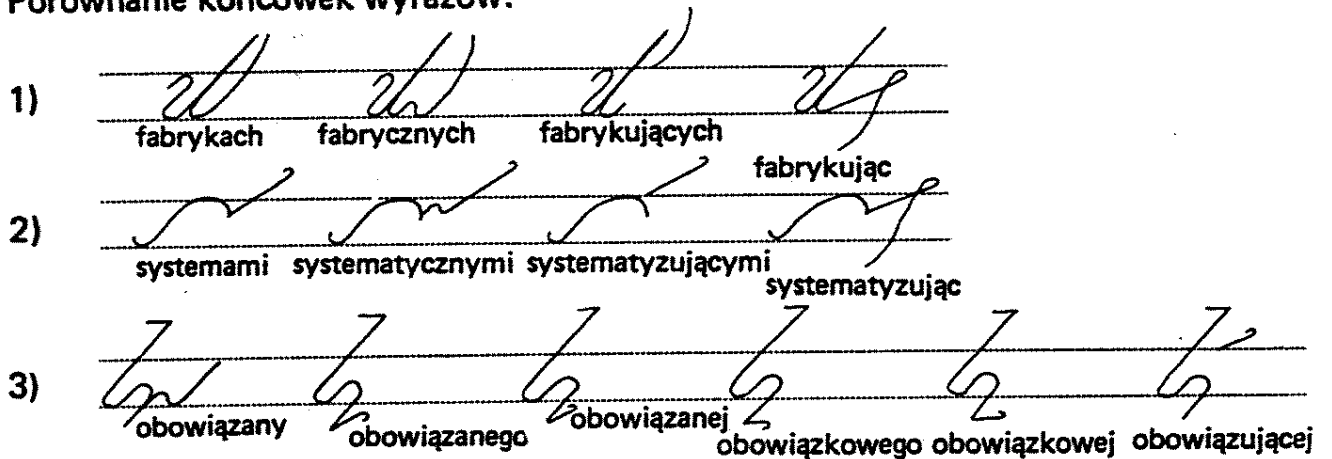
Przy oznaczaniu końcówek imiesłowu przymiotnikowego czynnego pisze się na linii średniej znak kończący wyraz; do oznaczania „a” oraz „y” w końcówkach „-ąca” i „-ący” wykorzystuje się znaki diakrytyczne tych samogłosek:



Wymienione wyżej znaki końcówek imiesłowu przymiotnikowego mają dodatkowe znaczenia:

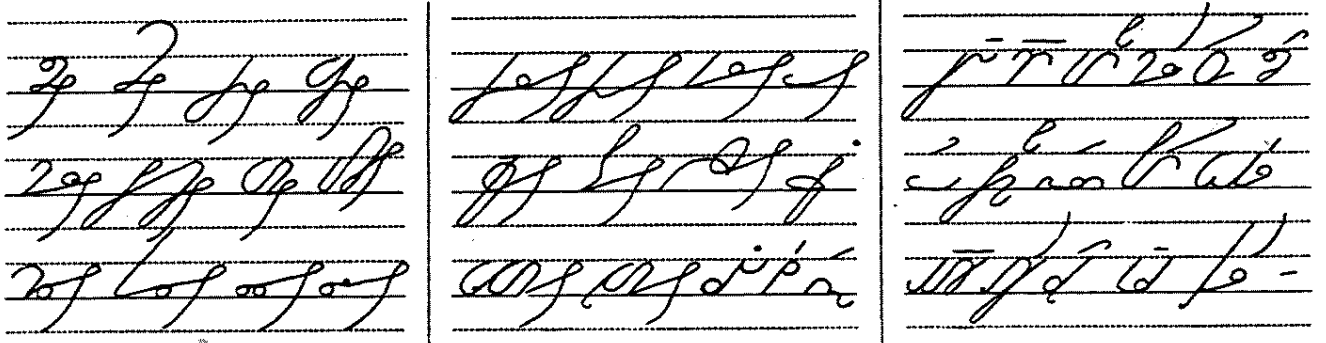


Porównanie końcówek wyrazów:

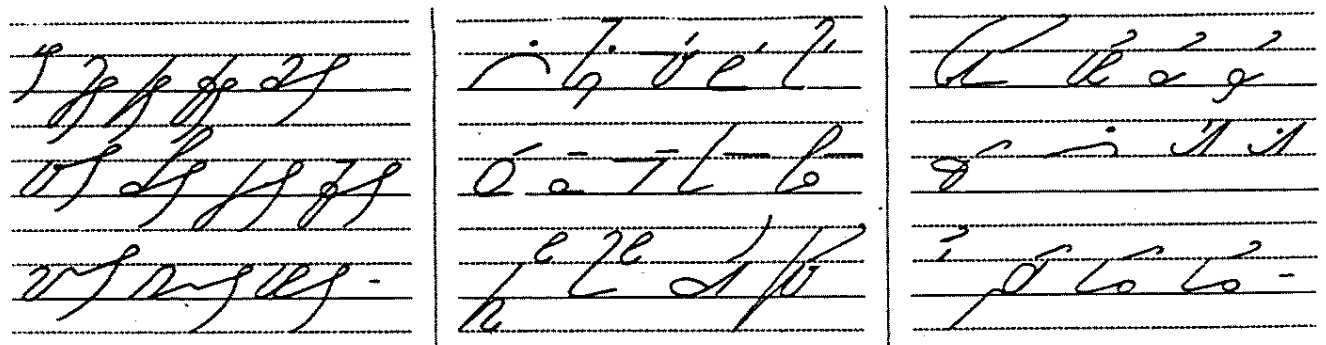


ĆWICZENIE 39

a.



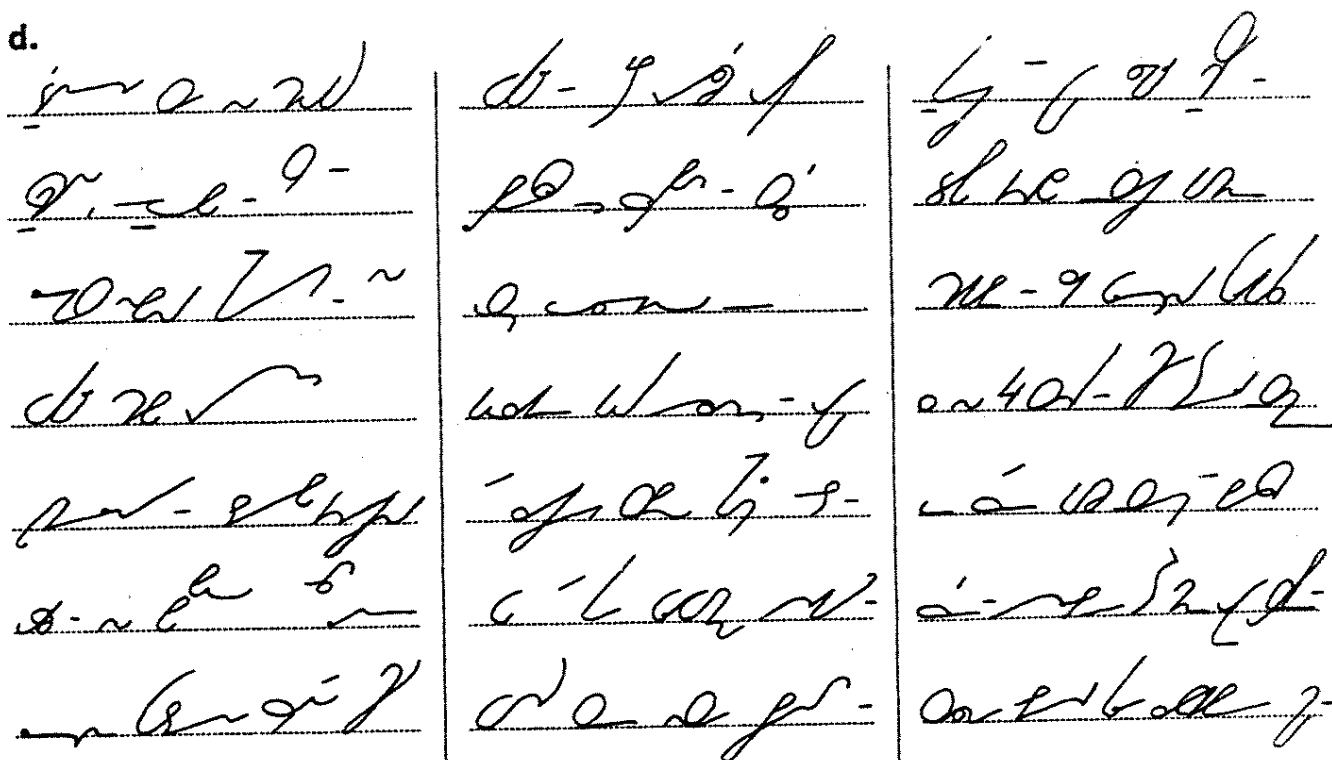
b.



¹ Przed końcówką „-ywająca” i jej pochodnymi zaznacza się samogłoskę „y” w poprzedzającej końcówce części wyrazu; inne samogłoski w formach pochodnych się pomija.

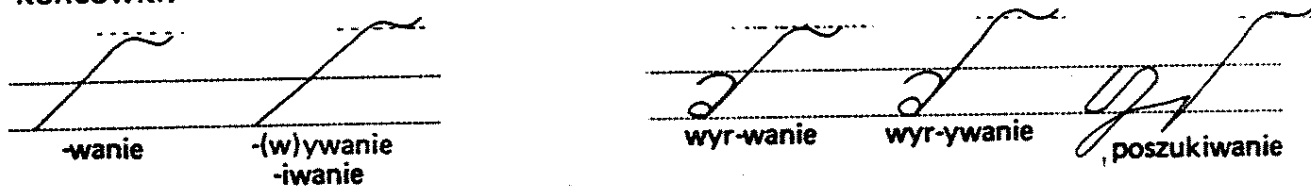
c. biorąc, udając, podając, budująca, rozkwitający, doskonalący, mechanizujących, pełniącego, rezerwującej, gospodarujący, handlującym, sytuującą, wymagającymi, magazynujące, procesujące, propagująca, nazywającej, przykrywającej, zgadzającej, decydującemu

d.

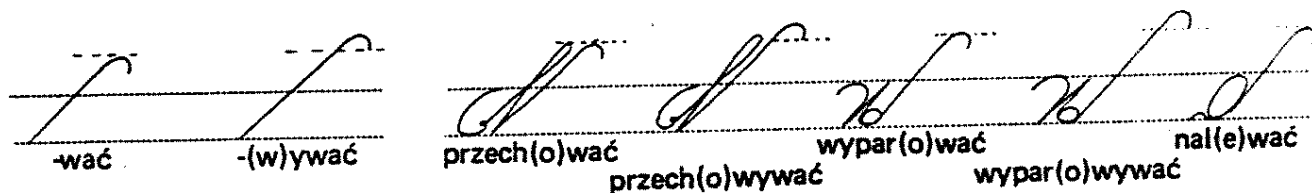
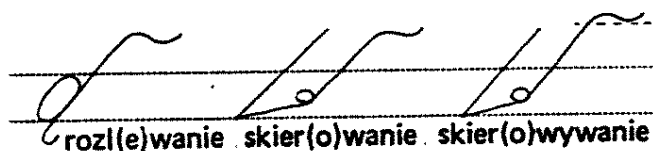


4. -(E, O)WANIE; -(W)YWANIE I POCODNE

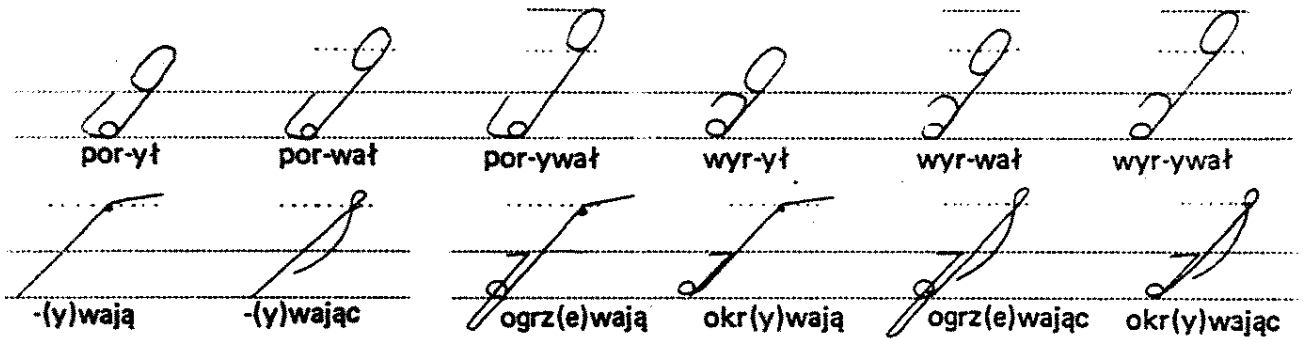
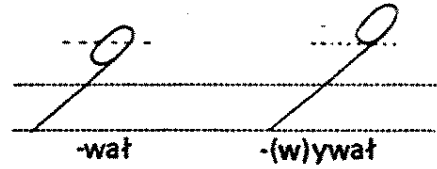
Wszystkie znaki końcówek tej grupy rozpoczynają się od alfabetycznego znaku końcowego samogłoski „a”, natomiast kończą się ostatnim znakiem brzmienia końcówki:



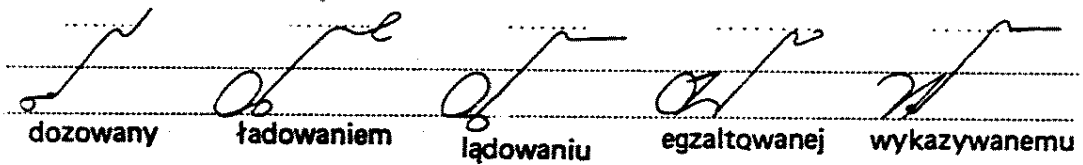
Przed znakami końcówek „-wanie” i „-(w)ywanie” (a także przed znakami następujących końcówek: „-wać”, „-wał”, „-wają”, „-wając”) pomija się samogłoski „e” i „o”:



W odróżnieniu od poprzednich znaków zakończeń tej grupy znak „ł” końcówek „-wał” i „-(w)ywał” jest umieszczany o 1/2 miary wyżej:

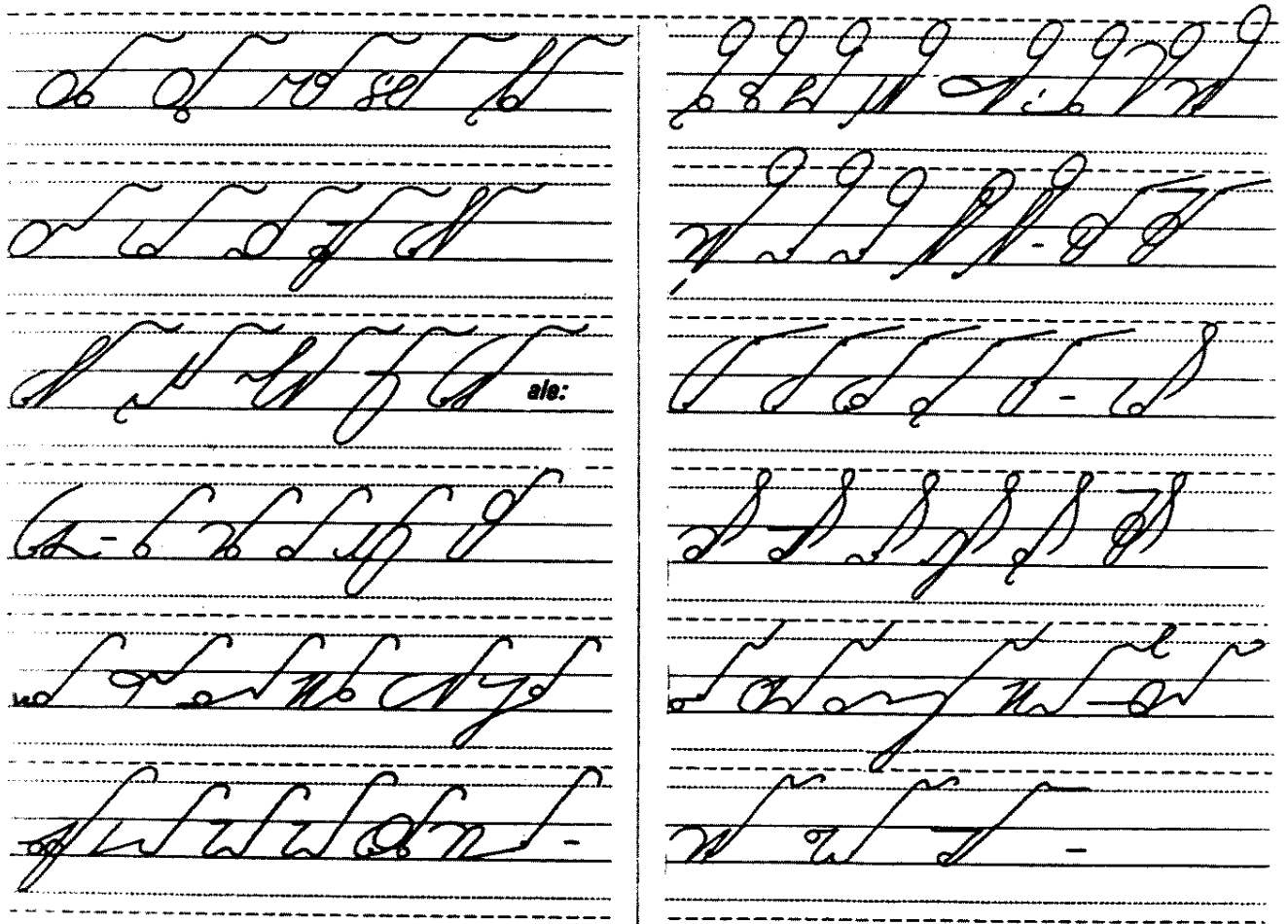


Na podstawie omówionych wyżej zasad można tworzyć dalsze formy pochodne:

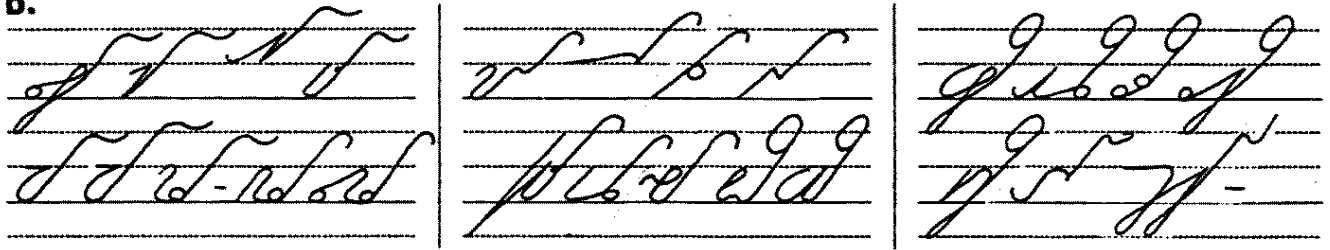


ĆWICZENIE 40

a.



b.

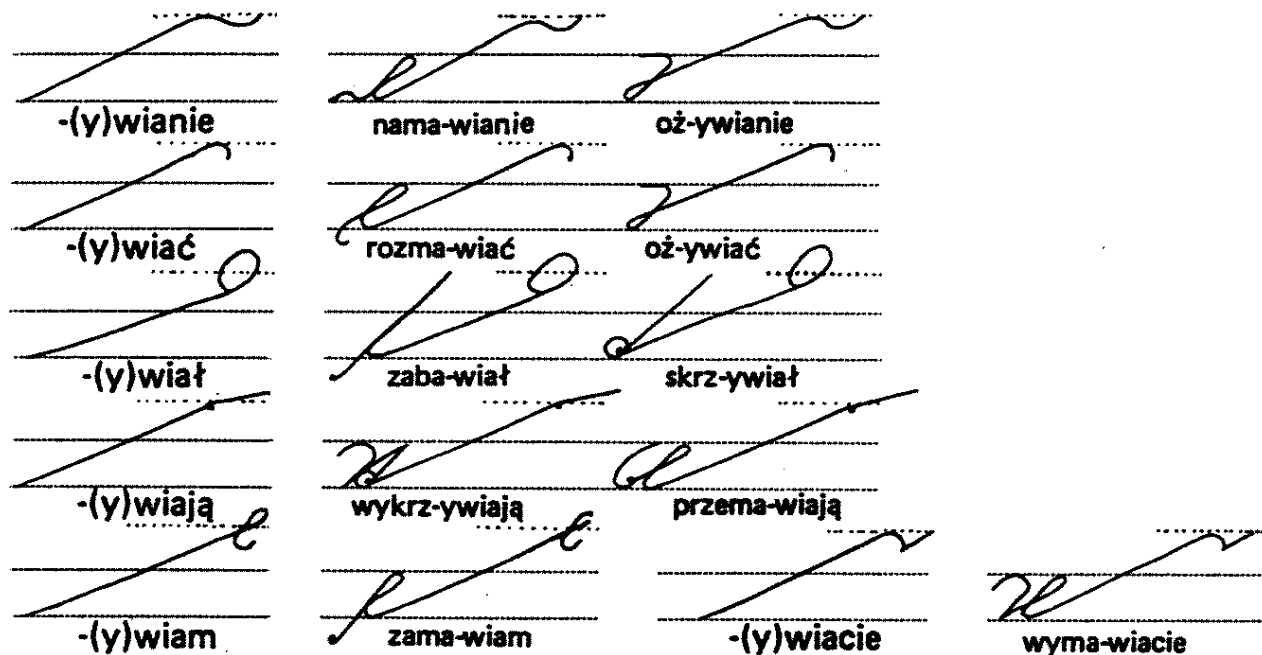


c.

udawanie, skandowanie, nawoływanie, skazywanie, kupował, skasował, odpoczywał, polewać, modelować, przegrywać, porywają, spożywają, sekundować, transportować, realizowanie, traktowanie, prasowanie, instalował, sterować, ukrywają, stopniować, murowany, rozlewają, wymachiwał, hamować, umocowanie, zgadywać, przeżywał, polewając, rozlewać, poszukiwać, analizował, fabrykowanie, konferować, okrywając, nadzorowany, inwestowanie, inwentaryzować, monopolizowanie, zszywają, centralizowanie, magazynowanie

5. -(Y)WIANIE I POCHODNE

Znaki końcówek tej grupy tworzy się podobnie jak znaki grupy „-wanie” z tą różnicą, że są one bardziej pochylone (kąąt 30°):



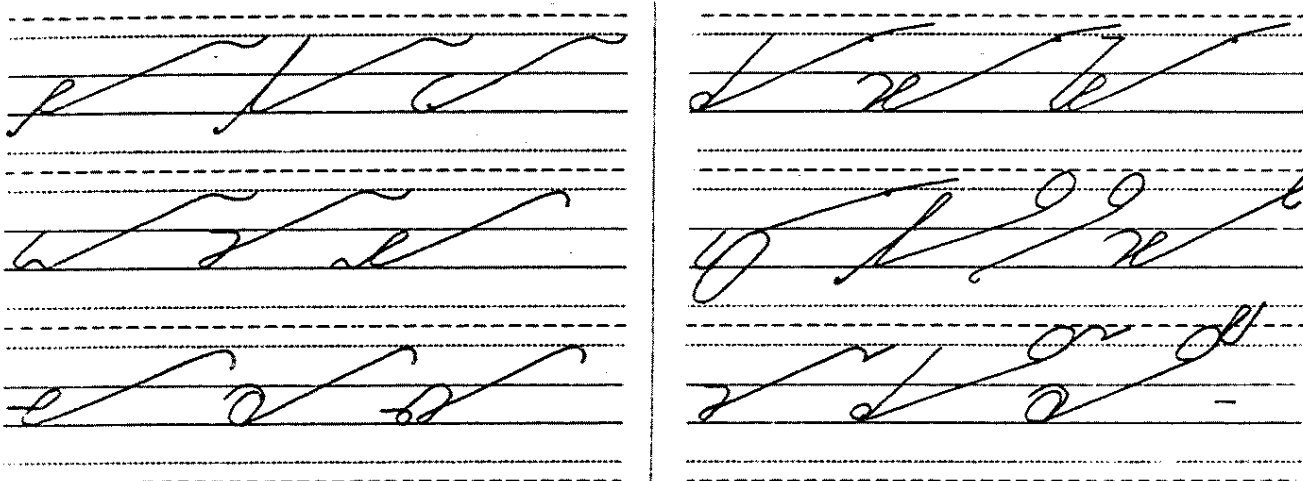
Inne formy pochodne:



¹ W końcowym „-śmy” pomija się znak „ś”.

ĆWICZENIE 41

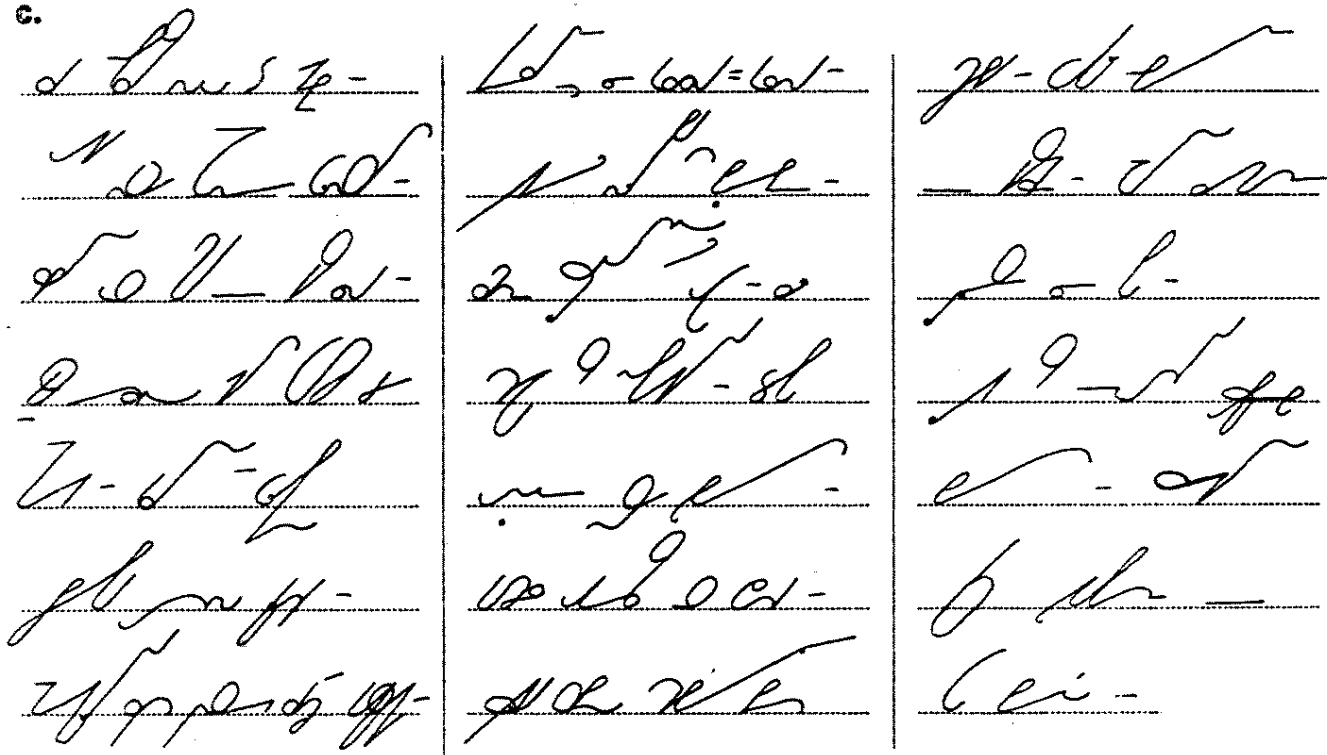
a.



b.

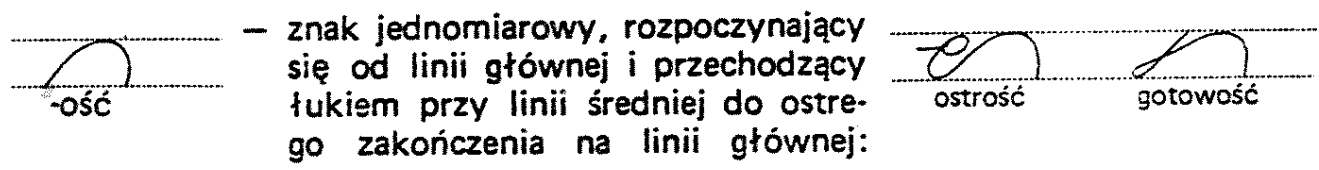
zabawiać, podziwiam, wyławianie, ponawiacie, omawiają, odnawiany

c.

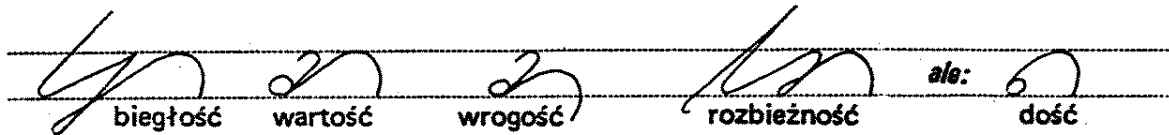


6. -OŚĆ; -(L)IWOŚĆ I POCHODNE; -(S, C, DZ)TWO

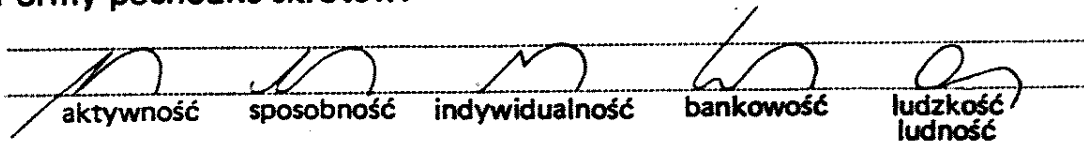
Dla oznaczania końcówek tej grupy wykorzystuje się niżej podane specjalne znaki:



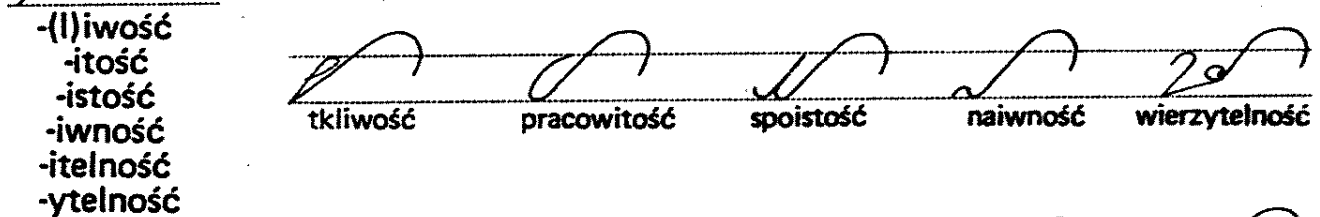
Przed znakiem „-ość” pomija się znak bezpośrednio poprzedzającej go spółgłoski:



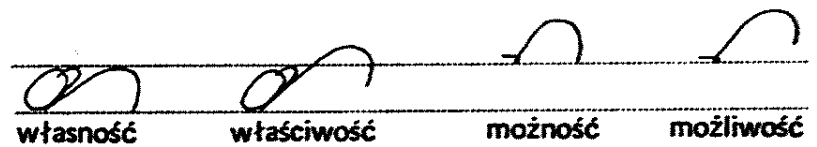
Formy pochodne skrótów:



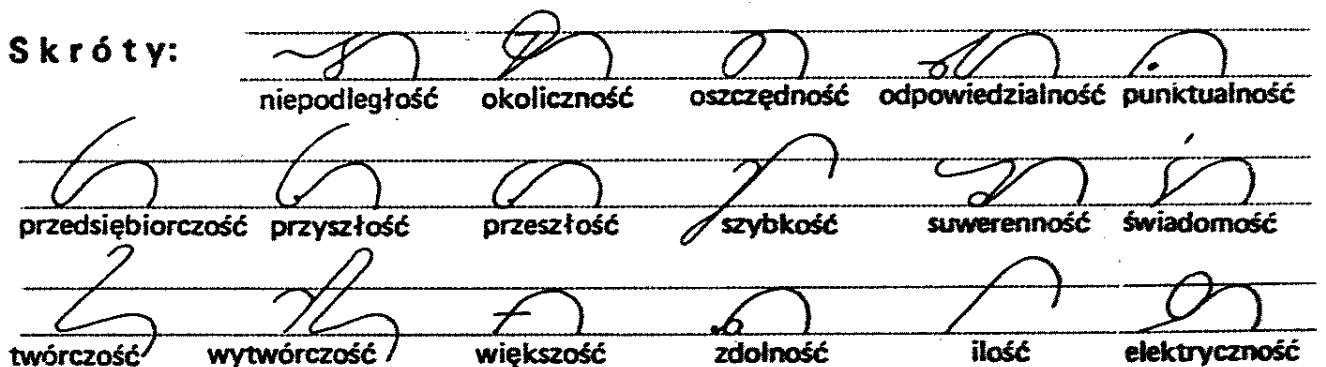
Podniesienie znaku końcówki „-ość” o 1/2 miary nadaje mu nowe znaczenie:



Zróżnicowanie znaków tych końcówek zapobiega dwuznaczności niektórych wyrazów:



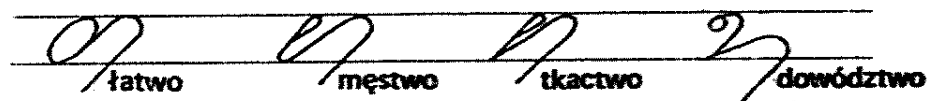
Skróty:



Znak „-two” ma nieco inną formę graficzną niż znaki omówionych wyżej końcówek tej grupy:

-- znak rozpoczyna się na wysokości 3/4 pola głównego szerokim zaokrągleniem przy linii średniej i kończy się ostro w połowie pola dolnego (wielkość 1 1/2 miary):

-two, -stwo
-ctwo, -dztwo



Znakiem tej końcówki skraca się także dłuższe części wyrazu, jeżeli część początkowa wyrazu pozwoli na jednoznaczne odczytanie całego wyrazu:



Skróty:

państwo	bezpieczeństwo	bogactwo	hutnictwo	ministerstwo	mocarstwo
przedsiębiorstwo	racjonalizatorstwo	społeczeństwo	współzawodnictwo	zwycięstwo	przewodnictwo

ĆWICZENIE 42

a.

b.

c.

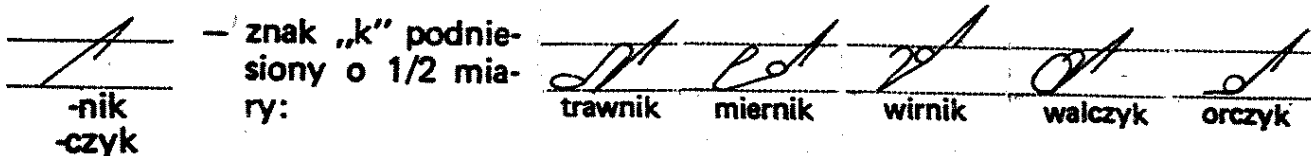
d.

złość, kolejność, zawziętość, pobłażliwość, ogrodnictwo, sąsiedztwo, rodzeństwo, gospodarstwo, elektryczność, niepodległość, miłość, słabość, zwięzłość, gadatliwość, malarstwo, lecznictwo, mnóstwo, członkostwo, przedsiębiorstwo, banko-

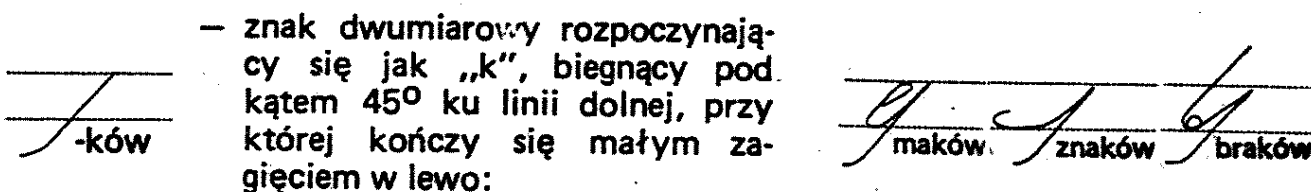
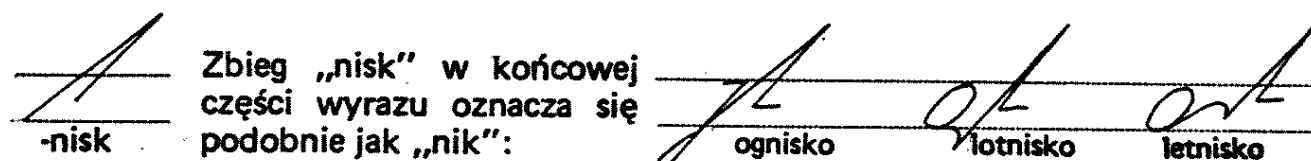
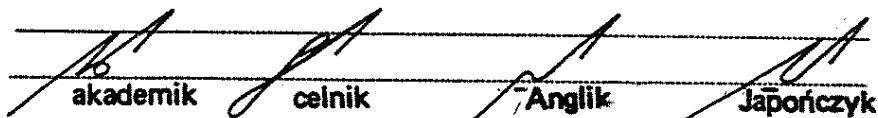
wość, rachunkowość, sadownictwo, sądownictwo, mocarstwo, punktualność, ludność, współzawodnictwo, zwycięstwo, świadomość, obywatelstwo, hutnictwo

7. -NIK; -CZYK; -KÓW; -NIKÓW; -CZYKÓW; -SKOP

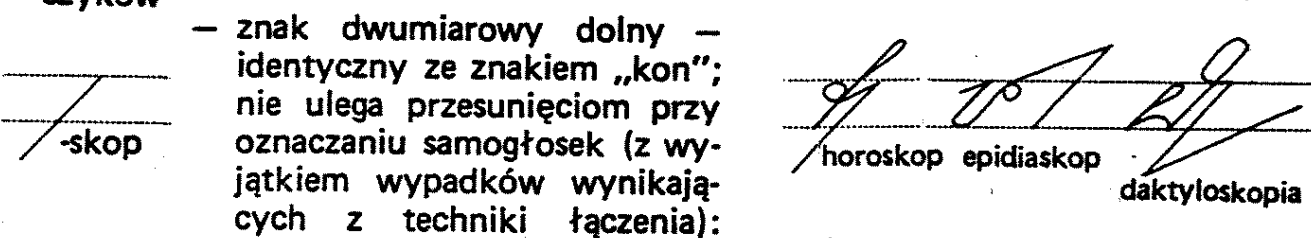
Znaki końcówek tej grupy wywodzą się od znaku „k” lub od znaków części wyrazów z „k”:



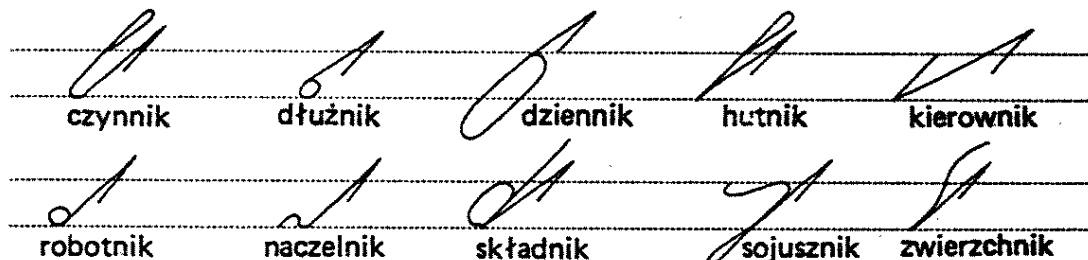
Formy pochodne skrótów:



W podobny sposób oznacza się końcówkę „-sków”, lecz znak „sk” wraz z częścią końcową staje się znakiem trzymiarowym:



Skróty:



ĆWICZENIE 43

a.

Handwritten cursive practice for section a, column 1, showing various letter combinations and flourishes.

Handwritten cursive practice for section a, column 2, showing various letter combinations and flourishes.

Handwritten cursive practice for section a, column 3, showing various letter combinations and flourishes.

b.

Handwritten cursive practice for section b, column 1, showing various letter combinations and flourishes.

Handwritten cursive practice for section b, column 2, showing various letter combinations and flourishes.

Handwritten cursive practice for section b, column 3, showing various letter combinations and flourishes.

c.

piórnik, wirnik, grzechotnik, namiestnik, ognik, przeciwnik, przewodnik, strażnik, licznik, wieków, znaków, nawyków, składników, kruków, wyskoków, dłużników, zwierzchników, czynników, sojuszników, diaskop

d.

Handwritten cursive practice for section d, column 1, showing various letter combinations and flourishes.

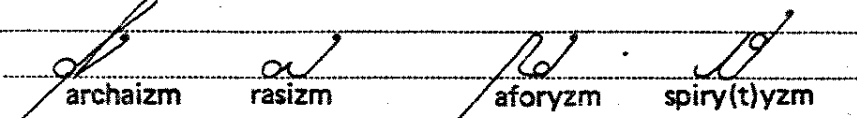
Handwritten cursive practice for section d, column 2, showing various letter combinations and flourishes.

Handwritten cursive practice for section d, column 3, showing various letter combinations and flourishes.

8. -IZM; -YZM; -ISTA; -YSTA

Przy oznaczaniu końcówek tej grupy stosuje się zasady łączenia znaków małych po „i-y”:

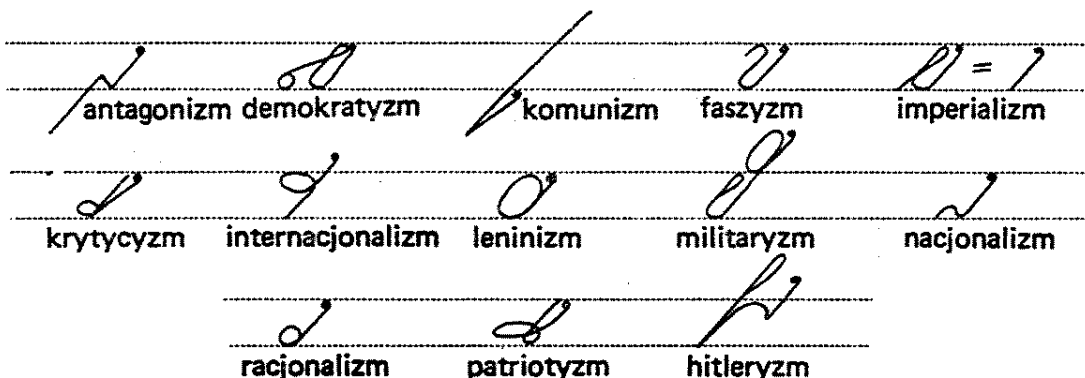
— oznacza się przez połączenie znaku „i-y” ze znakiem „z”; przed znakiem tym pomija się poprzedzające go bezpośrednio spółgłoski, jeżeli początkowa część wyrazu pozwoli na jednoznaczne odczytanie wyrazu:



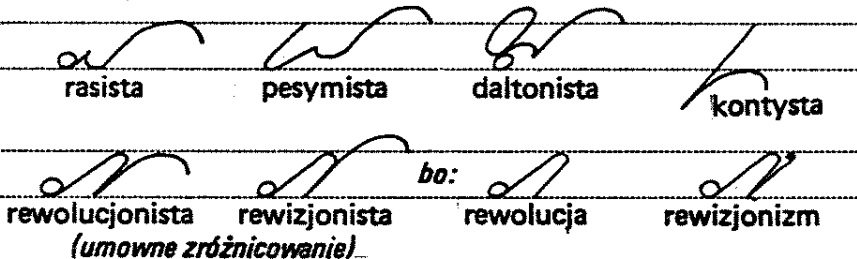
Często na zasadzie sugestywności skracają się dłuższe części wyrazu:



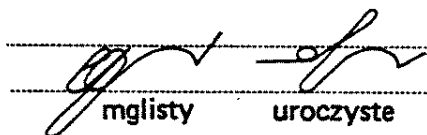
Skróty:



— oznacza się znakiem „st” podniesionym po „i-y”; zasady pomijania spółgłosek jak przy znaku „-izm, -yzm”:

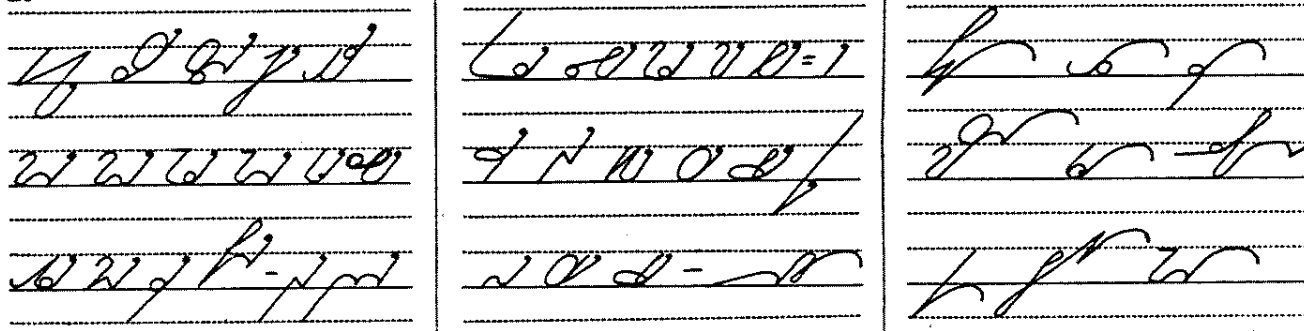


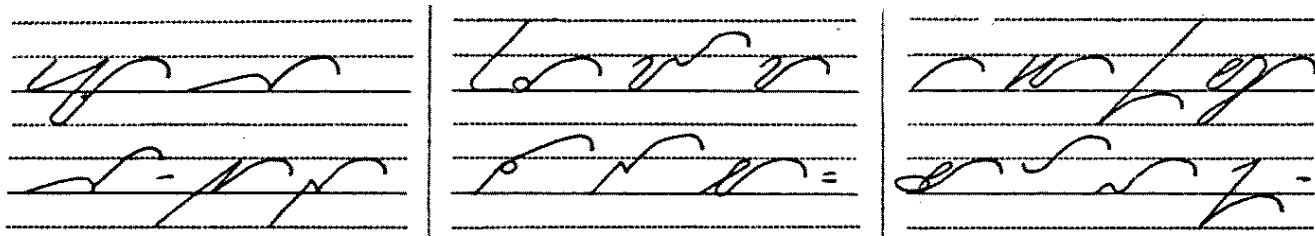
Z wyjątkiem samogłoski „a” wszystkie inne samogłoski oznacza się po tym znaku:



ĆWICZENIE 44

a.

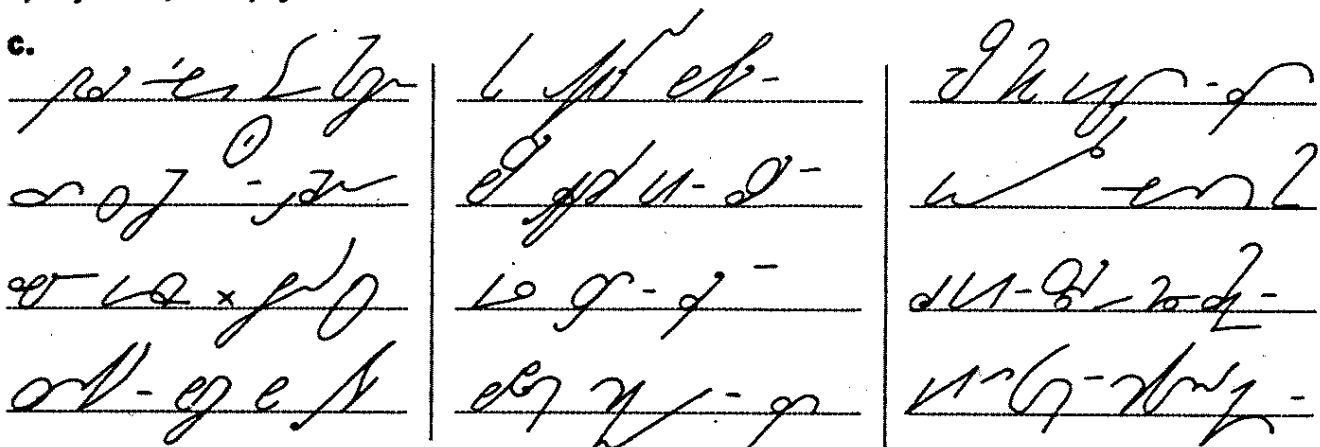




b.

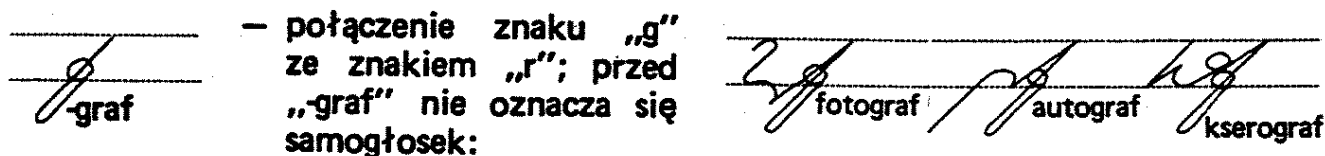
tragizm, cynizm, pesymizm, dogmatyzm, rowerzysta, kolorysta, oportunist, okulista, listy, archaizm, rasizm, dentysta, aforyzm, pesymista, mgliste, dogmatyzm, specjalista, tradycjonalizm

c.

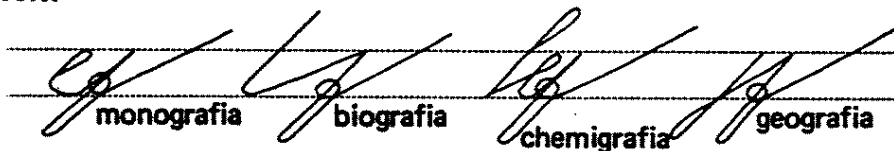


9. -GRAF; -LOG; -ŁOG; ŁÓG

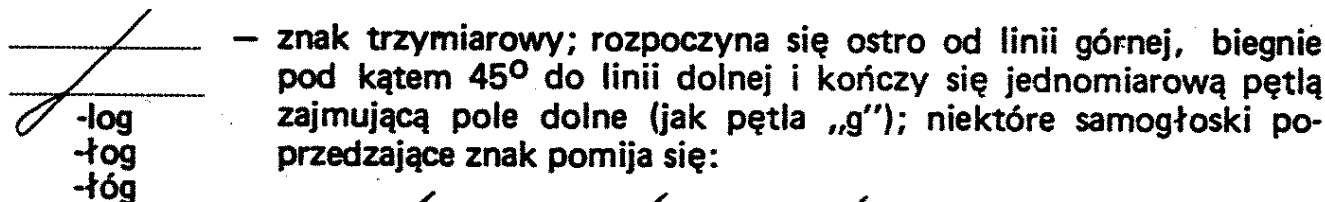
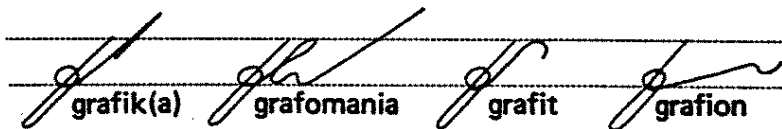
Oznaczenia końcówek tej grupy są związane graficznie z cechami znaku „g”:



Końcowe znaki wyrazu dopisuje się do „graf”:



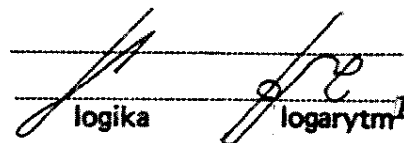
Znaku „graf” można użyć do oznaczania innych części wyrazu:



Wszystkie znaki końcowe występujące po znaku „-log, -łog, -łóg” dopisuje się:

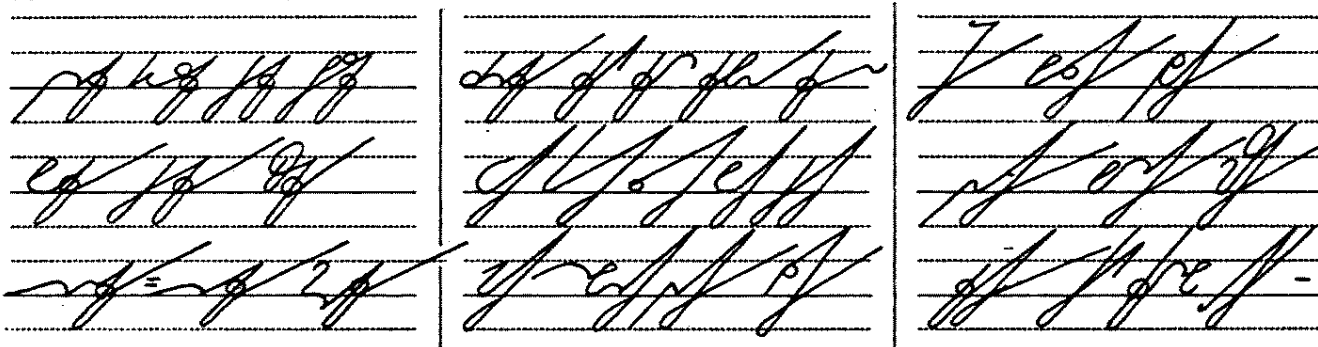


Znak „-log” stosuje się również do oznaczania początkowych części wyrazów:



ĆWICZENIE 45

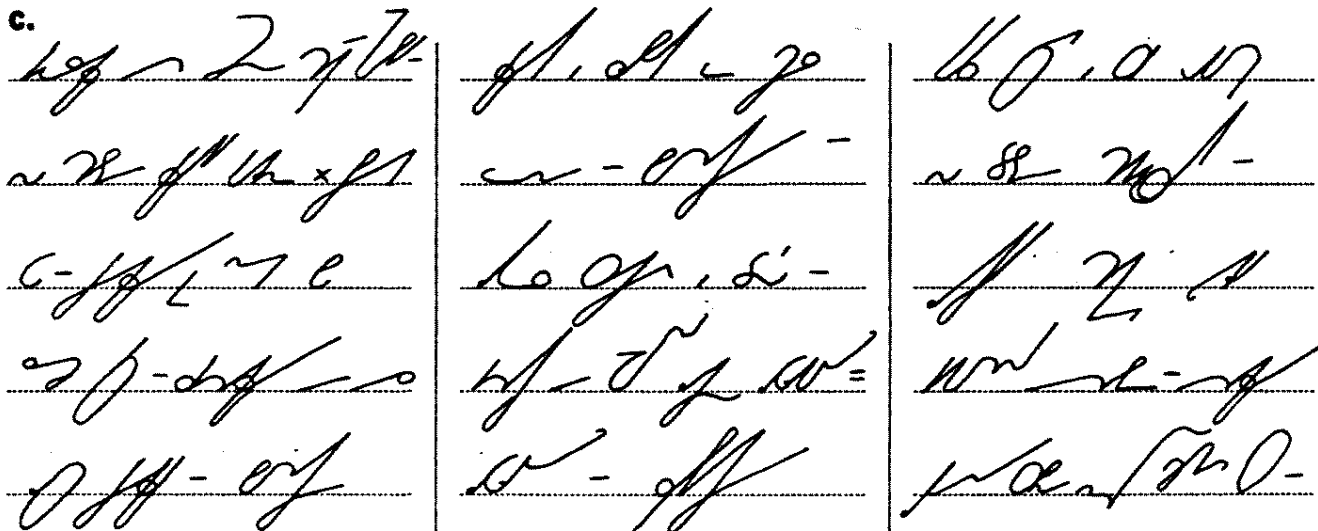
a.



b.


litograf, fotograf, kartograf, geografia, biografia, scenografia, kaligrafia, katalog, astrolog, kardiolog, stomatologia, geologia, archeologia, biologia, zoolog, rozłogi, psycholog, morfologia

c.



10. -LIWY; -TOR; -TUR(A); -N(I)AĆ; NAĆ

Końcówki tej grupy oznacza się na różnych zasadach – w końcówce „-liwy” pomiąga się końcową zgłoskę, pozostałe końcówki oznacza się za pomocą znanych już znaków połączeń spółgłosek i poszerza się ich znaczenie:

 - połączenie znaku „-l-” ze znakiem „i”; połączenie przebiega według zasad łączenia „-l-” z poszczególnymi znakami; po znaku tym nie oznacza się żadnych samogłosek kończących wyrazy:

¹ Przy łączeniu ze znakami lewoobrotowymi pętla dolna zmienia kierunek kreślenia.

szkodliwy gorliwy chorobliwy złośliwy

Skróty:

sprawiedliwy możliwy niemożliwy

-tor
-tur(a)

- znak „tr-tor”:
lokator protektor garnitur awantura apretura

Skróty:

administrator agitator dyrektor dyktator faktura inicjator
instruktor konstruktor nowator propagator wizytator aparatura

-nać
-nać
-niać

- znak „nt-nd”:
zaczynać wspominać ominąć tonąć zabraniać ośnaczać

-nacie
-nacie

w kombinacie w pensjonacie zabraniancie skłaniancie

Skróty:

przyczyniać rozwinąć

ĆWICZENIE 46

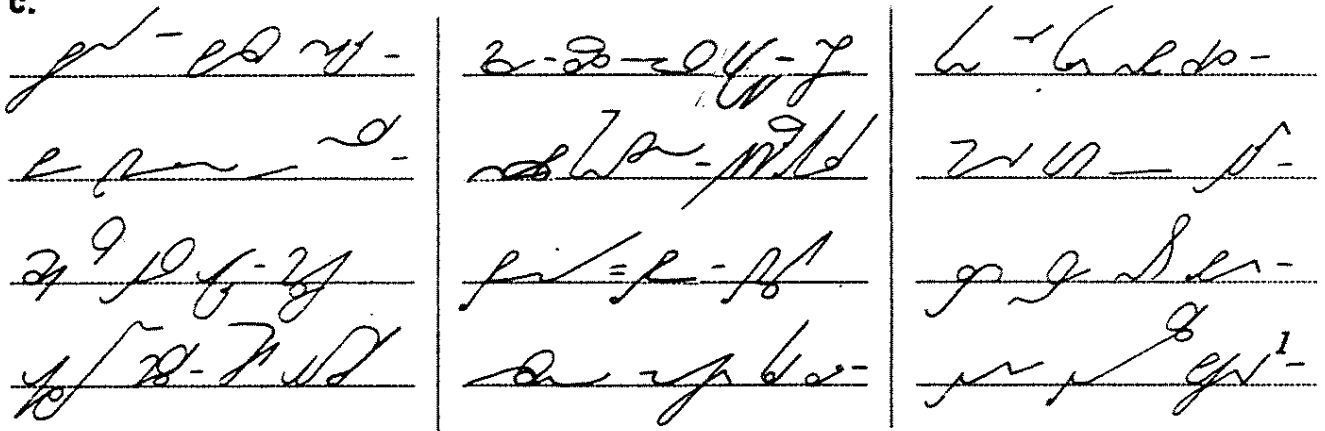
a.

szkodliwy	gorliwy	chorobliwy	złośliwy
sprawiedliwy	możliwy	niemożliwy	
lokator	protektor	garnitur	awantura
apretura			
administrator	agitator	dyrektor	dyktator
faktura	inicjator		
instruktor	konstruktor	nowator	propagator
wizytator	aparatura		
zaczynać	wspominać	ominąć	tonąć
zabraniać	ośnaczać		
w kombinacie	w pensjonacie	zabraniancie	skłaniancie
przyczyniać	rozwinąć		

b.

kłótniwy, szkodliwy, chorobliwy, żartobliwy, złośliwy, doktor, makulatura, uwer-
tura, obcinać, wspominać, stanąć, przeminać, dmuchnąć, pominąć, tknąć, zamie-
niać, wyganiać, przyczyniacie

c.

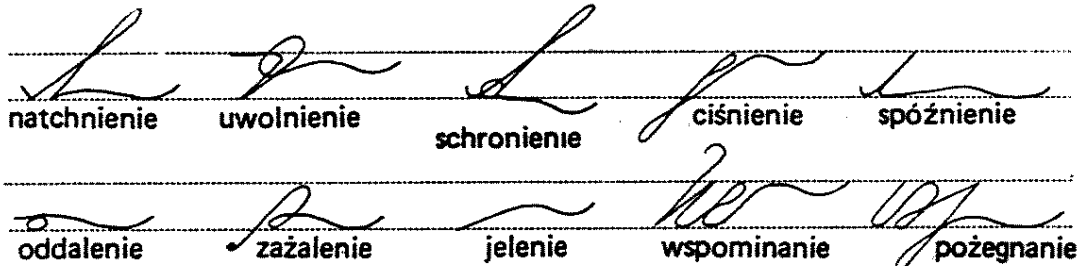


11. -(Ś, Ż)NIENIE I POCHODNE; -GNIENIE I POCHODNE

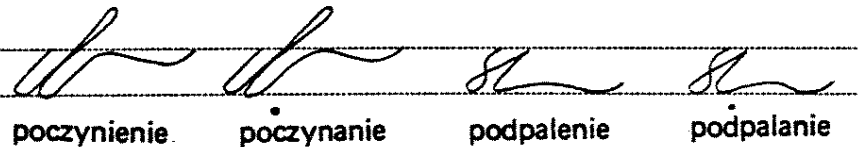
Końcówki tej grupy są graficznie do siebie podobne, różni je tylko inne położe-
nie znaków w układzie liniowym:

- rozszerzony znak „n” (znak identyczny jak skrót „nasz”):

-nienie
-śnienie
-żnienie
-lenie
-nanie

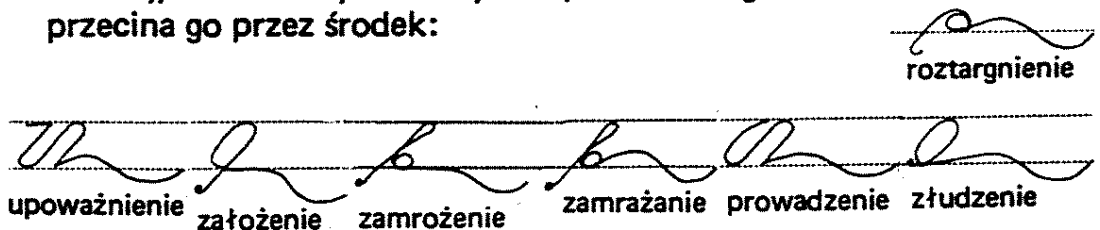


Ewentualne dwuznaczności rozwiązują znak diakry-
tyczny „a”:

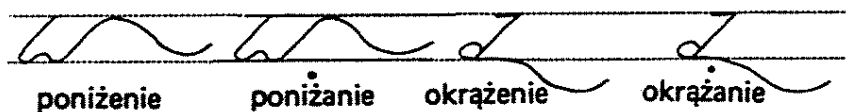


- znak „nienie” usytuowany tak, że linia główna
przecina go przez środek:

-gnienie
-żnienie
-żenie
-żanie
-dzenie

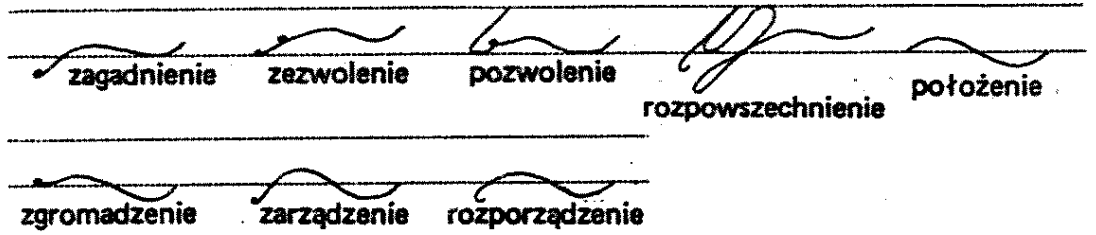


Ewentualną dwuznaczność rozwiązują znak diakry-
tyczny „a”:



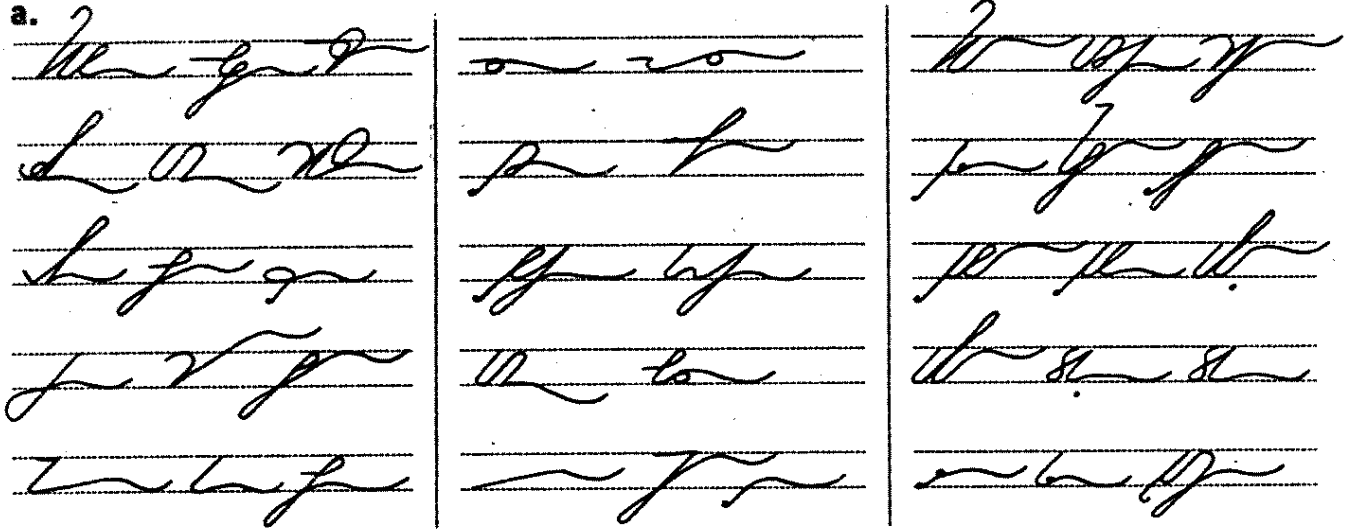
¹ Końcówkę należy czytać poprawnie: „magnaci”.

Skróty:

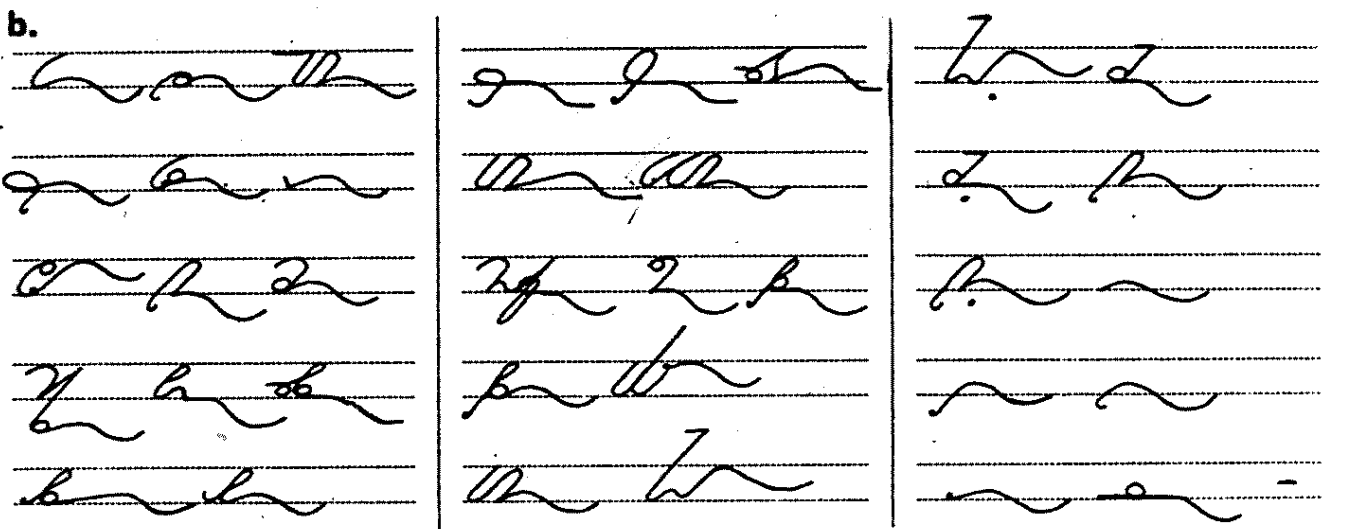


ĆWICZENIE 47

a.



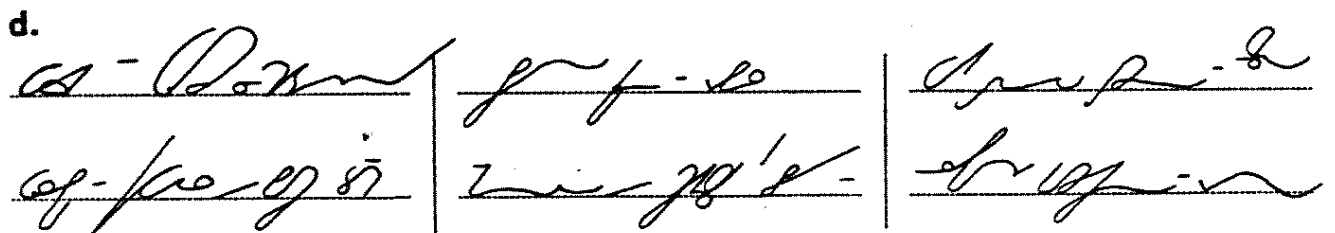
b.



c.

pełnienie, wzmocnienie, poczynienie, poczynanie, objaśnienie, zapalenie, naglenie, mielenie, wycinanie, drażnienie, drażnienie, odprężenie, okrążenie, okrążanie, wydrażnienie, wydrażanie, zagrodzenie, odprowadzenie, powodzenie, pograżenie, przeciążenie, spóźnienie, przyznanie

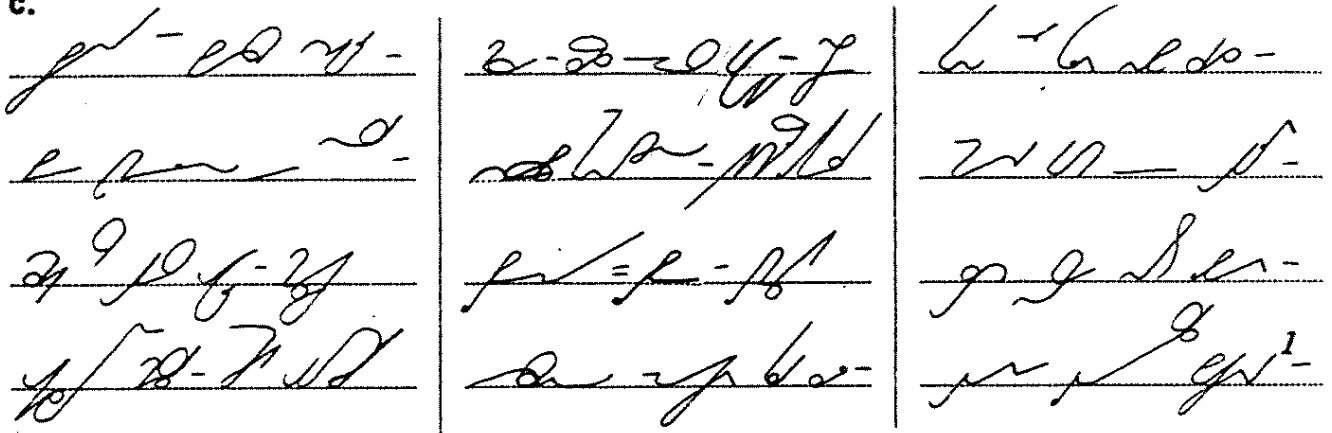
d.



b.

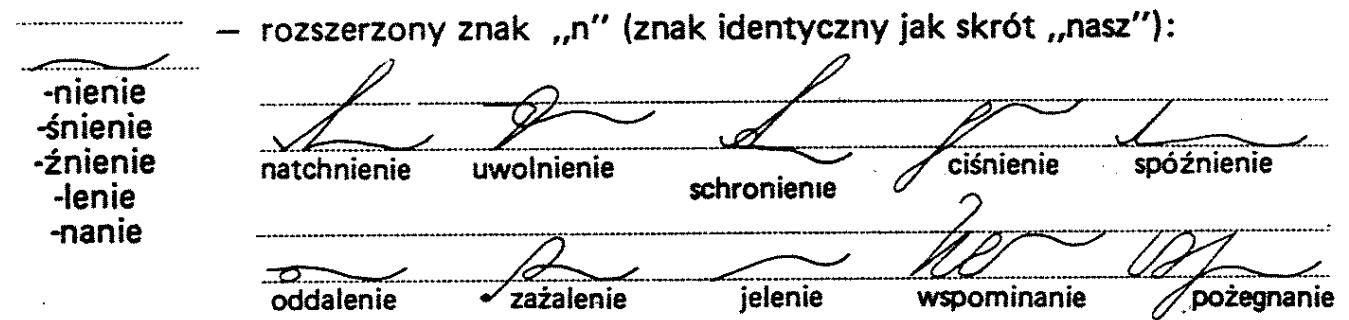
kłótniwy, szkodliwy, chorobliwy, żartobliwy, złośliwy, doktor, makulatura, uwer-
tura, obcinać, wspominać, stanąć, przeminać, dmuchnąć, pominąć, tknąć, zamie-
niać, wyganiać, przyczyniacie

c.

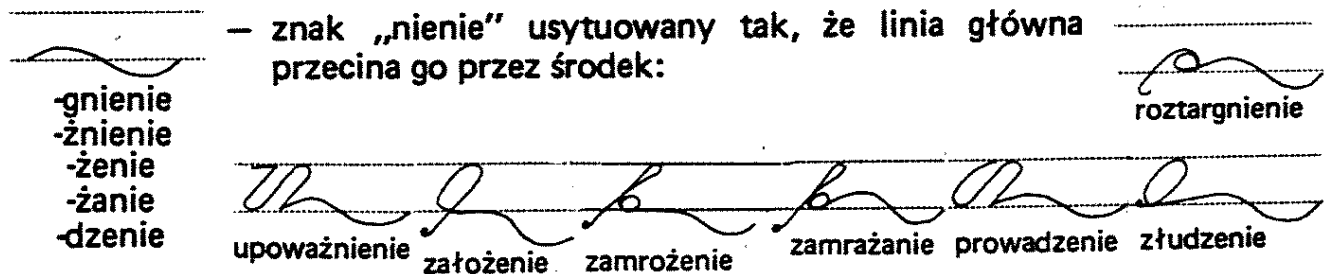
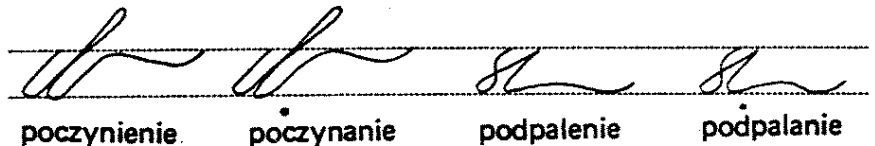


11. -(Ś, Ź)NIENIE I POCHODNE; -GNIENIE I POCHODNE

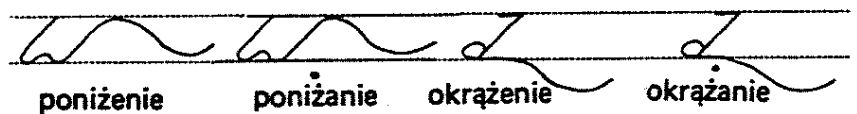
Końcówki tej grupy są graficznie do siebie podobne, różni je tylko inne położe-
nie znaków w układzie liniowym:



Ewentualne dwuznacznoś-
ci rozwiązuje znak diakry-
tyczny „a”:

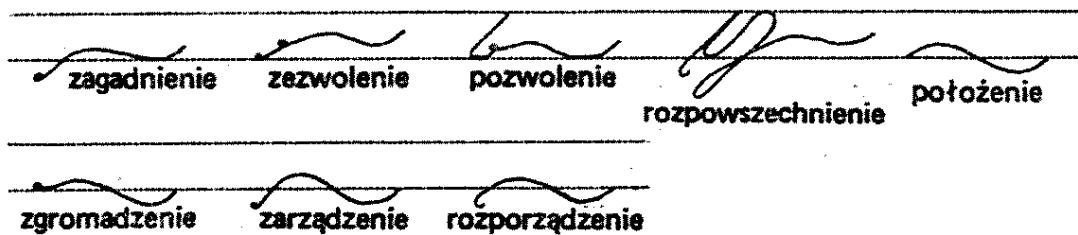


Ewentualne dwuznacznoś-
ci rozwiązuje znak diakry-
tyczny „a”:



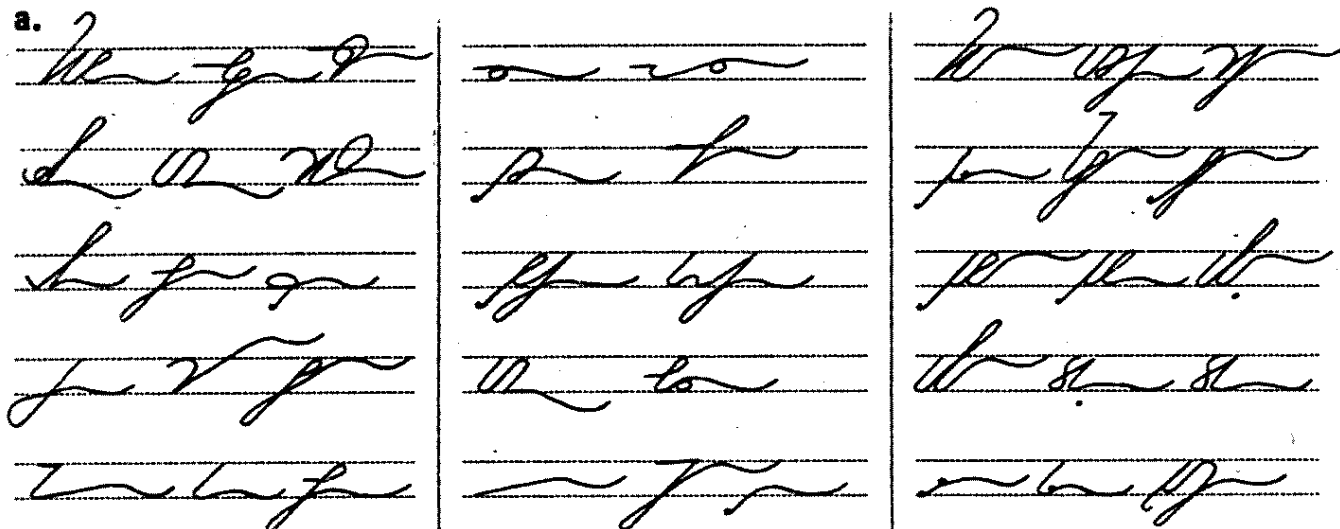
¹ Końcówkę należy czytać poprawnie: „magnaci”.

Skróty:

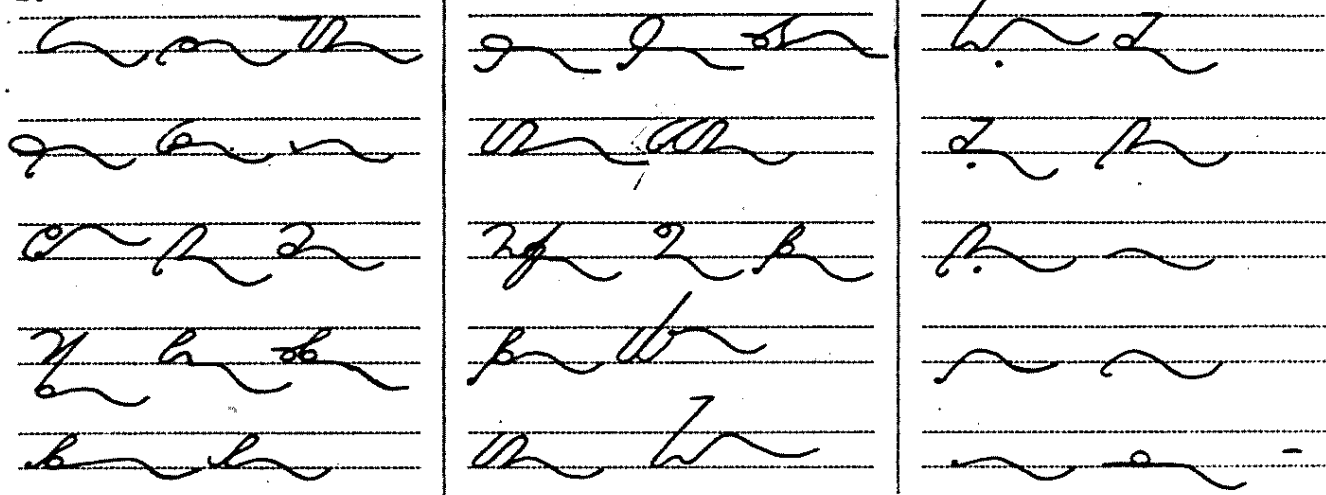


ĆWICZENIE 47

a.



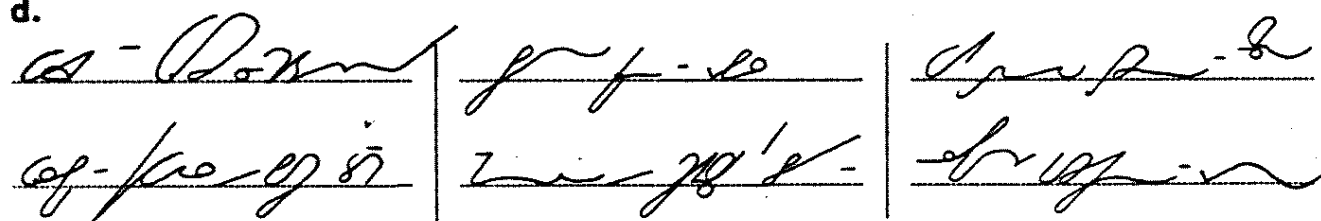
b.

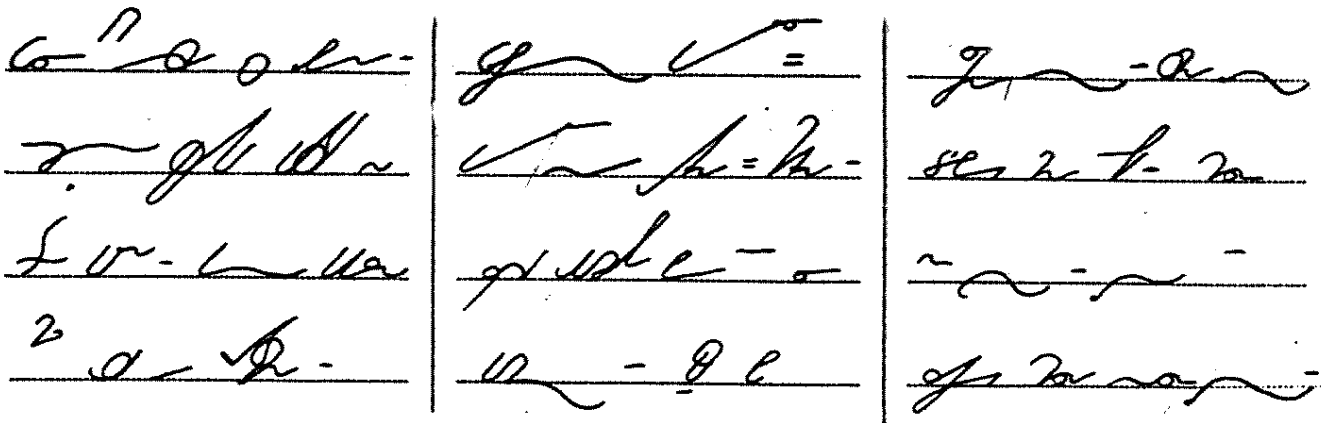


c.

pełnienie, wzmocnienie, poczynienie, poczynanie, objaśnienie, zapalenie, naglenie, mielenie, wycinanie, drażnienie, drażnienie, odprężenie, okrażenie, okrążanie, wydrażnienie, wydrażanie, zagrodzenie, odprowadzenie, powodzenie, pograżenie, przeciążenie, spóźnienie, przyznanie

d.







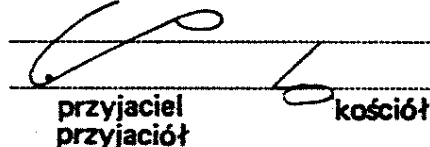
12. -TEL I POCHODNE; -(EJ, AJ)SZY I POCHODNE; -ENT; -ANT

Dla oznaczania końcówek „-tel” i „-(ej, aj)szy” stosuje się nowe znaki; końcówkę „-ent, -ant” oznacza się znanym znakiem połączeń spółgłosek ze zmianą pozycji znaku w układzie liniowym:

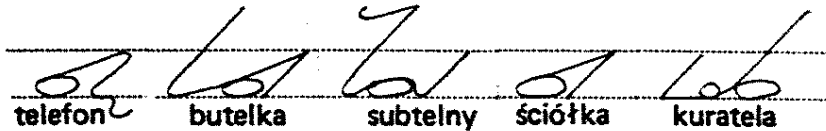
— znak w formie graficznej zbliżonej do „tr-tor” kreślony ruchem prawoobrotowym (odwrotnie niż „tr-tor”):


 -tel
 -(ś)ciel
 -(ś)ciót

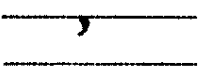

 hotel fortel wielbiciel tropiciel pościel

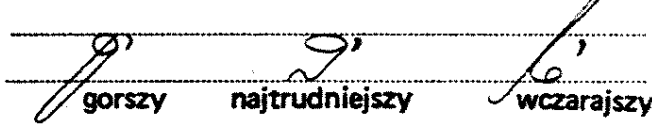

 przyjaciel kościół
 przyjaciót

Znak ten można stosować także w innych miejscach wyrazu:

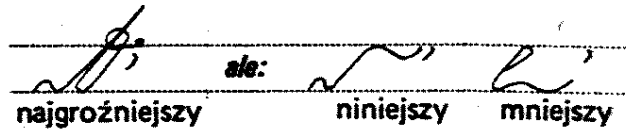

 telefon butelka subtelny ściółka kuratela

— znak mający formę apostrofu, pisany pod linią średnią:

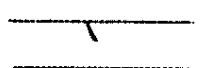

 -szy
 -ejszy
 -ajszy
 -niejszy

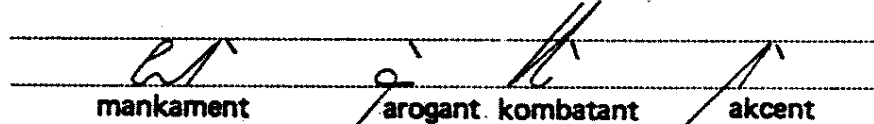

 gorszy najtrudniejszy wczarajszycy

W znaczeniu „-niejszy” znak może być stosowany wówczas, gdy początkowa część wyrazu zapewni jednoznaczne odczytanie wyrazu:

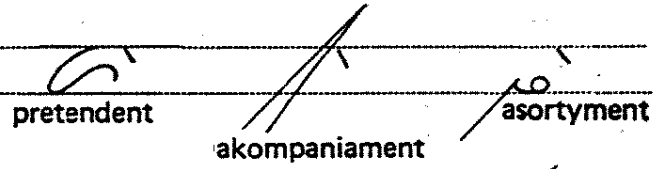

 najgroźniejszy *ale:* niniejszy mniejszy

— znak „nt-nd” umieszczony pod linią średnią; przed tym znakiem pomija się często spółgłoski bezpośrednio poprzedzające końcowe „-ent”:


 -ent
 -ant


 mankament arogant kombatant akcent

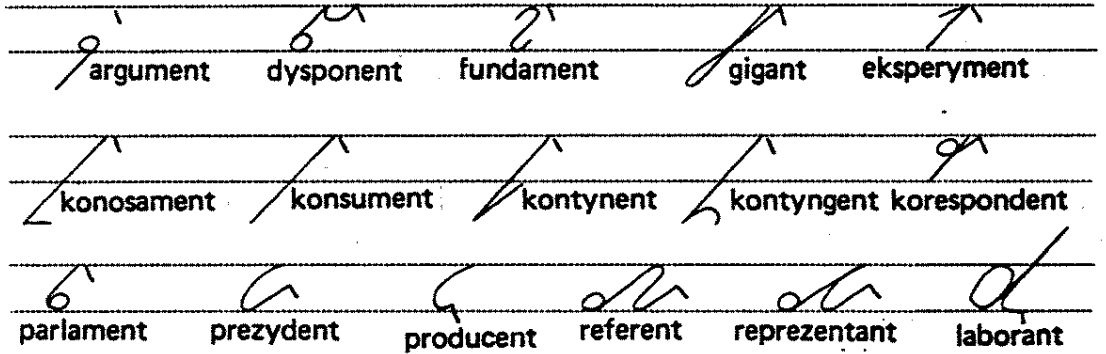
Często pomija się przed „-ent” dłuższe części wyrazów – zapisuje się tylko część sugerującą całość wyrazu:



Jeżeli znak poprzedzający „-ent” znajduje się w pobliżu linii środkowej, znak końcówki należy pisać łącznie:



Skróty:



Do znaków „-ent, -ant” oraz „-ejszy” można dopisywać znaki innych końcówek:



ĆWICZENIE 48

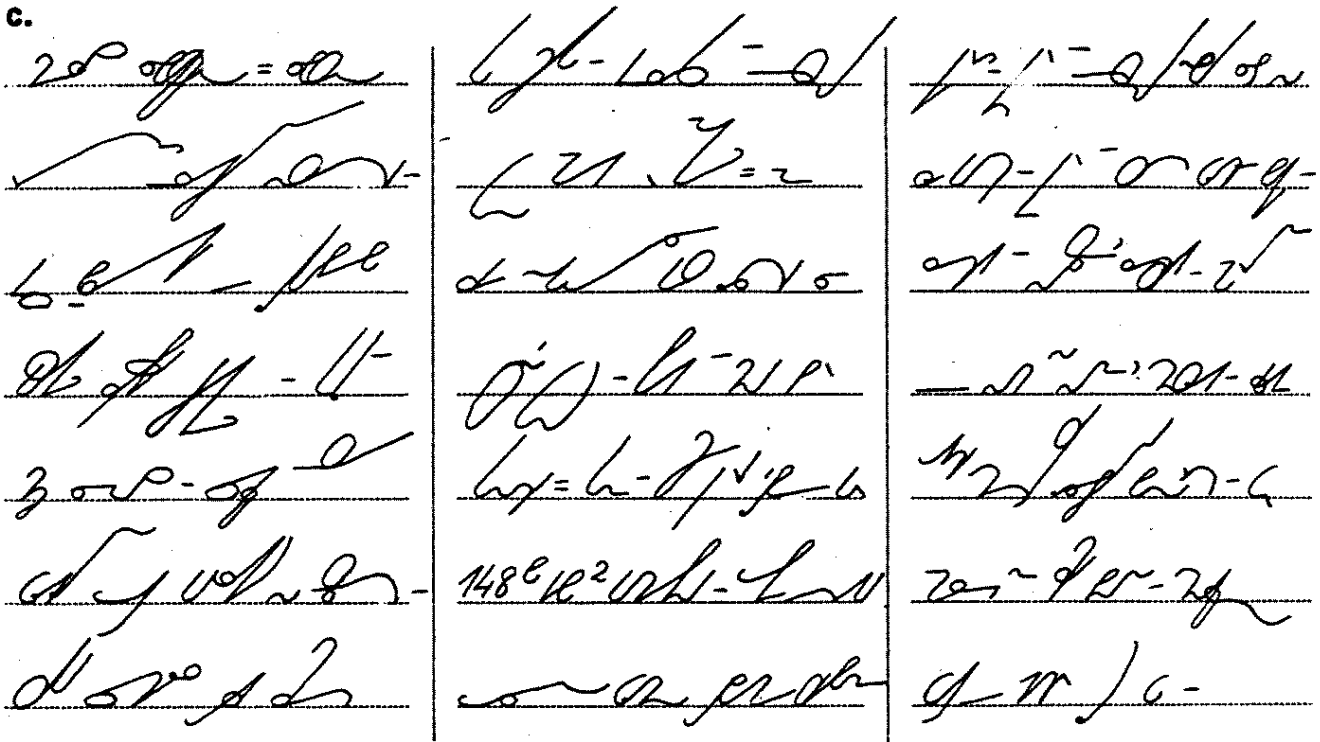
a.



b.

fotel, motel, tropiciel, wielbiciel, telefon, telewizja, patelnia, starszy, słodszy, najdłuższy, krótszy, ważniejszy, pilniejszy, wczorajszych, najbliższego, laborant, ornament, atrament, komplement, konosament, kontynent, kontyngent, konsument, testament

c.



13. -CZKA I POCHODNE; -WKA I POCHODNE

Końcówki tej grupy są oznaczane zupełnie nowymi znakami:

- znak dwumiarowy górny; rozpoczyna się jednamiarową pętlą podobnie jak znak „h-ch”, a w części końcowej biegnie od linii średniej do linii głównej pod kątem 135°:

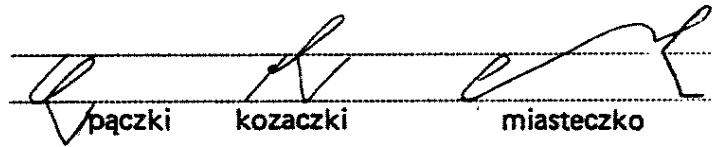
-czka -niczka -żeczka

- znak jednamiarowy kreślony pod kątem 135° od linii średniej do linii podstawowej:

-wka -fka -jówka

rączka doniczka książeczka

Wszystkie samogłoski oprócz „a” na końcu wyrazu oznaczają się:



- znak jednamiarowy kreślony pod kątem 135° od linii średniej do linii podstawowej:

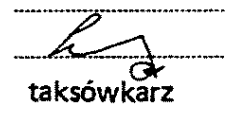
-wka -fka -jówka

dawka karafka kryjówka przystawka poprawka

Samogłoski na końcu wyrazu – z wyjątkiem „a” – oznaczają się zgodnie z zasadami ich łączenia:

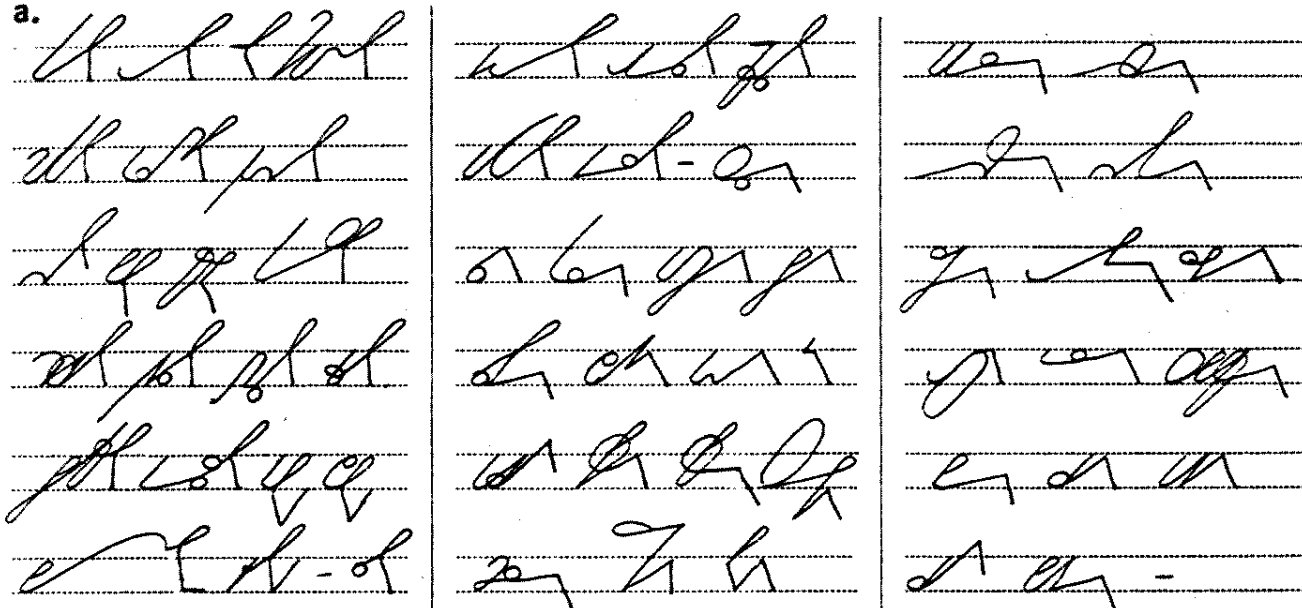


Dopisuje się także do znaku „-wka” znaki innych spółgłosek:



ĆWICZENIE 49

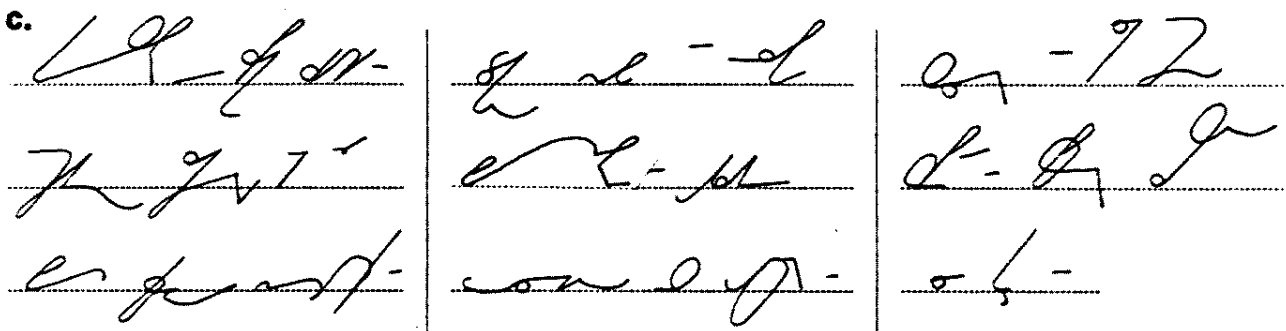
a.



b.

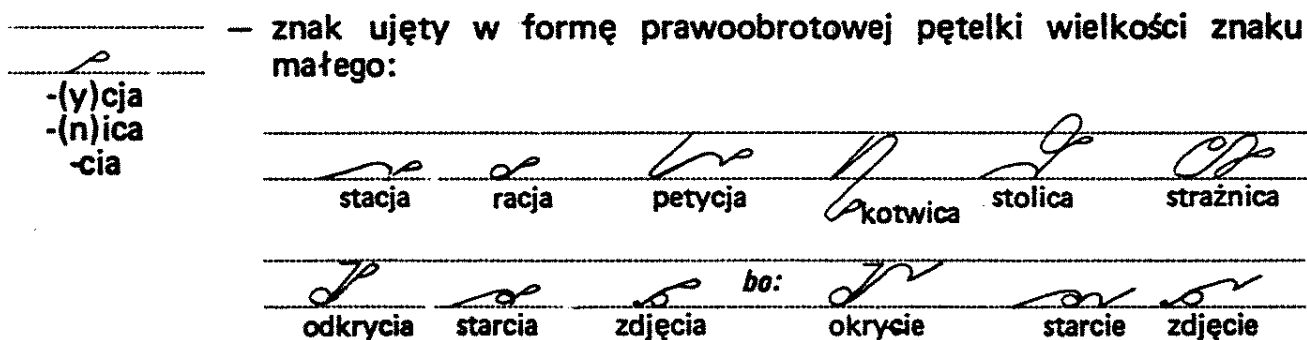
taczka, teczka, potyczka, kaczka, polewaczka, owieczka, poprzeczka, poprzedniczka, sprzątaczką, zapalniczką, ławka, makówka, kawka, pocztówka, krzyżówka, stalówka, stołówka, zabawka, mrówka, taksówka, wiatrówka, przyrodniczka, majówka, kryjówka

c.



14. -(Y)CJA I POCHODNE; -WACJA I POCHODNE; -(TY)FIKACJA




Wspólnymi cechami graficznymi tej grupy końcówek są pętelki wielkości znaków małych:








Przed znakiem tym można pomijać „k”, jeżeli uprości to pisownię wyrazu:







 lekcja  fikcja  akcja *ale:*  reakcja







W pewnych wypadkach znak wykorzystuje się do oznaczania końcowego „-ca”:







 sprawca  wykonawca  dostawca







Skróty:







 administracja  akcja  agitacja  biurokracja  delegacja





 deklaracja  demokracja  dyplomacja  dyspozycja  eksploatacja  egzystencja


 fabrykacja  funkcja  ilustracja  instrukcja  interwencja  interpelacja

 interpretacja  inteligencja  instytucja  inwestycja  kadencja  komunikacja





 konstytucja  konsultacja  korespondencja  konstrukcja  likwidacja  produkcja



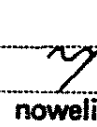
 referencje  reformacja  rejestracja  rezolucja  redakcja  regulacja

 reprezentacja  sekcja  selekcja  wizytacja

 -wacja
-zacja
-lizacja
-tyzacja
-nizacja
-ryzacja

– znak dwumiarowy górny nawiązujący formą graficzną do znaków końcówek „-wanie, -wać” itp.; część znaku kreślona od linii podstawowej do linii górnej biegnie pod kątem 45°; znak kończy się prawoobrotową pętelką wielkości znaku małego jak znak „-cja”:

 motywacja  elewacja  innowacja  konserwacja

 centralizacja  standaryzacja  modernizacja  nowelizacja

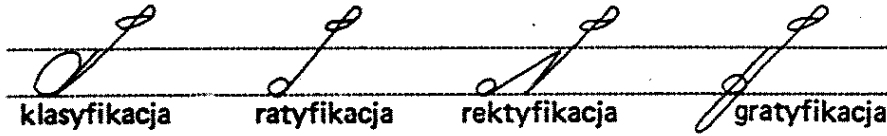
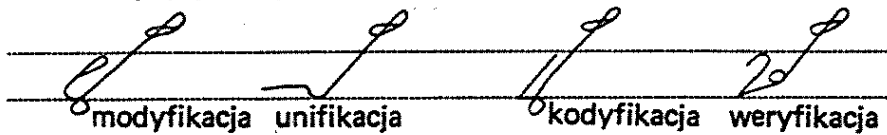
Porównanie:

 biurokracja  biurokratyzacja  demokracja  demokratyzacja

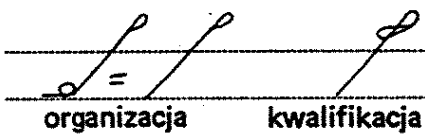


- znak powstający przez uzupełnienie znaku „-wacja, -zacja” dodatkową pętelką, wykreśloną częściowo na pętelce pierwszej:

-(ty)fikacja

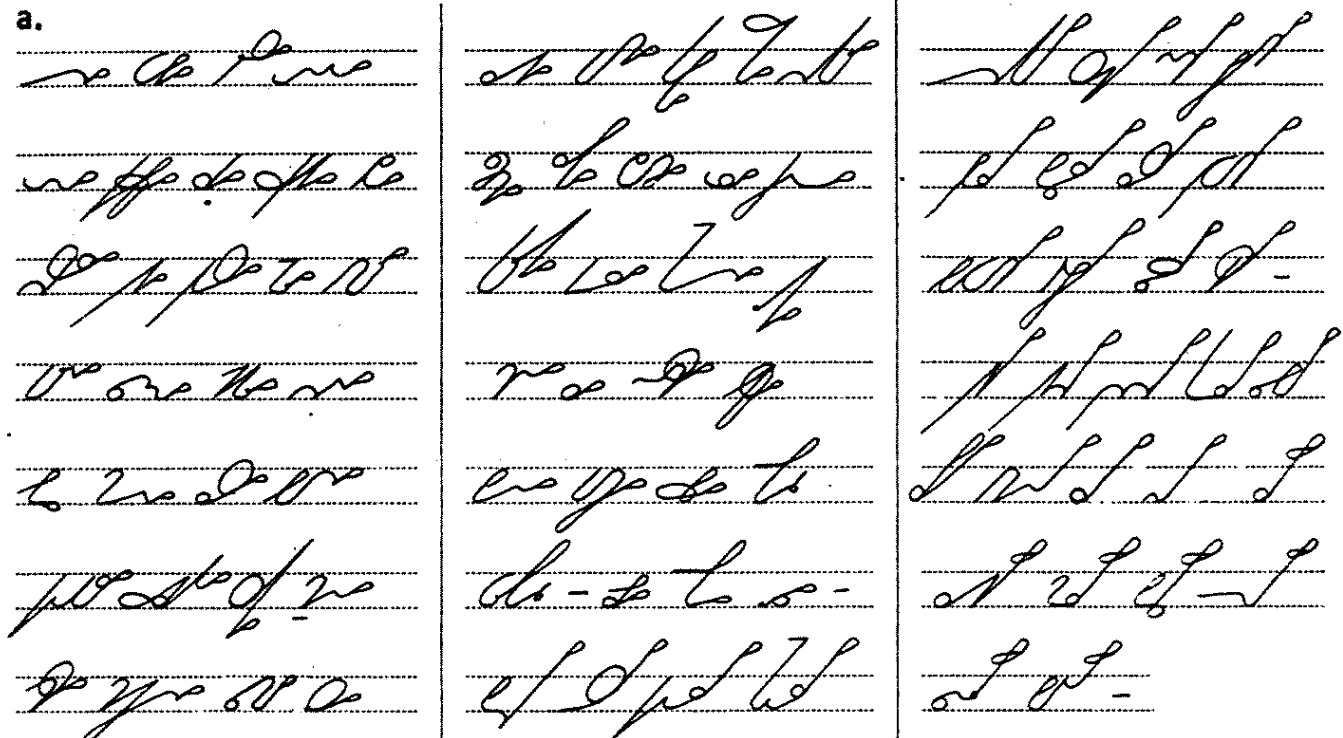


Skróty:

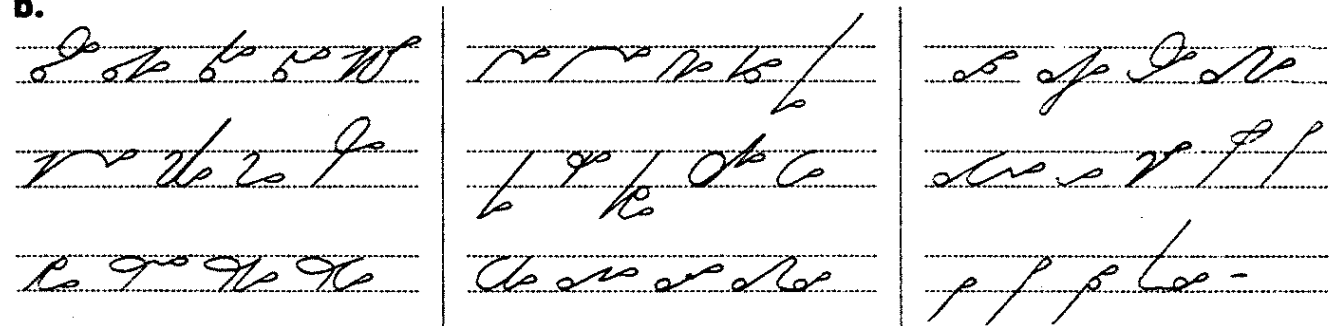


ĆWICZENIE 50

a.



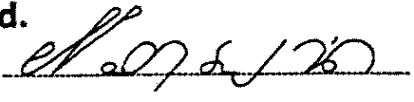
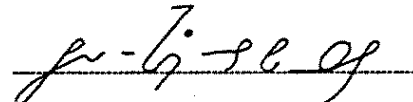
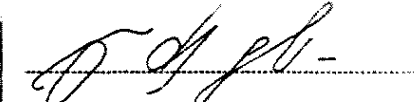
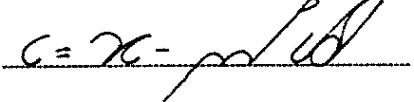
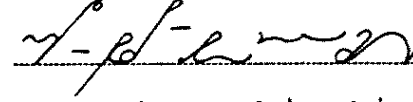
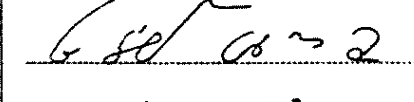
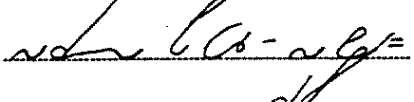
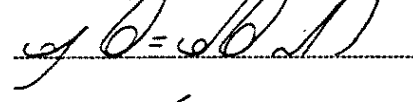
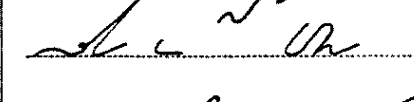
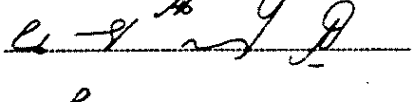
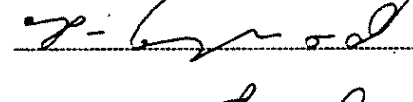
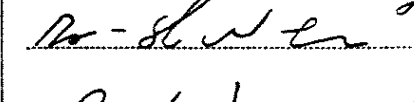
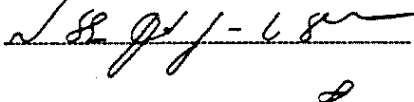
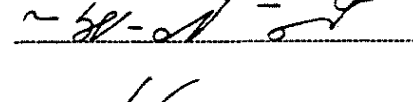
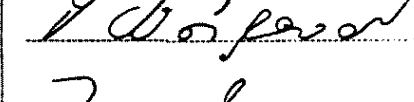
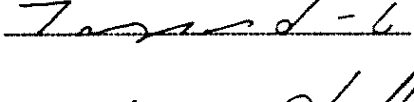
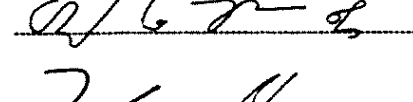
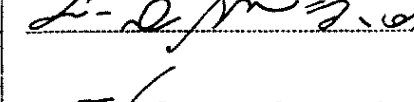
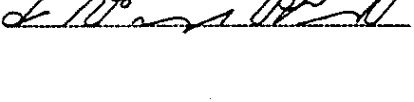
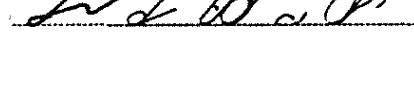
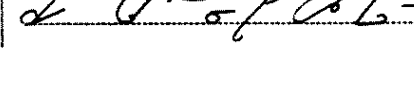
b.



c.

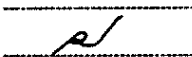
akacja, pozycja, stolica, kotwica, spódnice, przeczucia, mobilizacja, standaryzacja, centralizacja, rektyfikacja, kompozycja, realizacja, relacja, czarownica, wulkani- zacja, kwalifikacja, racja, pszenica, przecznice, gracia, uczennice, modulacja, gra- tyfikacja, inflacja


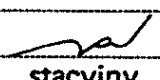



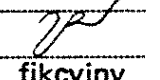
d.


		
		
		
		
		
		
		

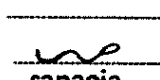
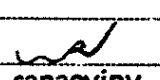

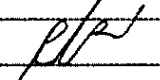
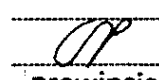
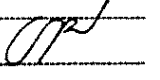
15. -CYJNY I POCHODNE; -WACYJNY I POCHODNE; -YJNY I POCHODNE


Dla tej grupy końcówek jest charakterystyczne zapisywanie ich końcowej zgłoski:

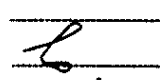
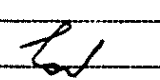
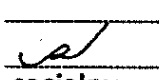
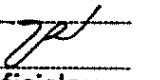
 – połączenie znaku „-cja” ze zmniejszonym połączeniem „-ny”:

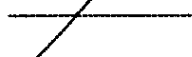
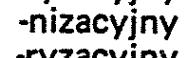
-cyjny						
-cjalny						
-cjonalny						

 – połączenie znaku „-wacja” ze zmniejszonym połączeniem „-ny”:

-wacyjny						
-zacyjny						
-lizacyjny						
-tyzacyjny						
-nizacyjny						
-ryzacyjny						

 – połączenie „-ny” podniesione po „y”:

-yjny						
-ywny						
-iczny						
-(t)yczny						
-cjalistyczny						
-cjonalistyczny						

 obserwacja obserwacyjny organizacja organizacyjny
 demokratyzacja demokratyzacyjny kanalizacja kanalizacyjny

taktyczny logiczny specjalistyczny racjonalistyczny nacjonalistyczny

Porównanie:

specjalny specjalizacyjny specjalistyczny demokratyzacyjny demokratyczny

Do znaków końcówek „-cyjny”, „-wacyjny” i „-yjny” można dopisywać inne znaki:

lekcyjnych sanacyjnemu centralizacyjnego aklimatyzacyjne maszynymi taktycznej

ĆWICZENIE 51

a.

tal tal tal tal	pa pa pa pa	dra dra dra
pa pa pa pa	tal tal tal tal	pa pa pa pa
tal tal tal	pa pa pa pa	pa pa pa pa
tal tal tal	tal tal tal tal	pa pa pa pa

b.

tal tal tal tal	pa pa pa pa	dra dra dra
pa pa pa pa	tal tal tal tal	pa pa pa pa
tal tal tal	pa pa pa pa	pa pa pa pa
tal tal tal	tal tal tal tal	pa pa pa pa
tal tal tal tal	tal tal tal tal	pa pa pa pa

c.

tal tal tal tal	pa pa pa pa	dra dra dra
pa pa pa pa	tal tal tal tal	pa pa pa pa

W - p - j -	w - p - w	g - w - w -
g - z - b -	d - y - w	g - d - g -
p - d - w	r - p - r -	p - - - g
m - d - p - d -	w - p - p -	r - d - - g
p - e - w - w -	r - p - g - w -	~ d - i - w
r - p - w - w -	d - p - w -	g - x - - g
w - w - w -	p - - p - w -	- g - w - w
m - w - g -	r - g - g -	g - - g - w
z - b - o - i -	g - d - w - w -	w - g - d - p
e - p - w -	p - w - w - w -	= d - w -

CZYTANKI STENOGRAFICZNE

1. ZASOLENIE BAŁTYKU I MORZA CZERWONEGO

w - d - e - l - o - d - l - o - n - i - (- - -) - o - d - g - p -
 s - o - d - o - w - g - o - w - z - o - d - p - z - e - d - g - w -
 p - o - z - o - w - i - e - g - o - w - i - e - z - g - l - o - w -

2. OPADY A SĄSIĘDZTWO MORZA

z - d - o - w - g - o - w - i - e - z - g - l - o - w - i - e - z - g - l - o - w - i - e -
 w - o - w - o - w - i - e - z - g - l - o - w - i - e - z - g - l - o - w - i - e -

Wpływ na ...
... ..

3. ROZMIARY ZNAKÓW TOPOGRAFICZNYCH

... ..
... ..
... ..
... ..

4. W EUROPIE BRAK PUSTYŃ

... ..
... ..
... ..

5. DLACZEGO EURAZJĘ PODZIELONO NA DWA KONTYNENTY

... ..
... ..
... ..
... ..

6. ZAMARZANIE SZYB

... ..

W tym celu - w celu - w celu
 do celu - do celu - do celu

7. GÓRY ŚWIĘTOKRZYSKIE MNIEJ STROME NIŻ KARPATY

W tym celu - w celu - w celu
 do celu - do celu - do celu
 do celu - do celu - do celu
 do celu - do celu - do celu
 do celu - do celu - do celu

8. TOPNIENIE ŚNIEGU

W tym celu - w celu - w celu
 do celu - do celu - do celu
 do celu - do celu - do celu

9. DZIEŃ I NOC

W tym celu - w celu - w celu
 do celu - do celu - do celu
 do celu - do celu - do celu

10. UROKI BIESZCZADÓW

W tym celu - w celu - w celu
 do celu - do celu - do celu

¹ denudacja: całokształt procesów geologicznych prowadzących do obniżenia i wyrównania powierzchni lądów

9- 7 je 18 u 11 a - a - 2 1/2 1/2 1/2
L p r = 1 d p a n - 10 1/2 1/2 1/2
L d 1/2 1/2 1/2 1/2 1/2 1/2 1/2 1/2 1/2 1/2

11. STARE MURY CZERSKA

1- 1 1/2 1/2 1/2 1/2 1/2 1/2 1/2 1/2 1/2 1/2
2- 1 1/2 1/2 1/2 1/2 1/2 1/2 1/2 1/2 1/2 1/2
3- 1 1/2 1/2 1/2 1/2 1/2 1/2 1/2 1/2 1/2 1/2
4- 1 1/2 1/2 1/2 1/2 1/2 1/2 1/2 1/2 1/2 1/2
5- 1 1/2 1/2 1/2 1/2 1/2 1/2 1/2 1/2 1/2 1/2

ZESTAWIENIE SKRÓTÓW

A.

aby

administracja

administrator

agencja

agitacja

agitator

agronom

agronomia

akademia

akcja

aktualny

aktyw

albo

analiza

Anglia

antagonizm

aparat

aparatura

argument

armia

artykuł

atmosfera

Austria

Australia

autentyczny

autonomia

awangarda

B.

bardzo

bank

bądź

bądźcie

będzie

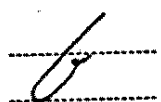
będziemy

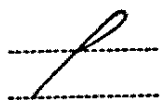
bezwarunkowy


bez względu

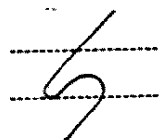
biblioteka

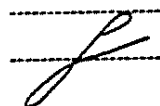
biurokracja


 blok

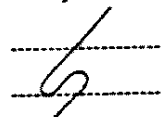
 choć

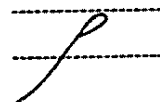
 demokracja

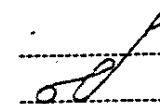
 bogactwo

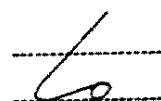
 ciężki


 demokratyzm

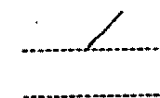
 bowiem

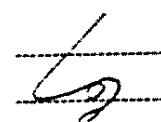
 co


 demokratyzacja

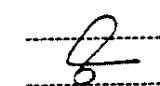
 budowa

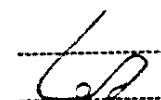
 czas

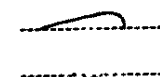
 dla

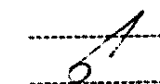
 budżet

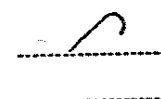
 czerwiec (czerpać)

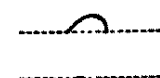
 długo (długi)

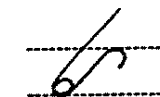
 burżuazja


 często

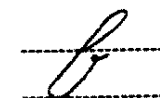
 dłużnik

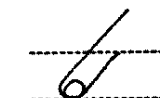
 być


 część


 dobrobyt

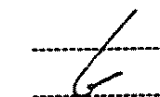
 byłbym

 członek

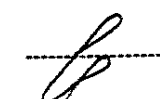
 dobry

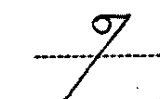
 bylibyście

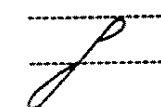
 człowiek

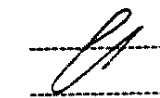
 dobrze

C.

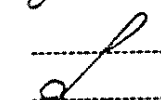
 czwartek

 doskonały

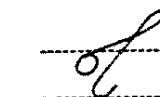
 cel

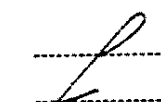
 czynnik

 dostateczny

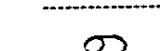
 charakter

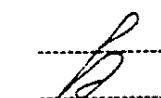
D.

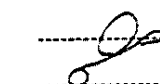
 dotychczas

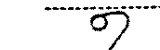
 chce

 deklaracja

 dotyczy

 chociaż

 delegacja

 dowód

duży

elektryczność

Francja

dyscyplina

energia

front

dyktator

ewentualnie

fundament

dyplomacja

F.

fundusz

dyrektor

fabryka

funkcja

dysponent

fabrykacja

G.

dziennik

fabrykat

gatunek

dziś

fakt

gdy

E.

egzystencja

faktura

gdzie

ekonomia

faszyzm

generał

eksperyment

finanse

gigant

eksploatacja

flota

głęboki

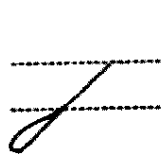
eksport


forma


główny

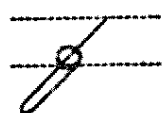
fragment

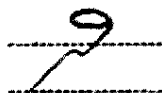
godzina

 gospodarica

 inaczej

 istnieć

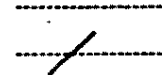
 granica

 inicjator

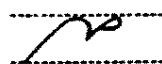
J.

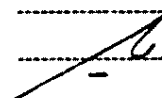
 grupa (grudzień)

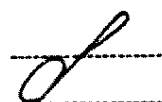
 inicjatywa

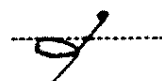
 jak

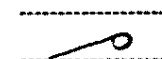
H.

 inteligencja

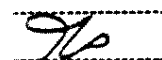
 Japonia

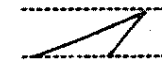
 handel

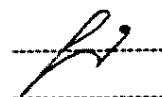
 internacjonalizm


 jeden

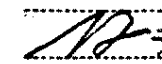
 historia

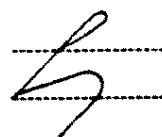
 interpelacja


 jednak

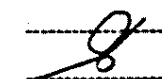
 hitleryzm

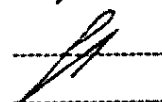
 interpretacja

 jednakże

 hutnictwo

 interwencja

 jednolity

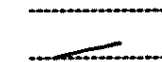
 hutnik

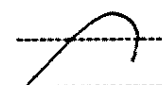
 instrukcja

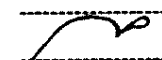
 jednostka

I.


 instruktor


 jest

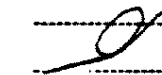
 ilość

 instytucja


 jeszcze

 ilustracja

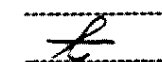
 inwestycja

 jeżeli

 imperializm

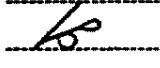

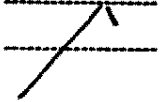
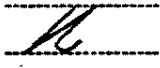
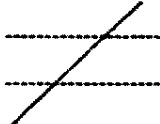
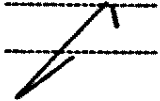
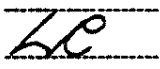
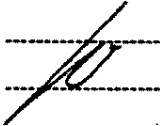
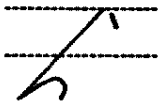
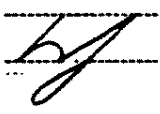
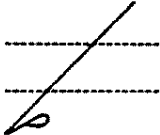
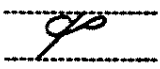
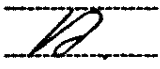
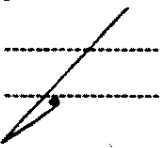
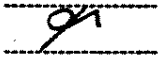
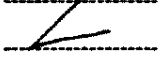
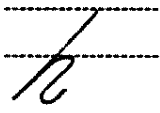
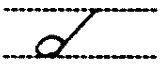
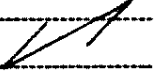
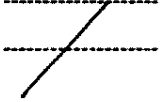
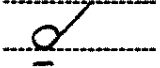
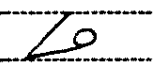
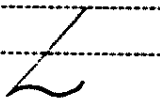

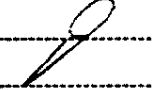
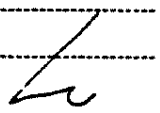
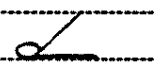
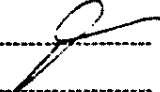
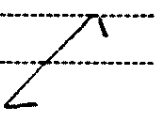

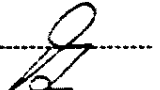
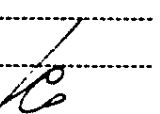
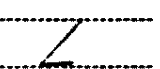

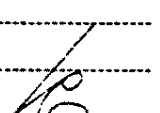

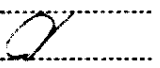
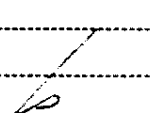
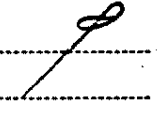
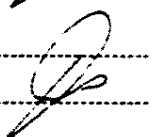
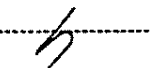
 inwentarz

 już

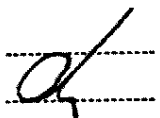
 im większy

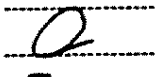
 inżynier

K.

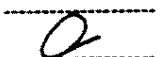
	kadencja		kołomyjski		konsument
	kapitał		komitet		kontynent
	katastrofa		komplet		kontyngent
	kategoria		komunikacja		korespondencja
	każdy		komunizm		korespondent
	kiedy		konferencja		kraj
	kierownik		koniec		Kraków
	kierunek		koniecznie		kredyt
	kilka		konkurs		krótki
	kilkadziesiąt		konosament		krytycyzm
	kilkakrotnie		konstrukcja		kto
	kilkanaście		konstruktor		który
	klasa (kultura)		konstytucja		kwalifikacje (kwalifikacja)
			konsultacja		kwiecień


L.


 laborant

 Lenin

 leninizm

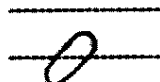
 lecz (leży)

 ledwie


 lipiec

 listopad


 literatura

 lub

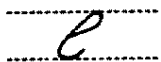
 ludzie

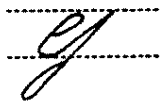
 luty

ł.

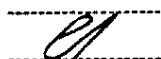
 łążyć (łączyć)


M.

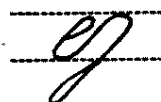
 ma

 magazyn

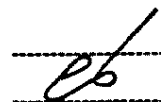
 magazynier

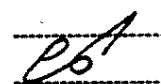
 maksimum

 marzec


 maszyna

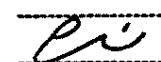
 materiał


 metoda

 metodyka


 mianowicie


 miejsce

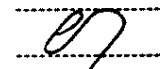
 miesiąc

 między


 między innymi


 militaryzm

 minister

 ministerstwo


 minimum


 minuta

 młody

 mniej więcej

 mocarstwo


 mogło

 monopol

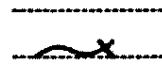
 mowa

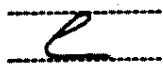
 może

 możliwy

 można

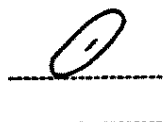
 natychmiast

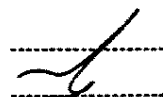
 niewiele

 mówić

 nawet

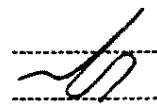
 niezbędny

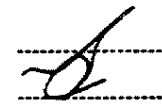
 myśl

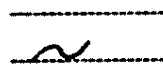
 nie bardzo

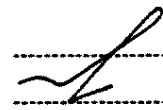
 niezwłocznie

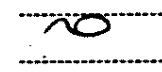
N.

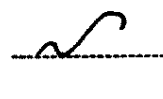
 niebawem

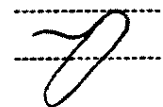
 niezwykle

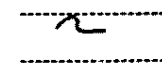
 na


 nie chce

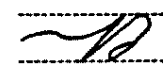
 nowator

 nabyć

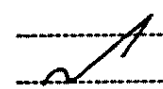
 niedziela

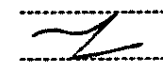
 nowy

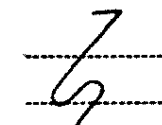
 nacjonalizm

 nie każdy

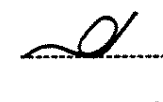
O.

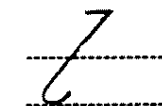
 naczelnik

 niekiedy

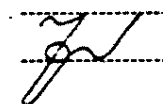
 obowiązek

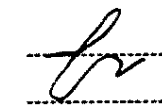
 nad

 niemożliwy

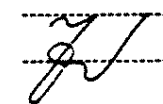
 obywatel

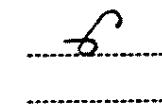
 najbardziej

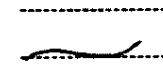
 nie ograniczany

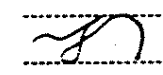
 oczywiście

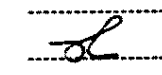
 namowa

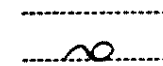
 nie ograniczony
(nieograniczony)

 odbyć

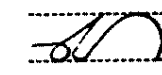
 nasz

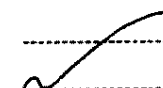
 niepodległość

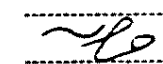
 odmowa

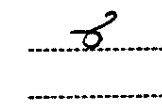
 naród


 nierówny

 odpowiedzialność

 natomiast

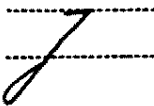
 nierównomierny

 od tej

 od zewnątrz


 parlament

 poniedziałek

 ogólny


 patriotyzm


 ponieważ

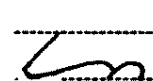
 ogromny

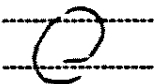
 październik

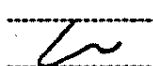
 pośpieszny

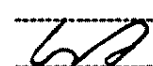
 okoliczność

 pełny

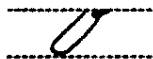
 postulat

 około

 pewien

 potężny

 olbrzymi

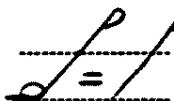
 plan

 potrzeba

 oprócz


 pod względem


 potwierdzić


 organizacja


 pokój


 pozwolenie

 oszczędność

 polityka

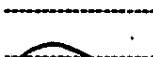
 powód

 oświata

 Polska

 powszechny

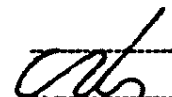
 oto (otóż)

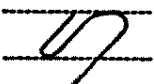
 położenie

 praca


P.

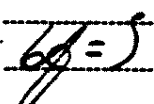
 pomagać

 prefabrykat

 państwo

 pomoc

 prezydent




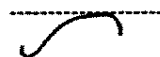

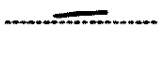


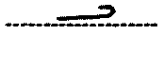
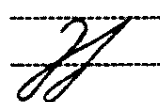

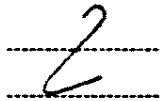


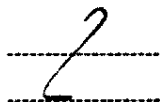
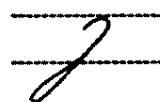
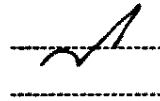
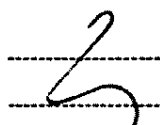
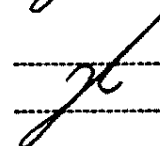

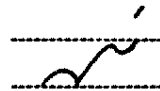
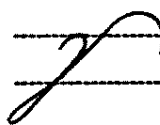

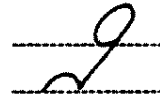






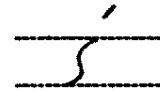
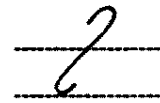
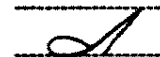
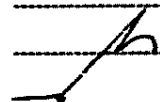
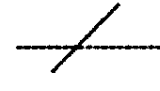

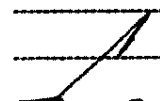


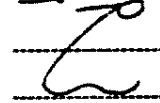
 paragraf

 pomysł
pomysł


 problem

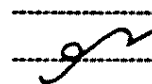
	procent		przedsiębiorczość	R.	
	proces		przedsiębiorstwo		racjonalizatorstwo
	producent		przebyć		raz
	produkt		przemowa		redakcja
	proletariat		przemysł		referat
	proletariusz		przeszłość		referencje
	propagacja		przewodnictwo		referent
	propaganda		przybyć		reformacja
	propagator		przyczyna		regulacja
	proporcja		przyczynić		rejestracja
	proporcjonalny		przynajmniej		reprezentant
	prostopadły		przypuszczać		reprezentacja
	prócz		przyszłość		rewolucja
	przede wszystkim		punktualność		rezerva

	rezolucja		rychły		sojusz
	rezultat		rynek		sojusznik
	ręczyć		rzecz		socjalizm
	robić		rzeczywiście		społeczeństwo
	robotnik	S.			społeczny
	rozkwit		sekcja		sposób
	rozpowszechnienie		sekunda		sprawiedliwy
	rozporządzenie		selekcja		stopień
	rozwój		sesja		strategia
	również		siebie		strona
	równoległy		się		stwierdzić
	równomierny		składnik		styczeń
	równy		skutek		sukces
	różny		sobota		suwerenność

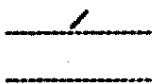
	swój		tamtej		trzeba
	system		tamtę		tu
	sytuacja		tamtędy		tutaj
	szereg		te		twierdzić
	szeroki		technika		tworzyć
	szkoła		technik		twórczość
	szybko		tej		tydzień
	szybkość		ten		tylko
	środa		termin		tym razem
	świadomość		to		tym większy
	świat		towarzysz	U.	
T.			traktat		uaktualnić
	ta		transport		uaktywnić
	tam (tym)		trud		ubezpieczenie

 udoskonalić

 większość

 wreszcie

 układ


 widzi

 w rezultacie

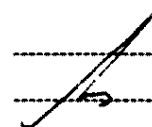
 upływ


 wiele


 wrzesień


 ustrój

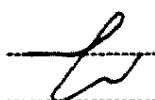
 wielki

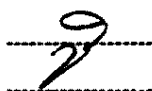
 wskutek czego


 uwarunkować

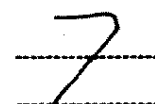
 wizytacja

 wspaniały

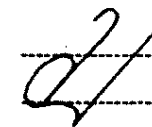
 ówczesny

 wizytator


 wspólny

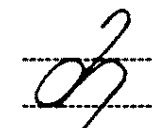
 uwzględnić

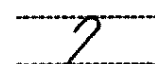
 własny (walka)

 wspólnota


W.

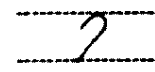
 właściwy


 współzawod-
nictwo

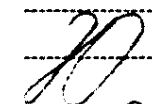
 waga


 wniosek

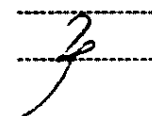
 wszechstronny

 Warszawa

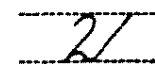
 wnioskom

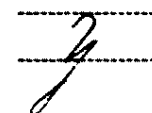
 wszędzie

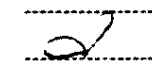
 warunek

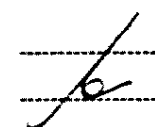
 wobec

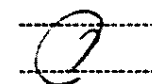
 wszystko

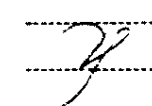
 ważny

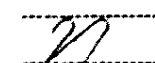
 w ogóle

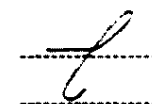
 wtorek

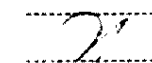
 wbrew

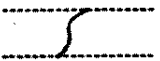




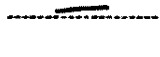


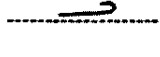
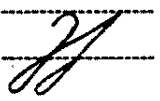
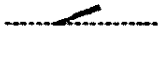
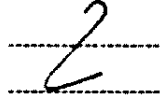


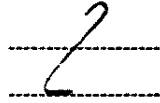
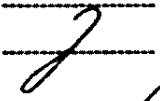
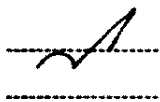
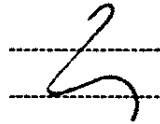
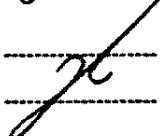
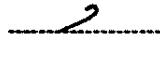
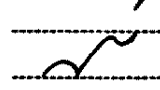
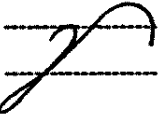

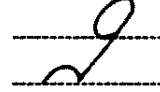






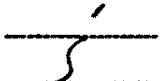
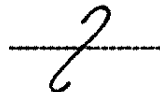

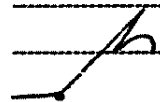
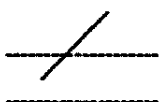

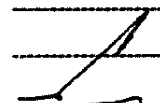
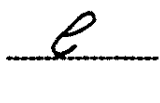
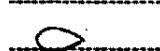
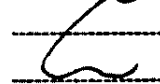
 wokoło

 wycieczka


 wewnątrz

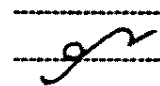
 wówczas

 wykład

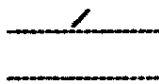
	swój		tamtęj		trzeba
	system		tamten		tu
	sytuacja		tamtędy		tutaj
	szereg		te		twierdzić
	szeroki		technika		tworzyć
	szkoła		technik		twórczość
	szybko		tęj		tydzień
	szybkość		ten		tylko
	środa		termin		tym razem
	świadomość		to		tym większy
	świat		towarzysz	U.	
T.			traktat		uaktualnić
	ta		transport		uaktywnić
	tam (tym)		trud		ubezpieczenie

 udoskonalić

 większość

 wreszcie

 układ


 widzi

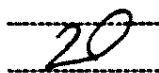
 w rezultacie

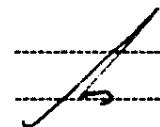
 upływ


 wiele


 wrzesień

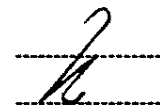
 ustrój

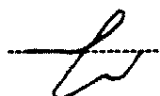
 wielki

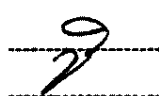
 wskutek czego

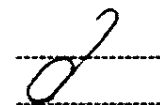
 uwarunkować

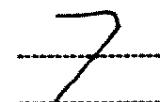
 wizytacja


 wspinały

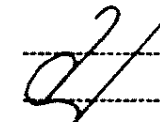
 ówczesny

 wizytator

 wspólny

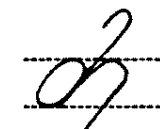
 uwzględnić

 własny (walka)

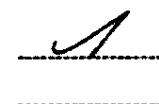
 wspólnota


W.

 właściwy


 współzawod-
nictwo


 waga

 wniosek

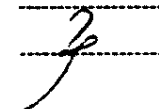
 wszechstronny

 Warszawa


 wnioskom

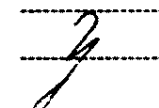
 wszędzie


 warunek

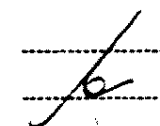
 wobec

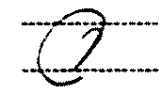
 wszystko

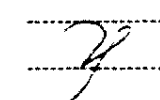
 ważny

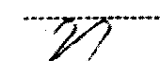
 w ogóle

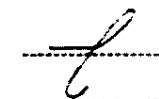
 wtorek

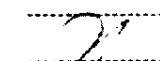
 wbrew

 wokoło

 wycieczka

 wewnątrz

 wówczas

 wykład

wymaga

zarządzenie

zresztą

wytwórczość

zasada

zupełny

wytyczne

za wiele

zwany

wyżej

zawisty

związek

wzajemny

zawsze

zwierzchnik

względ

zdolność

zwięzły

Z.

zebranie

zwłaszcza

zaborczy

zespół

zwycięstwo

zadanie

zezwolenie

zwyczaj

zagadnienie

zgoda

zwyczajny

zakład

zgromadzenie

zwykle

zaledwie

zjawisko

Z.

zamiast

zjednoczenie

że

zapytać

znaczenie

żeby

TŁUMACZENIE ĆWICZEŃ 1 – 7

ĆWICZENIE 1

baba, babka, żaba, łaba, bal, kabała, bak, Alabama, czapa, czapka, czacza, macza, bacz, palacz, łamacz, hak, hamak, fach, Bach, macha, waha, pcha, łatwa.

ĆWICZENIE 2

gafa, gag, gapa, gama, gaża, gmach, Haga, Aga, agawa, bagaż, gmatwa, szafa, kaszka, szkapa, szpak, szach, wasz, masz, kamasz, fałsz, pałasz, czasza, czaszka, apaszka, wasza, pasza, kasza, baca, pałac.

ĆWICZENIE 3

a.

tama, taca, tabaka, wata, chata, baszta, mata, tata, akta, szpalta, bat, kat, alt, akt, szpagat, maszt, sak (ssak), Saba, smak, salwa, sadza, masaż, kasa, pasma, psalm, tasak, asfalt, wasal, bas, as, kwas, lampas, rak, rasa, rata, Rawa, rampa, rdza, para, Sparta, lampart, frak, farsz, farma, marka, martwa, marsz, marża, brawa (barwa), Barbara, makabra, bramka, Abraham, barszcz, Arab, arak, ar, Sara, smar, bar, rabarbar, dam, dama, data, dbała, parada, lada, padam, Ada, rada, arkada, Adam, czardasz, szpada, ład, sad, nam, nawa, narta, namaszcza, nasada, narada, napad (napadł), rana (ranna), nagana, Hawana, arkana, sarna, kanapa, kanał, banalna, gang, banan, szansa, awans, fanfara, łan, chan, szatan, baran, kaftan, kasztan, szampan, bałwan, dzban, barba-kan, Wanda, banda, bandaż, szantaż, sandał, wandal, kantata, antaba, kant, amant, bażant, palant, baza, faza, zmaga, zgadł, zbada.

c.

Kapał lak. Łamał pal. Masz pałac. Macham wam. Mam frak. Badam was. Czarna farba. Dasz nam fant. Ładna sanna. Baza badacza. Mam akta. Mała palma. Ładna mała lampa. Spada dzban. Dam wam maszt. Spadł sandał. Mała łapa psa Asa. Dam wam rabarbar. Badacz bada kanał. Mała sarna spała. Łatwa kabała. Barwna szata Adama. Hamak brata Rafała. Banalna farsa. Martwa żabka. Adam bada nas. Ładna mała lalka. Spada mapa badacza. Agata łapała pasma. Spadł nam bandaż. Mała farma. Paszcza lwa. Dam wam szczaw. Rafał zgadł. Ala spała. Wandal łamał parkan. Łałam wam barszcz.

ĆWICZENIE 4

a.

Wasza szansa bardzo mała. Każdy ma czas. Co wam dam? Co pada na nas? Czas na bal. Szach albo mat. Raz mam czas. Każdy pałac ma dach. Sam dam wam kaftan. Adam ma bandaż. Rafał sam was zbada. Hanka sama nas zbada. Bardzo ładna fraszka. Dam wam szczaw albo rabarbar. Ananas albo banan. Czas na was albo na nas. Dasz nam smar. Na co masz czas?

b.

Farba czarna jak sadza. Nasz sad ma parkan. Tam park lub las. Ten żak wszystko zgadł. Tam spała Tamara. Gdzie Wanda ma bagaż? Bardzo mała ta altana. Bardzo ładna ta nasza lalka. Wszystko dla nas. Szach ma czas na wszystko. Tym razem mam dla was czas. Raz ten a raz tamten pas. Ten chan ma pałac. Ten sam arak. Ładna tamta salka. Co spada na tamten dach? Jak pan spał? Ta dama ma czar. Ta baza dla

was. Tymczasem ma pas. Jeszcze raz da nam fant. Ładna ta ballada. Ta babka ma smak ananasa. Masz jeszcze ten mandat? Narażasz nas na szwank.

ĆWICZENIE 5

a.

kran, krata (karta), krab, kraksa, kara (kra), karp, karat, karawana, masakra, wrak, wraca, warta, warga, gwara, kwarta, kwarantanna, warczał, chart (hart), harda, Sahara, haracz, harfa, chrapał, tara, taras, targ, tarka, tarcza, latarka, katar, tatarak, Tatar, klan, kłamał, klaps, szklanka, szklana, klacz, kalka, szakal, klamra, klamka, walc, wał, władza, chlapał, hałas, hałda, chałwa, halka, pchał, ratajna, atlas (atłas), talk, latał, waza, nakaz, hazard.

b.

Dam wam atlas. Władza da nakaz. Gdzie ta tarcza? Bardzo smaczna chałwa. Nasza waza szklana. Ta szklanka dla was. Kłamał, że masz tatarak. Fatalna kraksa. Czarna latarka. Gdzie ten gwar? Tym razem ma katar. Gdzie ta barwna szklanka. Ten walc dla nas. Nasza altana ma taras. Wracam na czas. Chart warczał na nas.

ĆWICZENIE 6

a.

grad, gra, gram, gracz, grab, garaż, hangar, nagrana, gracia, szarfa, szara, szarża, szrama, szarak, szarwark, szarada, szarpał, car, carat, Gal, gala, gałka, gałgan, mgła, nagła, zgłasza, szpargał, szal (szał), szałas, szala, szalka (szlak), szłam, szlachta, szlaban, cal, całka, cała, gaz, gazda, gaza, zła, złana, złapana, złamana, mazał, zmaszała, bazalt, fza, Balzak, kazał, twarz, szafarz, kałamarnic, kramarz, grabarz, zraz, bazar, larwa, alarm, tarła, szarlatan, grał, gład, malarz, wachlarz, dar, radar, darta, dartał, dał (dal), zdał, dała, padła, padała, zgadła, nagadał, mdła, sadzał, naradzał, żar, żart, żarła, narażał, Dżakarta, maharadża.

b.

Łatwa szarada. Tymczasem mam ten sam garaż. Złapałam sandacza. Tam kładł zraz. Rdza żarła wrak. Złamał wachlarz. Malarz mazał dzban. Grałam dla was walca. Baca ma szałas. Szłam sama na targ. Dał nam talk. Każdy łapał szaraka. Zgrabna dama. Tarłam twarz. Kłamał, że masz garaż. Ranna sarna padła. Zgłaszał wszystko na czas. Gazda dał nam bat. Masz jeszcze czas na hazard. Gdzie ten kałamarnic? Tam spadł grad. Ta harfa dla nas. Gdzie wasza szarfa? Maharadża wracał na taras. Złamana klamra. Żal nam lata. Cała nasada zła.

ĆWICZENIE 7

a.

blacha (błaha), blaszka, blaszanka, blaga (błaga), szabla, bławat, blat, blada, Blanka, błam, plaża, plakat, plama, płaszcz, płacz, płachta, plaga, plac, czapla, spław, kapłan, plant, płaz, Mława, flaga, flaszka, flanca, flank, tafla, człapał.

b.

Ładna szklana tafla. Malarz darta plakat. Zmazana plama. Dartał błam. Szkarłatna flaga. Ładna plaża. Nagła mgła spadła na plac.

Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne 1981 r. Zam. 29. Wydanie V poprawione. Nakład 10 000+180 egz. Ark.wyd.12,7. Ark.druk.9,75. Papier offset. kl.V, 70 g 61x86. Oddano do reprografii 13 marca 1981. Druk ukończono w kwietniu 1981 r. Cena zł 16,- MOiW „17”.

Druk: Państwowe Studium Stenotypii i Języków Obcych w Warszawie
Dział Wydawniczy, ul. Mokotowska 16/20. Zlec. 307/81

